SABEV

ISBN: 978 9944 705-51-6

Gaziantep Monitörü 2020

Gaziantepliler

SABEV

GAZİANTEP MONİTÖRÜ 2020

GAZİANTEPLİLER

GAZİANTEP MONİTÖRÜ 2020
Gaziantepliler

Hazırlayanlar: Mehmet Nuri GÜLTEKİN, Mesut YÜCEBAŞ, Muhsin SOYUDOĞAN, Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU, Mustafa DOĞANOĞLU, Şenay LEYLA KUZU, Sinan Tankut GÜLHAN, Atik ASLAN, Nur İNCETAHTACI, Ayşen UTANIR, Çağrı ASLAN, Harun Cengiz KARAYAKUPOĞLU, Murat KAYA, Ümran AÇIKGÖZ, İbrahim ÖZHAZAR

Bu yayın Gaziantep Üniversitesi, Care International in Turkey ve International Organization for Migration (IOM)'in maddi katkılarıyla yapılmıştır. Çalışmadaki görüş ve düşünceler hazırlayanlara aittir.

SABEV Yayınları No: 66
Araştırma Dizisi: 6
Birinci Basım: Nisan 2021
ISBN: 978 9944 705-51-6

İngilizce Tercüme: Mustafa Gençer
Arapça Tercüme: Arif Şerifoğlu, Ula Musaher, Mahmut Sabıroğlu, Abdullah Abdi
Kapak Tasarım: Muhsin Soyudoğan
Sayfa Düzeni: Muhsin Soyudoğan
Kapak fotoğrafı: Nurulhuda Bakdas

Baskı/Cilt
Kayhan Matbaacılık
Adres: Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No:8/2 Topkapı/İSTANBUL
Tel: 0212 612 31 85

Sosyal Hizmetler Araştırma, Belgeleme, Eğitim Vakfı (SABEV) Yayınları
Kocatepe Mahallesi, Mithatpaşa Caddesi, No. 44. Çankaya/Ankara
Tel: 0312 433 87 26
http://www.sabev.org.tr/
sabev@sabev.org.tr

GAZİANTEP MONİTÖRÜ 2020

GAZİANTEPLİLER

Hazırlayanlar

Mehmet Nuri GÜLTEKİN
Mesut YÜCEBAŞ
Muhsin SOYUDOĞAN
Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU
Mustafa DOĞANOĞLU
Şenay LEYLA KUZU
Sinan Tankut GÜLHAN
Atik ASLAN
Nur İNCETAHTACI
Ayşen UTANIR
Çağrı ASLAN
Harun Cengiz KARAYAKUPOĞLU
Murat KAYA
Ümran AÇIKGÖZ
İbrahim ÖZHAZAR

SABEV

2021

İçindekiler

İçindekiler ... iii
Şekiller Listesi ... v
Kısaltmalar ... ix
Önsöz ve Teşekkür ... xi
Giriş ... 1
Demografik Bulgular ... 9
Kadın & Evlilik ... 15
Eğitim ... 25
Kent & Yaşam ... 31
Ötekilik & Dışlanma ... 47
Sosyo-Ekonomik Durum ... 53
Çalışma ve İş Yaşamı ... 65
Covid-19 ... 79
Medya ... 83
Sonuç ve Öneriler ... 87

Şekiller Listesi

Şekil 1: Cinsiyet Dağılımı 9
Şekil 2: Yaş Dağılımı 9
Şekil 3: Medeni Durum 10
Şekil 4: Katılımcıların Anadili 10
Şekil 5: Türkçe Bilme Düzeyleri 11
Şekil 6: Türkçeyi Öğrenme Yolları 11
Şekil 7: Hane Çocuk Sayısı 12
Şekil 8. Hanede Yaşayan Kişi Sayısı 12
Şekil 9: Hanedeki Engelli Birey Sayısı 13
Şekil 10: Evlilik Kararı 15
Şekil 11: Evlilik Sayısı 15
Şekil 12: Evlilik Süresi 16
Şekil 13: Eşin Akrabalık Durumu 16
Şekil 14: Yaşa Göre Akraba Evlilikleri 17
Şekil 15: Kadınların Kumalık Durumu 18
Şekil 16: Erkeklerin Eş Sayısı 18
Şekil 17: İlk Annelik Yaşı 19
Şekil 18: Kadınların En Çok Zaman Harcadıkları Aktiviteler 19
Şekil 19: Kadınların Rahatsızlık Kaynakları 20
Şekil 20: Kadınların Bazı Mekânlara Yönelik Tutumu 21
Şekil 21: Kadınlar Üniversiteye Gidip Meslek Sahibi Olmalıdır 22
Şekil 22: Kadınlar Erkeklerle Eşit Haklara Sahip Olmalıdır 22
Şekil 23: Türkiye'de Erkeklerle Kadınlar Suriye'ye Göre Daha Eşittir 22
Şekil 24: Kadınlar Çalışmak İçin Eşlerinden İzin Almalıdır 22
Şekil 25: Kadınlara Yönelik Erkek Tutumu 23
Şekil 26: Katılımcıların Eğitim Durumu 25
Şekil 27: Cinsiyete Göre Eğitim Düzeyi 25
Şekil 28: Cinsiyete Göre Okuma Yazma Oranları 26

Şekil 29: Herhangi Bir Sertifikaya Sahip Olma 26
Şekil 30: Alınan Sertifika Türü 27
Şekil 31. Ailede Okula Gidenlerin Sayısı 27
Şekil 32: Okullaşma Oranı 28
Şekil 33: Okullaşmanın Cinsiyete Göre Dağılımı 28
Şekil 34: Eğitime Dönük Tutumlar 29
Şekil 35: Gaziantep'te Doğanların Oranı 31
Şekil 36: Daha Önce Gaziantep Dışında Yaşayanlar 31
Şekil 37: Gaziantep'e Gelmeden Önce Yaşanılan İl 32
Şekil 38: Kişinin Yer Değiştirme Tercihi 33
Şekil 39: En Çok Yaşamak İstenilen İl 34
Şekil 40: Türkiye Dışında Yaşamak İstenilen Ülke 35
Şekil 41: Gaziantep'te Yaşanılan Mahalle Sayısı 35
Şekil 42: Bulunduğu Mahallede Yaşadığı Süre 36
Şekil 43: Mahalle Değiştirmek İsteme Nedeni 36
Şekil 44: Gaziantep'te Yaşanılan Ev Sayısı 37
Şekil 45. Ev Değiştirme Nedeni 38
Şekil 46: Konut Sahipliği 39
Şekil 47: Yaşanılan Ev Tipi 39
Şekil 48: Yaşanılan Evin Oda Sayısı 40
Şekil 49: Evin Isınma Tipi 40
Şekil 50: Gaziantepli Komşudan Yemek Alma 41
Şekil 51: Gaziantepli Komşuya Yemek Gönderme 41
Şekil 52: Dışarıda En Çok Gidilen Mekânlar 42
Şekil 53: Günlük Alışveriş İçin Sıklıkla Tercih Edilen Mekânlar 43
Şekil 54: Gündelik Yaşam ve Komşuluk İlişkileri 44
Şekil 55: Gaziantep'te En Çok Karşılaşılan Sorunlar 47
Şekil 56: Sorun Olduğunda Yardım İstenen Kurum ya da Kişi 47
Şekil 57: Ayrımcı/Dışlamacı Davranışlarla Karşılaşılan Mekânlar 48
Şekil 58: Ayrımcılık/Dışlanma Nedenleri 49
Şekil 59: Suriyelileri Tanımlamak 49

Şekil 60: Dışlanmaya Dönük Tutumlar 50
Şekil 61: Hanenin Aylık Geliri (TL)..........53
Şekil 62: Hanenin Aylık Gideri (TL)..........53
Şekil 63: Bütçeyi En Çok Zorlayan Giderler 54
Şekil 64: Aylık Konut Kirası..........55
Şekil 65: Hanedeki Akıllı Telefon Sayısı..........55
Şekil 66: Hanede Çalışır Durumdaki Elektronik Eşya 56
Şekil 67: Motorlu Araç Sahipliği..........56
Şekil 68: Sahip Olunan Motorlu Araç..........57
Şekil 69: Acil Para İhtiyacı Olduğunda Borç İstenebilecek Kişi ya da Kurum 57
Şekil 70: Borçluluk Durumu..........58
Şekil 71: Borç Kaynağı 58
Şekil 72: Kredi Kartı Sahipliği..........59
Şekil 73: Aylık Kredi Kartı Gideri..........60
Şekil 74: Hanede Yardımlarda İstifade Etme Durumu 60
Şekil 75 Geçmişte Yardımlardan İstifade Etme..........60
Şekil 76. Yardım Kaynakları 61
Şekil 77: Alınan Yardım Türleri..........61
Şekil 78: Yaralanılan Nakdi Olmayan Yardım Türleri 62
Şekil 79: Sağlık Yardımı Türü 62
Şekil 80: Ailede Yeşil Kart Sahipliği..........63
Şekil 81: Sosyo-Ekonomik Duruma Dönük Tutumlar..........63
Şekil 82: Hanede Ücretli Bir İşte Çalışan Sayısı 65
Şekil 83: Cinsiyete Göre Çalışma Oranları..........66
Şekil 84: İlk İşinde Çalışanlar..........66
Şekil 85: Daha Önce İşi Olup İşini Kaybedenler..........67
Şekil 86: İşten Ayrılma Nedeni..........67
Şekil 87: Çalışmama Nedeni 68
Şekil 88: Çalışanlarda Sigortalılık Durumu..........68
Şekil 89: İş Bulma Yöntemi..........69
Şekil 90: İşe Girişte Ücret Ödeme..........69

Şekil 91: Ücret Konusunda İşverenle Pazarlık 70
Şekil 92: Ücret Konusunda Sorun Yaşama 70
Şekil 93: Düşük Ücret Alınca Gösterilen Tepki 70
Şekil 94: İşverenle Münakaşa Nedenleri 71
Şekil 95: Çalışılan İşin Niteliği 71
Şekil 96: Çalışanların Çalıştıkları İş Kolları 72
Şekil 97: Çalışma Düzeni 72
Şekil 98: Haftada Çalışılan Gün 73
Şekil 99: Günlük Çalışılan Süre 74
Şekil 100: Aylıklı Olmayan İşçilerde Ücret Düzeni 74
Şekil 101: Bir Önceki İşten Ayrılma Süresi 75
Şekil 102: İş Kurmada Kullanılan Finansal Kaynaklar 75
Şekil 103: İş Yerinin Ortaklık Durumu 76
Şekil 104: İş Yerinde Çalışan Profili 76
Şekil 105: İşe Dönük Tutumlar 77
Şekil 106: COVID-19 Bilgilendirme Kanalları 79
Şekil 107: COVID-19 Sürecinde Başka Bir Nedenle Hastaneye Gitme 79
Şekil 108: Hastanede Sağlık Hizmeti Alabilme 79
Şekil 109: COVID-19 Salgınının İş Değiştirmeye Etkisi 80
Şekil 110. COVID-19 Salgınının İşçi Yaşamına Yansıması 80
Şekil 111: İş Yerinde COVID-19'a Dönük Alınan Önlemler 81
Şekil 112: Türkiye'yle İlgili Haberleri Takip Araçları 83
Şekil 113: Suriye'yle İlgili Haberleri Takip Etme 83
Şekil 114: Suriye'yle İlgili Haberleri Takip Araçları 84
Şekil 115: Suriyelilerle İlgili Olumsuz Haberlerle Karşılaşılan Medya Türleri 84
Şekil 116: Sosyal Medyada Suriyelilerle İlgili Olumsuz Yorumlara Tepkiler 84
Şekil 117: Medyaya Dönük Tutum 85

Kısaltmalar

KK-	Kesinlikle Katılmıyorum
K-	Katılmıyorum
K	Kararsızım
K+	Katılıyorum
KK+	Kesinlikle Katılıyorum

Önsöz ve Teşekkür

Sosyal bilimlerde saha araştırmaları oldukça meşakkatli, emek ve dikkat isteyen zorlu süreçlerdir. Bunların üstesinden gelmek iş birliğini, birlikte çalışmayı, tartışmayı, konuşmayı, yerinde ve doğru müdahalede bulunabilmeyi, esnekliği ve hızlı çözüm bulmayı gerektirir. 2019'un son aylarında başlayan ve 2020'nin ilk aylarından itibaren şekillenen bu araştırma projesinin, her zaman birden fazla kişinin olağanüstü ve yaratıcı katkılarıyla mümkün olduğunu belirtmek gerekiyor. Bunun yanında hem Gaziantep Üniversitesi'nin hem de saha çalışmalarını kolaylaştıran kurumların desteği ve varlığı da önemli olmaktadır.

Bu bağlamda, Gaziantep Valisi Sayın Davut GÜL'e, Gaziantep'teki Suriyelilere dair verilerin elde edilmesi ve araştırma için gerekli yasal izinlerin sağlanması hususunda verdikleri destek ve gösterdikleri anlayıştan dolayı müteşekkiriz.

Gaziantep Üniversitesi'nin bir önceki rektörü Sayın Prof. Dr. Ali GÜR, sosyoloji ve göç çalışmalarına verdikleri önemi bu süreçte de gösterdiler. Gaziantep Valiliği, International Organization for Migration (IOM), CARE International in Turkey ve İl Göç İdaresi ile yapılması gerekli olan protokollerdeki ve resmi yazışmalardaki desteğini ve yardımlarını unutmamız mümkün değil; kendilerine teşekkürü bir borç biliyoruz.

Gaziantep İl Göç İdaresi Müdürü Fatih AYNA, Suriyeli hanelere dair verilerin temininde destek sundu. Kendisine katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz.

Bu denli geniş bir saha araştırmasının gerçekleştirilmesi IOM'in maddi katkısı, CARE International in Turkey'in hem maddi katkısı hem de teknik desteği olmadan imkânsız olurdu. Her sorumuza ve sorunumuza çözüm getirmeye gayret eden, son derece anlayışlı, birlikte çalışma ve iş birliğine açık, samimi insanlar olmadan bu denli büyük bir sürecin altından kalkmak gerçekten zor olurdu. Bunun için CARE International in Turkey'den Sherine IBRAHIM'e, Salah HAMWI'ye, Esat AKGÜL'e, Deniz YILDIRIM'a, İdil BÖREKÇİ'ye, Pınar ÇETİNKAYA'ya, Dilşah SAYLAN'a ve Helin EREN'e minnet ve teşekkür borçluyuz.

Araştırma ekibine doğrudan dahil olmasalar da bu süreçte bizi destekleyen Doç. Dr. Mehmet BİÇİCİ'ye, Kemal Vural TARLAN'a, Dr. Semiray YÜCEBAŞ'a, Önder YALÇIN'a, ve Emine DOĞAN'a teşekkür ederiz.

Saha çalışmaları, akademisyenler kadar, öğrencilerin de çok şey öğrendiği ve deneyim kazandığı faaliyetlerdir. Bu minvalde, araştırmanın sahada gerçekleştirilmesinde çok büyük katkılar sunan yüksek lisans öğrencilerimiz, Nil

ÖZDURDU, Esra AYDIN, Osman Tarık ONARAN, Menekşe Hazan ARANCAK, Gülsena KIRMAZ, Moges Mekonnen SHALLA, Ahd ALNAJJAR, Büşra YENTÜRK, Kübra TAMER, Eda ÖZÇELİK, Halil ECER, Muhammed YEŞİLGÜL, Ziad ALAHMAD ve Mehmet ÇİÇEKLİ'ye teşekkür ediyoruz. Ayrıca, soru formlarının Arapçaya çevrilmesinde bize yardımlarını esirgemeyen, tercümenin olabildiğince anlaşılır ve doğru sonuçlar elde etmeye olanak vermesi için sürekli olarak bize geri bildirim sağlayan lisans öğrencilerimiz, Arif ŞERİF'e ve Muhammed Nur Hüseyin'e, ayrıca son okumalardaki yardımları için Sıma DABBİT ve Sevsen ELABDULLAH'a ve aynı şekilde, Göç Enstitüsü ve Sosyoloji Bölümünde çalışan ve bürokratik süreçleri sorunsuz atlatmamızı sağlayan Kenan BAYRAK, Gülay KINACIGİL, Mete YILDIRIM ve Elif POLAT'a teşekkür ediyoruz.

Prof. Dr. İlhan TOMANBAY'a ve SABEV Yayınları'nın çok değerli çalışanlarına, bu kitabın yayınlanmasındaki katkılarından dolayı şükranlarımızı sunuyoruz.

Pek tabii, bu araştırmanın gerçekleştiricisi ve kitapların yazarları olan bütün akademisyenlere gösterdikleri katkılardan dolayı her birine ayrı ayrı müteşekkiriz.

Burada, bazı kişilerin isimlerini anmadan geçmek mümkün olmayacaktır. Dr. Muhsin SOYUDOĞAN'a, araştırmanın en başından beri gösterdiği sabrı, özverisi, verdiği emeği ve desteği için minnettarız. Kimi dönemlerde, haftalar süren fedakarlığını unutmamız mümkün değil. Doç. Dr. Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU'na, dostluğu, ekibin bir parçası olmayı tereddüt etmeden kabul etmesi, araştırmaya kattığı zenginlik, derinlik, verilerin yorumlanmasındaki katkıları için müteşekkiriz. Dr. Mustafa DOĞANOĞLU, Doç. Dr. Mesut YÜCEBAŞ ve Ümran AÇIKGÖZ'e, kitaplara yaptıkları katkılar ve gösterdikleri dayanışma için teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Pek tabii, Murat KAYA, çalışkanlığı, samimiyeti, fedakarlığı ve sabrıyla bu araştırmayı mümkün kılan kişilerin en başında gelmektedir. Onun, uluslararası kurumlarla olan karmaşık yazışmalardan öğrencilerle ilişkilere, online görüşme formlarının hazırlanıp uygulanmasından grafiklerin hazırlanmasına kadar çok büyük katkıları oldu. Kendisine dostluğu, samimiyeti ve özverili emeğinden dolayı müteşekkiriz.

Araştırma ekibi adına

Dr. Mehmet Nuri Gültekin

Aralık 2020

Gaziantep

Giriş

Türkiye'de göç, mülteciler veya Suriyeliler konularıyla ilgilenenler, 2011'den sonra çok daha farklı boyutta gerçekleşen ve işleyen bir olguyla karşı karşıya kaldıklarını, zaman ilerledikçe, daha iyi anlamaya başladılar. O tarihlerde Türkiye'ye geçebilen Suriyelilerin gün geçtikçe artan sayıları, öncelikli ihtiyaçlarını daha çok ön planda tuttu ki bu, insani krizlerin yönetilmesi ve seyri açısından anlaşılabilir bir durumdu. Fakat Suriyeliler meselesinde süre geçtikçe, onların hukuksal açıdan tartışmalı konum ve tanımları kadar, başka mevzular da kendini iyiden iyiye hissettirmeye başladı. Barınma, sağlık, eğitim, iş ve çalışma, gündelik hayat etkileşimleri ve karşılaşmaları gibi en temel hususlara dair yüzlerce, belki binlerce haber ve yorum (çoğu ciddi hatalar ve önyargılarla malul) ana akım medyada ve sosyal medya platformlarında dolaşmaya başladı. Bir kez daha ortaya çıktı ki, göçmen ve mülteciler üzerine çalışan, araştırmalar yapan veya bilimsel verilere dayalı açıklamalar için çaba sarf edenlerin en büyük sıkıntısı (hâlâ) sahaya dayalı sağlıklı ve kapsamlı verilerin azlığıydı. Dolaşımdaki 'bilgi' kırıntılarının önemli bir bölümü, çeşitli biçimde edinilmiş izlenim ve kanaatlere dayanıyordu. Söz konusu *boşluk* veya gerçek gündelik toplumsal hayata dair derinlikli açıklamalar, önemli bir süre varlığını korudu ve bunlar henüz bütünüyle ortadan kalkmış da değil. Fakat Türkiye'de zaman geçtikçe, sahadan elde edilen bilgilere olan ihtiyaç da giderek kendini belli etmeye başladı; çünkü söz konusu edilen, Türkiye'nin hemen her bölgesinde yaşayan yaklaşık dört milyon insanın gündelik hayatı ve içine dahil olmaya çalıştıkları toplumla etkileşimleriydi. Varılan noktada, sağlam ve güvenilir metodolojiye sahip saha araştırmalarının hayati önemde veriler sağlayabileceği ve bunun da Türkiye'nin deneyimlemekte olduğu ve süreç içinde kendini belirleyen Suriyeliler ya da sığınmacı politikalarının anlaşılmasını, idare edilmesini, hatta buna dair gelecek projeksiyonları yapılmasını kolaylaştıracağı görülmeye başlandı.

***

Aralık 2020 verilerine göre, Türkiye'de geçici koruma kapsamında kayıtlı 3 milyon 639 bin Suriyeli bulunuyor. Kayıtlı Suriyelilerin yaklaşık yarısı, 0-18 yaş aralığındaki çocuklardan oluşuyor. Yine, kadınları da dahil ettiğimizde karşımıza yaklaşık %70 çocuklar ve kadınlardan oluşan bir demografi çıkmaktadır. Türkiye ortalamasına (32,4) göre, on yaş daha genç (22) bir demografik örüntü söz konusu. Daha ilginç hususlardan birisi, Suriyelilerin, çok küçük bir kısmı hariç, nerdeyse

tamamının (%98), kentlerde yaşıyor olmasıdır.[1] Bu durum, aynı zamanda, Suriyelilerin önemli bir bölümünün Gaziantep'te veya Türkiye'de, kentleşme ve mülteci olmak gibi iki büyük değişimi, birlikte deneyimlediğini gösteriyor.

Yine, 2020 yılı itibariyle, Türkiye sathında, Suriyeliler bütün illerde bulunuyorlar. Günümüzde, Türkiye nüfusunun %4,3'ü Suriyelilerden oluşuyor. Suriye'ye komşu sınır illerinden başlayarak belli akslardaki kentlerde, Suriyeliler anlamlı bir yoğunluğa erişmiş durumdadırlar. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kayıtlarına göre, İstanbul'daki 517 bin Suriyeli, toplam nüfusun %3,3'ünü oluşturuyor. Benzer şekilde, Hatay'daki 433 bin kişi, il nüfusunun %26,5'ine, Şanlıurfa'daki 421 bin kişi toplam nüfusun %20'sine karşılık gelmektedir. Aralık 2020 itibariyle, Türkiye'de Suriyelilerin toplam nüfusa oranının %5'i geçtiği iller şunlardır: Hatay (%26,5), Gaziantep (%21,7), Şanlıurfa (%20), Adana (%11), Mersin (%12), Kilis (%76), Osmaniye (%8,8), Mardin (10,5), Kayseri (%5,5), Konya (%5) ve Bursa (%5,7).[2]

Demografik gerçeklik bir tarafa, söz konusu olan, milyonlarca insanın, hayata tutunma mücadelesi ya da ayakta kalma çabalarının anlaşılmasının gerekliliğidir. Bunun için saha temsiliyeti güçlü, güvenilir ve mümkün mertebe, genel toplumsal örüntü içinde, göçmen veya mülteci araştırmaları yapmak çok kritik bir mesele haline gelmektedir. 2011'deki savaş ve şiddet sarmalından Türkiye'ye sığınan yüzbinlerce insanın barınma, güvenlik ve gıda sorunlarının aciliyeti, günümüzde yerini, uyum, haklar, hukuki statüler, eğitim, sağlık, birlikte yaşama, etkileşim gibi konulara bırakmış durumda. Dolayısıyla, söz konusu Suriyeli nüfusun toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasi açıdan ele alınırken daha iyi anlaşılması için sahadan elde edilen güçlü, sağlam ve güvenilir verilere ihtiyaç olduğu muhakkaktır.

Araştırma sahası ve metodoloji

Saha araştırmasının yapıldığı Gaziantep'te, 2020 rakamlarına göre, il bazında, 450 bin 611 kayıtlı Suriyeli geçici koruma kapsamında bulunmaktadır. Bu da Gaziantep'in, toplam il nüfusunun beşte birinden fazla sayıda Suriyeli için yeni bir ev ve yeni hayat alanı olduğunu gösteriyor. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin Mart 2020'de, ilde Suriyelilere götürülen hizmetlerin anlatıldığı sunumunda, il genelindeki Suriyelilerin dağılımında bazı yoğunlaşmalar dikkati çekmektedir. Yaklaşık yarım

---

[1] https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/ Erişim: 30.12.2020

[2] https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638; https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2019-33705&dil=1 Erişim: 30.12.2020

milyon Suriyelinin belli başlı bazı ilçe ve merkezlerde yoğunlaştığı görülüyor. Araban, Karkamış, Oğuzeli, Yavuzeli ve Nurdağı ilçelerinde Suriyelilerin toplam nüfusu, Gaziantep il bazındaki kayıtlı Suriyelilerin %4'ü civarındadır. Dolayısıyla, Gaziantep'teki (bütün il sathı) Suriyelilerin %96'sı, Nizip, İslâhiye, Şehitkamil ve Şahinbey ilçe sınırlarında yaşamaktadır. Metropol Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerinden uzak mesafedeki İslâhiye, ildeki Suriyelilerin %4'ünü barındırırken Nizip, %11'ine ev sahipliği yapıyor. Geriye kalan yaklaşık %80'lik oran, metropol iki ilçede yoğunlaşmaktadır. Şehitkamil ilçesinde 103 bin Suriyeli (%23) bulunurken, Türkiye'nin de en büyük ilçelerinden birisi olan Şahinbey'de, yaklaşık 262 bin (%58) kişi bulunuyor. Her iki ilçede, Gaziantep il bazındaki kayıtlı Suriyelilerin %80'ininden fazlası yaşamaktadır. Fakat burada, demografik yoğunluk meselesinde, dikkat çeken esas unsurlardan birisi, ilçelerin, il genelinden bağımsız olarak nüfusları ve sahip oldukları kayıtlı Suriyeli oranlarıdır. Burada da oldukça ilginç bir dağılım söz konusu olmaktadır. Örneğin, il genelindeki Suriyelilerin toplam %4'e yakının yaşadığı Araban'da %6, Nurdağı'nda %14, Karkamış'ta %45, Yavuzeli'nde %2 oranında, ilçe bazlı Suriyeli nüfus yaşamaktadır. Aynı şekilde, ilçe nüfusuna oran, Nizip'te %36, Oğuzeli'nde %15, İslahiye'de %26, Şehitkamil'de %13 ve Şahinbey'de %29'dur.[3]

2019 yılının son aylarında, bu araştırmanın genel hatları konuşulmaya başlandığında, asıl gayelerden birisi, Gaziantep Üniversitesi Sosyoloji Bölümünün 2017'nin Aralık ayında gerçekleştirdiği ***Gaziantep'teki Suriyeliler*** başlıklı saha araştırmasının[4] izinde yol alarak, Suriyelilerin mevcut durumunun yanında, Gazianteplilerle olan etkileşimlerini de anlamaya odaklanmaktı. Bunun için ilk hedeflerden birisi, 2017'de merkez Şahinbey ve Şehitkamil ilçelerindeki 129 mahalleden 1824 haneyle, 79 soruluk basılı anket formlarıyla yapılan görüşmelerin hem sahasının hem de içeriğinin genişletilmesi oldu. Diğer amaçlardan birisi de 2017'den günümüze kadar, göçmenlik veya mültecilik gibi son derece dinamik bir toplumsal olgunun, Gaziantep gibi her bakımdan çok dinamik bir kentteki, son üç yıllık durumuna tekrar bakmaktı. Değişen ya da değişmeyen hususların yanında, sahadan yeni ve farklı sorularla elde edilecek verilerin bize, özelde Gaziantep, genelde Türkiye'deki Suriyelilerin durumuna dair bir örüntü ortaya koyacağı öngörüsüyle hareket edildi. Bu minvalde, bu türden büyük bir saha çalışmasına fon sağlanması için çeşitli kurumlarla görüşmeler yapıldı. Gaziantep Valiliği, Gaziantep İl Göç İdaresi, Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğü, UN IOM (Birleşmiş Milletler

---

[3] https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638; http://www.gaziantep.gov.tr/ilcelerimiz Erişim: 30.12.2020

[4] Gültekin, M.N., Giritlioğlu, İ., Karadaş, Y., Soyudoğan, M., Leyla Kuzu, Ş., Gülhan, S.T., Doğanoğlu, M., Utanır, A., Aslan, Ç., İncetahtacı, N., (2018) *Gaziantep'teki Suriyeliler: Uyum, Beklentiler ve Zorluklar (Özet Rapor)*, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Yayınları. Bundan sonra, 2018 araştırması olarak zikredilecektir.

Uluslararası Göç Örgütü) ve CARE International in Turkey gibi kurumlarla araştırmanın çeşitli safhalarının desteklenmesi için görüşmeler yürütüldü. Nihayetinde Gaziantep Valiliği ve Gaziantep İl Göç İdaresi'nin yasal süreçlerdeki kolaylaştırıcı destekleri, Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğünün teşvikleri ve CARE International in Turkey ve IOM'in maddi fonlarıyla, proje 2020'nin başında resmileşti. Projede, 2018 araştırmasını gerçekleştiren Gaziantep Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyeleri büyük bir bölümünün yanında, Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü'nden üç akademik personel ve Hacettepe Üniversitesi'nden bir öğretim üyesi görev aldı.

Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğü, IOM ve CARE International in Turkey arasındaki mutabakatların resmileşmesinden sonra Ocak-Şubat 2020'deki iki aylık sürede, sorular, araştırmanın kapsamı, metodolojisi ve uygulanacak görüşme teknikleri ve araçlarına karar verildi. Mart ayının ilk haftasında, araştırmada görev alacak görüşmecilerin listesi kesinleştirildi ve 10 Mart 2020'de öğrencilerle ilk toplantı yapıldı. Görev alacakları mahalleler dağıtıldı. Fakat, Mart ayının ortalarında başlayan COVID-19 tedbirleri ve sokağa çıkma yasakları, araştırmanın saha çalışmalarının ertelenmesini ve yeni tedbirler alınmasını zorunlu kıldı. Maske ve dezenfektanlar için yeniden IOM ve CARE International in Turkey ile görüşmeler yapıldı. Bu yönde ek tedbirler ve uyarılarla saha çalışması için uygun zaman dilimi beklendi. Ve nihayetinde, 22 Haziran – 13 Temmuz 2020 arasında 175 mahalledeki saha görüşmeleri tamamlandı. Saha çalışması boyunca, görüşmecilerin ve görüşülen kişilerin sağlığına maksimum düzeyde dikkat edilmiş, her görüşme için yeni maske ve eldiven zorunluluğunun yanında, her görüşülen kişiye de maske, eldiven ve temizlik kiti verilmiştir. Görüşmeler, mümkün mertebe kalabalık olmayan ortamlarda, gündüz, sokakta, daire veya evin girişinde yapılmaya gayret edilmiştir. Sahadan verilerinin tamamlandığı 13 Temmuz 2020'den sonra analiz safhasına geçilmiştir.

***

Elinizdeki araştırmanın üç boyutu ya da bölümü bulunuyor. **Birincisi**, Gaziantep'teki Suriyelilerin üç yıl sonra, bu kez daha çok mahalle ve daha geniş bir örneklem ve soru setiyle genel örüntüsünü ortaya koymaktır. **İkincisi**, Suriyelilerin ikamet ettiği yaşadığı mahallelerdeki Gaziantepliler'in genel sosyo-ekonomik panoramasını ortaya çıkarıp Suriyeliler meselesine nasıl yaklaştıklarını anlamaya çalışmak. **Üçüncüsü**, bütün zorluklarına rağmen Suriyeli ve Gaziantepliler'in gündelik hayat karşılaşmalarına, etkileşimlere, uyum ve birlikte yaşam deneyimlerine ve buna dair tutumlara odaklanıyor. Dolayısıyla, üç ayrı kitaptan oluşan bu rapor, aynı saha

araştırmasının farklı veçhelerinin değerlendirilmesinden meydana gelmektedir ve pekâlâ, ayrı ayrı ele alınabileceği gibi, birlikte de okunup değerlendirilebilir.

Bu araştırma örnekleminin birinci bölümünü, Gaziantep Valiliği İl Göç İdaresi'nden elde edilen hane bilgileri dahilindeki Gaziantep'teki Suriyeliler oluşturmaktadır. Şehitkamil ve Şahinbey merkez ilçelerinde Suriyelilerin kayıtlı olduğu hane bilgisinin temin edilmesinden sonra, örneklem ve araştırmanın yürütüleceği mahalleler netleştirilmiştir. Elde edilen resmi verilere göre, Şahinbey ilçesindeki 174 mahallede toplam 31626 ve Şehitkamil'deki 126 mahallede toplam 12401 Suriyeli hane yaşamaktadır. Böylece, Gaziantep'teki iki metropol ilçenin 300 mahallesindeki toplam Suriyeli hanelerin sayısı yaklaşık 44 bindir. Kayıtlı hanelerin %5'ine karşılık gelen ve muhtemel hata paylarını da içeren 2300 hane hedefi için her iki ilçedeki 180 mahalleden, kayıtlı hane yoğunluğuna göre, tesadüfi örneklem yoluyla mahaller seçildi. Fakat saha çalışması, COVID-19 dönemindeki bazı karantina dönemlerine denk gelmesinden dolayı, örneklemde bulunan Sam, Nesimi, Kirazlıbahçe, Büyükpınar, Hacıkamber mahallelerine gidilememiştir. Dolayısıyla hem Suriyeliler hem de Gaziantepliler ile görüşmeleri içeren bu araştırma 174 farklı mahallede gerçekleştirilmiştir. Sosyo-ekonomik açıdan bu mahallelere benzer yerleşim yerleri araştırma kapsamında olduğundan bu yerlerdeki görüşmeler yapılamamış, dolayısıyla görüşülen ve geçerli olarak değerlendirilen Suriyeli hane sayısı 2280 olarak kalmıştır. Fakat bu sayı da kayıtlı hanelerin %5'ine karşılık geldiğinden Suriyeli hanelerde planlanan görüşme hedeflerine ulaşılmıştır. Söz konusu 2280 görüşmenin 1659'u Şahinbey ilçesinin 107 farklı mahallesinden ve 621'i Şehitkamil ilçesinin 67 mahallesinden elde edilmiştir.

Bu saha araştırmasının ikinci bölümünü oluşturan Gaziantepliler ayağı da aynı mahallelerde yakın örneklem sayısıyla uygulanmıştır. Bunun temel nedeni, gündelik hayatta aynı fiziki mekanlarda, aynı mahallelerde ve benzer sosyal etkileşim süreçlerine dahil olan Gaziantepliler ve Suriyelilere dair genel bir örüntü ortaya koymak ve karşılaşmalara daha yakından bakmaktır. Bu kapsamda aynı mahalleler ve sokaklarda gündelik hayatı paylaşan 2300 Gaziantepli haneyle görüşme öngörülmüş fakat yukarıda zikredilen sebeplerden dolayı 174 mahalleden toplam 2258 geçerli hane görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Geçerli 2258 görüşmenin 1645'i Şahinbey ilçesinin farklı 106 mahallesinden ve 613'ü Şehitkamil'deki 63 mahalleden elde edilmiştir. Dikkat edileceği üzere, burada asıl hedef, Gaziantepli hanelerin %5'ine gitmek değil, Suriyeli hanelerle yapılan görüşme sayısına yakın görüşme gerçekleştirmektir. Suriyeliler ve Gaziantepliler ile yapılan görüşmeler aynı mahalle, hatta bazı durumlarda aynı sokakta gerçekleştirilmiştir. Bununla, etkileşim ve

toplumsal ilişki boyutlarına daha yakından bakmak mümkün olacaktı. Dolayısıyla, burada görüşülen Gaziantepliler, Gaziantep'in tamamını temsilden uzaktır. Fakat yine de bir çoğunluğu temsil ettiği muhakkaktır. Çünkü resmi kayıtların mahalle dağılımları, bize, Suriyelilerin Gaziantep'te (de) sosyo-ekonomik açıdan yoksul ve düşük gelirli mahallelerde daha yoğun olarak yaşadıklarını göstermektedir. Dolayısıyla Gaziantepliler örnekleminin, daha çok Suriyelilerle aynı sosyal ve fiziki mekanları paylaşanları kapsadığı ve sınıfsal bir kesiti ya da karşılaşmayı içerdiği söylenebilir. Zira, politik, ideolojik, iktisadi ve kültürel etki açısından daha güçlü mahallelerde daha az kayıtlı Suriyeli hanenin olması da meselenin sınıfsal boyutunu daha net ortaya koymaktadır.

Araştırmanın üçüncü bölümü, gündelik hayattaki etkileşim, sosyal ilişkiler, tutumlar, beklentiler ve toplumsal uyum dinamikleri üzerinde yoğunlaşıyor. Her iki görüşme formuna, özellikle gündelik hayattaki etkileşimleri, karşılaşmaları ve tutumları içerecek sorular eklendi. Dolayısıyla üçüncü kitap, Gaziantepliler ve Suriyelilere ayrı bir formda sorulmuş sorulardan değil, her iki soru demetine gömülü olan soru ve cevaplardan oluşmaktadır.

Bütün görüşmelerin soru formları Suriyeliler için Arapça ve Gaziantepliler için Türkçe hazırlanmıştır. Görüşmeler elektronik ortamdaki yazılım yardımıyla (Kobo Toolbox) yapılmış ve bu yazılımdaki coğrafi bilgi sistemiyle mahalledeki pozisyonlar haritaya işlenmiştir. Araştırma, 15 akademik personelin danışmanlığında, 9'u kadın 6'sı erkek toplam 15 lisansüstü öğrencisi takım lideri ve 37'si kadın 34'ü erkek 71 görüşmeci öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. 71 görüşmecinin 36 tanesi Arapça biliyordu. Online yazılımda sahada uygulanmak üzere Suriyeliler için farklı seçeneklere sahip 486, Gaziantepliler için 413 soru bulunuyordu.

Bu noktada, son olarak, şunu tekrar vurgulamakta yarar vardır: Bu araştırma ve akabindeki üç kitap, Suriyelilerin mevcut genel örüntüsü ve gündelik hayat ilişkileri kadar, kenarından, çeperinden dahil olmaya çalıştıkları toplumsal hayatın diğer aktörleriyle karşılaşmalarına odaklanan ve sınıfsal bir kesit sunmaya çalışan çalışmalardır. Çoğunlukla yoksul, düşük-orta gelirli veya alt sosyo-ekonomik kesimlerin (örneklemin istatistiki zorunluluğu ve metodolojisi gereği) ağırlıkta olduğu bir sınıfsal araştırmanın ortaya çıkmış olması, en başta öngörülen amaç değil, araştırmanın sonunda şekillenen bir sosyal gerçekliktir.

Araştırma Sahası

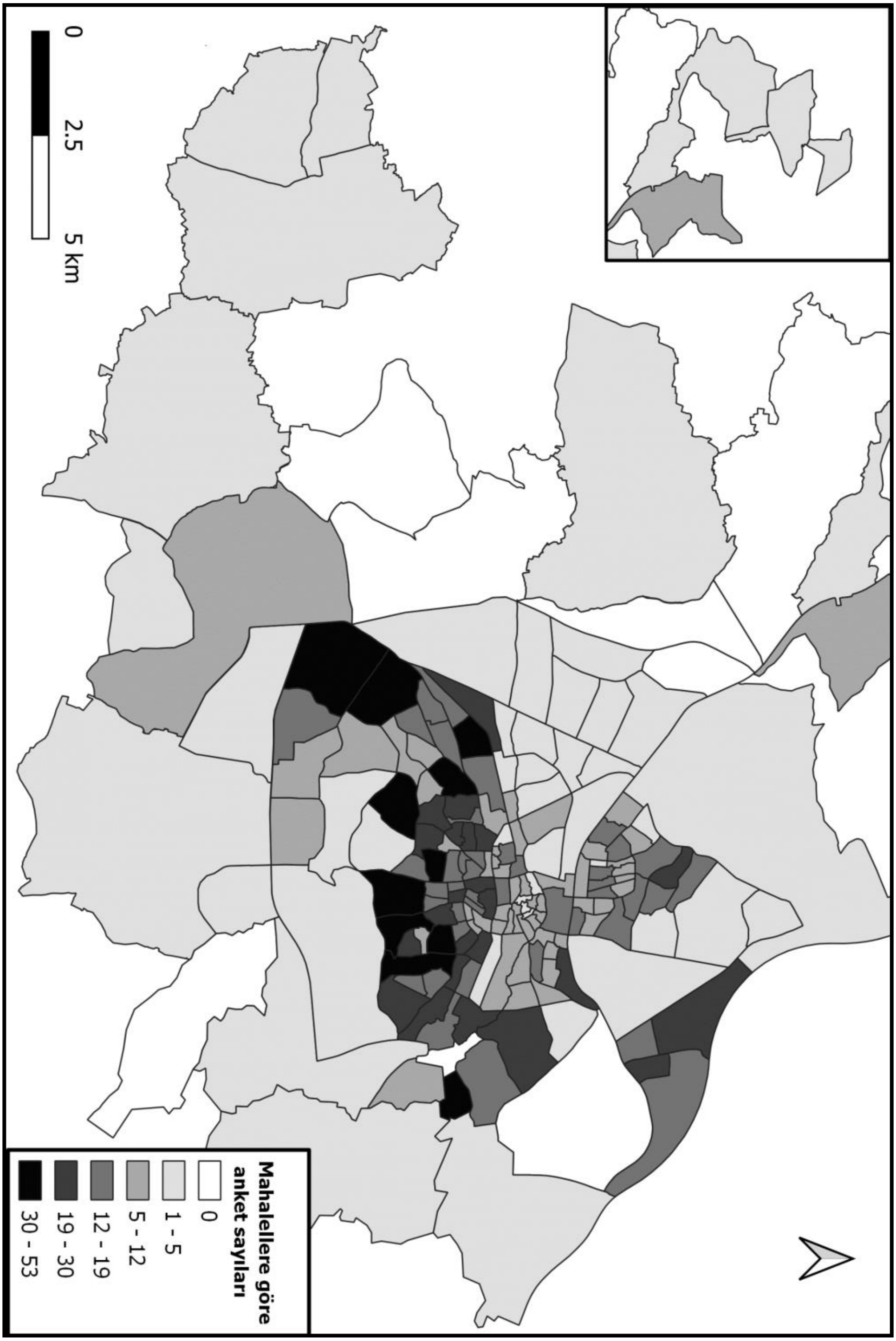

Demografik Bulgular

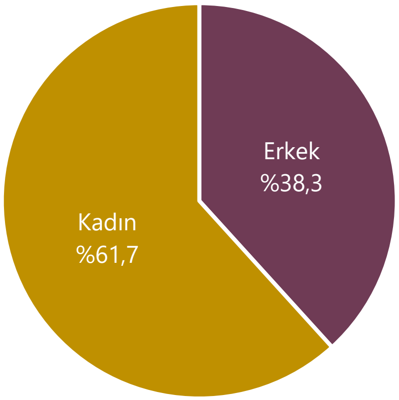

Şekil 1: Cinsiyet Dağılımı

Görüşmelerde kadınlar %62 civarında erkeklerse %38 civarında temsil edilmiştir. Görüşmelerin çoğunlukla gündüz ve özellikle de iş saatlerinde yapılması örneklemdeki kadın nüfusun daha fazla olmasına neden olmuştur.

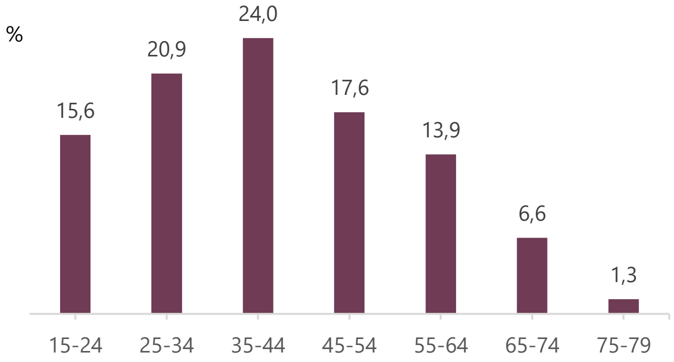

Şekil 2: Yaş Dağılımı

En genci 15, en yaşlısı 79 yaşında olan katılımcıların yaş ortalaması 41'dir. Buna mukabil Suriyeli katılımcılarda bu ortalama 36,5'tir. Yaş ortalamalarındaki bu fark, Suriyeli nüfusun, yerel nüfusa oranla, daha genç olmasından da kaynaklanmaktadır.

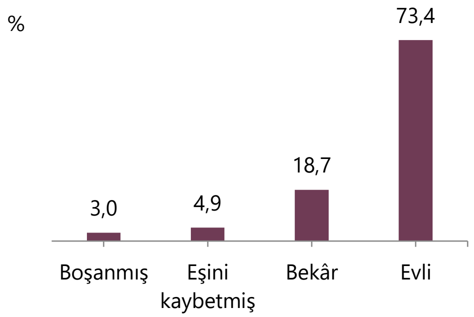

Şekil 3: Medeni Durum

Görüşmeye katılanların %73,4'ünün evli olduğu görülmektedir. Suriyeli nüfusla karşılaştırıldığında çok büyük farklar görülmese de Gaziantepliler arasında, evli olanların oranı daha düşükken, bekâr ve boşanmış olanların oranı daha fazladır.

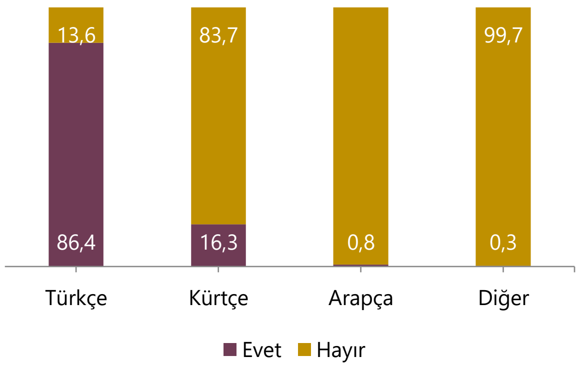

Şekil 4: Katılımcıların Anadili

Anadillerinin ne olduğuna ilişkin yöneltilen soruya Gaziantepli görüşmecilerin %86,4 gibi büyük bir kısmı Türkçe yanıtını verirken, anadilinin Kürtçe olduğunu ifade edenlerin oranı %16,3'tür. Anadili Türkçe olmayan görüşmecilerin %86'lık bir kısmı,

ortalamanın üzerinde, %13'ü ise orta düzeyde Türkçe bildiğini ifade etmiştir. Türkçesinin zayıf olduğunu söyleyenlerin oranı %1,6'dır.

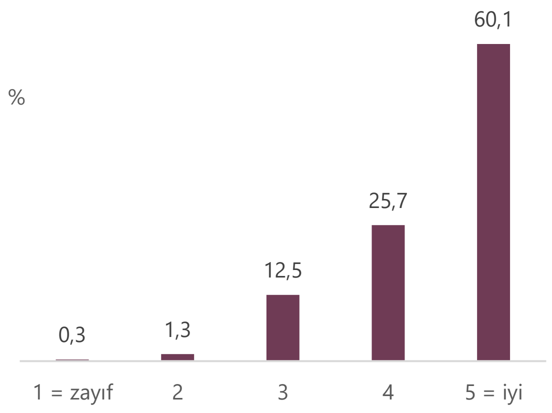

Şekil 5: Türkçe Bilme Düzeyleri

Anadili Türkçe olmayan katılımcıların %86'sı, dil seviyelerinin iyi olduğunu ifade etmektedir. Dil seviyelerinin zayıf olduğunu belirtenlerin oranıysa %2'nin altındadır.

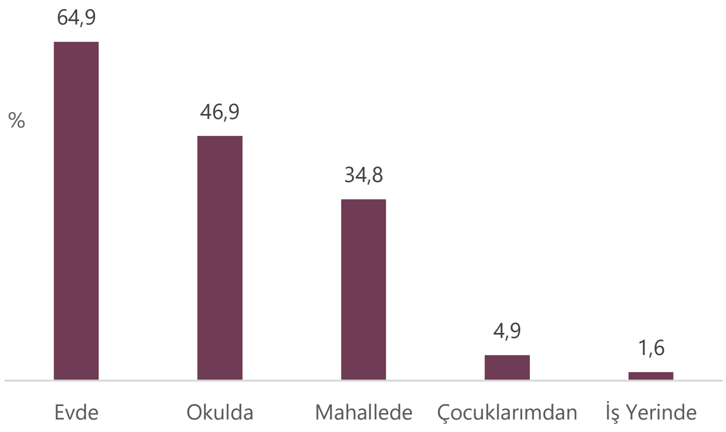

Şekil 6: Türkçeyi Öğrenme Yolları

Anadilinin Türkçe dışında bir dil olduğunu söyleyen 467 kişiye, Türkçeyi nerede öğrendikleri sorulduğunda, %87 gibi önemli bir kesimi evde, mahallede ya da çalıştığı yerde öğrendiğini belirtirken; sadece okul cevabı verenlerin oranı

%13'tür. Özellikle kentlerde, resmi dilin gündelik hayatın her alanında etkili olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu oranların anlamlı olduğu söylenebilir. Zira anadili Türkçe olmayanların, kentlerde Türkçe öğrenme kanalları okuldan daha çok ev, mahalle, arkadaş grupları, iş çevresi gibi farklı şekillerde olabilmektedir. Oysa kırsal alanlar için bu kanal, daha çok okul şeklindedir.

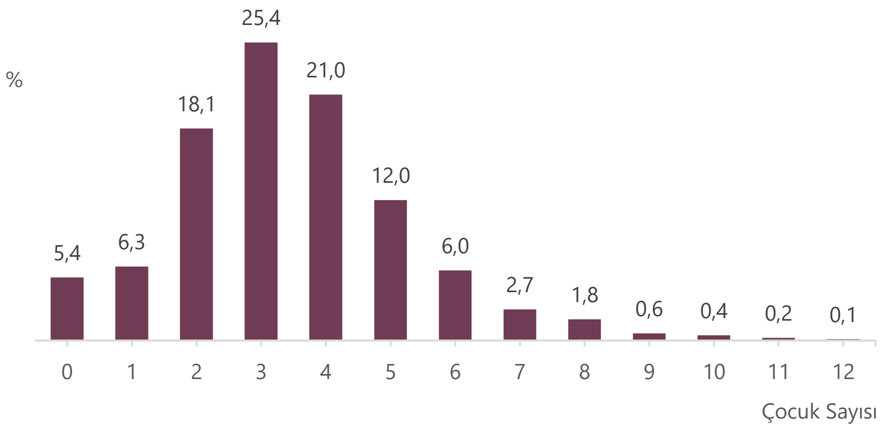

Şekil 7: Hane Çocuk Sayısı

Evli çiftlerin %5,4'ünün çocuğu olmadığı görülmektedir. En fazla 12 olmak üzere ailelerin ortalama çocuk sayısı 3,45 olarak tespit edilmiştir. Bu figüre, ebeveynlerin sayısı da eklendiğinde, çekirdek ailelerin ortalama büyüklüğünün 5,45 olduğu anlaşılmaktadır.

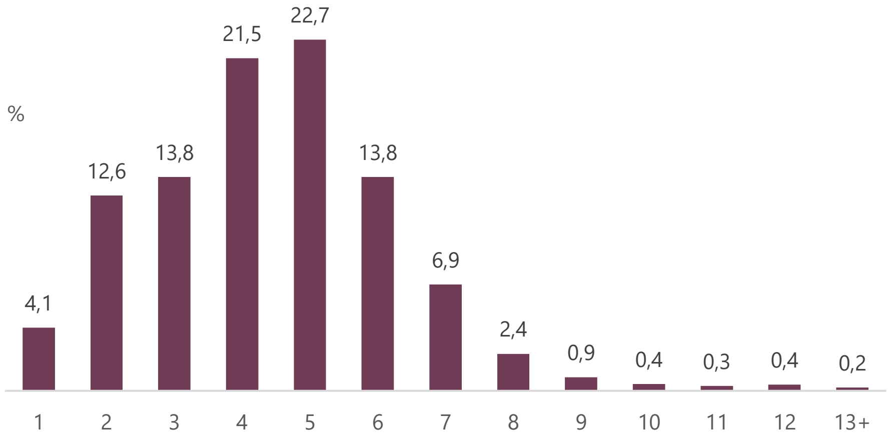

Şekil 8. Hanede Yaşayan Kişi Sayısı

TÜİK verilerine göre, 2019 yılı Türkiye ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,4 kişiyken, Gaziantep’te ortalama hanehalkı büyüklüğü 4,1 kişi olarak tespit edilmiştir. Bu araştırmada, ortalama hanehalkı büyüklüğü 4,4 olarak tespit edilmiştir. Gerek TÜİK gerekse yapılan araştırmanın sonuçları dikkate alındığında Gaziantep hanehalkı büyüklüğünün Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

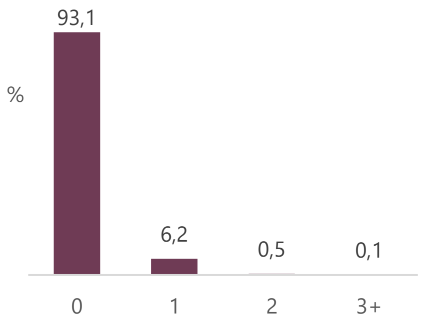

Şekil 9: Hanedeki Engelli Birey Sayısı

Görüşülen hanelerin %7’sinde, en az 1 engelli birey bulunmaktadır. Bu oran Suriyelilerde %12 civarındadır.

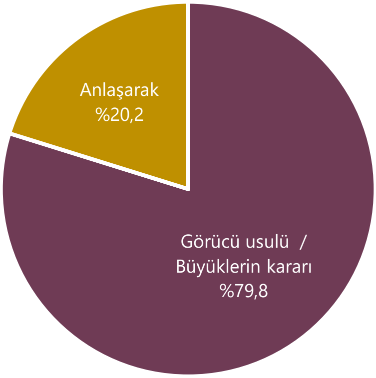

Şekil 10: Evlilik Kararı

Türkiye'de, son dönemlerde görücü usulü evlilik azalsa da *Türkiye Aile Yapısı Araştırması*'nın 2016 verileri dikkate alındığında, yapılan evliliklerin %59,1'i, görücü usulü olup "görücü usulüyle, benim kararımla" şeklindeki evlilik kararlarının ise, 47,8 olduğu görülmektedir. Yine aynı araştırma, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin hem "görücü usulüyle benim kararımla" (%60), hem de "görücü usulüyle benim görüşüm sorulmadan ailemin kararıyla" (%17,2) şeklindeki evlilik kararlarının Türkiye geneli ortalamasından yüksek olduğunu göstermektedir.[5] Yukarıdaki grafiklerden, her iki cinsin ortalaması hesaplandığında, görücü usulü evliliklerin TAYA'nın %77'lik oranının çok az üzerinde %79,8 oranla gerçekleştiği görülmektedir.

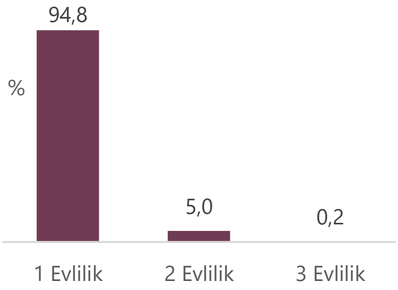

Şekil 11: Evlilik Sayısı

[5] *Türkiye Aile Yapısı Araştırması*, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, TDV Yayın, 2019, Ankara, s.47-49.

Evli katılımcıların yaklaşık %95'i, tek evlilik yaparken, %5'i, birden daha fazla evlilik yapmışlardır. Bu da boşanan ve eşini kaybedenlerin önemli bir kısmının tekrar evlendiğini göstermektedir. Bu soru, boşanmış ve eşini kaybetmişlerle sınırlandırıldığında bu kesimin yaklaşık %12 oranında tekrar evlendiği görülmektedir.

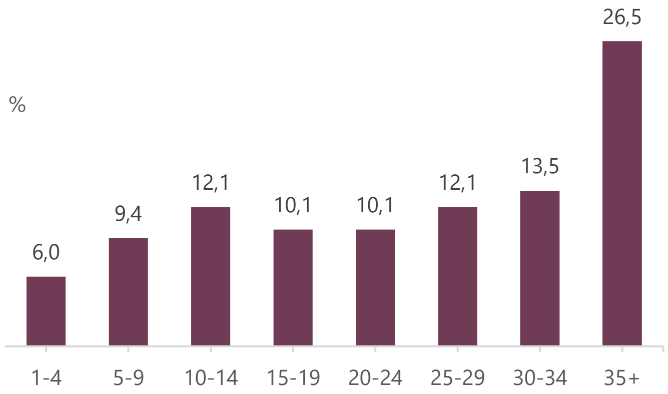

Şekil 12: Evlilik Süresi

Evli katılımcıların %27'si en az 35 yıldır evliyken; %52'si en az 25 yıldır; %85'i ise en az 10 yıldır evlidir. Yaklaşık %95'inin tek evlilik yaptığı da göz önünde bulundurulduğunda, Gaziantep'te evliliğin istikrarlı bir kurum olduğu söylenebilir.

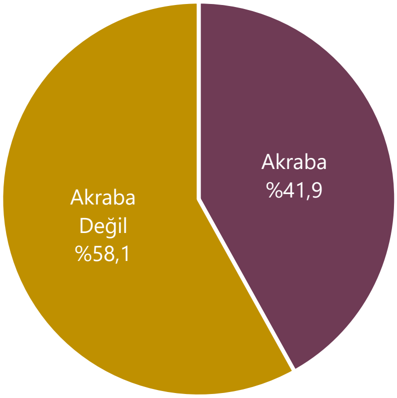

Şekil 13: Eşin Akrabalık Durumu

Eşinin akrabalık durumunun verildiği grafik incelendiğinde, Gazianteplilerin, evliliklerini %41,9 oranında akrabalarla ve %58,1 oranında ise akraba olmayanlarla gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu bulgu, *Türkiye Aile Yapısı Araştırması 2016* raporunun Güneydoğu ortalamasıyla uyumludur. Söz konusu rapora göre, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde akraba evliliği oranı %42,6'dır.[6] Bu sonuçlar Gaziantep'teki geleneksel toplumsal yapının hâlâ çok güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Önemli bir fark, boşanmışlarla eşini kaybetmişler arasında ortaya çıkmaktadır. Eşini kaybedenlerin %42'sinin eşleri akrabayken, bu oran boşanmışlarda %36'dır. Bu sonuçlar, akraba olmayanlarla yapılan evliliklere göre akraba evliliklerinde boşanmanın daha az olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da geleneksel aile bağlarının çiftlerin evlilik kararlarında veya süreçlerinde etkili olduğu söylenebilir.

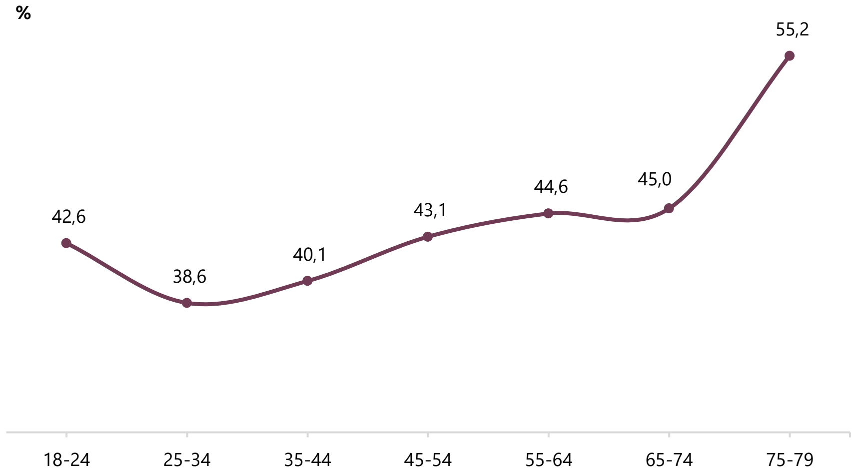

Şekil 14: Yaşa Göre Akraba Evlilikleri

Akraba evliliklerinin zaman geçtikçe, düzenli olarak, düştüğü görülürken, genç çiftler arasında tekrar bir yükselme eğilimine girdiği anlaşılmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün 2018 tarihli *Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması*[7] Türkiye genelinde benzer bir trendin olduğunu ortaya koymaktadır. Aşağıda görüleceği gibi, çok eşlilik oranlarında da benzer bir eğilimin olduğu fark edilebilmektedir.

[6] *Türkiye Aile Yapısı Araştırması*, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, TDV Yayın, 2019, Ankara, s.47-49.

[7] http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf Erişim: 23.10.2020

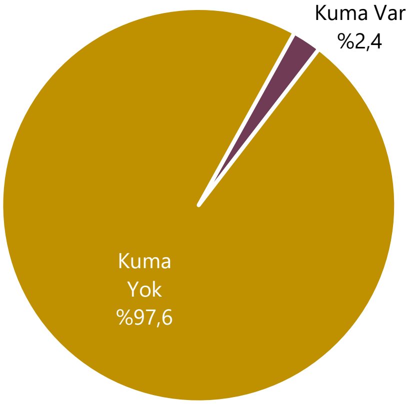

Şekil 15: Kadınların Kumalık Durumu

Şekil 16: Erkeklerin Eş Sayısı

Yukarıdaki iki grafikten anlaşıldığı gibi, %98'e yakın bir oranda tek eşlilik baskınken, %2'nin biraz üzerinde çok eşliliğin olduğu görülebilmektedir. *TNSA* raporu[8] da aynı oranı vermektedir. Söz konusu araştırmanın verileri, genç ve daha yaşlı erkeklere nazaran orta yaşlı erkeklerin çok eşli evlilikleri görece daha az gerçekleştirdiklerini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, belli bir süre düşüş eğilimi gösteren çok eşliliğin son yıllarda yükselişe geçtiğini göstermektedir. Bu trend, Gaziantep için tespit ettiğimiz, akraba evliliklerindeki düşüş eğiliminin tersine döndüğü sonuçlarıyla benzeşmektedir. Bu da kentleşme ve buna bağlı olarak geleneksel ilişkilerin çözülmeye başlamasıyla düşüş trendine giren çok eşliliğin son

[8] http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf Erişim: 23.10.2020

yıllarda yeniden yükselişe geçtiği anlamına gelmektedir. Toplumda, Suriyelilerin gelişiyle birlikte çok eşliliğin arttığı gibi genel bir inanış olsa da Suriyelilerin az olduğu Karadeniz Bölgesi'nde de bu oranın yüksek olması,[9] bu durumun, sadece Suriyelilerle açıklanamayacağını göstermektedir. Suriyelilerde çok eşlilik oranı, Gazianteplilerin 3 katından fazladır.

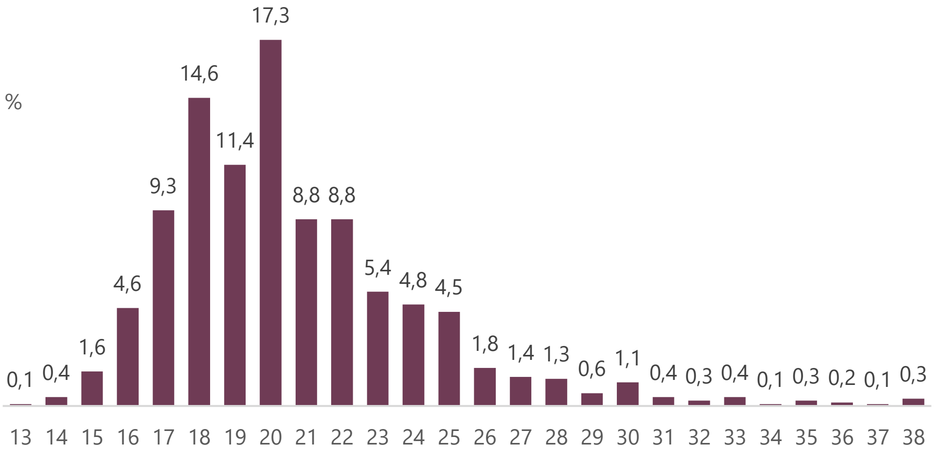

Şekil 17: İlk Annelik Yaşı

Gaziantep'te ilk annelik yaşı ortalaması 20,6'dır. Bu da birincisi, genç yaşta evliliğin henüz yaygın olduğunu; ikincisi, evli çiftlerin evliliğin henüz ilk yıllarında çocuk sahibi olduklarını göstermektedir. 18 yaşından önce anne olma oranı %16'1'dir.

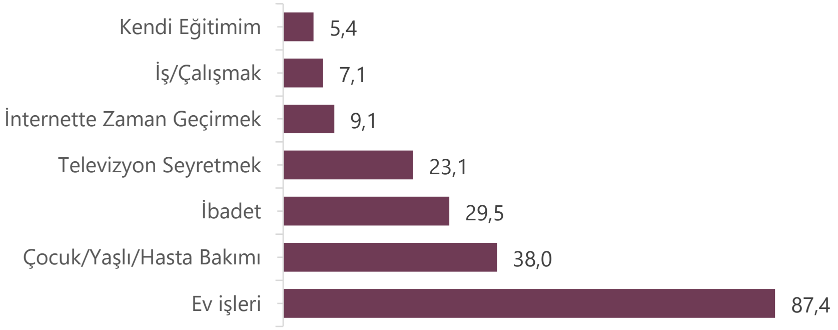

Şekil 18: Kadınların En Çok Zaman Harcadıkları Aktiviteler

[9] http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf Erişim: 23.10.2020

Ankete katılanlar arasında, sadece kadınlara sorulan "Sıradan bir günde en çok vakit harcadığınız etkinlik nedir?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, kadınların, evle ilgili etkinlikleri öne çıkmaktadır. Hem ev işleri hem de ailede bakıma muhtaç kişilerin bakımının en çok vakit harcanan aktiveler olması, kadına, geleneksel olarak biçilen rollerle açıklanabilir. Ev içi emeğin bu kadar çok zaman alması, kadının, eğitsel anlamda, kendisine yatırım yapmasını da engellemektedir. Kadının ev işleri dışındaki neredeyse tüm boş vakitlerinde ibadet, televizyon ve internet gibi faaliyetler yer almaktadır. Bu tabloda, kamusal alan neredeyse yok gibidir ve bunda COVID-19 salgınının da rolü bulunmaktadır. Pandemi kadınların daha da fazla ev merkezli yaşamasına neden olmaktadır.

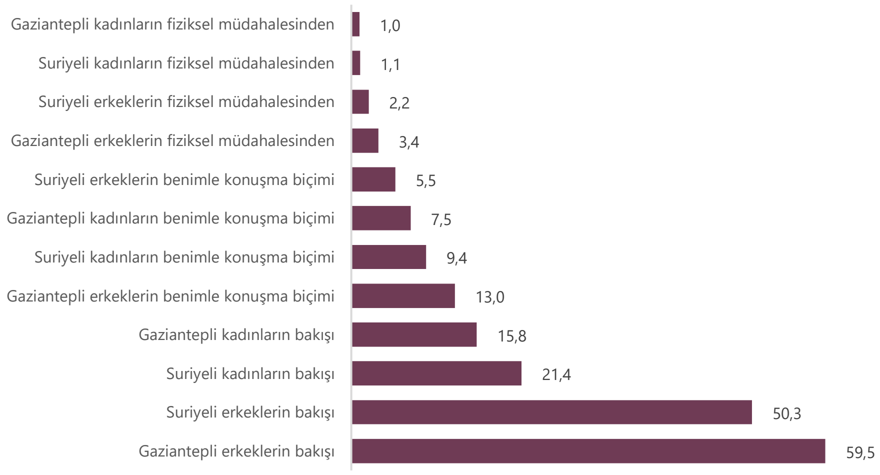

Şekil 19: Kadınların Rahatsızlık Kaynakları

Gaziantepli kadınlara sorulan, "en çok nelerden rahatsızlık duydukları" sorusu, hem kendi grubunun (Gaziantepli) hem de diğer grubun (Suriyeli) erkek ve kadınlarını nasıl gördüklerini anlama imkânı sağlamaktadır. Genel anlamda erkekler, kadınlara göre daha rahatsız edici bulunurken; erkekler arasında da Gaziantepli erkekler, Suriyeli erkeklere göre daha rahatsız edici görülmektedir. Kadınlara bakış açısı ise tam tersidir: Suriyeli kadınlar, Gaziantepli kadınlara göre, daha rahatsız edici bulunmaktadır. Hatta konuşma biçimi (üslup) konusunda Suriyeli kadınlar hem Gaziantepli kadınlardan hem de Suriyeli erkeklerden daha rahatsız edici bulunmaktadır. Kadınlar arası bu gerginlik, Suriyeli kadınların yanıtlarında da kendini hissettirmektedir. Örneğin Suriyeli kadınların en çok rahatsızlık duydukları şey Gaziantepli kadınların bakışı ve onların konuşma biçimi olmuştur.

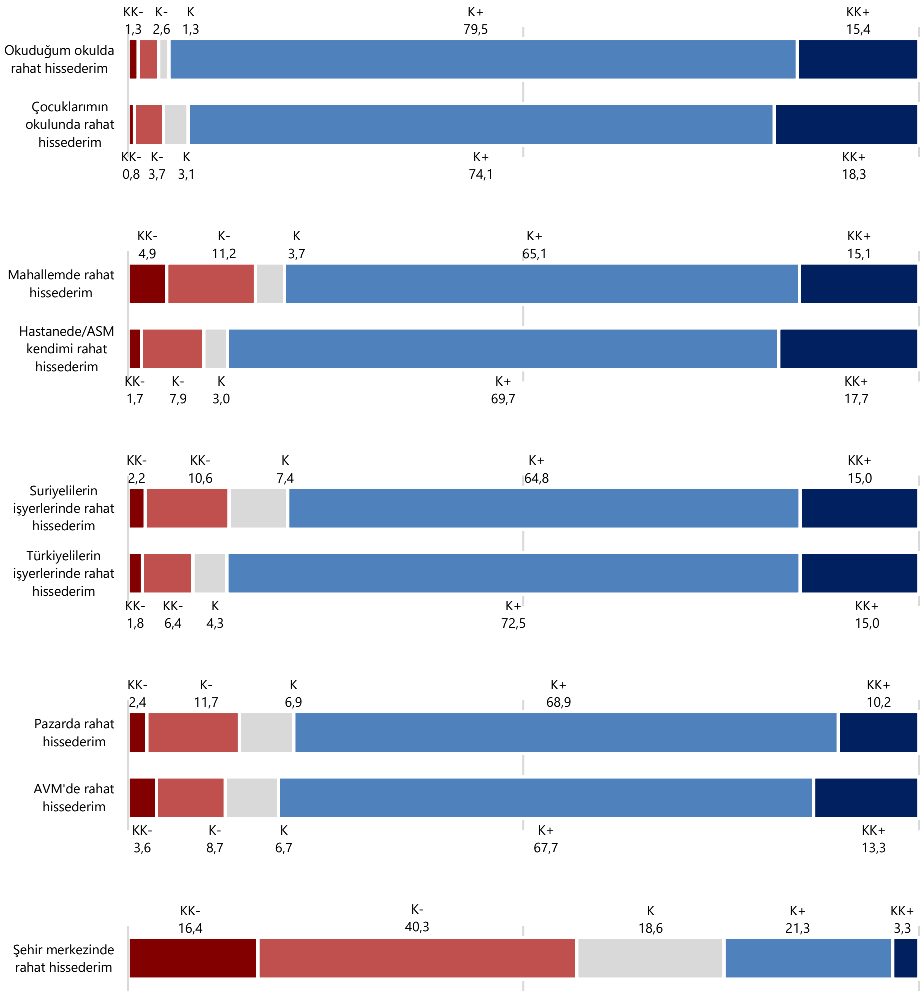

Şekil 20: Kadınların Bazı Mekânlara Yönelik Tutumu

Kadınlara sorulan tutum sorularının bir kısmı, kadınların kendilerini hangi mekânlarda daha rahat hissettiklerini bulmaya yöneliktir. Kadınların en rahat hissettikleri mekânlar okullardır. Gerek kendi okudukları okullar gerek çocuklarının okulu, kadınların tutarlı bir şekilde en rahat ettikleri mekânlar olmuştur. En rahat alanlarda okulu, hastaneler takip etmektedir.

Kadınlar, market, manav gibi günlük alışveriş mekânlarında kendilerini daha rahat hissederken, AVM'lerde kendilerini daha az rahat hissettiklerini belirtmişlerdir. Bunun temel nedeni, AVM'lerin kalabalık ortamı olabilir. Özellikle AVM'lerin COVID-

19 sürecinde kapatılması ve açılmalarının çokça tartışılması bu tarz yerlere dönük güvenlik hissini düşürmüş olabilir. Pazar ve mahalle, birbirlerine yakın oranla daha az güvenilir bulunan mekânlar olmuştur.

Kadınların en rahat hissetmedikleri mekân ise şehir merkezi olmuştur. Bu mekân, negatif puan alan tek yerdir. Bunda, şehir merkezinin çok kalabalık olması, her kesimden insanın uğradığı bir alan olması ve Suriyelilerle çokça anılması gibi faktörlerin etkili olduğu söylenebilir.

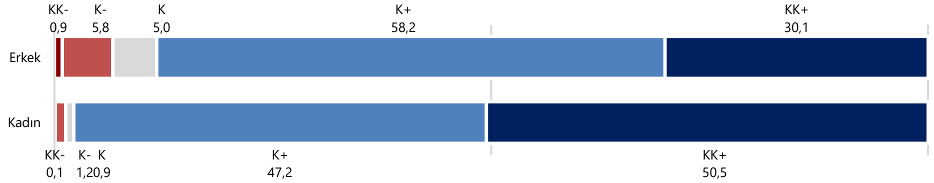

Şekil 21: Kadınlar Üniversiteye Gidip Meslek Sahibi Olmalıdır

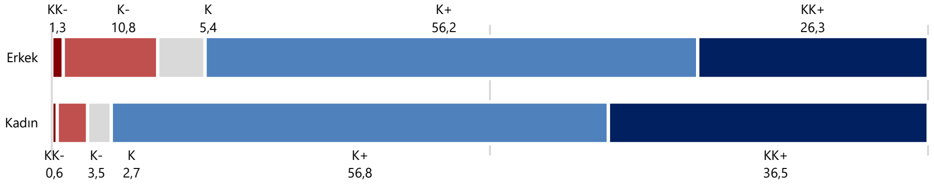

Şekil 22: Kadınlar Erkeklerle Eşit Haklara Sahip Olmalıdır

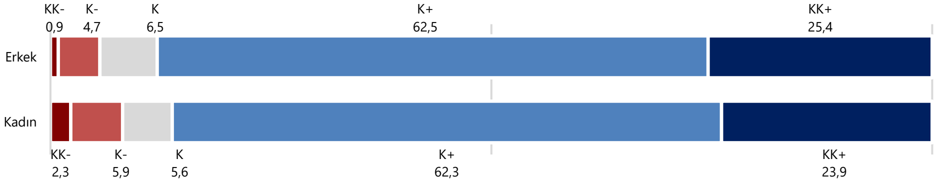

Şekil 23: Türkiye'de Erkeklerle Kadınlar Suriye’ye Göre Daha Eşittir

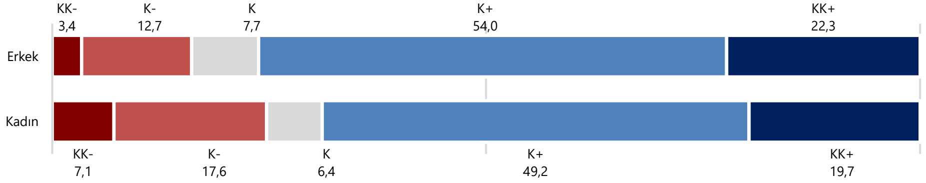

Şekil 24: Kadınlar Çalışmak İçin Eşlerinden İzin Almalıdır

Kadına yönelik sorduğumuz bir dizi tutum sorusu aynı konuya yönelik kadın ve erkeğin bakışını ayrı ayrı sınayan sorulardır. "Kadınların üniversiteye gidip meslek sahibi olmaları gerektiğine" dönük görüş, tüm tutum soruları içinde en yüksek puanı almıştır. Bu puan, kadınların üniversiteyi ve üniversitenin sağlayacağı mesleki yetkinlikleri, kendi kurtuluşlarının en önemli anahtarı olarak gördüklerini göstermektedir. Erkekler ise aynı önermeye daha az oranda katılmaktadır.

"Kadınlarla erkeklerin eşit haklara sahip olması gerektiği fikrini" kadınlar, yüksek bir oranda desteklerken, erkekler daha az bir oranda desteklemektedirler. Bu soruyu tamamlar nitelikte olan "evdeki kararları erkek ve kadın birlikte almalı" fikrine ise çok büyük bir fark olmasa da erkekler daha sıcak yaklaşmıştır. Erkeğin bu tutumu, kadını daha çok aile içinde konumlandırmasıyla alakalıdır.

"Kadınlar çalışmak için eşlerinden izin almalıdır" fikrine ise bu sefer erkekler daha çok puan vermiştir. Bu tutum, ailenin aksine çalışma ortamının daha çok erkeklerle özdeşleştirilen bir alan olarak görüldüğünü göstermektedir. Bu tutuma paralel diğer bir soru da erkeklere sorulan "eşlerinin hane dışında çalışması" fikrini nasıl gördükleridir. Erkeklerin bu fikre sıcak bakmadığını görüyoruz.

Son olarak "Türkiye'deki cinsiyet eşitliğinin Suriye'dekinden daha iyi durumda olduğuna" dair fikri hem erkekler hem kadınlar birbirine yakın oranlarda paylaşmaktadırlar.

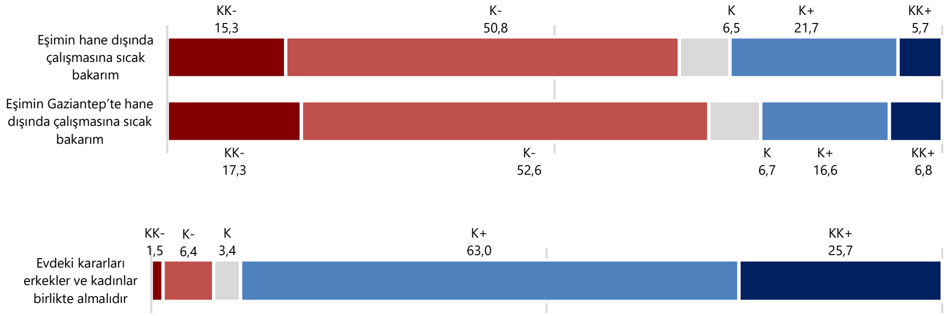

Şekil 25: Kadınlara Yönelik Erkek Tutumu

Erkeklerin büyük bir kısmı (%66), eşlerinin bir işte çalışmalarına karşı olduklarını belirtmektedirler. Bu oran, çalışma yeri Gaziantep olduğunda biraz daha artmaktadır. Öte yandan, evdeki kararları kadınlar ve erkelerin birlikte almaları gerektiği fikrine ise çoğu (%88) katılmaktadır.

Eğitim

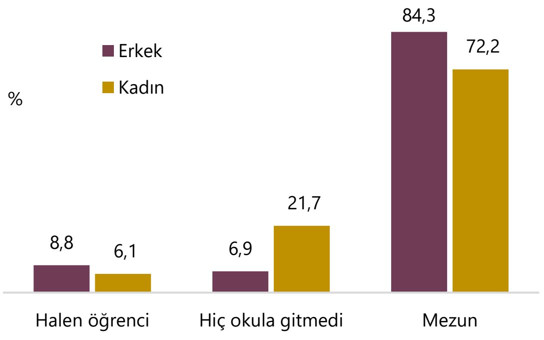

Şekil 26: Katılımcıların Eğitim Durumu

Görüşmecilerin %76,8 gibi yüksek bir oranı, belirli bir eğitim kurumundan diploma almıştır. Halen öğrenci olanların oranı ise %7,2'dir. Araştırma, 15 yaş üstü bireylerle sınırlandırıldığından, öğrenci oranı düşük çıkmaktadır. Dolayısıyla, bu figüre yansıyanlar da daha çok lise ve üniversite öğrencileridir. Hiç okula gitmeyenlerin oranı ise %16'dır. Bu tabloya göre, erkeklere oranla kadınlarda okullaşma oranı daha düşüktür.

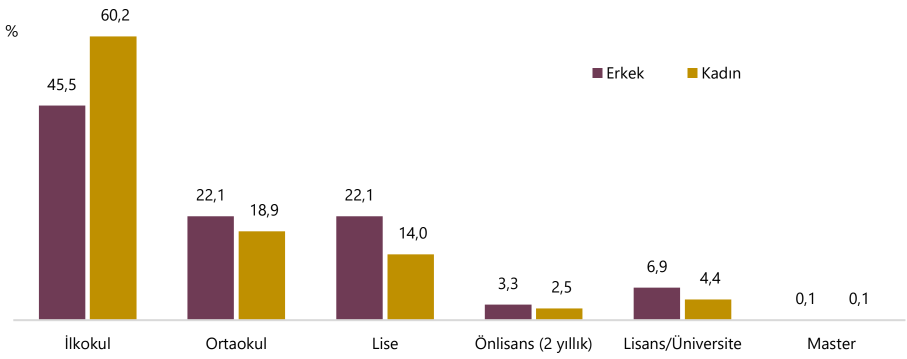

Şekil 27: Cinsiyete Göre Eğitim Düzeyi

"Herhangi bir okuldan mezun olduğunu" belirten görüşmecilerin, "en son mezun oldukları okul" sorusuna verdikleri yanıtlara göre, %54'ünün ilkokuldan,

%20,2’sinin ortaokuldan, %17,4’ünün liseden ve %8,3’lük kısmının ise yükseköğretim kurumlarından mezun olduğu görülmektedir. Beklenildiği gibi, eğitim kademesi yükseldikçe mezuniyet oranlarının düştüğü görülmektedir. Cinsiyet farkları da göz önünde bulundurulduğunda, her iki cins için de katılımcıların büyük çoğunluğu ilkokul mezunudur. Belli bir okul bitirmiş kadınlar içinde ilkokul mezunları %60 civarındayken, daha yüksek kademelerde kadınların eğitim seviyesi erkeklere nazaran daha düşüktür.

Şekil 28: Cinsiyete Göre Okuma Yazma Oranları

Hiç okula gitmeyenler arasında, erkekler %72,9 oranında okuma-yazma bilirken kadınların sadece %32,6’sı okur-yazardır. Kadına göre, erkeğin ev dışı yaşamda daha fazla var olması, erkeklerin askerde okuma yazma kurslarından faydalanabilmesi erkeği bu anlamda daha avantajlı kılmaktadır.

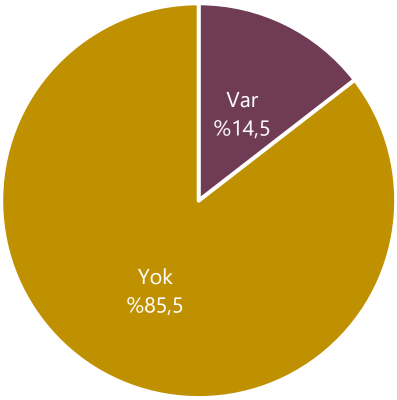

Şekil 29: Herhangi Bir Sertifikaya Sahip Olma

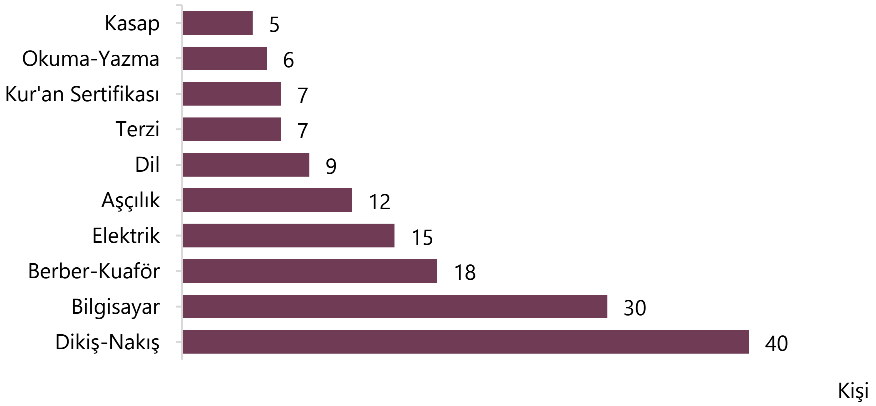

Şekil 30: Alınan Sertifika Türü

Görüşmecilerin çok büyük kısmı (%85,5), herhangi bir sertifikaya sahip değilken, sadece %14,5'i (327 kişi) birtakım sertifikalar aldıklarını ifade etmişlerdir. Bunlar arasında en çok öne çıkan dikiş-nakış sertifikalarıdır. Bu sertifikalara sahip 40 kişinin tümü kadındır. Kadınlara yönelik meslek kursları düzenleyen birçok kurum için akla en çok dikiş-nakış kursu geldiği için bu sonuç sürpriz değildir. Kadınlara özgü diğer bir sertifika türü de kuaförlüktür. Kuaförlük sertifikası aldığını söyleyenlerin tümü (11 kişi) kadınken; bunun muadili olan berberlik sertifikasını alanların tümü (7 kişi) erkektir. Bilgisayar, elektrik, aşçılık, çeşitli dil sertifikaları katılımcıların aldıkları diğer bazı yaygın sertifikalardır.

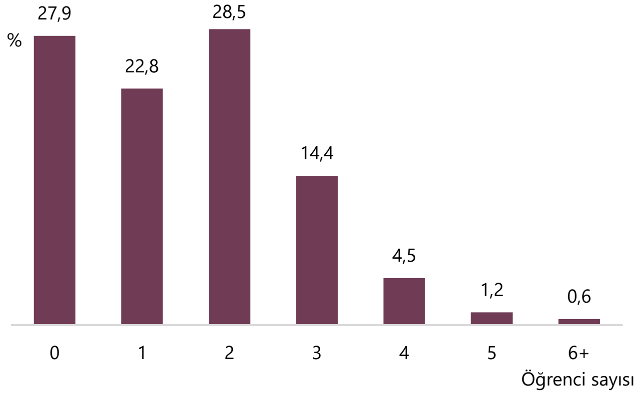

Şekil 31. Ailede Okula Gidenlerin Sayısı

Aile bazlı düşünüldüğünde her 5 aileden 3'ünde en az bir öğrenci; 2'sinde ise birden fazla öğrenci bulunmaktadır. Hane başına toplam 3,5 çocuk düşerken, hane başına düşen öğrenci sayısı 1,6'dır.

Şekil 32: Okullaşma Oranı

"Okula giden kız ya da oğlan çocuklarının olup olmadığına" yönelik soruya verilen yanıtlara bakıldığında, kız çocukları içinde okuyanların sayısı biraz daha fazla olmakla birlikte her iki cinste de oranlar birbirine yakındır. Oğlan çocuklarının %49,8'i, kız çocuklarının %52'si okula gitmektedir. Kız çocuklarının okullaşmasının biraz daha fazla görünmesinin nedeni, muhtemelen, oğlan çocukların küçük yaşlardan itibaren, aile ekonomisine destek olmak için çalışmak zorunda kalmasıyla alakalıdır. Okumayan çocukların bir kısmı okul çağında olmayan çocuklar iken, bir kısmı da belli bir kademeden sonra okulu bırakmış olanları ifade etmektedir.

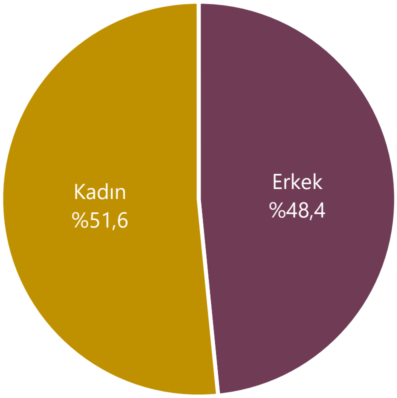

Şekil 33: Okullaşmanın Cinsiyete Göre Dağılımı

Okula kayıtlı çocukların %48,4'ünü oğlan öğrenciler oluştururken, %51,6'sını kız öğrenciler oluşturmaktadır. Bu oranlar, Millî Eğitim Bakanlığının ortaöğretime

devam eden çocukların verileriyle uyumludur. MEB verilerine göre ortaöğretime devam eden öğrencilerin oranı %48 oğlan; %52 kız şeklindedir.[10]

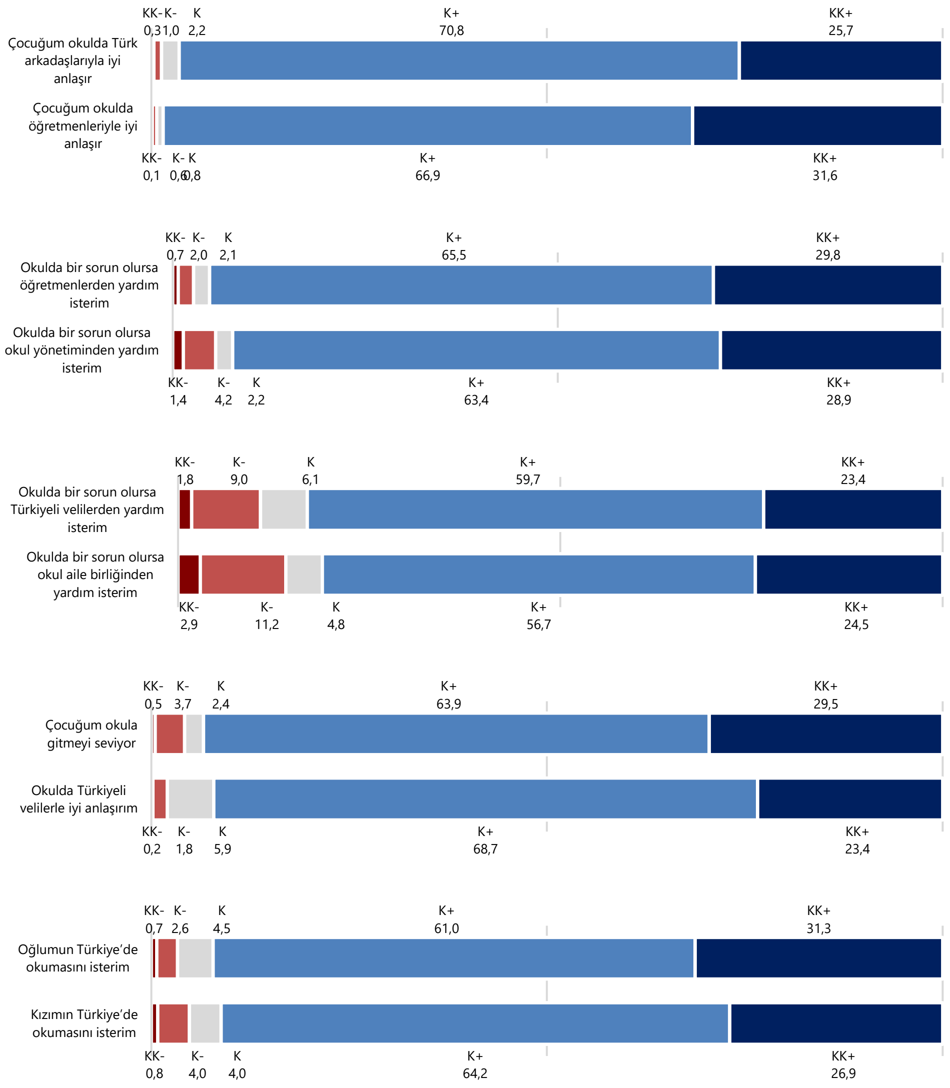

Şekil 34: Eğitime Dönük Tutumlar

Eğitime dönük bir dizi tutumun test edildiği yukarıdaki grafiklerde birinci konu, "okulda yaşanan bir sorun olduğunda kiminle görüşüleceğine" yöneliktir.

---

[10] http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_09/04144812_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2019_2020.pdf Erişim: 20.12.2020

Katılımcılar, daha çok öğretmenleri muhatap alırken, ikinci sırada okul yönetimi gelmektedir. Problemleri velilerin kendi aralarında ele alması ise daha düşük bir oranda kabul görmüştür.

Ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu okula giden çocuklarının kendi arkadaşları ve öğretmenleriyle iyi anlaştığını belirtmektedir. Buradan hareketle, çocukların büyük bir oranda ya gerçekten okulda bir sorun yaşamadıkları ya da sorun yaşayanların bir kısmının bunları ailelerine yansıtmadığı söylenebilir. Çocuğun okula gitmeyi sevdiğine dönük görüşün daha az puan alması çocuğun bir kısım sorunlarını gizlediğine yorulabilir.

Son olarak, katılımcılara "kız ve oğlan çocuklarının Türkiye'de okumasını nasıl karşıladıkları" sorulmuştur. Tahmin edileceği üzere, kız çocukları bu konuda, oğlan çocuklarına göre, daha az destek almıştır. Bundan, kız çocuklarının okumasının daha az desteklendiği sonucu çıkabilir. Nitekim, özellikle erkekler arasında, kız çocuklarının okutulmasının, özellikle de belli bir eğitim aşamasından sonra, daha az kabul gördüğü, kadına dönük tutum sorularında da ortaya çıkmaktadır.

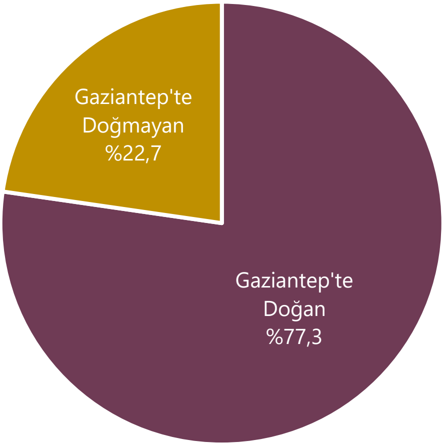

Şekil 35: Gaziantep'te Doğanların Oranı

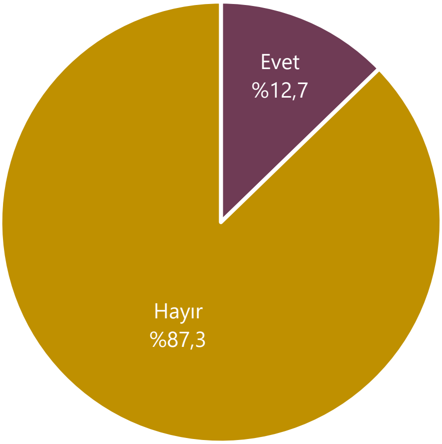

Şekil 36: Daha Önce Gaziantep Dışında Yaşayanlar

Katılımcıların büyük bir kısmı, Gaziantep doğumluyken, 22,7 gibi bir kısmı, Gaziantep dışında doğmuştur. Gaziantep'te doğanlara sorulan, daha önce başka yerde yaşayıp yaşamadıkları sorusuna, sadece %12,7 gibi bir kesim, başka illerde de yaşadığını belirtmiştir. Bu da %67,5 gibi bir kesimin Gaziantep'te doğduğunu, burada yaşamaya devam ettiğini göstermektedir. Dışarıda yaşadığını söyleyen erkeklerin, kadınlardan %40 oranında daha fazla olması Gaziantep dışındaki yaşama nedeni hakkında ipucu vermektedir. Erkeklerin başta İstanbul olmak üzere çeşitli illere çalışma amacıyla gitmesi bunun en temel nedenidir.

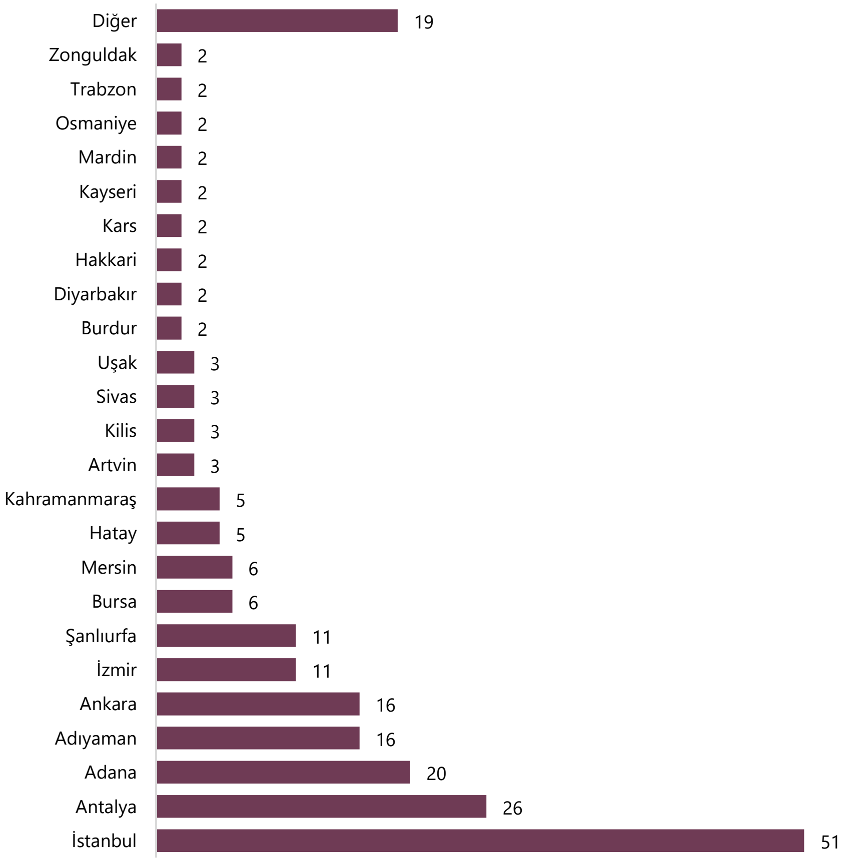

Şekil 37: Gaziantep'e Gelmeden Önce Yaşanılan İl

Gaziantep'e sonradan göç eden katılımcıların, daha önce yaşadıkları illere bakılınca, ilk sırada, iş imkânları bakımından en önemli şehir olan İstanbul gelmektedir. Başta, hayat pahalılığı gibi ekonomik etkenler olmak üzere, bir dizi sosyokültürel etkenlerden dolayı geri dönenlerin, bu figürde önemli rol oynadığı söylenebilir. Antalya'nın turizm sektöründe sunduğu çalışma imkânları nedeniyle, en çok gidilen yerlerden olduğu bilinen bir gerçektir.

İlk sırada, Türkiye'nin en kalabalık metropollerinin gelmesi, Gaziantep'in yaşamak için daha fazla bir cazibe merkezi haline geldiğini göstermektedir. Bunlarla birlikte, en çok gelinen yerlerin Adana, Adıyaman, Şanlıurfa, Hatay, Kahramanmaraş gibi komşu iller olması, Gaziantep'in, başta iş olmak üzere, birçok olanağa daha fazla sahip olmasıyla yaşanan bir göçe işaret etmektedir.

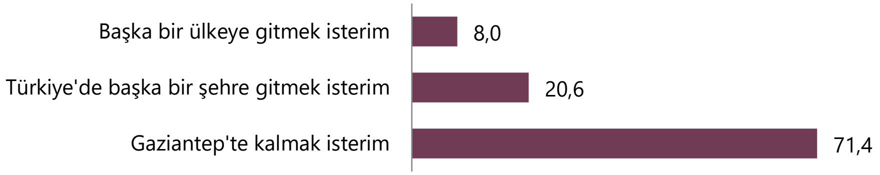

Şekil 38: Kişinin Yer Değiştirme Tercihi

"İmkânınız olsa hangisini yapmak isterdiniz" sorusuna ister Gaziantep'te doğsun, ister sonradan Gaziantep'e göç etsin, katılımcıların %71 gibi bir çoğunluğu, Gaziantep'te yaşamaya devam etmek istediklerini belirtmektedir. Bu durum, Gazianteplilerin kentle güçlü bir memnuniyet bağına sahip olduğunu göstermektedir.

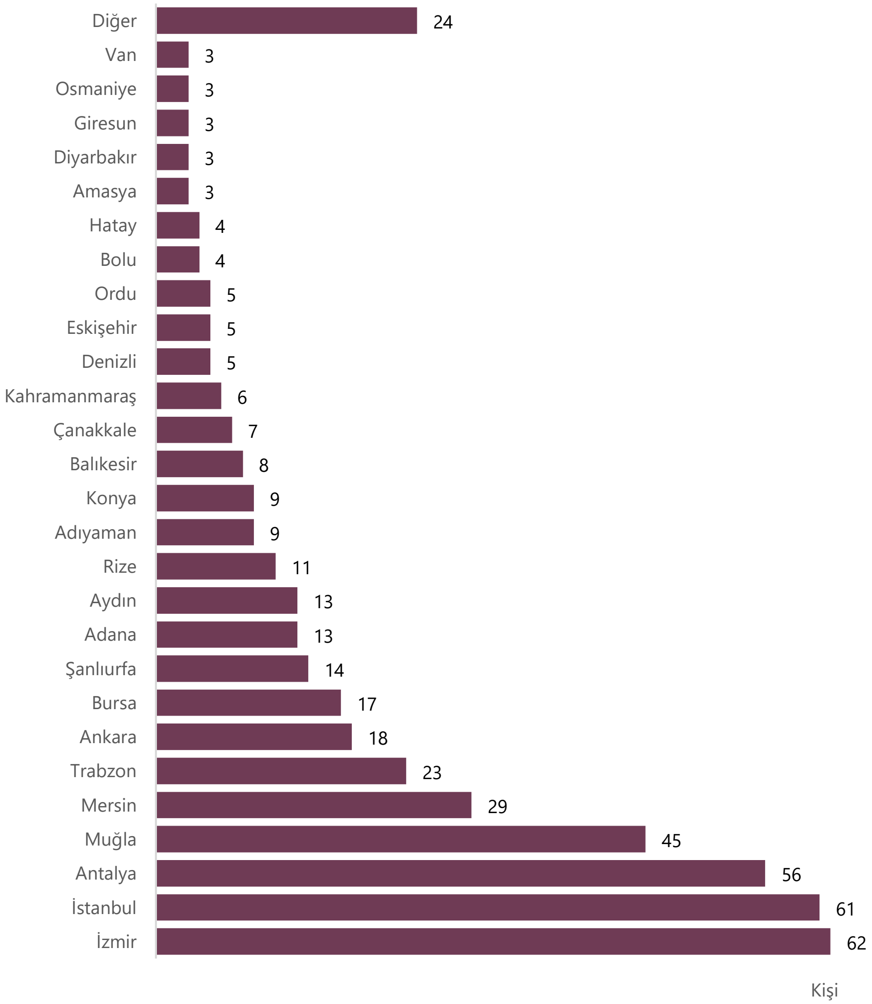

Şekil 39: En Çok Yaşamak İstenilen İl

Gaziantep dışında, başka bir ilde yaşamak istediğini söyleyenlerin en çok tercih ettikleri kentlerin başında, sahil kentleri gelmektedir. İstanbul, kendisinden dönüşlerin en çok yaşandığı şehir olmasına rağmen en çok gidilmek istenilen şehirlerin de başında gelmektedir. İstanbul'a gitmek istediğini belirten 62 kişinin %90'ı daha önce İstanbul'da yaşamayanlardır. Daha önce İstanbul'da yaşamış olanların yaklaşık %12'si tekrar dönmek istemektedir. Bu anlamda en çok tercih edilen il Antalya'dır. Antalya'da yaşamak isteyenlerin yaklaşık %27'si, yine Antalya'ya dönmek istemektedir.

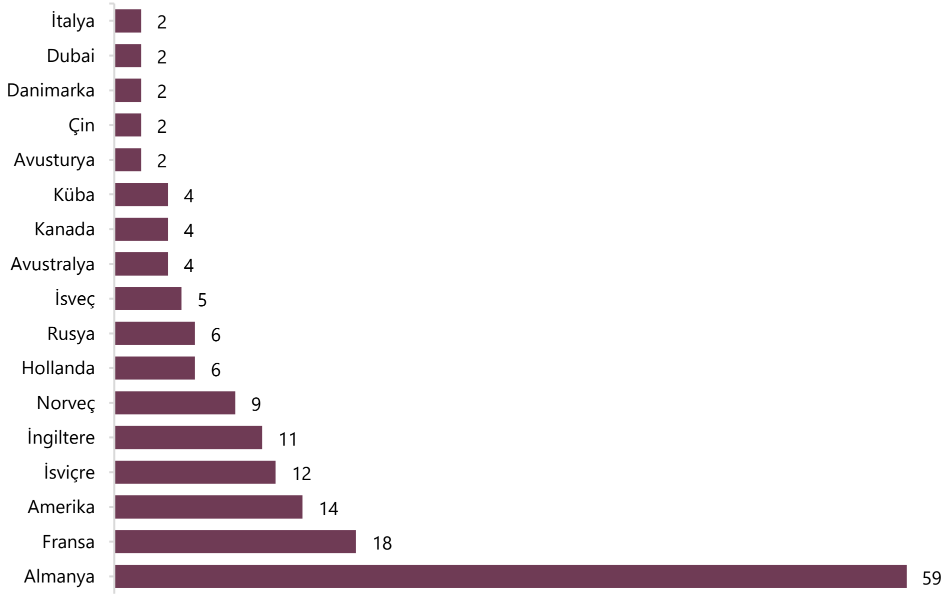

Şekil 40: Türkiye Dışında Yaşamak İstenilen Ülke

Türkiye dışında yaşamak isteyen katılımcıların en çok gitmek istedikleri ülke açık bir farkla Almanya olurken bunu Fransa ve Amerika takip etmektedir. Ancak bazı görüşmeciler, ülke ismi yerine kent ismi söylemeyi tercih etmiştir, örneğin Dubai gibi.

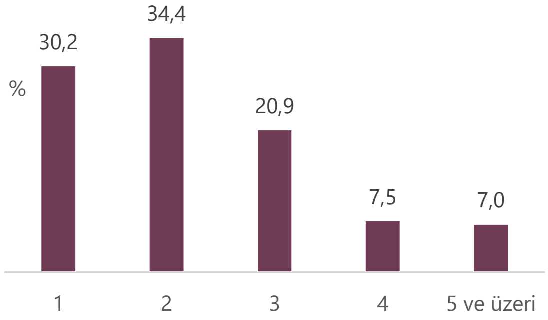

Şekil 41: Gaziantep'te Yaşanılan Mahalle Sayısı

Görüştüğümüz yerel halkın %30'u, şehirde hiç mahallesini değiştirmediğini ifade etmişken, %70 kadarı, iki ya da daha fazla mahalle değiştirmiştir. Özellikle, son

dönemlerde yürütülen kentsel dönüşüm projeleriyle gecekondu semtlerinde yaşanılan hareketlik ve yeni yerleşim yerlerinin imara açılmasıyla orta ve üst sınıfların yer değiştirme imkânlarının artması, kente bir dinamizm katmıştır.

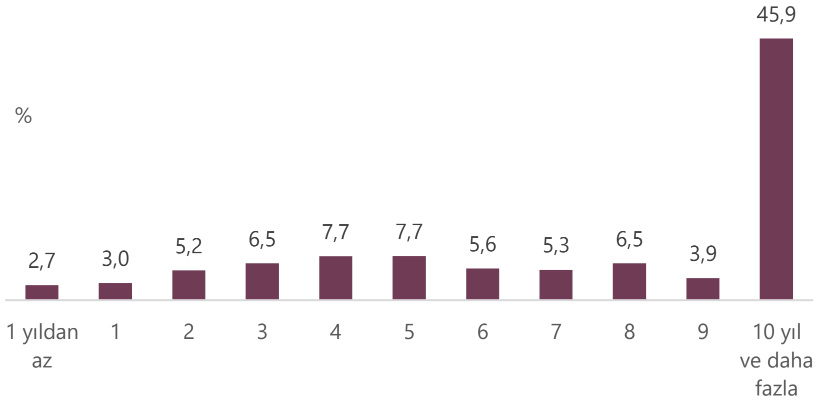

Şekil 42: Bulunduğu Mahallede Yaşadığı Süre

Ailelerin %45,9'u, 10 yıl ya da daha fazla süre aynı mahallede yaşarken yaklaşık %75'i, 5 ya da daha fazla yıldır aynı mahallede yaşamaktadır. Nüfusun %63'ü, ortalama 5,5 yıl aynı mahallede yaşamaktadır. Bu grafikten çıkan bir diğer sonuç da 2011-2015 yılları arasında mahalle değiştirmenin gitgide arttığı, 2015-16 yıllarında bu yer değiştirmelerin tavan yaptığı ve daha sonra düşüşe geçtiğidir. Bu durum Türkiye ekonomisindeki dalgalanmalarla alakalı gibi görülmektedir. Yine, söz konusu zaman diliminin, Suriyelilerin, Gaziantep'e en çok yerleşmeye başladıkları dönemlere denk geldiğini de not etmek gerekiyor.

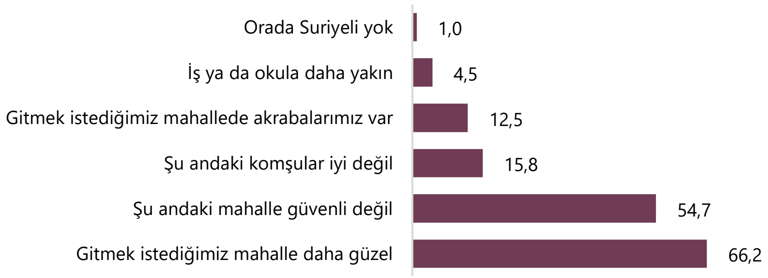

Şekil 43: Mahalle Değiştirmek İsteme Nedeni

Aynı mahallede kalmak, bazen bir tercihten ziyade bir zorunluk sonucu olabilmektedir. Özellikle, ev sahipleri için ev değiştirmek, kiracı olanlara göre daha zor olabilmektedir. Nitekim, "yaşadıkları mahalleden memnun olup olmadıkları" sorusuna katılımcıların %22'si ya memnun olmadıklarını ya da kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Bu memnuniyetsiz gruba "hangi mahalleye gitmek istedikleri ve bunun nedeni" sorulduğunda en önemli nedenin (%66) daha güzel bir mahalleye gitmek olduğu ortaya çıkmaktadır. %54,7 oranında ise insanlar ya mahalleyi güvenli bulmuyorlar ya da komşularla sorun yaşamaktadırlar.

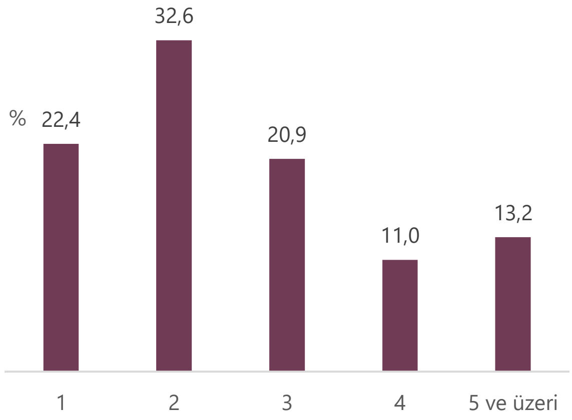

Şekil 44: Gaziantep'te Yaşanılan Ev Sayısı

Örneklemimizdeki Gazianteplilerin yüzde %22,4'ü, sadece bir evde yaşamıştır. Bu kesimin, çoğunlukla, 1980'li ve 90'lı yıllarda gelişen gecekondu semtlerinde ev edinebilmiş veyahut şehre kısmen yeni gelmiş kişilerden oluştuğu tahmin edilebilir. Bu veriyle, değiştirilen mahalle sayısı karşılaştırıldığında, %8 gibi bir oranın aynı mahalle içinde yer değiştirdiğini, %70 gibi bir kesimin de birden fazla mahallede yaşadığı görülmektedir. Bu toplumsal kesimin hareketinde belirleyici olduğunu iddia edebileceğimiz kiracılık, bir sonraki grafikte görülebileceği üzere, neredeyse örneklemin yüzde 40'ına yakınını kapsayan, yaygın bir toplumsal olguya işaret etmektedir.

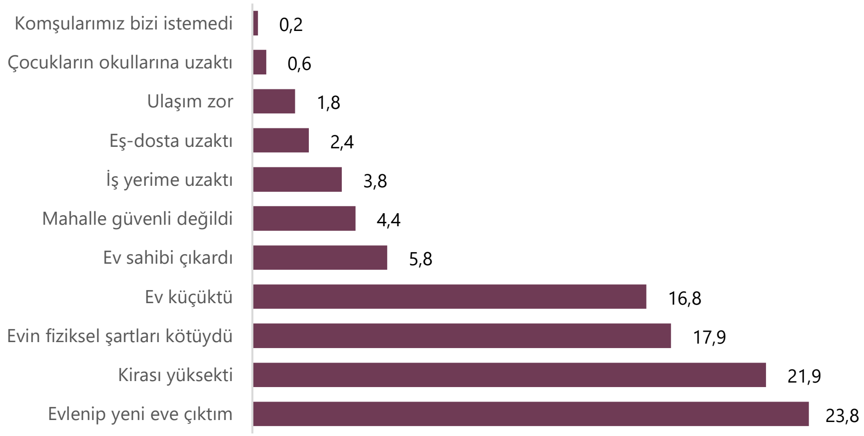

Şekil 45. Ev Değiştirme Nedeni

Geleneksel geniş ailelerinin yerine çekirdek ailenin yaygınlaştığı günümüzde, evlenen insanlar için yeni bir eve geçmek en öncelikli konulardan birisi olmaktadır. Dolayısıyla, ev değiştirme konusunda en öne çıkan gerekçenin evlilik olması (%23,8) şaşırtıcı değildir.

Katılımcıların %21,9'u da ev değiştirme gerekçesi olarak kiraların yüksek olmasını göstermektedir. Kira fiyatları, evlerin büyüklüğü ve bulunduğu semte göre değiştiğinden, bu insanların aynı mahallede, daha küçük ve bakımsız evlere geçtiğini veyahut daha az tercih edilen bir mahalleye geçmek zorunda kaldıklarını söyleyebiliriz. Öte yandan, evi küçük ve/veya bakımsız bulan %30 gibi bir kesim içinse, aynı mahallede, daha iyi bir evde yaşamak ya da daha iyi bir mahalleye gitmek esas neden olmuştur. Zaten, mahalle ortamı ve komşuluk ilişkileri yüzünden ev değiştirmek zorunda kalan katılımcıların oranı %4,6'dır. Bu sonuç, çoğunlukla kişilerin kendi mahallelerinden memnun olduğunu göstermektedir.

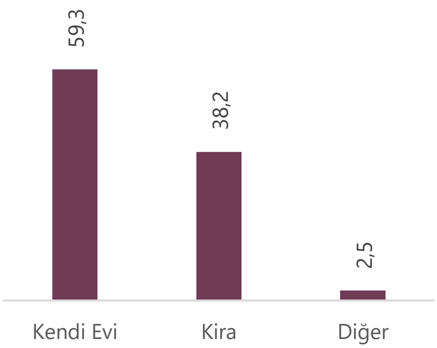

Şekil 46: Konut Sahipliği

Gaziantepli görüşmecilerimizin %59'u kendi evlerinde ikamet etmekte, %38'i ise kirada oturmaktadır. Bu oran hem apartmanda yaşayan hem de gecekonduda yaşayanlar için aynıdır. Türkiye genelini de yansıtan bu dağılım, ev sahipliğinin sosyolojik bir önemi olduğunun bir göstergesi olarak addedilebilir.

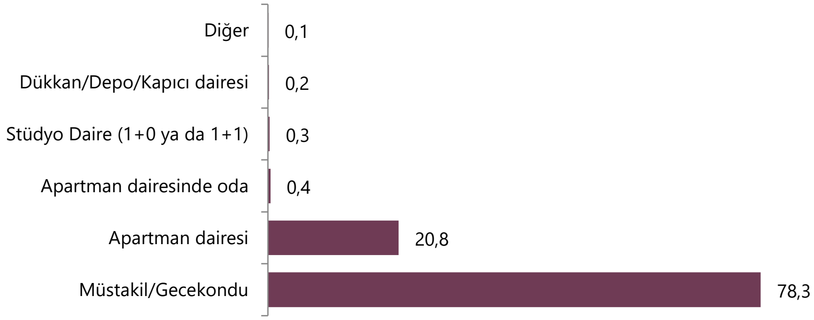

Şekil 47: Yaşanılan Ev Tipi

Örneklemimizin %78'i, gecekondu olarak tanımlayabileceğimiz konutlarda ikamet etmektedir. Gaziantepli örneklemi içerisinde stüdyo daire veya paylaşımlı bir biçimde apartman odasında yaşayanların oranı çok düşüktür. Görüşmecilerimizin neredeyse %21'i, apartman dairesinde yaşamaktadır. Örneklemimizde, apartman hayatı eğilimi, görece, düşüktür; bu nedenle, belirli bir sosyo-ekonomik statü grubunun hayat koşullarının tatminkâr bir biçimde gözlemlenebildiği iddia edilebilir.

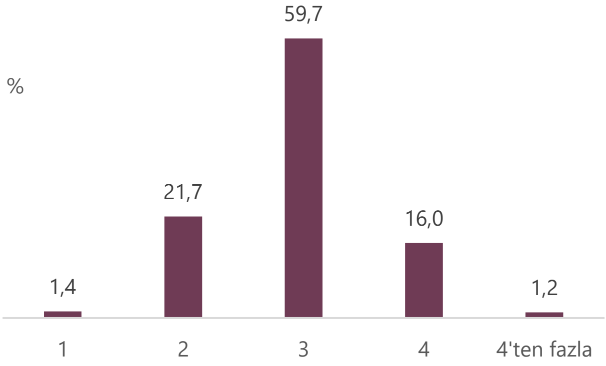

Şekil 48: Yaşanılan Evin Oda Sayısı

Örneklemin %60'ı, üç odalı konutlarda ikamet etmektedir ve Gaziantepli yerel nüfusun ikamet karakteristiğinin baskın bir özelliğini bu yapıda görmek mümkündür. Gaziantepli görüşmecilerin ezici çoğunluğu (%77), nispeten, büyük sayılabilecek üç ve daha fazla odalı evlerde ikamet etmektedirler. Türkiye standartlarının üzerinde sayılabilecek geniş konut kullanımı, Gaziantep'in belirleyici yapı stoku özelliklerinden birisi olarak kabul edilebilir.

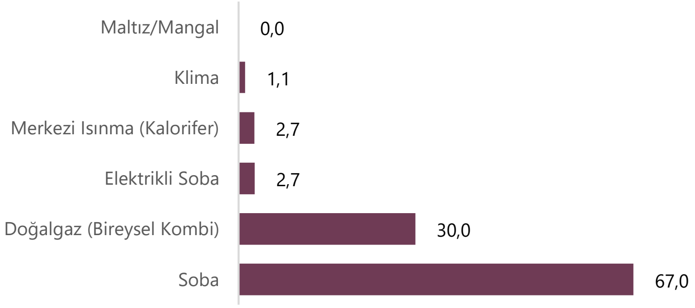

Şekil 49: Evin Isınma Tipi

Gaziantepli görüşmecilerin hanelerinin %67'si, sobayla ve katı yakıtla ısınmaktadır. Daha çok gecekondu bölgelerinde gördüğümüz sobayla ısınma, apartman dairlerinde %15 oranında görülmektedir. Bu da halkın apartmanla kastettiğinin farklı olabileceğini ortaya koymaktadır. Halk tarafından gecekondu semtlerinde daha planlı yapılmış müstakil evlerin apartman statüsünde görülüğü bilinen bir gerçektir. Bu da örneklem içinde, apartmanda oturan kesimin %18

civarında oluğunu gösterir. Diğer taraftan, gecekondu/müstakil evlerde oturanların yaklaşık %18'inin evinde doğalgaz sistemi olduğu görülmektedir.

Bireysel doğalgaz aboneliğine sahip hanelerin oranı %30'dur. Bu nedenle, hanelerin, doğalgaz kullanımının yaygınlaşması açısından, bir hayli geride kaldıkları gözlemlenebilir. Öte yandan, örneklemin sadece %21'inin apartman daireleri olduğu göz önüne alınırsa, doğalgaz kullanımının gecekondu tipi konut yapı stokunda yaygınlaştığına dair bir çıkarsamada bulunabiliriz.

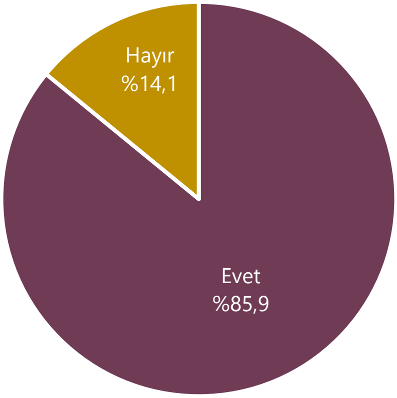

Şekil 50: Gaziantepli Komşudan Yemek Alma

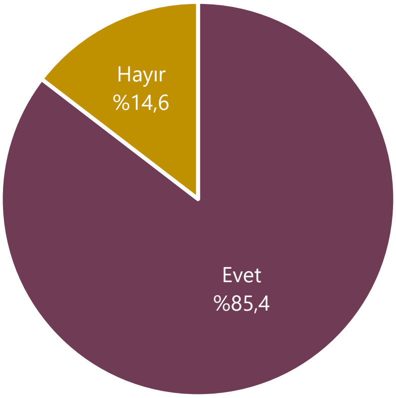

Şekil 51: Gaziantepli Komşuya Yemek Gönderme

Gaziantepliler için yemek pratikleri üzerine inşa edilen ritüellerin yaşatılması, önemli bir toplumsal alışkanlıktır. Nitekim hem komşudan yemek alma hem de komşuya yemek gönderme oranlarının aynı olması, katılımcıların büyük bir oranda (%85) yemek alıp verme fiilinde bulunması, komşular arasında yemek alıp verme ritüelinin, halen canlı olduğunu göstermektedir.

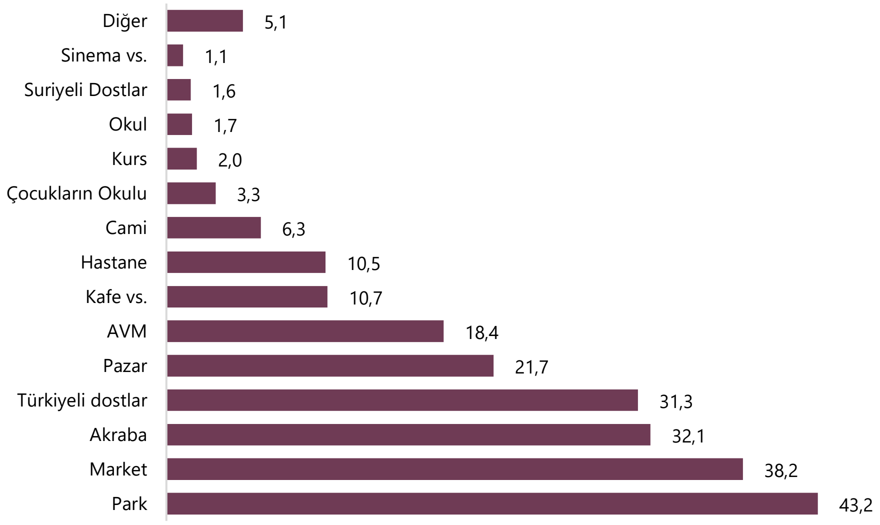

Şekil 52: Dışarıda En Çok Gidilen Mekânlar

En çok gidilen mekânın parklar olması dikkat çekicidir. Bunun en önemli sebeplerinden biri kuşkusuz COVID-19 salgınıdır. Kapalı alanların sınırlı olması, insanları açık havaya daha çok yöneltmiştir. Zaten, halihazırda da Gaziantep'te parkların kullanımına dönük yaygın bir kültürel davranış mevcuttur. Özellikle, yaz aylarında, belli parklarda ailece piknik yapmak oldukça yaygındır.

İkinci sırada marketler gelse de market, pazar ve AVM'leri "alışveriş mekânları" şeklinde birleştirdiğimizde %58 gibi bir kesimin en çok gittiği mekânların bunlar olduğu görülebilecektir. Normalde, kalabalık olan AVM'lerin bu figürde düşük çıkmasının en büyük nedeni elbette yine COVID-19 salgınıdır.

Bu grafikte, Akraba ve Türkiyeli dostlar seçeneklerini "eş dost ziyareti" gibi birleştirdiğimizde %48 gibi bir oran bulunur. Yine, önemli bir kesimin, kendi evi dışında, en çok yaptığı faaliyetlerden birisinin bu ziyaretler olduğu görülebilir.

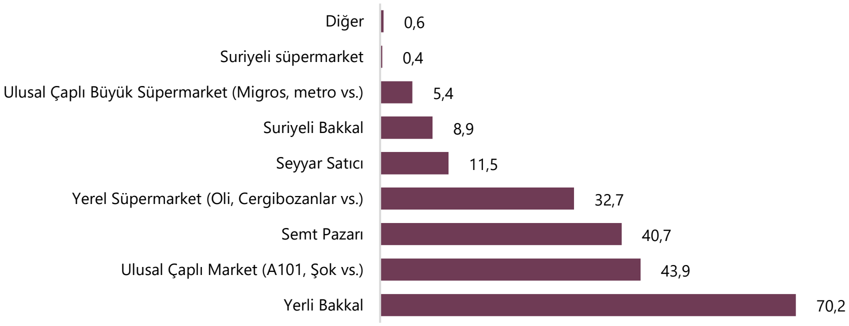

Şekil 53: Günlük Alışveriş İçin Sıklıkla Tercih Edilen Mekânlar

Yerel ya da ulusal çaplı market zincirlerinin yaygınlaşmasıyla rekabet koşullarının ağırlaşmasına rağmen, başta alt gelirlilerin oturduğu mahalleler olmak üzere, Gaziantep genelinde, bakkallar hâlâ çok yaygındır. Bakkalların, günlük alışverişte en çok tercih edilir olmasının nedenlerinden birisi, bu tarz bakkalların veresiye verebilmeleri ve her eve çok yakın mesafede mevcut olmalarıdır. İkinci sırada, ürün çeşitliliğinin daha fazla olduğu, birçok kalemde ucuz ürün tedarik edebilen A101, BİM gibi ulusal çaplı market zincirleri gelmektedir. Bu market zincirlerinin son yıllarda gözle görülür şekilde artan şube sayısı bunu teyit etmektedir. Semt pazarları, özellikle taze sebze-meyve ve ucuz giysi ve mutfak gereçleri temin etmeyi sağlaması bakımından tercih edilmektedir. Yerli bakkallarla karşılaştırıldığında Suriyeli bakkalların sayıca çok az olmalarına karşın %9'a yakın bir oran tarafından tercih edilmesi, bu bakkalların daha ucuz ürün bulundurmalarıyla alakalı olabilir.

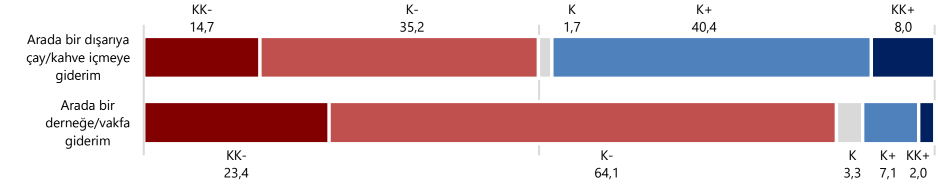

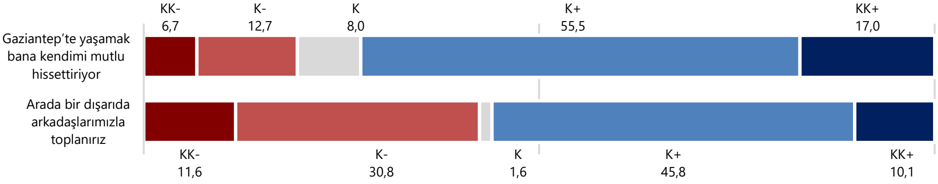

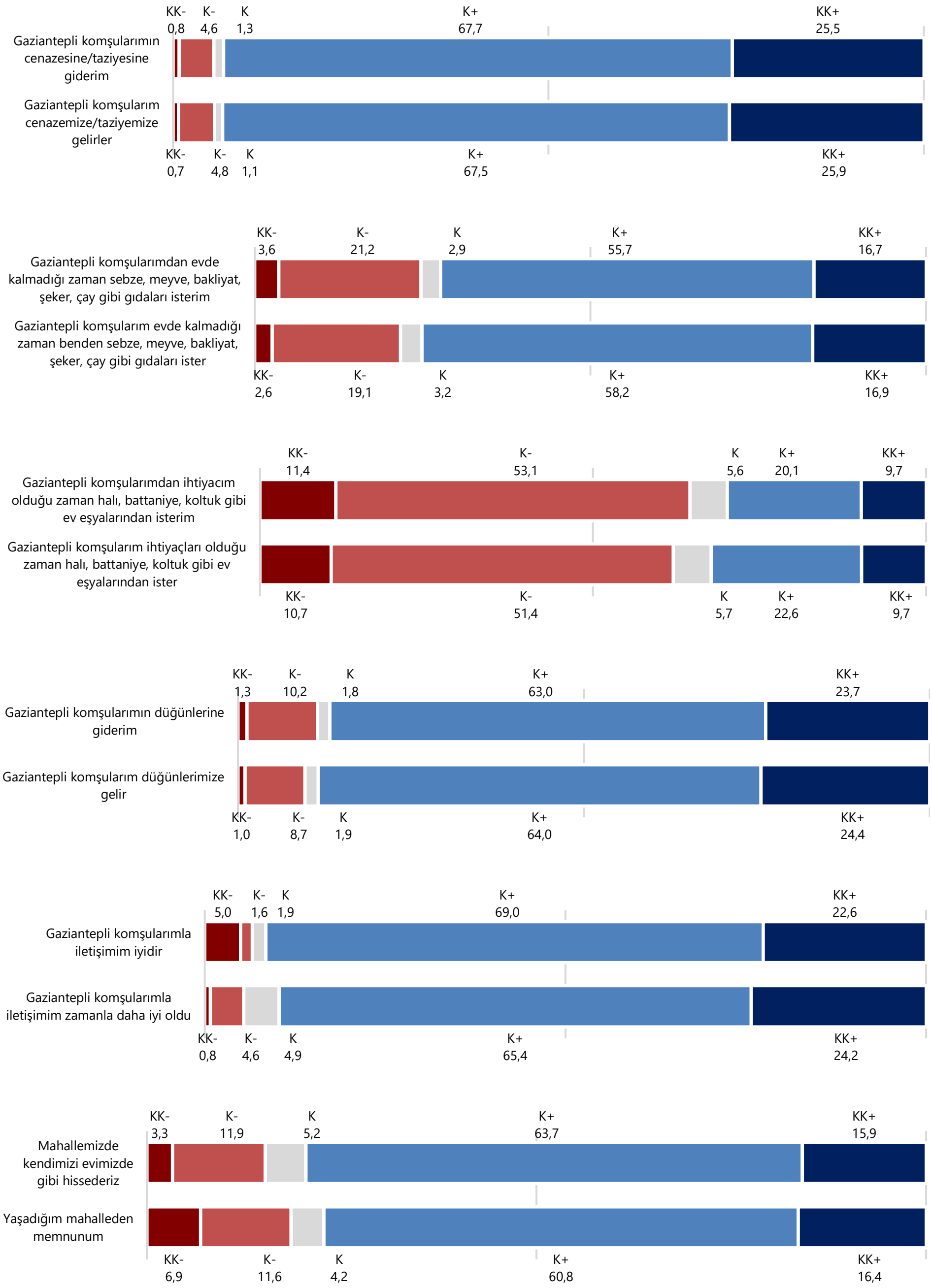

Şekil 54: Gündelik Yaşam ve Komşuluk İlişkileri

Yukarıdaki grafiklerde, gündelik yaşam ve komşuluğa dönük bir dizi tutum ölçülmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, katılımcıların dışarıda bazı etkinliklere katılıp

katılmadıkları sorulmuştur. Katılımcılar, çok sınırlı bir şekilde, dışarda buluşsalar bile, bir yerlerde oturup çay-kahve sohbetleri yapmalarının pek mümkün olmadığı görülmektedir. Burada iki noktanın altı çizilebilir. Birincisi zaten dışarıdaki yaşamı kısıtlı olan kadınların örneklem içindeki ağırlığı bu oranın düşük çıkmasına neden olmuştur. İkincisi, oldukça canlı olan kahvehane kültürünün pandemi yüzünden sönümlendiğidir. Bu durum, sadece kahvehaneler için de geçerli değildir. Birçok kapalı mekân, bu süre zarfında ya resmi olarak kapatıldı ya da açık olsa bile insanlar önlem olarak buralara daha nadir gitmeye başladı.

Öte yandan, "herhangi bir dernek ya da vakfa gitme faaliyetine" dönük soru, oldukça düşük bir puan almıştır. Gaziantep'te sivil toplum örgütlenmesinin zayıf ve tabandan kopuk olması dolayısıyla, bu kuruluşlara gitmenin bu kadar az puan alması çok da şaşırtıcı değildir.

Gaziantep'te oldukça canlı bir komşuluk kültürü olduğu muhakkaktır. Düğün ve cenaze gibi faaliyetlere katılımın yüksek çıkması bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bunu teyit eden bir başka gösterge de "komşularla iletişimin iyi olup olmadığına" dönük soruya, düğün ve cenaze katılımına benzer oranda olumlu yanıt verilmesidir. Bu iletişimin zaman içinde arttığı da ortaya çıkan başka bir bulgudur.

Gaziantepliler, mutfakta bir şeylere acil ihtiyaç duyduklarında komşularından talep edebildikleri görülebilmektedir. Komşudan çay-şeker ödünç almak, hazırlanan yemekte eksik kalan birkaç parça malzeme için komşunun kapısını çalmanın, oldukça yaygın olduğu sonucu çıkmaktadır. Ancak, komşudan halı, perde gibi ev eşyası talep etmek çok da makul görülmemektedir.

Komşuluk ilişkilerinden yola çıkarak, insanların, bulundukları çevreden mutlu oldukları sonucu çıkarılabilir. Nitekim, insanların yaşadıkları mahalleden memnuniyet derecesi, böylesi bir hoşnutluğu göstermektedir. Ancak, mahalle hem insan ilişkilerini hem de fiziki çevreyi birlikte kapsamaktadır. Yani insanların, sırf komşularından razı diye mahalledeki gürültülü ortamdan hoşnut olmaları beklenemez. Mahalleye dönük memnuniyet puanının komşuluk ilişkilerine verilen puandan önemli derecede düşük çıkması bu tarz bileşenlerle alakalıdır.

Son olarak, insanların, Gaziantep'te yaşamaktan memnun oldukları görülmektedir. Gaziantep dışında yaşamak isteğinin düşük çıkması böylece bir kez daha teyit edilmektedir.

Ötekilik & Dışlanma

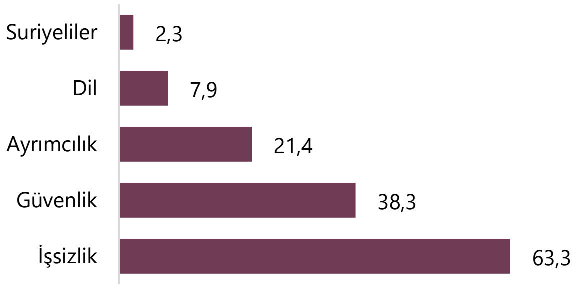

Şekil 55: Gaziantep'te En Çok Karşılaşılan Sorunlar

Gaziantepli katılımcıların önemli bir çoğunluğu, şehirde yaşadığı en büyük sorun olarak işsizliği göstermektedir. Bunu, "güvenliğe" ilişkin talep ve beklentiler takip etmektedir. Sorunun seçenekleri arasında olmamasına rağmen, diğer seçeneği içinde Suriyelilerin zikredilme ihtiyacı hissedilmesi önemlidir. Bu durum, Suriyelilerin seçeneklerde olması durumunda, daha fazla sorun olarak görüleceklerini göstermektedir. Nitekim, problem olarak ayrımcılığı zikredenlerin bir kısmının da esasında, Suriyelilerin varlığını kastettiğini söyleyebiliriz. Yine, seçenekler arasında olmamasına rağmen, kendilerine yapılan dışlanmanın/ayrımcılığın bir nedeni olarak %3 oranında "Suriyelilerin varlığı ya da kayırılmasının" zikredilmiş olması bunu kanıtlamaktadır (bkz. Şekil: Ayrımcılık/Dışlanma Nedenleri).

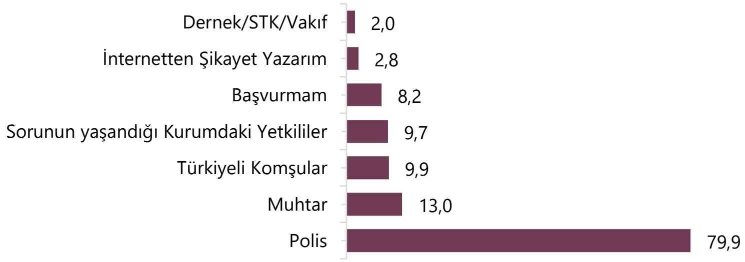

Şekil 56: Sorun Olduğunda Yardım İstenen Kurum ya da Kişi

"Bir sorun olduğunda Gazianteplilerin ilk başvurduklarını ya da başvuracaklarını" söyledikleri kurumların başında, emniyet teşkilatı gelmektedir. Yine, "yaşanılan birçok sorun mahalleyle alakalı olduğunda" ikinci kurum olarak, muhtarlık tercih edilmektedir. "Komşulardan yardım isteme" ise daha çok geleneksel mahalle kültürünün yaşandığı gecekondu semtlerinde daha sık görülebilecek bir durumdur.

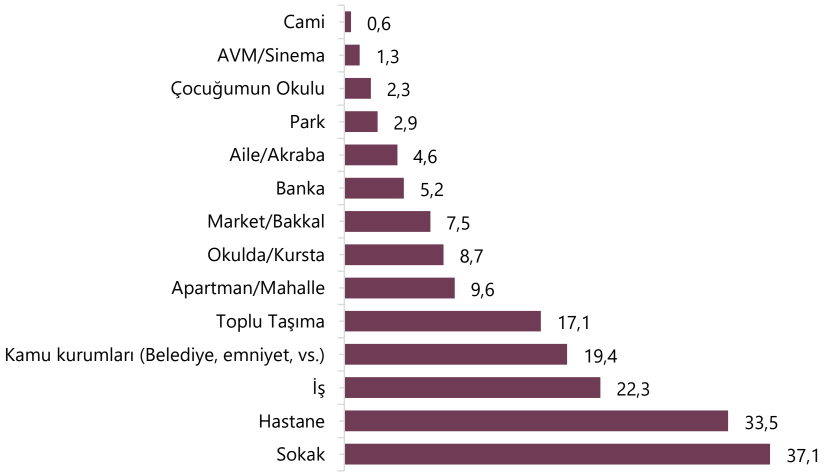

Şekil 57: Ayrımcı/Dışlamacı Davranışlarla Karşılaşılan Mekânlar

Gündelik yaşamda, ayrımcılığa maruz kaldığını hissedenlerin oranı %23,8'dir. Ayrımcılık ya da dışlanma, cinsiyet, toplumsal statü, ekonomik durum/sınıf, görünüş, etnik ya da dini kimlik, fikir/ideoloji, doğulan ya da yaşanılan yer hatta araba plakası gibi bir gösterge üzerinden çok rahatlıkla hissedilebilmektedir. Böyle çoklu değişkenler olunca da hayatın neredeyse her alanında dışlanma hissedilebilmektedir. Dışlanmanın en çok sokakta hissedilmesi - buna toplu taşıma araçları da dahil edilebilir – kişinin, yabancılarla karşılaştığı alanlar olması açısından anlamlıdır. Bu alanlarda kişi, kendisinden birçok yönden farklı insanlarla karşılaşır. Bu karşılaşmalarda ister bir ayrımcılık fiilinde bulunulsun ister bulunulmasın, kişi, "farklılık" hissini ya da doğrudan "dışlanma" hissini daha net şekilde yaşayabilmektedir. Hastanelerin bu kadar çok ayrımcılıkla özdeşleştirilmesi de burada anlamlıdır. Bunun bir nedeni, Suriyelilerdir. Hastanede Suriyelilerin kayırıldığına dönük bir algı, beraberinde bir "dışlama/dışlanma" hissi üretmektedir.

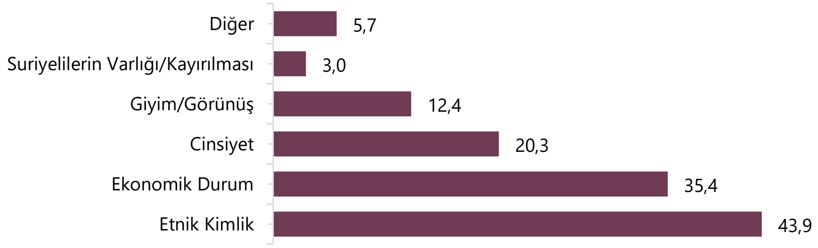

Şekil 58: Ayrımcılık/Dışlanma Nedenleri

Dışlandıklarını söyleyenlerin, dışlanmayı en fazla hissettikleri alan, etnik kimlik olmuştur. Diğer bir önemli dışlanma etkeni ise ekonomik durumdur. Yukarıdaki iki grafikte, dışlanma mekânı olarak iş yerlerinin, dışlanma nedeni olarak da ekonomik durumun çıkması, tutarlı bir şekilde bunu ortaya koymaktadır. Ast-üst ilişkilerine dayalı hiyerarşik bir yapıda örgütlenen iş yerleri, bu yönüyle çok rahatlıkla dışlama ve ayrımcılık hislerini pekiştirebilmektedir.

Cinsiyet, dışlanmanın en çok hissedildiği üçüncü olan olarak karşımıza çıkmaktadır.

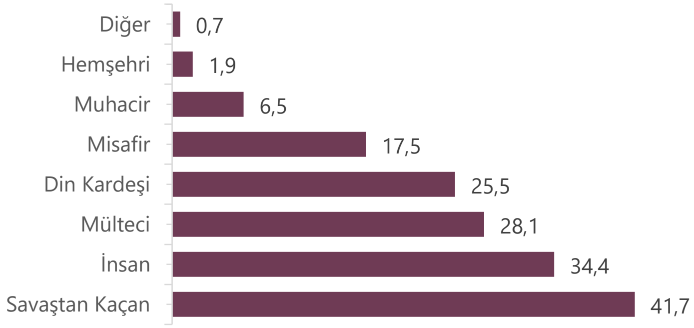

Şekil 59: Suriyelileri Tanımlamak

Gazianteplilerin, Suriyelileri nasıl tanımladıklarına bakıldığında %41,7'sinin "savaştan kaçan" insanlar olarak tanımladığı; %34,4'in kimliklerinden bağımsız olarak sadece "insan" olarak tanımladığı; %25,5'nin ise "din kardeşi" olarak tanımladığı görülmektedir. Ulusal kamuoyunda sıkça karşılaşılan "misafir" kavramının Gaziantep'te çok güçlü bir karşılığının olmadığı anlaşılmaktadır.

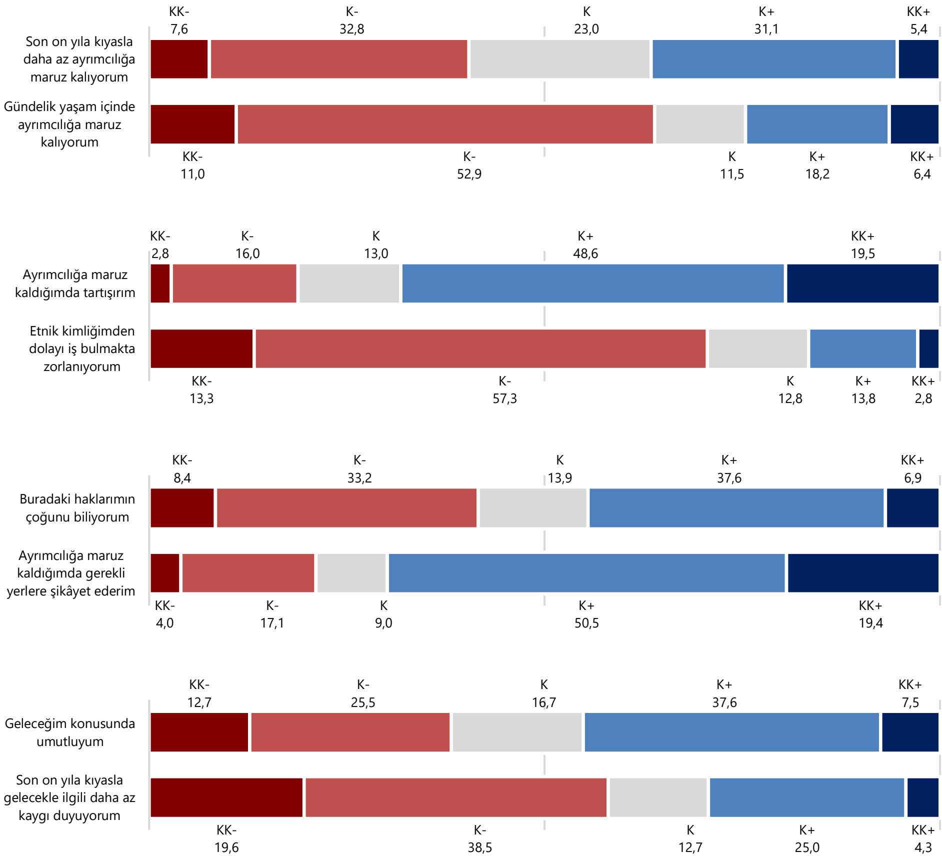

Şekil 60: Dışlanmaya Dönük Tutumlar

Dışlanmaya yönelik ilk soru seti, kişilerin dışlanmaya maruz kaldığını ne kadar hissettiğine dönüktür. Dışlanma/ayrımcılık konularının başında etnik kimlik gelse de iş bulmada bu temelde ayrımcılığa maruz kalındığına dönük fikir önemli oranda reddedilmektedir. Benzer bir şekilde, gündelik hayatın çeşitli veçhelerinde, ayrımcılığın varlığı daha düşük bir oranda da olsa yine reddedilmektedir.

Ayrımcılığa maruz kalınması durumunda kişiler, benzer bir oranda karşıdaki kişilerle tartışacağını ya da gerekli yerlere şikâyet edeceğini belirtmiştir. Ancak, kişilerin haklarını bilme konusunda, çok bilinçli olmadıkları görülmektedir. Ya da toplumun bu konuda ikiye ayrıldığı söylenebilir. Zira bu yönlü soruya, olumlu yanıt verenlerle olumsuz yanıt verenlerin ağırlığı birbirine denktir.

Gelecek beklentisi konusuna gelince, iyimser taraf çok az bir oranda daha ağır bassa da insanların bu konuda ikiye bölündüğü görülmektedir. Geleceği

konusunda umutsuz olanların oranı %46,6 iken, mutlu olduğunu söyleyenlerin oranı %53,4'tür. Bu sonuç, Türkiye'de insanların %52,4'ünün mutlu olduğunu ortaya koyan TÜİK araştırmasının bulgularına yakındır.[11]

Bu tabloda ortaya çıkan diğer bir sonuç da son on yıla göre, ayrımcılığın derinleştiğine dönük fikrin, biraz daha ağır bastığıdır. Son dönemdeki gelişmelerin geleceğe dönük iyimserliği düşürdüğü önemli oranda uzlaşılan bir konu olmaktadır.

---

[11]https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33729 Erişim: 20.12.2020

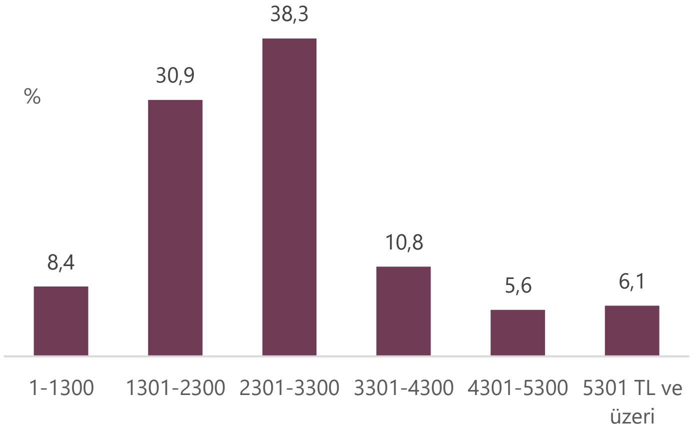

Şekil 61: Hanenin Aylık Geliri (TL)

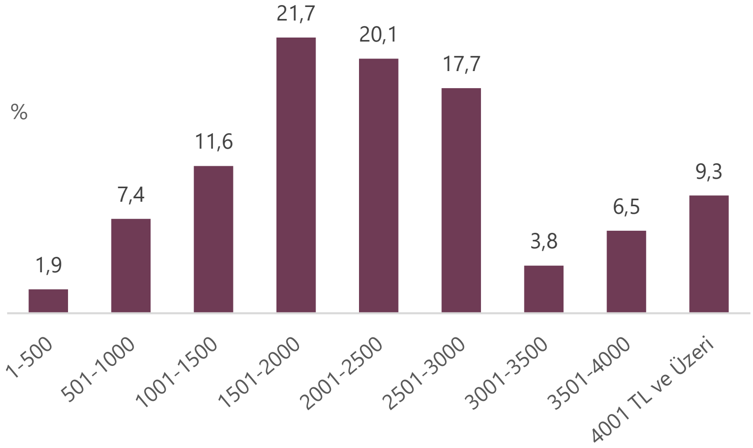

Şekil 62: Hanenin Aylık Gideri (TL)

Gaziantepli hanelerin %39,3'ü, asgari ücretin (2.324 TL) altında bir gelire sahiptir. Hanenin aylık gelirine yönelik soruya verilen yanıtlarda dikkat çeken noktalardan birisi, gelirini sıfır olarak belirten gruptur (64 kişi). Bunların çeşitli

kurumlardan yardımlar aldığı bunu da gelir olarak düşünmedikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca, bu bağlamda, göz önünde bulundurulması gereken bir başka husustan da bahsetmek gerekir: Özellikle, yoksulluğun yoğun olduğu mahalle ve semtlerde görüşmeciler, araştırmanın "yardım dağıtımı" için yapıldığını düşünebildiği için gelirini az gösterme ya da gelirinin olmadığını belirtme eğilimi içerisinde olabilmektedirler. Gazianteplilerde ortalama gelir aylık 2.933 TL olurken (Gelirini sıfır olarak beyan grup dahil edilmemiştir), gider 2.680 TL olarak beyan edilmiştir. Bu beyanlar esas alındığında, gelir üzerinden bir birikim imkânı çok mümkün gibi durmamaktadır.

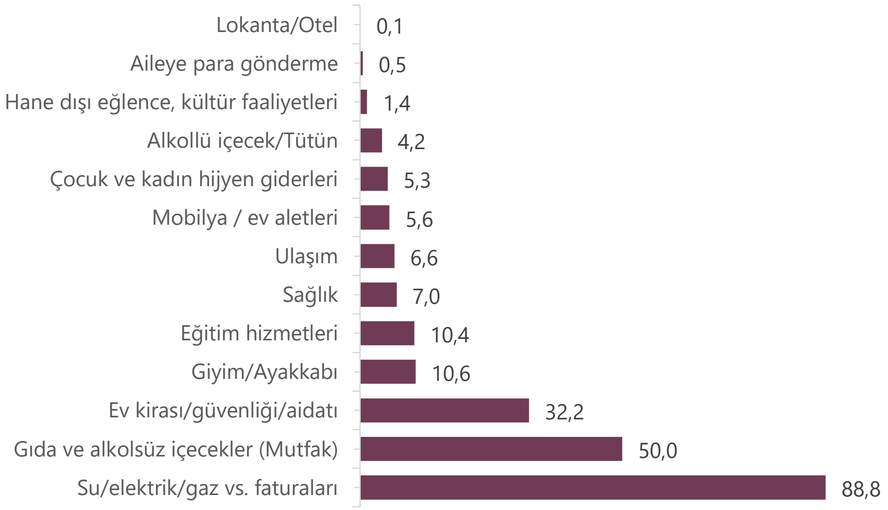

Şekil 63: Bütçeyi En Çok Zorlayan Giderler

Gaziantepli hanelerin, bütçelerini açık ara en çok zorlayan kalem, evin elektrik, su, doğalgaz gibi faturalarıdır. Bunu, ikinci olarak, mutfak masrafları takip etmektedir. Kira gibi yüksek bir giderin faturalar ve mutfak masraflarından daha az çıkması birincisi, yoksul kesimlerin gecekondu sahipliği olabilir. Toplamda %78,3'ü gecekondularda oturan hanelerin %38,7'si kiracı, %61,3'ü ev sahibi konumundadır. İkinci bir faktör ise, artan enflasyonla birlikte, temel ihtiyaç maddeleri ve faturaların, hanelerin bütçesini zorlamasıdır. Örneğin, 2020 araştırmasında, birçoğu kiracı olan Suriyelilerin, 2018 araştırmasında en çok zorlandıkları kalem kira olurken, bu çalışmaya katılan Suriyeliler de en çok faturaları zikretmiştir.

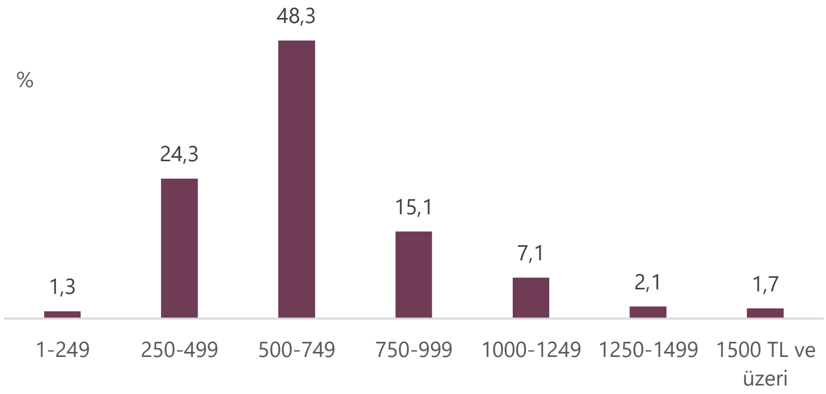

Şekil 64: Aylık Konut Kirası

Gaziantepli örneklemimizin %77'si 750 TL'den az kira ödemektedir. Özellikle 1,000 TL'den fazla konut kirası ödeyenlerin oranı, %10 civarında seyretmektedir. Buna göre, ortalama ev kirası 669 TL olarak hesaplanabilir. %78 kadarının gecekonduda yaşadığı örneklemde, kira fiyatlarının daha düşük çıkması, gayet normaldir.

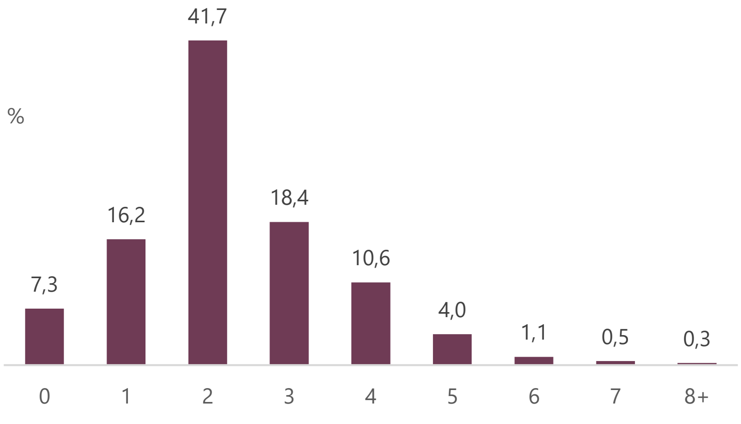

Şekil 65: Hanedeki Akıllı Telefon Sayısı

Hane başına 2,3 akıllı telefon düşerken evinde akıllı telefon olmadığını söyleyen kişi oranı %7,3'tür.

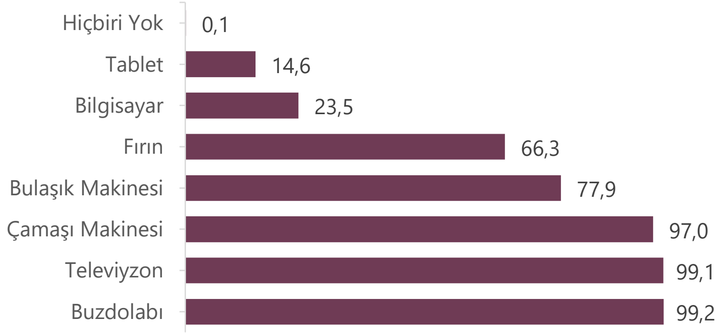

Şekil 66: Hanede Çalışır Durumdaki Elektronik Eşya

Temel ihtiyaç olarak adlandırabilecek buzdolabı, televizyon ve çamaşır makinesinin hemen hemen her evde bulunduğu görülmektedir. Bu kategori içinde, bulaşık makinesi kullanımının, görece, gerilerde kaldığı görülebilmektedir. Gaziantep'te fırın seçeneğinin düşük çıkmasının en temel nedeni, birincisi fırın olarak kullanılan sobaların yaygınlığı, ikincisi de birçok fırın yemeğinin mahalle fırınlarında pişirilebilmesidir.

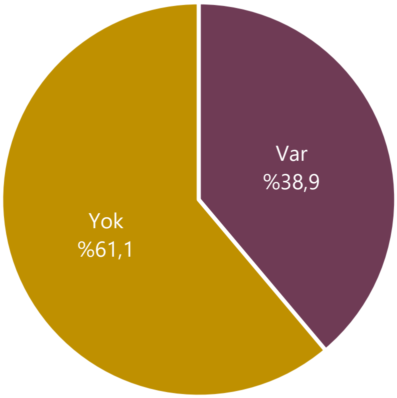

Şekil 67: Motorlu Araç Sahipliği

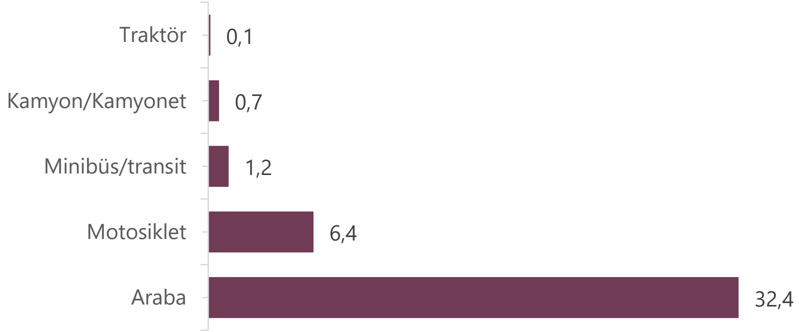

Şekil 68: Sahip Olunan Motorlu Araç

Gaziantep'te hanelerin %38,9'unda bir ya da birden fazla motorlu araç bulunmaktadır. En çok sahip olunan ulaşım aracı binek otomobillerdir. Buna göre, hanelerin %32,4'ünde otomobil bulunmaktadır.

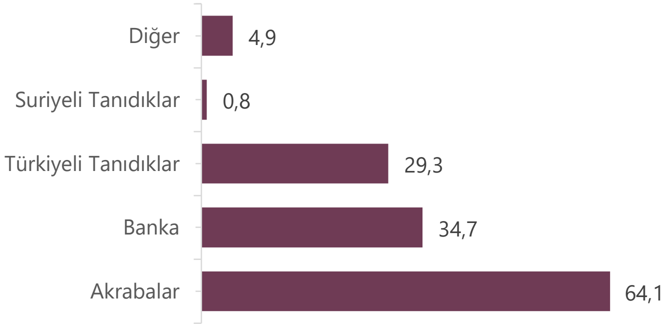

Şekil 69: Acil Para İhtiyacı Olduğunda Borç İstenebilecek Kişi ya da Kurum

İnsanlara "acil bir ihtiyaç durumunda kimden borç isteyebileceklerini" sorduğumuzda, ilk akla gelenler, akrabalar olmuştur. Gaziantep gibi akrabalık ilişkilerinin yüksek olduğu bir kentte bu şaşırtıcı değildir. Diğer taraftan, Gaziantep aynı zamanda "Anadolu Kaplanları" olarak adlandırılan sanayisi gelişmiş birkaç önemli şehirden birisi olduğundan, kapitalist ilişkilerin gelişkin olduğu bir kenttir. Bu yönüyle de kentin piyasasının işleyişi için gerekli finansal döngüye dahil olmak adına, kentte birçok banka şube açmıştır. Borçlanma deyince bankaların bu kadar yüksek oranda akla gelmesi sürpriz değildir.

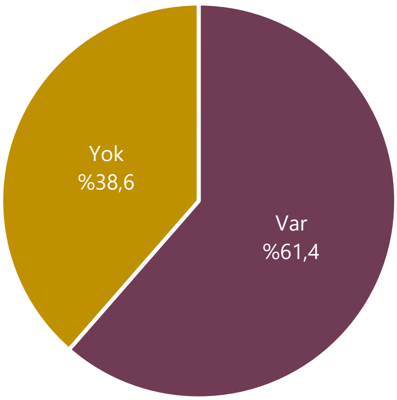

Şekil 70: Borçluluk Durumu

Suriyelilerle karşılaştırıldığında Gaziantepliler arasında borcu olanların oranının yaklaşık %10 daha fazla olduğu görülür. Suriyeliler arasında bu oran %50'iken Gaziantepliler arasında %61,4'tür. Gaziantepliler arasındaki borçlanma oranı Suriyelilerden farklılaştığı gibi alınan borcun harcandığı alanlar da birbirinden farklıdır.

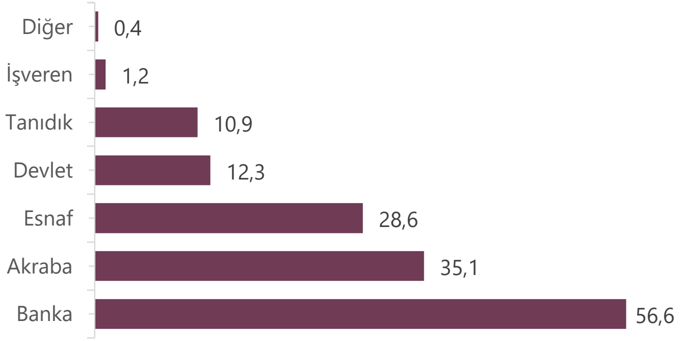

Şekil 71: Borç Kaynağı

Her ne kadar, acil para ihtiyacı doğduğunda ilk akla gelen akrabalar olsa da fiiliyatta, en çok borcun bankalara olduğu görülmektedir. Bankaların sağladıkları kredi ya da kredi kartı kolaylıkları ve inşaat sektörünün bir nevi mortgage sistemi üzerinden yükselmesi, bankaları önemli bir finans kaynağına dönüştürmektedir.

İkinci sırada akrabalar gelirken üçüncü sırada esnaf gelmektedir. Geleneksel esnaf kültürünün gelişkin olduğu kentte başta bakkal, fırın, kasap gibi mahalle esnafının veresiye usulünü devam ettirmesi onları aylıklı ya da gelir düzeyi düşük gruplar için çok önemli birer borçlanma kaynağına dönüştürmektedir. Ayrıca, trikotaj gibi çeşitli meslek dallarının iş bölümünü gerektiren küçük ve orta ölçekli üretim yapan esnaf arasında karşılıklı güvene dayalı borç veyahut çek/senet üzerinden birbirleriyle iş yapma usulünün yaygın olması, esnafı önemli bir borç kaynağı haline getirmektedir.

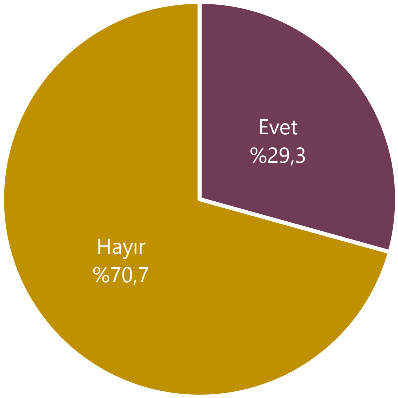

Şekil 72: Kredi Kartı Sahipliği

Katılımcılar arasında kredi kartı sahipliği %29,3'tür. Bu oran, Türkiye kredi kartı sahipliği ortalamasının altındadır. BKM 2020 verilerine göre, Türkiye'de yaklaşık 72 milyon adet kredi kartı bulunmaktadır. Yetişkin nüfus içinde kişi başına yaklaşık 1,5 kredi kartı düşmektedir.[12]

[12] BKM 2020 Bankalararası Kart Merkezi, istatistikler: www.bkm.com.tr Erişim: 25.12.2020

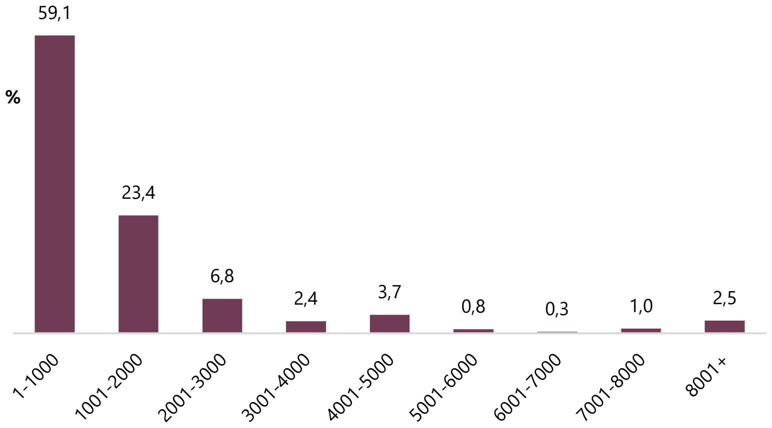

Şekil 73: Aylık Kredi Kartı Gideri

Kredi kartı kullanımının henüz çok yaygın olmadığı ve alışverişlerde kullanımının da sınırlı kaldığı görülmektedir. %59 gibi bir oran kredi kartıyla aylık en fazla 1.000 TL alışveriş yaparken, %82,5 gibi bir oran en fazla 2.000 TL harcama yapmaktadır. Aylık ortalama kredi kartı harcaması 1.850 TL civarında çıkarken, bu harcama, Gazianteplilerin aylık ortalama giderinin %69'una, gelirin ise %63'üne karşılık gelmektedir. Bu durum, bir taraftan neden bankaya borçluluğun yüksek çıktığını açıklarken, diğer taraftan kredi kartı sahibi yaklaşık %30'luk kesimin yüksek bir kronik borçluluk durumuyla karşı karşıya kaldıklarını göstermektedir.

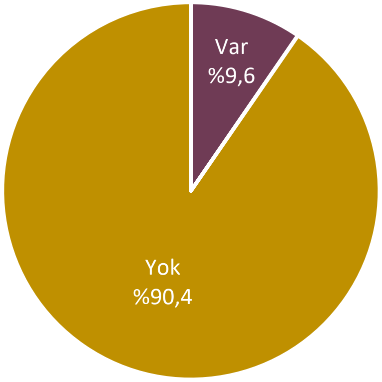

Şekil 74: Hanede Yardımlarda İstifade Etme Durumu

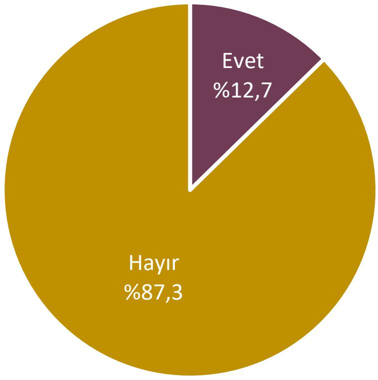

Şekil 75 Geçmişte Yardımlardan İstifade Etme

"Hanede herhangi bir kişinin herhangi bir yardım alıp almadığına" dönük soruya verilen yanıtlara göre, Gaziantepli katılımcıların %90,4'ü herhangi bir kuruluştan nakdi yardım almamakta, %9,6'sı ise bu yardımlardan istifade etmektedir. Hayır diyenlerin içinde daha önce yardım alıp almadıkları sorulduğunda, %12,7'sinin aldığı tespit edilmiştir. Bu da yaklaşık %23 oranında hanelerin en azından bir sefer yardım aldığını ortaya koymaktadır.

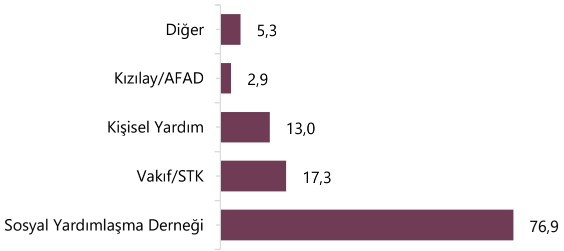

Şekil 76. Yardım Kaynakları

Yardım aldığını söyleyen Gazianteplilerin çoğunluğu (%77,9), Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından (SYDV), %17,3'ü Vakıf ve STK'lardan, %13'ü kişisel yardımlardan, %2,9'u Kızılay/AFAD'dan, %5,3'ü ise diğer kaynaklardan faydalanmıştır.

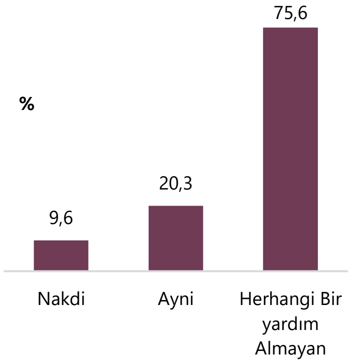

Şekil 77: Alınan Yardım Türleri

Katılımcıların %75,6'sı, herhangi bir yardımdan istifade etmezken, yardım alan %24,4'lük kesim ise bir ya da birden fazla yardım almaktadır. Gazianteplilerin %9,6'sı nakdi yardım alırken, %20,3'ü ayni yardımlardan istifade etmiştir.

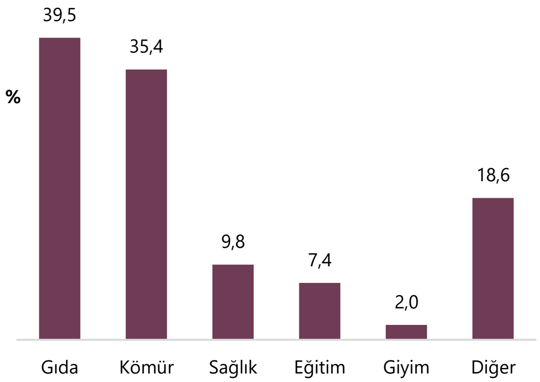

Şekil 78: Yaralanılan Nakdi Olmayan Yardım Türleri

Nakdi yardımlar dışında, çeşitli dönemlerde ya da düzenli olarak bir ya da birden fazla ayni yardım alanların oranı %17,4'tür. Bu yardımların içinde en öne çıkanı gıda yardımıdır. Özellikle, COVID-19 sürecinde, çeşitli kurumlar tarafından ihtiyaç sahiplerine verilen gıda paketlerinin arttırılmış olması bu oranın yüksek çıkmasının önemli bir nedenidir.[13]

Gaziantep, doğalgazın her geçen gün yaygınlaştığı bir kent olmasına karşın, hâlâ birçok konut kömürle ısınmaktadır. Özellikle, sobanın yaygın olduğu yoksul semtlerde kömür yardımları hayati olmaktadır. Belli dönemlerde yapılan kömür yardımlarından %35,4 oranında istifade edildiği görülmektedir.

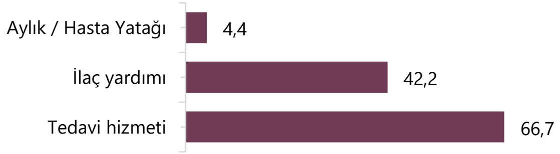

Şekil 79: Sağlık Yardımı Türü

Sağlık yardımı alanların oranı %9,8 olarak tespit edilmiştir. Bu yardımlardan istifade edenler içindeki %66,7'lik kesim tedavi yardımlarından, %42,2'si de ilaç yardımlarından yararlanmıştır. %4,4 oranındaki katılımcı da ya sağlık/engellilik aylığından yararlanmakta ya da hastanede günlük hasta yatağı ücretinden muaf tutulmaktadır.

[13]www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/haberler/bakan-selcuk-ramazan-ayi-oncesinde-ihtiyac-sahipleri-icin-sydv-lere-176-milyon-lira-kaynak-aktardik/ (erişim: 24.09.2020)

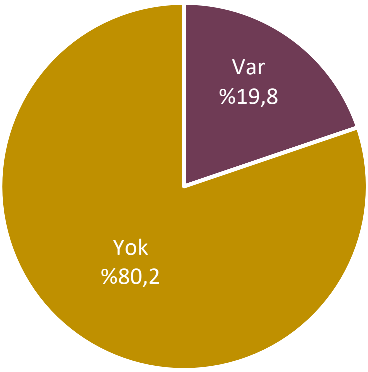

Şekil 80: Ailede Yeşil Kart Sahipliği

Gazianteplilerin yaklaşık 1/5'i, 3816 sayılı kanun çerçevesinde sosyal güvence ve geçimini sağlayacak geliri olmayan vatandaşlara ücretsiz sağlık hizmeti sağlayan Yeşil Kart'a sahiptir.

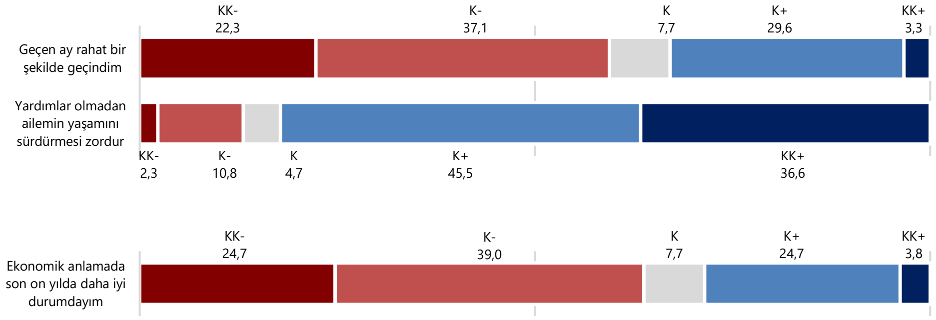

Şekil 81: Sosyo-Ekonomik Duruma Dönük Tutumlar

Araştırmamızda, Gaziantep'te beyan edilen ortalama gelir ve giderin birbirine çok yakın olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu da birikimin yapılamadığı ve geçimin zor olduğu anlamına gelir. Bu endeksten ortaya çıkan önemli bir sonuç, yerli halkın yardımlar olmadan yaşamlarını sürdürmelerinin zor olduğuna dönük yüksek bir orandaki fikir birliğidir. Son on yılda durumlarının kötüleştiğine dönük bir kanı yaygınken, geçen ay rahat geçinemediklerini belirtenlerin oranı oldukça fazladır. Bu sonuçlarla birlikte, daha önce değinildiği gibi, halkın faturaları ödemekte zorlandıklarını belirtmeleri Türkiye'de son yıllarda yaşanan olumsuz ekonomik gidişatın bir yansımasıdır.

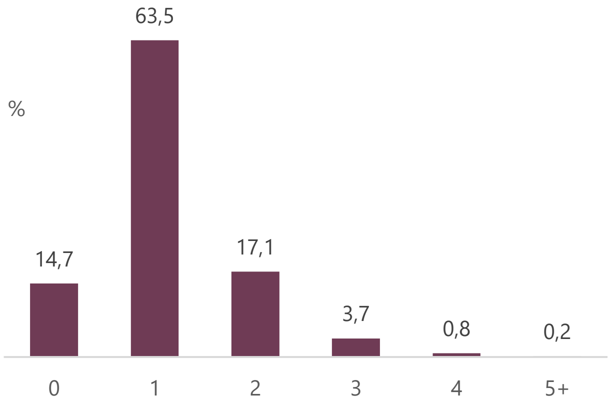

Şekil 82: Hanede Ücretli Bir İşte Çalışan Sayısı

Suriyelilerle kıyaslandığında hanede ücretli bir işte çalışmayanların sayısının Gaziantepliler arasında daha fazla olduğu göze çarpar. Ücretli bir işte çalışanın olmadığı nüfus Suriyelilerde %5,2 iken bu oran Gaziantepliler arasında %14,7'ye çıkmaktadır. Gaziantepliler arasında hane başına çalışan sayısı 1,13'tür. Bu da nüfusun %25,5'ine tekabül etmektedir. Suriyelilerde ise bu oran 1,48'dir. Bu rakamların iki grup arasında farklılaşmasından, Suriyelilerin daha fazla iş olanaklarına sahip olduğu anlamı çıkmamalıdır; zira gelir gider tablolarına bakıldığında, Suriyelilerin daha fazla çalışmasına rağmen daha az kazandıkları görülmektedir. Hanehalkı nüfusunun Suriyeliler ölçeğinde daha fazla olduğu da hesaplanacak olursa kişi başına düşen gelir tablosunda Suriyelilerin daha aşağıda olduğu görülecektir. Gelirin düşmesinde Suriyelilerin daha güvencesiz, kazancı düşük ve dezavantajlı işlerde çalışmasının etkili olduğu dikkate alınmalıdır.

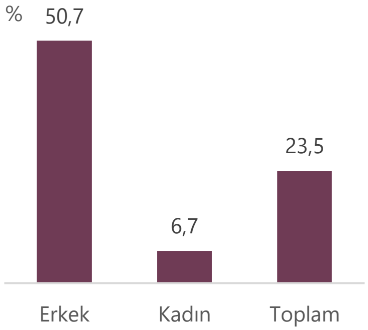

Şekil 83: Cinsiyete Göre Çalışma Oranları

"Şimdi çalışıp çalışmadıkları" sorusuna katılımcıların %23,5'i olumlu yanıt verirken, %76,5'i olumsuz yanıt vermiştir. Erkeklerin yaklaşık yarısı çalışan durumundayken bu oran kadınlarda sadece %7 civarındadır.

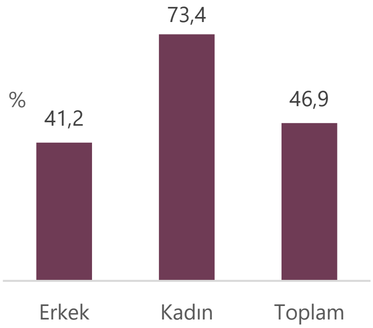

Şekil 84: İlk İşinde Çalışanlar

Daha önce başka bir işte çalışıp çalışmadıkları sorulduklarında, çalışanların %46,9'unun ilk işinde çalıştıkları, %53,1'inin ise daha önce başka işlerde çalıştıkları anlaşılmaktadır. Ancak ilk işinde çalışan kadınların oranı erkeklerin oranından oldukça fazladır.

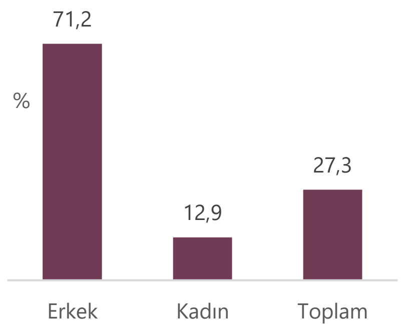

Şekil 85: Daha Önce İşi Olup İşini Kaybedenler

Görüşmecilerin "hâlihazırda çalışmayanların daha önce çalışıp çalışmadıkları" sorusuna verdikleri yanıtlar, çalışmayanlar içindeki %27,3 oranında bir kesimin işini kaybettiğini ya da işinden ayrıldığını göstermektedir. Erkeklerde bu oran kadınlardan oldukça fazladır.

Şekil 86: İşten Ayrılma Nedeni

Çalışanlara "daha önce çalışıp çalışmadıkları" sorulduğunda, %53'ünün daha önce çalıştığı, %47'sinin ise ilk işi olduğu anlaşılmaktadır. Bu da işçilerin belli bir işte çok uzun süre çalışmadığını, iş değiştirmenin yaygın olduğunu gösterir. Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere, iş değiştirmenin en yaygın nedeni, başka bir işte çalışmak içindir. İşverenle ya da diğer çalışanlarla çeşitli nedenlerle anlaşamama, belli bir işten bıkma gibi nedenler çalışanları, yeni işler aramaya itmektedir.

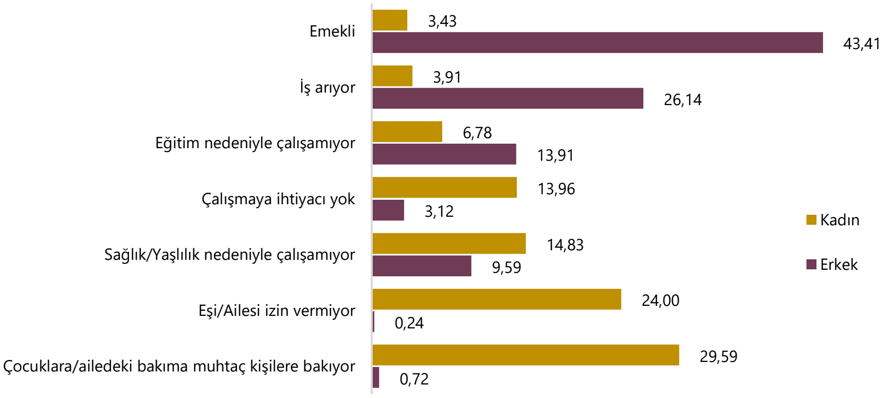

Şekil 87: Çalışmama Nedeni

Çalışmadığını ifade eden katılımcıların "çalışmama nedeni" sorulduğunda, yanıtlayanların %22,4'ü ya çocuk baktıkları için ya da ailede yardıma muhtaç birileri olduğu için çalışamadıklarını ifade etmişleridir. Katılımcıların %18,1'i ise eşi ya da ailesi izin vermediği için çalışmadığını ifade etmiştir. Her iki nedenin, birkaç istisna hariç %99'u, kadınlar tarafından verilen yanıtlar olup, bu soruyu yanıtlayanların toplam %40,5'ine tekabül eder. Buna göre, cinsiyetler arası rol dağılımı ve buna bağlı olarak kadına aile içinde biçilen rol, en önemli işsizlik nedenlerinden birisi olmaktadır.

Erkeklerin çalışmamasının önemli bir nedeni, emeklilik olmaktadır. Erkek çalışmayanların en fazla öne sürdükleri ikinci neden, iş aramaktır. Yani erkek çalışmak zorunda olan cins olarak görüldüğü için ancak emekli ya da işini kaybetme ya da iş bulamama gibi nedenlerle işsiz kalmaktadır.

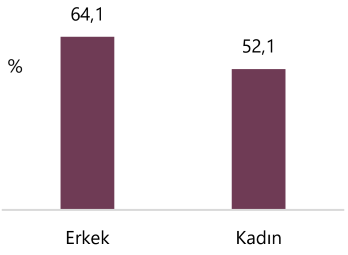

Şekil 88: Çalışanlarda Sigortalılık Durumu

Çalışanların %62'si sigortalı olarak çalışırken, %30'u sigortasız çalışmaktadır. Erkek çalışanlar kadın çalışanlardan %12 oranında daha fazla sigortalı işlerde çalışmaktadır.

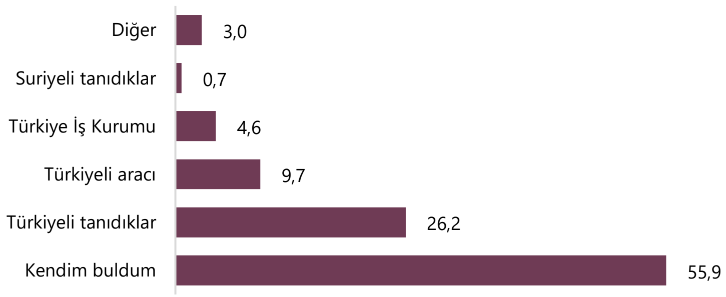

Şekil 89: İş Bulma Yöntemi

"Halihazırda çalıştıkları işleri nasıl bulduklarına" bakıldığında, katılımcılar, bu işleri %55,9 oranında kendi çabalarıyla; %26,2 oranındaysa tanıdıklar vasıtasıyla bulduklarını ifade etmişlerdir. Suriyelilerde bu oranlar, nerdeyse, tam tersi durumdadır: İş bulmada %57 oranında Suriyeli tanıdıkları yardımcı olurken, %27 oranında bireysel çabalar netice vermiştir.

Gaziantepli çalışanların %9,7'si iş bulmak için aracıları devreye koyarken, %4,6'sı Türkiye İş Kurumu üzerinden iş bulmuştur. Suriyeliler bu iki kanaldan yeterince yararlanamazken, yerlilerle kurulan sınırlı ilişkilerin iş bulma konusunda işe yaradığı görülmektedir.

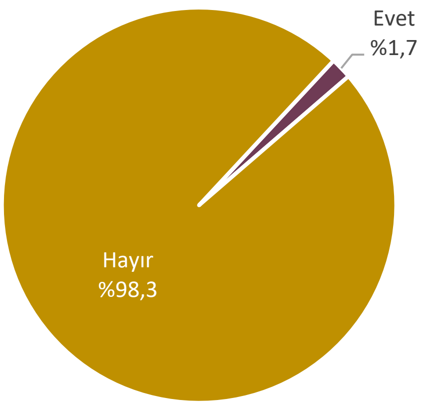

Şekil 90: İşe Girişte Ücret Ödeme

Çalışanların %1,7'si gibi bir kesim, işe girmek için belli bir ücret ödediğini belirtmektedir. Bu da birincisi, iş bulmada aracı olanların çoğunun bu işi içinde bulundukları toplumsal ağların bir parçası olarak yaptığını gösterir. İkincisi, aslında, işe girmek için belli bir ücret ödediğini söyleyenlerin çoğu, daha önce işi kendilerinin bulduğunu söyleyenlerdir.

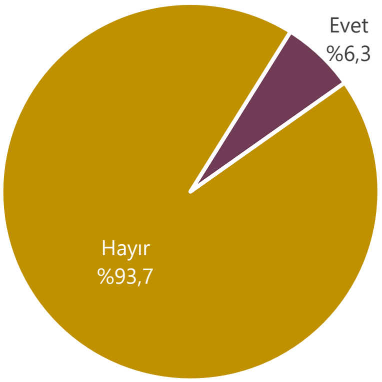

Şekil 91: Ücret Konusunda İşverenle Pazarlık

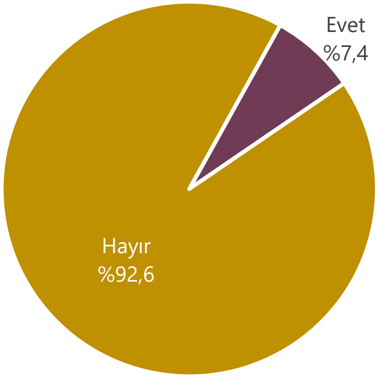

Şekil 92: Ücret Konusunda Sorun Yaşama

Katılımcıların %93,7'sinin, işverenleriyle işe girerken, ücretin tespiti ya da sonradan zam konusunda pazarlık yapmadığı görülmektedir. İşverenle ücret konusunda pazarlık yapmak, bazı istisnalar dışında, karşılaşılması zor bir durumdur. Özellikle, işsizliğin yoğun olduğu durumlarda, böylesi bir pazarlık daha da zorlaşacaktır.

Çalışanlar, işe girerken ücretin belirtilmemesi, ücretin eksik ödenmesi, zamanında ödenmemesi ve beklenilenden daha düşük ödenmesi gibi durumlarda işverenle sorunlar yaşayabilmektedir. Çalışan katılımcıların %92,6'sının ücret konusunda sorun yaşamadığı görülmektedir.

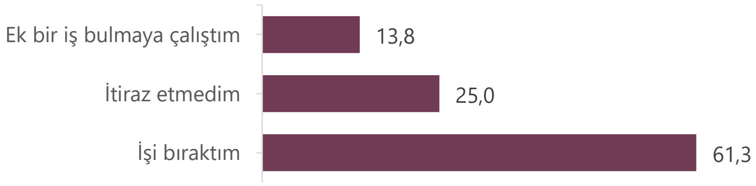

Şekil 93: Düşük Ücret Alınca Gösterilen Tepki

Katılımcıların, işverenle anlaştıkları ücretten daha az ücret aldıklarında verdikleri tepkiye bakıldığında, %61,3'ünün işi bıraktığı; %38,8'inin de bu konuda pasif kaldığı görülmektedir.

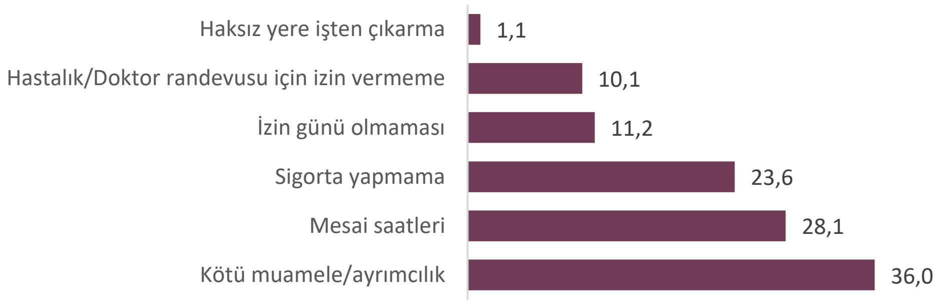

Şekil 94: İşverenle Münakaşa Nedenleri

İşverenle işçiler bazı konularda tartışabilmektedirler. Buna yönelik soru, işçilerin, işyerlerinde uğradıkları kötü muamele ve temel hak ihlallerini ortaya çıkarmaktadır. İşçilerin en çok şikâyet ettikleri sorun, kötü muamele ve ayrımcılık olmuştur. Özellikle, küçük işletmelerde daha küçük yaşta olan çırak statüsündeki kişilerin kalfa ve ustaları tarafından kötü muameleye maruz kaldıkları bilinen bir durumdur. İşverenlerin, işçileri daha uzun süre çalıştırmak istemelerinin ve sigorta yapmamalarının diğer önemli tartışma gerekçeleri olduğu görülmektedir.

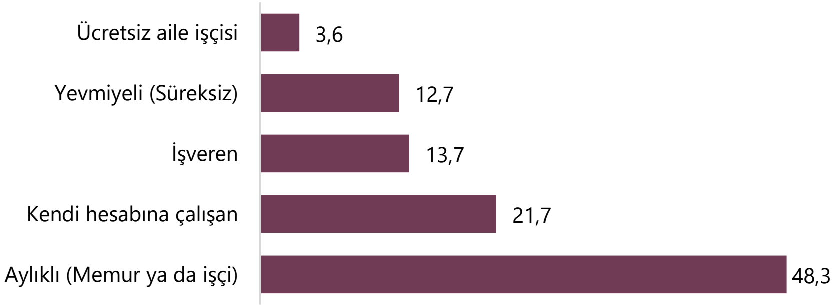

Şekil 95: Çalışılan İşin Niteliği

Araştırma kapsamında görüşülen, iş yaşamına dahil olan kişilerin %13,7'si işveren olduklarını, %21,7'si de kendi hesaplarına çalıştıklarını beyan etmişlerdir. Şekil 95 doğrultusunda görüşülenlerin %35,4'ünün kendi işini kurmuş olduğu

görülmektedir. Buna mukabil %61'i ücretli memur ya da işçilerdir. Aile işletmelerinde ücretsiz çalışan aile fertleri, her ne kadar işletmenin sahibi gibi görünse de iş kategorisinde değerlendirilmesi daha doğru olur. Buna göre çalışan oranı %64,6 olur.

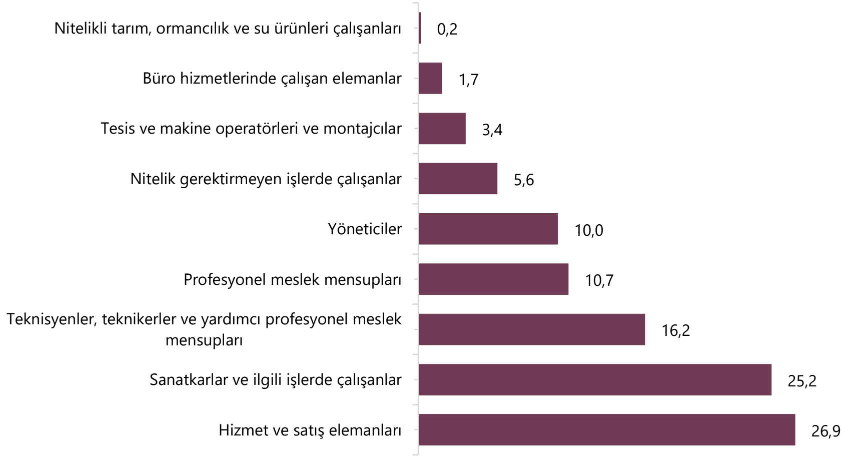

Şekil 96: Çalışanların Çalıştıkları İş Kolları

Çalışanların büyük bir kısmı mağaza ya da marketlerde çalışan kasiyer, satış sorumlularıdır. İkinci sırada ise marangozluk, tamir gibi işlerde çalışanlar gelmektedir. Beyaz yakalılar %10 gibi bir kesimi, nitelik gerektirmeyen işlerde çalışan işçiler yaklaşık %6'lık bir dilimi oluşturmaktadır.

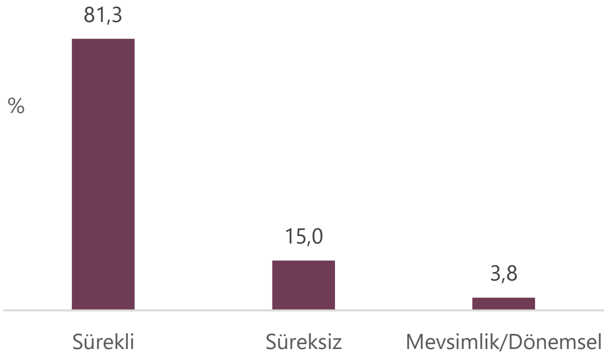

Şekil 97: Çalışma Düzeni

Cinsiyet bazlı çalışma oranlarına bakıldığında, cinsiyetler arası farkın çok yüksek olduğu görülmektedir. Erkeklerin %50,6'sı belli bir işte çalışırken, kadınlarda bu oran sadece %6,7'dir. Ancak, cinsiyetler arasında düzenli bir işte çalışma oranları birbirine çok yakındır: Erkeklerde %81,4 iken, kadınlarda bu oran %80,62'dır. Buna ek olarak, kadınlar arasında düzensiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Bunda, hane içi işlerin kadına yüklenmesi ve başta eşler olmak üzere, aile üyelerinin kadının çalışmasını engellemesinin rolü büyüktür. Diğer taraftan, mevsimlik işlerde erkekler daha fazla çalışmaktadır. Özellikle, yapı işleri ve turizm gibi çalışma alanlarının mevsimlik canlanışı ve bu işlerin daha çok erkekler tarafından yapılması, bu neticeyi doğurmaktadır.

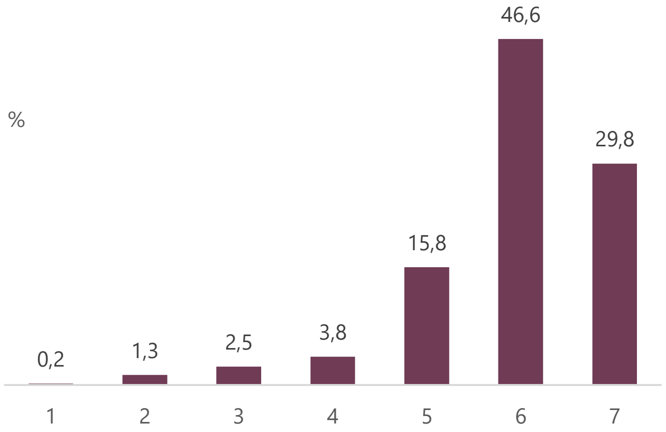

Şekil 98: Haftada Çalışılan Gün

Türkiye'de, özel firmalarda çalışan işçiler için haftalık çalışma günü standart 6 iken, memurlar için 5 gündür. Bu anlamda, katılımcıların, haftada ortalama 5,9 saat çalışması çoğunluğun düzenli bir işte çalıştığını teyit etmektedir. Zaten bu iki veri seti karşılaştırıldığında, düzenli işlerde çalışanların %98 kadarının haftada 5, 6 veya 7 gün çalıştığı görülebilmektedir. Grafikteki %29,8'lik kesim (7 gün çalışanlar) daha çok geçinmekte zorlandığı için mesaiye kalanları, iki işte birden çalışanları ve kendine ait bakkal, tamir-bakım tarzı işler yapanları kapsamaktadır. Haftada 5 günün altında çalışanların %83'ü, herhangi bir güvencesi olmayan düzensiz ve mevsimlik işlerde çalışanlardır.

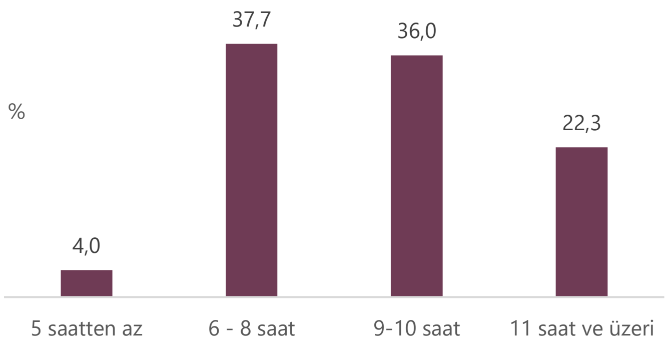

Şekil 99: Günlük Çalışılan Süre

İster düzenli bir işte çalışıyor olsun, ister düzensiz işlerde çalışsın, her 5 katılımcıdan yaklaşık 3'ünün (%58) standart olarak kabul edilen, günlük 8 saatin üzerinde çalıştığı görülmektedir. Bu kişiler arasında, 11 saatten fazla çalışanların oranı %22,3'tür. Bu tablonun ortaya çıkmasında, emekçilerin sendikal örgütlenme haklarından mahrum olmasının ve var olan sendikaların işlevsiz hale gelmesinin rolü büyüktür.

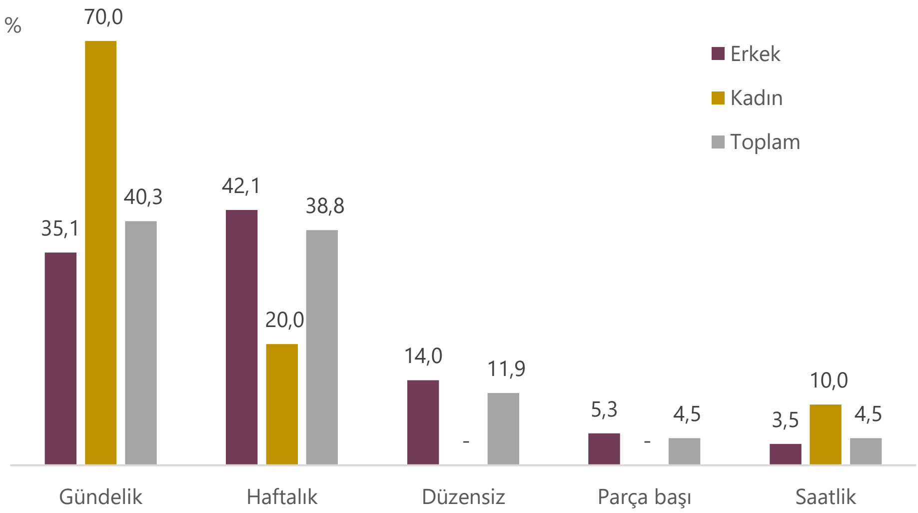

Şekil 100: Aylıklı Olmayan İşçilerde Ücret Düzeni

Çalışanların %12,5'i, ücretini aylık dışındaki bazı yöntemlerle almaktadır. Daha çok küçük esnafın ödeme biçimiyle özdeşleşen haftalık alanlar, toplam çalışanların %5'ine tekabül etmektedir. Gündelikli çalışanlar da yine çalışanların %5'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan %2,5'lik kesim, düzensiz çalışan, saat ya da parça başı iş yapanlardır.

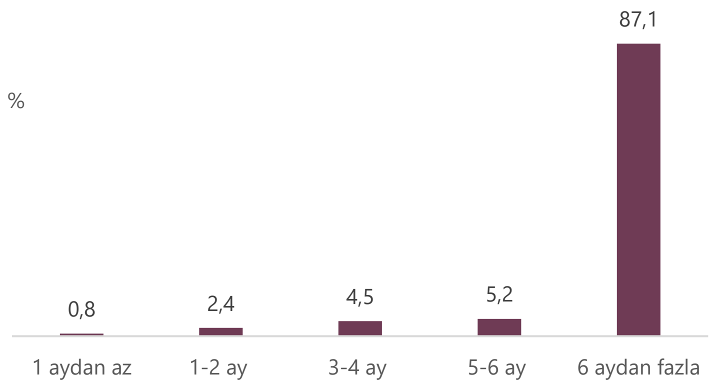

Şekil 101: Bir Önceki İşten Ayrılma Süresi

İşsiz olanların "işsizlik süreleri" sorulduğunda, %87,1'inin 6 aydan daha fazla süredir işsiz olduğu görülmektedir. Bu da işsiz kalındığında, tekrar iş bulma sürecinin, oldukça zorlu olduğunu göstermektedir.

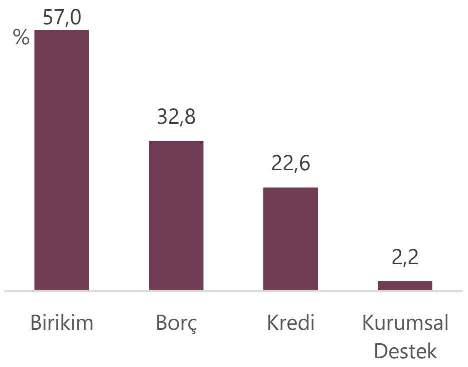

Şekil 102: İş Kurmada Kullanılan Finansal Kaynaklar

Gaziantepliler işlerini kurarken, büyük oranda, kendi birikimlerini kullanmaktadırlar. İş kuranların yaklaşık %41'i, kendi öz sermayeleriyle iş kurmuştur. Geriye kalan %16'lık kesimse, birikimleri yeterli olmadığından ya tanıdıklara ya da

bankalara borçlanmıştır. %43 gibi bir kesiminse, daha ziyade, çeşitli kurum ve şahıslara borçlanmak suretiyle işlerini kurdukları görülmektedir.

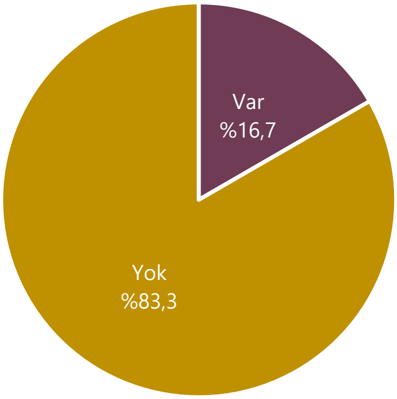

Şekil 103: İş Yerinin Ortaklık Durumu

Katılımcıların %83'ü gibi yüksek bir oranının, yaptığı işte bir ortağının olmadığı görülmektedir. Ortaklıkların sermayelerine bakıldığında, birikimlerini kullanarak ya da borç almak suretiyle iş yeri açtığını söyleyenlerin %14 gibi bir kesiminin ortakları olduğu görülürken, kredi çekenlerin ise %40'ı ortaklık kurmuştur. Bu da ortak iş yapanlarda kredi kullanımın daha fazla olduğunu göstermektedir.

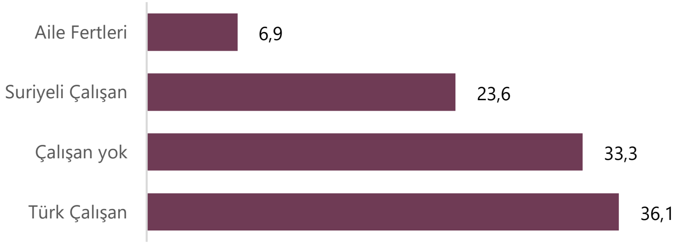

Şekil 104: İş Yerinde Çalışan Profili

Aslında bu soru, sadece, yanında en az bir kişi çalıştıran işverenlere sorulmasına rağmen, hiç çalışanı olmadığını söyleyenlerin oranı %33,3'tür. Buradan bu işletmelerin ya aile fertlerinin çalıştırıldığı aile işletmeleri olduğu ya da düzenli bir çalışanı olmayan çeşitli zamanlarda gerekli olduğunda parça başı ya da yevmiyeli

işçi çalıştıran işletmeler olduğu anlaşılabilir. İşletmelerinde hiç Suriyeli olmayanların oranı %43 iken; Suriyeli çalıştıranların oranı %23,6'dır. Çalışanı olmadığını söyleyenler çıkarılıp tekrar hesaplandığında, Suriyeli çalıştıranların gerçekte %35,4 olduğu görülebilir. Aynı şekilde sadece aile üyelerinin çalıştığını söyleyenlerin oranının da %10,4 olması gerekir.

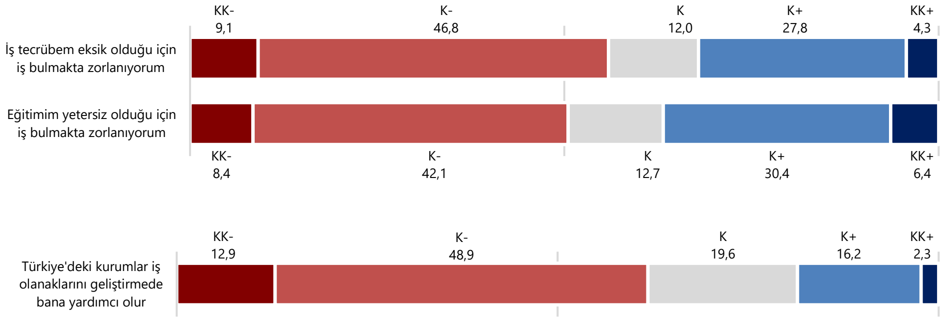

Şekil 105: İşe Dönük Tutumlar

İş yaşamına dönük tutum ölçmeyi temel alan üç fikre de katılımcılar katılmamaktadır. Buna göre, eğitim ya da iş tecrübesi eksikliğinin iş bulmanın önünde bir bariyer olduğu fikrine itiraz etmektedirler. Bu fikirlere iki anlamda itiraz edilmiş olabilir. Birincisi, aslında iş bulmada zorlanmamaktadırlar. Nitekim, nitelik gerektirmeyen işlerin varlığı, iş bulma konusunda, tecrübe ve eğitimi çok da lüzumlu kılmamaktadır. Üstelik, işveren için, daha az ücrete razı olanlar, son derece daha kolay tercih edilebilir. İkinci olarak da katılımcılar, iş bulmada zorlandıklarını, ancak bunun, eğitim ve iş tecrübesinden bağımsız olduğunu söylemek istiyor olabilirler. Nitekim, çoğu işsizin 6 aydan daha fazla bir süredir iş bulamadıkları göz önüne alındığında daha ziyade bu ikinci nokta üzerinden itiraz ettikleri söylenebilir.

Diğer bir soru da Türkiye'deki kurumların iş olanakları geliştirmede kendilerine destek verip vermediğini sorgulamaktadır. Bu soru ister işveren olsun ister olmasın her kesime sorulduğu için daha ziyade insanların başta resmî kurumlar olmak üzere yetkili gördükleri kurumlara olan güvenini ölçmektedir. Buna göre insanlar oldukça güvensizdir.

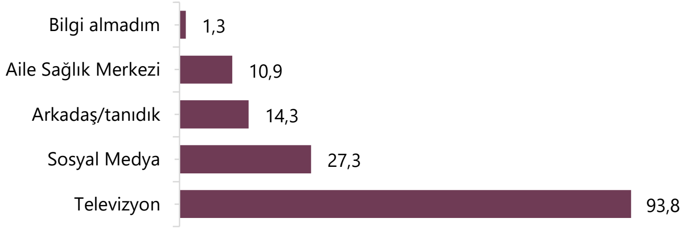

Şekil 106: COVID-19 Bilgilendirme Kanalları

COVID-19 salgınıyla ilgili bilgilenme araçlarında, televizyon ön plana çıkmaktadır. Bunu, sosyal medya kanalları takip etmektedir. Daha yoksul mahalle ve semtlerde internet kullanımının daha düşük olmasının ve alışkanlıkların daha dirençli olmasının etkisiyle, medyaya yönelik geleneksel tercihlerin bu durumu belirlediği söylenebilir.

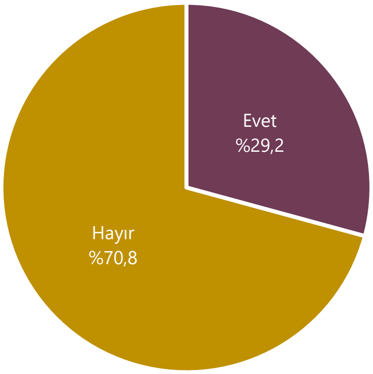

Şekil 107: COVID-19 Sürecinde Başka Bir Nedenle Hastaneye Gitme

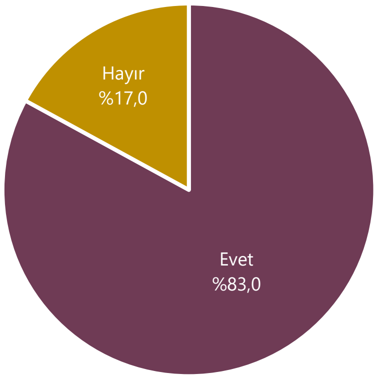

Şekil 108: Hastanede Sağlık Hizmeti Alabilme

Araştırmaya katılan Gaziantеplilerin %29,2’si, COVID-19 sürecinde hastaneye gitmek zorunda kalmıştır ve bu oran içerisinde de %83 oranında hastanede hizmetlere erişim sağlanabilmiştir.

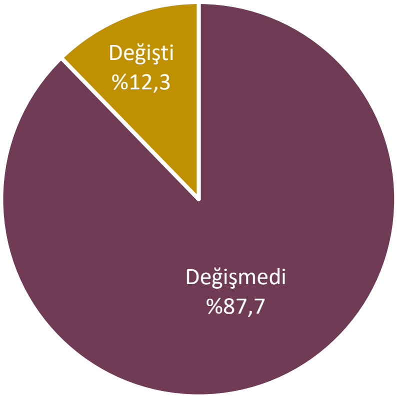

Şekil 109: COVID-19 Salgınının İş Değiştirmeye Etkisi

"COVID-19 sürecinden önce aynı işte çalışıp çalışmadıkları" sorusunu yanıtlayan 530 görüşmecinin %12'si, COVID-19'dan önce çalıştığı yerde artık çalışmadığını belirtirken, örneklemin %88'ine yakını, COVID-19 sürecinde iş değiştirmediğini ifade etmiştir. Göreli olarak, iş güvencesinin belirleyici olduğunu, artan işsizlik oranlarına eşlik eden COVID-19 sürecinin, Gaziantepliler üzerinde tahmin edilenin altında bir etkisi olduğunu söyleyebiliriz.

Şekil 110. COVID-19 Salgınının İşçi Yaşamına Yansıması

Gaziantepli örnekleminin %58'i, COVID-19 sürecinin, emek süreçlerine bir etkisi olmadığını ifade ederken, %24'e yakını, ücretsiz izin aldığını ifade etmiştir. Sadece %2 kadar bir nüfus, kronik hastalığından dolayı raporlu sayıldığını, %7'si ise ücretsiz izin alabildiğini belirtmiştir. COVID-19 sürecinin emek piyasalarına etkisi Gaziantepli çalışanlar açısından belirgindir.

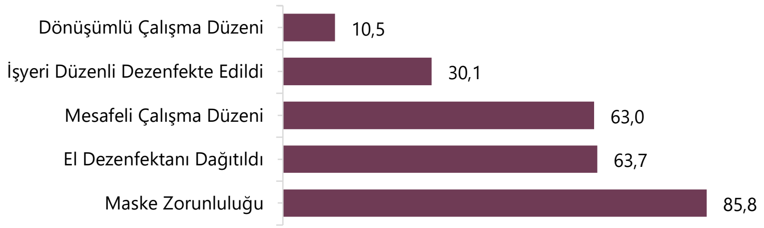

Şekil 111: İş Yerinde COVID-19'a Dönük Alınan Önlemler

Gaziantepli görüşmecilerin iş yerlerinde en belirgin COVID-19 önlemi, %86 ile maske zorunluluğu olmuştur. Çalışanların %10,5'i, dönüşümlü çalışma düzenine geçildiğini ifade ederken %30'u, iş yerlerinin düzenli dezenfekte edildiğini, %63'ü mesafeli çalışma düzenine geçildiğini, %63,7'si ise el dezenfektanı dağıtıldığını belirtmişlerdir. COVID-19 sürecinde, çalışma koşullarında belirgin bir değişim gerçekleşmiştir.

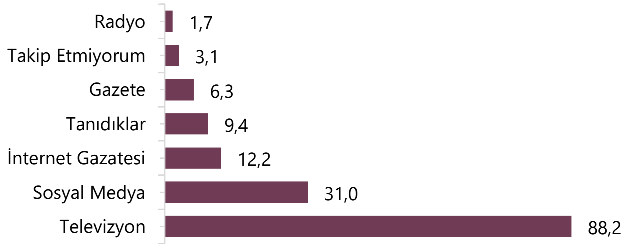

Şekil 112: Türkiye'yle İlgili Haberleri Takip Araçları

Katılımcıların büyük bir kısmı (%88,2), haber takip kanalı olarak, televizyonu işaret etmektedir. Bunu, sosyal medya ve internet gazeteleri takip ederken, geleneksel yazılı basının, tanıdıklardan bilgi edinme seviyesinin altında yer aldığı görülmektedir. Yeni medya araçlarının, gençler arasında yaygın olmasına karşın, ortalama yaşı 41 olan örneklemimiz için televizyon, halen haber almada merkezi bir role sahiptir.

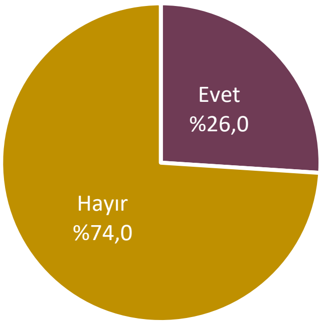

Şekil 113: Suriye'yle İlgili Haberleri Takip Etme

Gazianteplilerin büyük bir çoğunluğunun Suriye'yle ilgili haberleri takip etmediği görülmektedir. Özellikle, IŞİD'in bitirilmesi sonrasında Suriye'nin, büyük güçlerin kontrolünde *de facto* bölgelere ayrılıp savaşın şiddetinin düşmesiyle beraber, bu ilginin düştüğü söylenebilir.

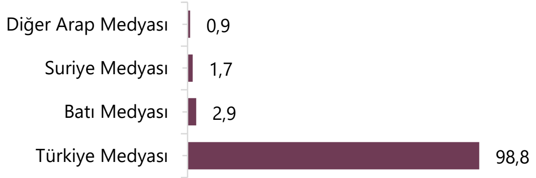

Şekil 114: Suriye'yle İlgili Haberleri Takip Araçları

Gaziantepli katılımcıların tamamına yakını, Suriye'de yaşananları ve bu yaşananların sonuçlarını Türkiye kaynaklı medyadan takip etmektedir. Söz konusu takibin Türkiye kaynaklı medyadan gerçekleşiyor olması, yerel halkın yabancı dil bilmemesiyle açıklanabilir. Ancak, yine de söz konusu oranın yüksek oluşu, Türkiyelilerin farklı uluslararası perspektif ve değerlendirmelere uzak olduğunu göstermektedir.

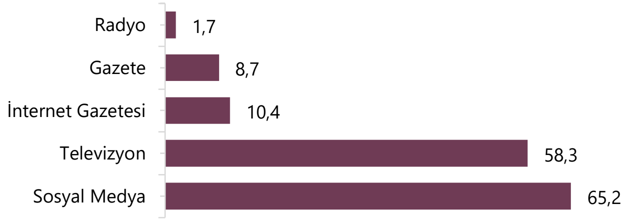

Şekil 115: Suriyelilerle İlgili Olumsuz Haberlerle Karşılaşılan Medya Türleri

Televizyonun daha fazla takip edilen bir araç olmasına rağmen, izleyicilerin olumsuz haberlere en çok sosyal medyada rastladıklarını ifade etmeleri, katılımcıların anlamlı bir oranda, olumsuz içerikleri teşhis edebildiğini gösterir. Sosyal medyaya, internet gazetelerini de dahil ettiğimizde, sanal ortamın, katılımcılar tarafından, neden "Suriyelilere yönelik olumsuz haberlerle daha fazla karşılaşılan bir mecra" olarak görüldüğünü anlamak mümkündür.

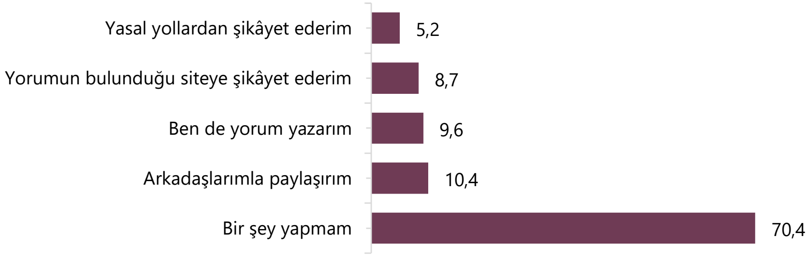

Şekil 116: Sosyal Medyada Suriyelilerle İlgili Olumsuz Yorumlara Tepkiler

Türkiyeli katılımcıların, Suriyelilere ilişkin olumsuz içeriklerle karşılaştıkları sosyal medyada, bu tür içeriklere yönelttikleri tepkinin mahiyetinin ölçümlenmesinde ise şu sonuçlarla karşılaşılmaktadır: Katılımcıların büyük bölümü (%70,4), bir şey yapmamayı tercih etmektedir. Diğer dağılımların anlamlı bir tepkiye karşılık gelecek bir içeriği bulunmamaktadır. Bu durumda, "Bir şey yapmam" yanıtı, söz konusu içeriklerin yeniden üretilmesini sağlayan bir meşruluk aracı olarak işlev görebilmektedir. Çünkü, bu tür bir eylemsizlik biçiminin içerik üreticileri tarafından bir onay olarak değerlendirilmesi muhtemeldir.

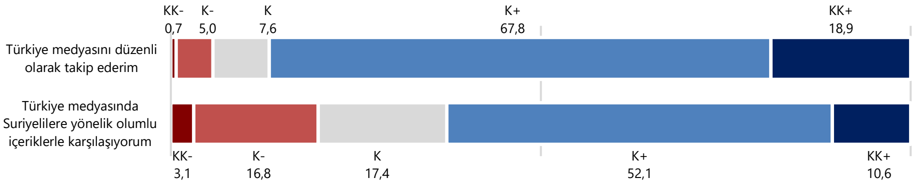

Şekil 117: Medyaya Dönük Tutum

Medyaya dönük tutum sorularına verilen cevaplardan (578) ortaya çıkan sonuç, ulusal ve/veya yerel medyanın, yüksek oranda, düzenli olarak takip edildiğini ve bu medya kanallarında, Suriyelilerle ilgili çıkan haberlerin içeriklerinin çok yüksek oranda olmasa da olumlu bulunduğunu göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmamız, Gaziantep'te mahalle bazında yoğun şekilde Suriyelilerle birlikte yaşanan yerlerde yapıldı. Kentte, göçmenlerin veya mültecilerin dağılımı ve yoğunlaşması, kiraların düşük olduğu yerlerde olduğu için, saha çalışması buralara yöneldi. Çalışmamızın bu sınırlılığı, bir anlamda, belirli bir sınıfın içindeki ilişkileri incelediğimiz bir veri seti üretmemizi sağlamıştır. Bu durum, Suriyelilerle ilgili yapılan pek çok nicel çalışmada, sınıfsal eksene pek yer verilmediği için, çalışmamıza ayrı bir özgünlük katmaktadır. Sonuçta, küçük girişimciler grubunun, işçi ve prekarya sınıflarının ya da orta-alt ve alt sosyoekonomik grupların bir arada yaşama deneyimine, mahalle ölçeğinde odaklanan bir çalışma ürettik. Gaziantepliler dair verilerimizi, ana hatlarıyla, sunduğumuz bu rapor, günümüzde, Gaziantep'teki orta-alt ve alt sosyoekonomik grupların bir profilini sunmaktadır.

Bütün görüşmeler, gündüz saatlerinde, ev ziyaretleriyle yapılmış, bu yüzden, örneklemde kadınların oranı (%62), erkeklerden daha yüksek olmuştur. Görüşülenlerin yaşları 15-79 arasında değişmekle birlikte, yaş ortalaması 41'dir. Bu da haneleri temsilen görüşülen Gaziantepliler yaş ortalamasının, yine aynı araştırma kapsamında görüşülen Suriyelilerin yaş ortalamasından 5 yaş daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Görüşmeye katılanların %73,4'ünün evli olduğu görülmektedir. Suriyeli nüfusla karşılaştırıldığında evli oranları daha düşükken, bekâr ve boşanmış oranları daha fazladır.

Gaziantep genelinde, ortalama hane halkı 4,1, Türkiye geneli ise 3,4'tür. Örneklemimizde ortalama hane halkı 4,4 kişi, hanedeki ortalama çocuk sayısı 3,5. Bu oran, kentteki Suriyelilere göre, daha küçük ancak Türkiye ortalamasından daha kalabalıktır. Akraba evlilikleri ve genç yaşta evlilikler yaygındır. Görüşülen hanelerin %7'sinde en az 1 engelli bulunmaktadır.

18 yaşından önce anne olma oranı, %16 gibi, dikkat çekici bir orana sahiptir. Geleneksel aile yapısı ve toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümü hâkim yapıdır. Kadınların zaman kullanımı, ev işleri, çocuk, yaşlı ve hasta bakımı ve ibadete odaklanmaktadır. Bu yapının üzerine gelen pandemi koşulları, kadınları daha fazla kendi evlerinin içinde yaşamaya itmiştir. Kadınlar, şehir merkezi, pazar ve mahalle gibi alanları güvenli görmediklerini belirtmişlerdir. Görüşülen kadınların kamusal

alana katılımı, neredeyse, yok gibidir. Kadın-erkek eşitliğine yönelik sorulara, kadınlar daha fazla katılmış ve genelde olumlu yanıtlar verilmiştir. Erkekler arasında %10-20 arasında bir dilim, eşitliğin haklar, okuma, çalışma ve hanede karar alma gibi çeşitli boyutlarına negatif tutum sergilemiş ya da görüş bildirmemiştir. Özellikle, toplumsal cinsiyet eşitliği alanında bilgilenmeye ihtiyaç olduğu açıktır.

Örneklem içindeki kadınların %60'ı, ilkokul mezunu ve genelde kadınların eğitim seviyesi erkeklere göre daha düşüktür. Halihazırda, hanede okula giden çocuklar arasında, cinsiyette dayalı farklılık yok gibidir. Bu oranlar, Millî Eğitim Bakanlığının ortaöğretime devam eden çocukların verileriyle de uyumludur. Ancak eğitimin ilerleyen aşamalarında gerek rakamlar gerekse tutumlar açısından, kadınlar ve kız çocukları dezavantajlı durumdadır. Bu da lise ve üniversiteye katılımda, destekleyici politikalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Katılımcıların %70'i, Gaziantep doğumludur, diğerleri, çevre illerden göç etmişlerdir. Gaziantep, kendi bölgesi içinde bir çekim merkezidir. Gazianteplilerin kent kimliği, aidiyet hisleri ve güçlü bağları belirgindir, katılımcıların %71'i, Gaziantep'te yaşamaya devam etmek istediklerini ifade etmişlerdir.

Örneklemimizin %78'i, müstakil/gecekondu ve %21'i, apartman dairesinde yaşamaktadır. Gazianteplilerin kent içindeki hareketlilikleri, sosyal mobilite ve kentsel dönüşümün etkisiyle göreli yüksektir. Nüfusun %63'ü, ortalama 5,5 yıldır aynı mahallede yaşamaktadır. Katılımcıların %78'i, en az iki defa taşınmış ve %70'i, en az iki mahallede oturmuşlardır; yani hemen her taşınmada mahalle değiştirme söz konusudur. Mahalle değiştirmenin ana nedenleri (Suriyelilerden farklı olarak) evlenip yeni eve çıkma ve daha iyi bir ev ya da mahallede yaşama arzusudur. Görüşülen Gaziantepli hanelerin yarıdan fazlası, kendi konutunun sahibidir.

Kentsel mekân kullanımında, en çok gidilen yerin parklar olması, dikkat çekicidir. Gaziantep'te parkların kullanımına dönük yaygın bir kültürel davranış mevcuttur. Özellikle yaz aylarında, belli parklarda ailece piknik yapmak oldukça yaygındır. Kuşkusuz COVID-19 salgını da insanları açık havaya daha çok yöneltmiştir.

Gazianteplerin, Suriyelilere yönelik bakışı, insani temelde ve uyum açısından pozitif bir seyirdedir. Gazianteplilerin, %40,9'u, Suriyelileri "savaştan kaçan insanlar'; %33,8'i kimliklerinden bağımsız olarak sadece "insan" olarak; %27,6'sı "din kardeşi" olarak tanımlamaktadır. Ulusal kamuoyunda sıkça karşılaşılan "misafir" kavramının Gaziantep'te çok güçlü bir karşılığının olmadığı anlaşılmaktadır.

Gaziantepliler, kentteki en büyük sorunlarını işsizlik, güvenlik ve ayrımcılık olarak tanımlamaktadırlar.

Ücretli bir işte çalışanın olmadığı haneler, Gaziantepliler arasında %14, Suriyelilere göre (%5,2) daha yüksektir. Gaziantepli hanelerin %64'ünde bir, %20'inde iki ve üstü ücretli işte çalışan bulunmaktadır. İşsizlik ve iş arama süreci Gaziantepliler arasında Suriyeliler göre daha yüksektir. Buna mukabil, Gaziantepliler arasında, düzenli ve sigortalı bir işte çalışma, Suriyelilere göre, daha yüksektir. Çalışma günü, her iki grup içinde hafta 6 gün iken, günlük çalışma saatleri Gaziantepliler arasında genelde 8 saat, Suriyelileri arasında genellikle 10 ve üzeridir. Hane başına çalışan sayısı, Gaziantepliler arasında 1,13, hane halkı ortalaması 4,5 kişi iken, Suriyeliler arasında 1,48 hane halkı ortalaması 6,6 kişidir. Bu da tek ücretle daha kalabalık bir nüfusun doyurulması anlamına gelmektedir.

İki grup arasındaki refah farkı, bulaşık makinesi, fırın, bilgisayar ve tablet gibi cihazların Gazianteplilerde daha fazla olmasından da anlaşılmaktadır.

Gazianteplilerde ortalama gelir, aylık 2.933 TL olurken, gider 2.680 TL olarak beyan edilmiştir. Suriyelilerde bu veriler sırasıyla aylık 2.312 TL ve 2.516 TL'dir. İki grup arasında, bir gelir farkı söz konusudur. TÜRK-İŞ'in hesaplarına göre, 2020 yılı için, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 2.590TL, yoksulluk sınırının ise 8.436 TL olduğu düşünüldüğünde, her iki grup açısından da yoksulluğun derecesi daha iyi anlaşılacaktır. Nitekim, Gaziantepli katılımcılar için, bütçelerini en çok zorlayan üç kalem, faturalar, gıda ve giyimdir.

Gaziantepli katılımcıların %90,4'ü, herhangi bir kuruluştan nakdi yardım almadığı, %9,6'sının bu yardımlardan istifade ettiği görülmektedir. "Yardım alıyor musunuz?" sorusuna "Hayır" diyenlere, daha önce yardım alıp almadıkları sorulduğunda, %12,7'sinin aldığı tespit edilmiştir. Bu da hanelerin yaklaşık %23'ünün, en az bir defa yardım aldığını ortaya koymaktadır. Nakdî yardımlar dışında, çeşitli dönemlerde ya da düzenli olarak bir veya birden fazla aynî yardım alanların oranı, %20,1'dir. Bu yardımların içinde, en öne çıkanı gıda yardımıdır. Özellikle, COVID sürecinde, çeşitli kurumlar tarafından ihtiyaç sahiplerine verilen gıda paketleri son derece önemlidir. Gaziantepli katılımcıların yarısı, yardımlar olmadan yaşamlarını sürdürmelerinin zor olduğunu ve yaklaşık üçte biri, son yılda ekonomik durumlarının kötüye gittiğini belirtmişlerdir. İhtiyaç belirtenler ile yardım alanlar arasındaki önemli oransal fark, bu alanda gerilim olduğunu göstermekte ve bu gerilimin göçmenlere de yansıyabileceği riskine işaret etmektedir.

Gazianteplilerin medya kullanımı, televizyon ağırlıklıdır. Sosyal medya kullananlar üçte bir oranındadır. Hemen hepsi, sadece, Türk medyası takip ediyor ve çoğunluk Suriye ile ilgili haberleri takip etmiyor. Bu ilgisizlik, uyum politikaları açısından birbiriyle ilgilenmeden, bir arada yaşama pratiğinin bir parçasıdır.

Özellikle, yerel medya düzeyinde, konuya yer verilmesi ve habercilik dili, uyum açısından önem arz etmektedir.

Elde ettiğimiz veriler, COVID-19 nedeniyle, işsizliğin ve yoksulluğun artacağına işaret etmektedir. 2020 içinde, sosyal yardımlara başvurular ve de verilen gıda yardımları artmıştır. Bulguları genel olarak ele aldığımızda, COVID-19 sonrası süreçte, yoksullukla mücadele politikaları, görüştüğümüz kesimler için hayati önem taşıyacaktır. Pandemiden çıkışta ve sonrasında, sağlık ve sağlık okuryazarlığı hizmetlerinin yanı sıra, istihdam yaratılması, işgücü pazarına katılımın artması, yoksullukla mücadele, özellikle kız çocuklarının örgün eğitime geri dönmesi, sosyal yardım ve hizmetlerin sunumu ve sürdürülebilirliği, bu zorlu süreçte hak temelli yaklaşımların sergilenmesi Gaziantep kent yaşamı için belirleyici konular olacaktır.

GAZİANTEP MONITOR 2020

LOCALS

Prepared By

Mehmet Nuri GÜLTEKİN
Mesut YÜCEBAŞ
Muhsin SOYUDOĞAN
Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU
Mustafa DOĞANOĞLU
Şenay LEYLA KUZU
Sinan Tankut GÜLHAN
Atik ASLAN
Nur İNCETAHTACI
Ayşen UTANIR
Çağrı ASLAN
Murat KAYA
Ümran AÇIKGÖZ
İbrahim ÖZHAZAR

SABEV

2021

Contents

Contents xv
List of Figures xvii
Abbreviations xxi
Preface and Acknowledgments xxiii
Introduction 91
Demographic Findings 99
Women & Marriage 105
Education 115
City & Life 121
Marginalization & Exclusion 135
Socioeconomic Status 141
Work & Business Life 153
COVID-19 Experiences 167
Media 171
Conclusion and Suggestion 175

List of Figures

Figure 1: Gender Distribution ... 99
Figure 2: Age Distribution ... 99
Figure 3: Marital Status ... 100
Figure 4: Native Language of Participants ... 100
Figure 5: Turkish Language Competency Levels ... 101
Figure 6: Channels of Learning Turkish ... 101
Figure 7: Number of Children in the Household ... 102
Figure 8: Household Size ... 102
Figure 9: Number of Individuals with Disabilities in the Household ... 103
Figure 10: Marriage Decision ... 105
Figure 11: Number of Marriages ... 106
Figure 12: Duration of Marriage ... 106
Figure 13: Kinship Status of the Spouse ... 107
Figure 14: Kinship Marriages According to Age Groups ... 107
Figure 15: Co-wife Status of Women ... 108
Figure 16: Number of Spouses of Men ... 108
Figure 17: Age of First Maternity ... 109
Figure 18: Activities On Which the Women Spend Most of Their Time ... 110
Figure 19: Women's Sources of Discomfort ... 110
Figure 20: Women's Attitudes towards Certain Places ... 111
Figure 21: Women should go to university and have a profession ... 112
Figure 22: Women should have equal rights with men ... 112
Figure 23: Men and women are more equal in Turkey than Syria ... 113
Figure 24: Women should get permission from their husbands to work ... 113
Figure 25: Attitudes of Men towards Women ... 114
Figure 26: Educational Status of the Participants ... 115
Figure 27: Education Level According to Gender ... 115

Figure 28: Literacy Rates According to Gender 116
Figure 29: Having a Certificate 116
Figure 30: Type of Certificate Obtained 117
Figure 31: Number of Individuals Going to School in Families 117
Figure 32: Schooling Rate 118
Figure 33: Gender Distribution of Schooling 118
Figure 34: Attitudes towards Education 119
Figure 35: Rate of Those Who Were Born in Gaziantep 121
Figure 36: Those Who Previously Lived Outside Gaziantep 121
Figure 37: Cities Where the Participants Resided in Previously 122
Figure 38: Individuals' Preferences of Relocation 123
Figure 39: Most Desired Province to Live 123
Figure 40: Most Desired Country to Live Other Than Turkey 124
Figure 41: Number of Neighborhoods Resided in Gaziantep 125
Figure 42: Duration of Residence in the Current Neighborhood 125
Figure 43: Reasons for Wanting to Change Neighborhood 126
Figure 44: Number of Houses Resided in Gaziantep 126
Figure 45: Reasons for Changing Houses 127
Figure 46: House Ownership 128
Figure 47: Type of House of Residence 128
Figure 48: Number of Rooms in the Resided House 129
Figure 49: Type of Heating in the Houses 129
Figure 50: Asking for Food from a Neighbor from Gaziantep 130
Figure 51: Sending Food to a Neighbor from Gaziantep 130
Figure 52: Most Visited Destinations Outside 131
Figure 53: Frequently Preferred Places for Daily Shopping 132
Figure 54: Daily Life and Neighborhood Relations 133
Figure 55: Most Frequently Experienced Problems in Gaziantep 135
Figure 56: Institution or Person from Whom Assistance Is Requested in Case of a Problem135
Figure 57: Places Where Discriminatory/Exclusionary Behaviors Are Encountered 136
Figure 58: Reasons for Discrimination/Exclusion 137

Figure 59: Identifying Syrian Refugees 137
Figure 60: Attitudes towards Exclusion 138
Figure 61: Monthly Income of the Household (TL) 141
Figure 62: Monthly Expense of the Household (TL) 141
Figure 63: The Most Challenging Expenses to Pay 142
Figure 64: Monthly House Rent 143
Figure 65: Number of Smartphones in the Household 143
Figure 66: Working Electronic Devices in the Household 144
Figure 67: Motor Vehicle Ownership 144
Figure 68: Type of Owned Motor Vehicle 145
Figure 69: Person or Institution to Be Asked for Loan in Urgent Need of Money 145
Figure 70: Status of Debt 146
Figure 71: The Source Owed 146
Figure 72: Credit Card Ownership 147
Figure 73: Monthly Credit Card Expenses 148
Figure 74: Status of Benefiting from Aid in the Household 148
Figure 75: Benefiting from Aid in the Past 148
Figure 76: Sources of Aids 149
Figure 77: Types of Aids 149
Figure 78: Types of Non-Cash Aid 150
Figure 79: Types of Health Aid 150
Figure 80: Green Card Ownership in the Family 151
Figure 81: Attitudes towards the Socioeconomic Status 151
Figure 82: Number of Employees in a Paid Job in the Household 153
Figure 83: Working Rates According to Gender 154
Figure 84: Those Who Are in Their First Jobs 154
Figure 85: Those Who Had a Job Before Losing Their Jobs 155
Figure 86: Reasons for Quitting Work 155
Figure 87: Reasons for Not Working 156
Figure 88: Insurance Status of Employees 156
Figure 89: Method of Finding a Job 157

Figure 90: Payment for Entering the Job ... 157
Figure 91: Negotiating with the Employer on Payments ... 158
Figure 92: Having Problems with Payment ... 158
Figure 93: Reaction to Low Wages ... 158
Figure 94: Reasons for Dispute with the Employer ... 159
Figure 95: Standard of the Job ... 159
Figure 96: Business Lines of Employees in Their Jobs ... 160
Figure 97: Work Layout ... 160
Figure 98: Number of Work Days per Week ... 161
Figure 99: Work Hours per Day ... 162
Figure 100: Payment Scheme for Non-Wage Workers ... 162
Figure 101: Time Since the Latest Employment ... 163
Figure 102: Financial Resources Used While Starting a Business ... 163
Figure 103: Partnership Status of the Workplace ... 164
Figure 104: Employee Profile in Workplace ... 164
Figure 105: Attitudes towards Work ... 165
Figure 106: COVID-19 Information Channels ... 167
Figure 107: Going to Hospital for Another Reason During the COVID-19 Pandemic ... 167
Figure 108: Getting Healthcare Service in Hospital ... 167
Figure 109: Impact of the COVID-19 Pandemic on Job Switches ... 168
Figure 110: Changes in the Work Status during the COVID-19 Pandemic ... 168
Figure 111: Measures Taken Against COVID-19 in the Workplace ... 169
Figure 112: Types of Media to Follow the News Related to Turkey ... 171
Figure 113: Following the News Related to Syria ... 171
Figure 114: Means for Following the News Related to Syria ... 172
Figure 115: Types of Media in Which Negative News and Comments about Syrian Refugees Was Encountered ... 172
Figure 116: Reactions to Negative News and Comments about Syrian Refugees on Social Media ... 173
Figure 117: Attitudes towards Media ... 173

Abbreviations

SD	Strongly Disagree
D	Disagree
UD	Indecisive/Neutral
A	Agree
SA	Strongly Agree

Preface and Acknowledgments

Field research in social sciences is a very demanding process that requires effort and attention. Overcoming these challenges requires collaboration, cooperation, discussion, conversation, timely and accurate intervention, flexibility, and rapid resolution. It should be noted that this research project, which started in late 2019 and concluded around early to mid-2020, was made possible thanks to the extraordinary and creative contributions of a dedicated team. Furthermore, the unwavering support and presence of both Gaziantep University and institutions that helped conduct the field research must also be noted.

Accordingly, we are grateful to the Governor of Gaziantep, Mr. Davut GÜL, for his support and help in obtaining data on the Syrian Refugees in Gaziantep and for the kind regard in getting the necessary legal permissions for the research and his understanding.

The previous rector of Gaziantep University, Prof. Dr. Ali GÜR, showed the utmost interest in sociological and migration studies throughout the process. We cannot overemphasize his support and assistance in necessary protocols and official correspondence with the Governorship of Gaziantep, International Organization for Migration (IOM), CARE International in Turkey, and Provincial Directorate of Migration Management. We owe a lot of thanks to them.

Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management, Fatih AYNA, also provided support while obtaining data on Syrian households. We would like to thank him for his contributions.

It would be impossible to conduct such an ambitious survey without financial contribution from IOM and CARE International in Turkey's financial contribution and technical support. The survey became possible with the sincere support they provided. We appreciate the highly understanding working environment, open cooperation. We are grateful and thankful to CARE International in Turkey's Sherine IBRAHIM, Salah HAMWI, Esat AKGÜL, Deniz YILDIRIM, İdil BÖREKÇİ, Pınar ÇETİNKAYA, Dilşah SAYLAN, and Helin EREN.

Although they were not directly in the research team, we would like to extend our thanks to Assoc. Prof. Dr. Mehmet BİÇİCİ, Kemal Vural TARLAN, Dr. Semiray YÜCEBAŞ, Önder YALÇIN and Emine DOĞAN for their support in this process.

Field studies are activities where students learn a lot and gain experience as well as academics. In this respect, our graduate students have made significant contributions to the survey. We thank Nil ÖZDURDU, Esra AYDIN, Osman Tarık ONARAN, Menekşe Hazan ARANCAK, Gülsena KIRMAZ, Moges Mekonnen SHALLA, Ahd ALNAJJAR, Büşra YENTÜRK, Kübra TAMER, Eda ÖZÇELİK, Halil, Muhammed YEŞİLGÜL, Ziad ALAHMAD and Mehmet ÇİÇEKLİ. Moreover, our undergraduate students do not spare us their assistance in translating the questionnaires into Arabic and continuously providing feedback to ensure that the translation is as clear and accurate as possible. Accordingly, we thank Arif ŞERİF and Muhammed Nur HÜSEYİN; and also Sıma DABBİT and Sevsen ELABDULLAH for their final reading and corrections on Arabic books. Furthermore, we would like to thank Kenan BAYRAK, Gülay KINACIGİL, Mete YILDIRIM, and Elif POLAT for helping us get through the bureaucratic processes without any problems.

We would like to express our gratitude to Prof. Dr. İlhan TOMANBAY and the valuable employees of SABEV Publications for their contribution to the publication of this book.

Here, we would like to emphasize the extraordinary efforts shown by some of our team members. We are grateful to Dr. Muhsin SOYUDOĞAN for his patience, devotion, effort, and support since the beginning of the study. It is not possible to forget his sacrifice that took weeks in specific periods. We are grateful to Assoc. Prof. Dr. Reyhan ATASÜ TOPÇUOĞLU for her friendship, acceptance of being a part of the team without hesitation, the richness and the depth she added to the study, and her contributions to the interpretation of the data. We are also grateful to Dr. Mustafa DOĞANOĞLU, Assoc. Prof. Dr. Mesut YÜCEBAŞ and Ümran AÇIKGÖZ for their contribution to the books and their solidarity.

Finally, Murat KAYA is at the top of the people who made this study possible with his hard work, sincerity, sacrifice, and patience. He made enormous contributions, from complex correspondence with international institutions to relationships with students, preparing and applying online interview forms, and preparing graphics. We are grateful to him for his friendship, sincerity, and devoted effort.

On behalf of the research team
Dr. Mehmet Nuri GÜLTEKİN
December 2020
Gaziantep

Introduction

Those interested in the subjects of migration, refugees, and Syrians in Turkey have only recently started to understand the complexity of the phenomena that abruptly began in 2011. At the time, the ever-increasing number of Syrians crossing the border to Turkey merely needed introductory provisions for survival. It was an understandable circumstance in terms of managing the humanitarian crisis. However, as time passed, other issues began to be felt as well as their legally controversial status and relevant definitions. Hundreds, perhaps thousands of news and commentaries (many of them laden by serious mistakes and prejudices) on the most fundamental issues such as housing, health, education, work, everyday life interactions, and encounters began to circulate mainstream media and on social media platforms. Once again, it became apparent that the most significant problem of those who study, conduct research, and engage in efforts for developing scientific data on immigrants and refugees was, and still is, the lack of healthy and comprehensive data derived from the actual field. A significant rate of the fragments of "information" in circulation was based on various forms of biased impressions and opinions. The void in question, or the lack of in-depth explanations of everyday social life, has existed for a significant period, and these have not yet been eliminated. However, as time goes by in Turkey, the need for the information obtained from the field began to manifest itself increasingly since what is at stake here is that the daily lives of the nearly four million people living in almost every region of Turkey and the interactions with the community they are trying to be integrated into. At that point, it became clear that field studies with concrete and reliable survey data could provide vital information. Furthermore, these studies could facilitate the understanding and management of the migration issue and carry the potential to create plans regarding these matters for Turkey's experiences and Syrians who determine their own or refugee policies.

***

According to data retrieved on December 2020, there are 3 million and 639 thousand Syrian in Turkey registered under the temporary protection status. Of those registered Syrian Refugees, approximately a half consisted of children from 0 to 18 years old. Additionally, when females are included, demographic data that consists of roughly 70% of children and females emerges. According to the mean age of

Turkey, which is 32.4, a demographic pattern that is ten years younger (22) comes to question. Another interesting matter is that, except for a tiny section of Syrian Refugees, almost all of them (98%) live in cities[1]. At the same time, this circumstance indicates that a substantial part of Syrians both in Gaziantep and Turkey experience two major changes at the same time, which are urbanization and being refugee.

Additionally, as of 2020, in the surface area of Turkey, Syrians have been present in every city of Turkey. 4.3% of the population in Turkey consists of Syrian Refugees. Starting from the neighboring cities of Syria, Syrians have reached significant densities in the towns on particular axes. According to the records of the Directorate General of Migration Management of the Ministry of Interior, 517 thousand Syrian in İstanbul comprises 3.3% of the total population. Similarly, 433 thousand individuals in Hatay comprise 26.5% of the city population, while 421 thousand individuals in Şanlıurfa comprise 20% of the total population. As of December 2020, the cities where the ratio of Syrian Refugees to total population in Turkey has surpassed 5% have been Hatay (26.5%), Gaziantep (21.7%), Şanlurfa (20%), Adana (11%), Mersin (12%), Kilis (76%), Osmaniye (8.8%), Mardin (10.5%), Kayseri (5.5%), Konya (5%), and Bursa (5.7%).[2]

Besides the demographical realities, the matter is the necessity to understand the effort of millions of people to hold onto life and survive. Thus, it is critical to conduct studies, which investigate immigrants and refugees, with strong field representation, reliable and inside the general social pattern as much as possible. Today, the urgency of the shelter, safety, and food problems of thousands of people, who took refuge in Turkey escaping from the war and violence spiral in 2011, has replaced with matters such as adaptation, rights, legal status, education, health, cohabitation, and interaction. Therefore, it is confident that strong, concrete and reliable data obtained from the field is necessary in order to better understand the Syrian population in social, cultural, economic, and political terms.

Field of the survey study and methodology

In Gaziantep, where the survey is conducted, 450 thousand 611 Syrian with temporary protection status live in the city according to the data of 2020. It indicates that Gaziantep has become a new field of homes and lives for Syrian Refugees, who

[1] https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/ Access: 30.12.2020

[2] https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638; https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2019-33705&dil=1 Access: 30.12.2020

are more than 5% of the city's total population. In the presentation of Gaziantep Metropolitan Municipality, which explained the services provided for Syrian Refugees in the city in March 2020, specific concentrations in the distributions of Syrian Refugees drew attention. It was observed that approximately half a million Syrian were concentrated in certain districts and centers. The total population of Syrian Refugees in the districts of Araban, Karkamış, Oğuzeli, Yavuzeli, and Nurdağı corresponds to 4% of the Syrian Refugees who are registered in the city of Gaziantep. Therefore, in Gaziantep (considering the whole surface area), 96% of the Syrian Refugees have lived within the district borders of Nizip, İslâhiye, Şehitkamil, and Şahinbey. İslâhiye, which is far away from the metropolitan districts, Şehitkamil and Şahinbey, includes 4% of the Syrian Refugees in the city while Nizip houses 11% of them. The remaining 80% are concentrated in the two metropolitan districts. In the districts of Şehitkamil, 103 thousand Syrian Refugees (23%) are located while more than approximately 262 thousand (58%) Syrian Refugees live in Şahinbey, which is one of the largest districts in Turkey. More than 80% of the Syrian Refugees, registered in Gaziantep, live in both districts. However, in terms of demographic concentration here, one of the significant issues is that the populations of the districts independent of the city and the ratios of registered Syrians. At this point, a rather remarkable distribution is present. For example, approximately 4% of the Syrian population in the city is distributed to districts as 6% in Araban, 14% in Nurdağı, 45% in Karkamış, 2% in Yavuzeli based on the populations of each district. Similarly, the ratio according to the district population is 36% in Nizip, 15% in Oğuzeli, 26% in İslahiye, 13% in Şehitkamil, and 29% in Şahinbey. [3]

In the last months of 2019, when the main framework of this study was discussed, one of the main aims was to focus on understanding the current circumstances of Syrian Refugees as well as their interactions with the host community in Gaziantep by following the footsteps of the field study titled "**Syrians in Gaziantep**," which was conducted in December 2017 by the Department of Sociology at Gaziantep University. One of the first aims to achieve this was to extend both the field and content of the interviews conducted in 2017 with 1824 households from 129 neighborhoods in two central districts, which are Şahinbey and Şehitkamil, with printed questionnaire forms consisting 79 questions. Another aim was to reexamine the status of the extremely dynamic social phenomena, as such being an immigrant or a refugee, in a rather vibrant city in every aspect, like Gaziantep, in the last three years since 2017. It was set off with the vision that the data obtained from

[3] https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638; http://www.gaziantep.gov.tr/ilcelerimiz Access: 30.12.2020

the field with novel and different questions would present us with a pattern regarding the circumstances of Syrian Refugees broadly in Turkey and especially in Gaziantep, in addition to changing or stable circumstances. In this manner, interviews were conducted with various institutions to fund such a large-scale field study. Conducted interviews were with Gaziantep Governorship, Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management, the Rectorate of Gaziantep University, United Nations International Organization for Migration (UN IOM), and CARE International in Turkey for their support in various phases of the study. Eventually, the project became official in early 2020 with the facilitating support of Gaziantep Governorship and Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management in legal processes, encouragements of the Rectorate of Gaziantep University's, and the financial funds of CARE International in Turkey and IOM. In addition to a significant part of the academics in the Sociology Department at Gaziantep University, who carried out the research in 2018, three academic personnel in the Institute of Migration at Gaziantep University and one faculty member from Hacettepe University took part on the project.

After the agreement between the Rectorate of Gaziantep University, IOM, and CARE International in Turkey became official, within the two months between January and February 2020, the questions, framework of the study, methodology, and the techniques and tools of the interview to be conducted were decided. In the first week of March, the interviewers' list that would take assignments in the study was finalized, and the first meeting was conducted with the students on March 10, 2020. The assigned neighborhoods were distributed. However, the precautions of COVID-19 and curfews that started in mid-March made it an obligation to postpone the fieldwork of the study and take new precautions. IOM and CARE International in Turkey were contacted again for masks and disinfectants. Accordingly, the suitable period for the field study was awaited with additional precautions and warnings. Finally, the field studies in 175 neighborhoods were completed between June 22 and July 13, 2020. During the field study, maximum attention was paid to the health of the interviewers and respondents. Each interview was conducted with obligatory masks and gloves and all respondents were given masks, gloves, and cleaning kits. All interviews were conducted in uncrowded environments, in the daytime, and at the entrance of flats or houses as much as possible. When the data collection from the field was completed on July 13, 2020, the analysis phase was initiated.

***

The current study covers three dimensions or sections. The **first** section covers the revealing of the general pattern of Syrian Refugees in Gaziantep three years later,

now with more neighborhoods and a more comprehensive sample and set of questions. The **second** section covers the revealing of the socioeconomic panorama of the host community who resided in neighborhoods where Syrian Refugees also lived and to understand how they approach the Syrian issue. The **third** section focuses on the experiences the Syrian Refugees and host community residing in Gaziantep in their daily encounters and interactions, cohesion, and coexistence and attitudes toward this despite all the difficulties. Therefore, this report, which consists of three separate books, comprises evaluations of the same field study in different aspects. It may be discussed separately or very well be interpreted and evaluated altogether.

The first section of the sample of this study consisted of Syrian Refugees whose household information was obtained from the Gaziantep Provincial Directorate of Migration Management. After the information about the households of the Syrian Refugees in the central districts of Şehitkamil and Şahinbey was obtained, the neighborhoods on which the sample and the neighborhoods in which the research would be conducted were clarified. According to the official data that were received, a total of 31,626 Syrian lives in 174 neighborhoods in Şahinbey, while a total of 12,401 Syrian lives in 126 neighborhoods in Şehitkamil. Accordingly, the approximate number of total Syrian households in 300 areas of central districts in Gaziantep was 44.000. Target of 2300 households, corresponding to the 5% of the registered households, and including the possible error margin, the neighborhoods were chosen with the random sampling method according to the density of the registered households among 180 neighborhoods in both districts. However, because the field study coincided with the quarantine periods in the COVID-19 pandemic, the neighborhoods of Sam, Nesimi, Kirazlıbahçe, Büyükpınar, and Hacıkamber, could not be accessed. Therefore, this study, including interviews with both the Syrian Refugees and host community in Gaziantep, was conducted in 174 different neighborhoods. Even though the interviews in these neighborhoods could not be performed, the number of Syrian Refugees' households interviewed and considered as valid remained 2280 since the study already covers the socioeconomically similar settlement to the neighborhoods. The target number of interviews with Syrian Refugees' households were met because this number corresponds to 5% of the registered households. 1,659 of the 2,280 interviews were conducted in 107 different neighborhoods of Şahinbey while 621 were conducted in 67 neighborhoods of Şehitkamil.

The second section of this study, which covered the host community in Gaziantep, was also conducted in the same neighborhoods with similar sample

numbers. The main reason for that was to reveal a general pattern for host community and Syrian Refugees sharing the same neighborhoods and similar social interaction processes and to look at the encounters closely. In this context, it was predicted to conduct 2300 interviews with Gaziantep households who share the daily lives in streets; however, 2258 valid household interviews were conducted in 174 neighborhoods due to the reasons mentioned above. Of the 2258 valid interviews, 1645 were obtained from 106 different neighborhoods of Şahinbey while 613 were obtained from 63 neighborhoods of Şehitkamil. As will be noted, the main goal here is not to go to 5% of Gaziantep households but to have interviews close to the number of interviews with Syrian households. Interviews with Syrian Refugees and host community in Gaziantep took place in the same district and even in the same street in some cases. With this, it would be possible to look at the dimensions of interaction and social relations. Therefore, the people of Gaziantep interviewed here are far from representing the whole of Gaziantep. However, it indeed represents a majority. The neighborhood distribution of official records shows that Syrian Refugees live more densely in socioeconomically poor and low-income neighborhoods in Gaziantep. Therefore, the sample of host community mainly includes those who share the same social and physical spaces with Syrian Refugees and a specific class or encounters. There are fewer registered Syrian households in neighborhoods with more substantial political, ideological, economic, and cultural influence, which reveals the class dimension of the issue more clearly.

The third section of the study focuses on interactions in daily life, social relations, attitudes, expectations, and social cohesion dynamics. Questions about interactions, encounters, and attitudes in everyday life were added to both interview forms. Therefore, the third book consists of questions and answers embedded in both sets of questions, not the questions asked to host community and Syrian Refugees in a separate form.

The questionnaires of all interviews were prepared in Arabic for Syrian Refugees and Turkish for host community residing Gaziantep. Interviews were conducted with the help of software (Kobo Toolbox). The software mapped the actual locations of respondents in the neighborhood with the geographical information system in this software. The survey has been carried out under the supervision of 15 academic staff, with a total of 15 graduate student team leader –nine female, six male— and 71 interviewers who are students, out of which 37 were female and 34 male. 36 of the 71 interviewers knew Arabic. In the online software to be used in the field, there were 486 questions with various options for Syrian Refugees and 413 questions for host community.

Finally, it would be beneficial to emphasize that this study and the following three books focus on the current general pattern of Syrian Refugees and their daily life relations, as well as their encounters with other agents of social life in which they try to be involved and attempts to present a class section. The emergence of a class research that mostly consists people from poor low-middle income or lower socioeconomic segments (due to the statistical necessity and methodology of the sample) was not the intended purpose in the first place; rather, it is a social reality that was shaped at the end of the study.

Survey Sample Area

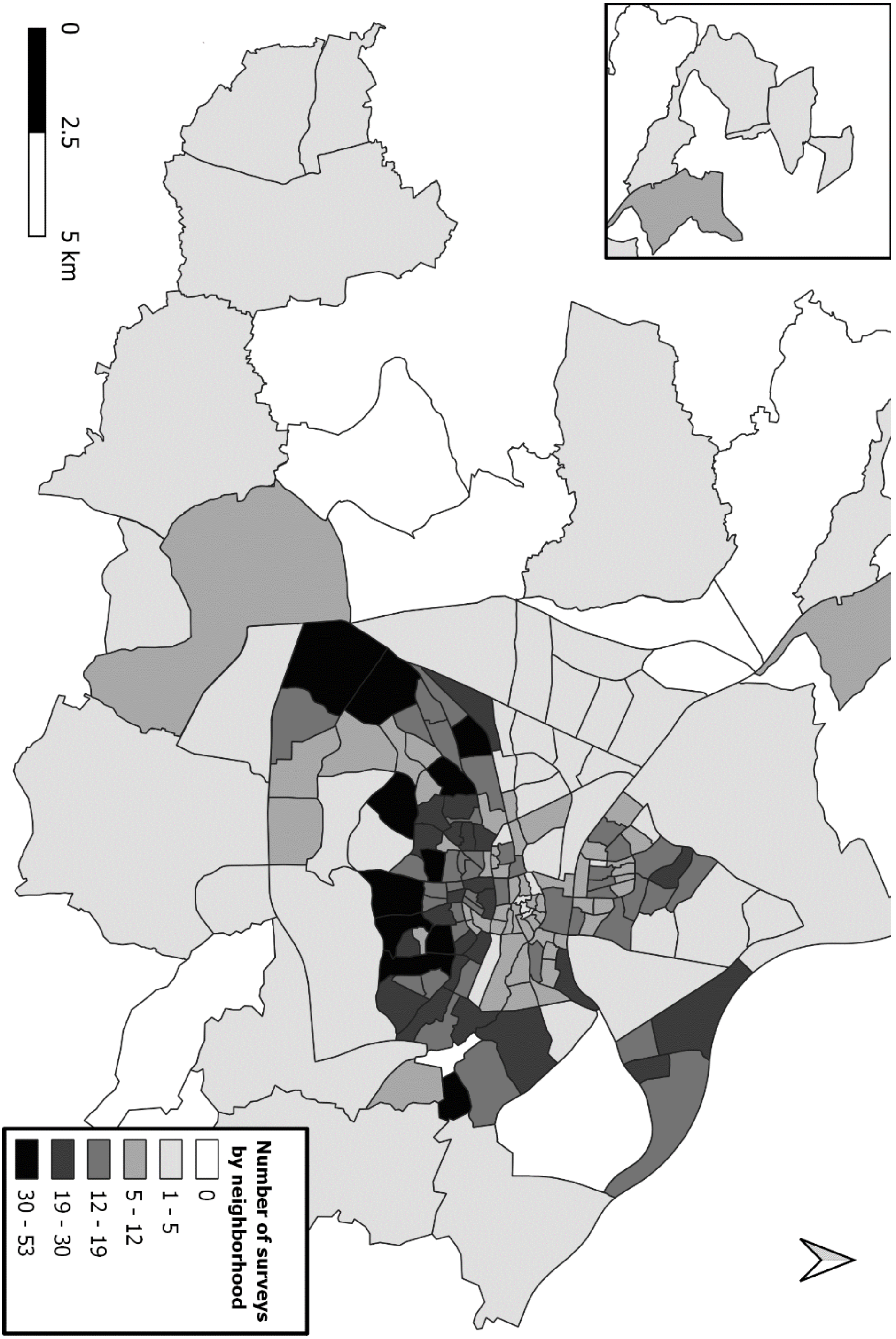

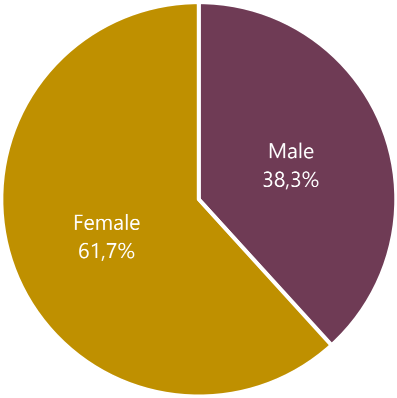

Figure 1: Gender Distribution

In the interviews, 62% of females and 38% of males were represented. Interviews were mainly held during the daytime and especially during business hours, which resulted in a higher female population in the sample.

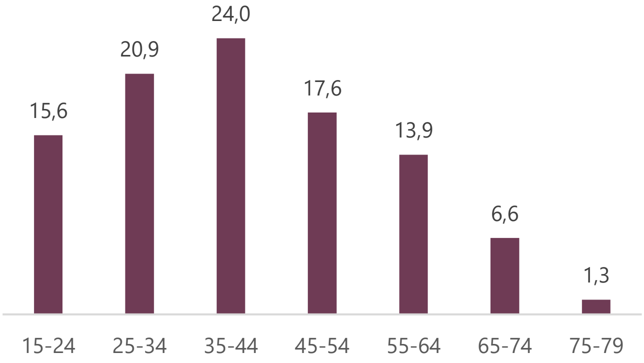

Figure 2: Age Distribution

The average age of the participants, whose youngest is 15 and the oldest is 79, is 41. On the other hand, the average age for Syrian participants is 36.5. This

average age difference is because the Syrian population is younger compared to the host community's population.

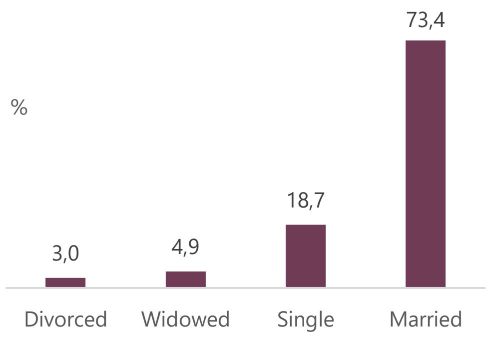

Figure 3: Marital Status

It is observed that 73.4% of the respondents are married. Although there is no significant difference compared to the Syrian population, the rates of married individuals are lower among locals. However, the rates of single and divorced individuals are higher.

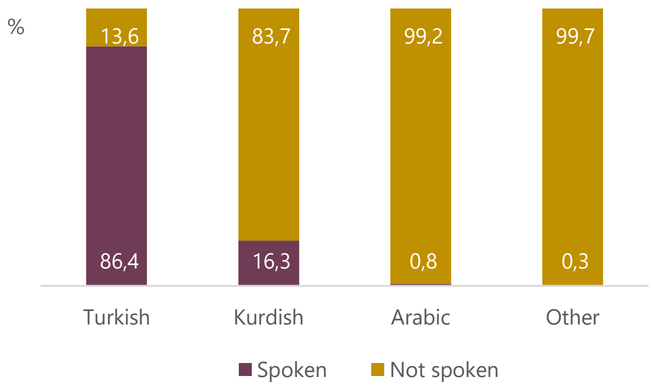

Figure 4: Native Language of Participants

When asked about their native language, 86.4% of respondents from Gaziantep, a significant part of them, responded Turkish. In contrast, the rate of those who stated that their native language was Kurdish was 16.3%. 86% of the respondents whose native language was not Turkish indicated that they knew Turkish

at an above-average level, and 13% at an intermediate level. The rate of those with weak Turkish levels was 1.6%.

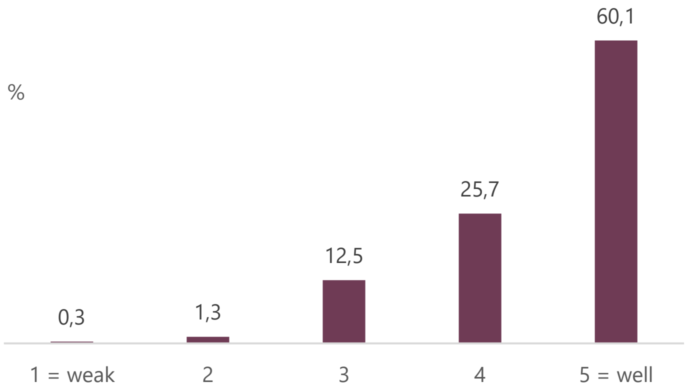

Figure 5: Turkish Language Competency Levels

86% of the participants whose native language was not Turkish stated that their language levels were good. The rate of those who said their language level was weak is less than 2%.

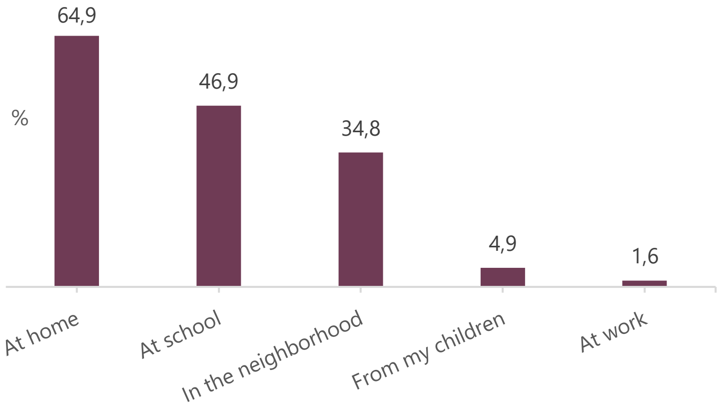

Figure 6: Channels of Learning Turkish

When 467 people, whose native language was a language other than Turkish, were asked where they learned Turkish, a significant rate of them (87%) stated that they learned at home, in the neighborhood, or in the place they worked. The rate of

those who responded only "school" was 13%. Considering that the official language is effective in all areas of daily life, especially in cities, these rates are significant. Since for those whose native language is not Turkish, channels of learning Turkish in cities may be in different forms such as home, neighborhood, friend groups, and business environment rather than school. However, for rural areas, this channel is more likely to be school.

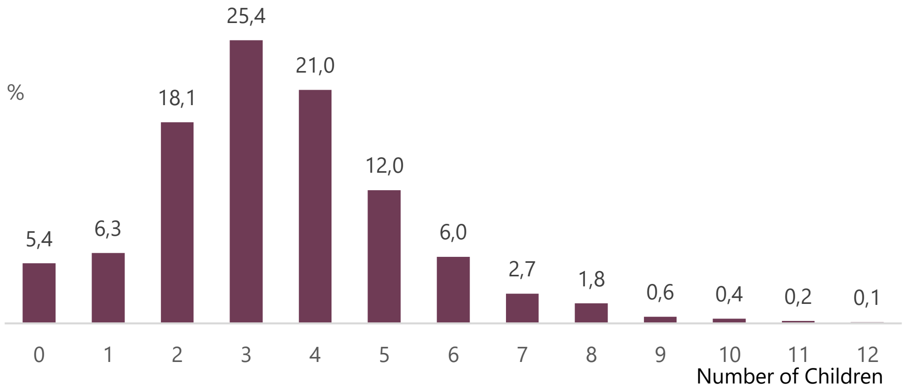

Figure 7: Number of Children in the Household

It is observed that 5.4% of married couples do not have children. The mean number of children in families was determined as 3.45, with a maximum of 12 children. When the number of parents is added to this figure, it is understood that the average size of nuclear families is 5.45.

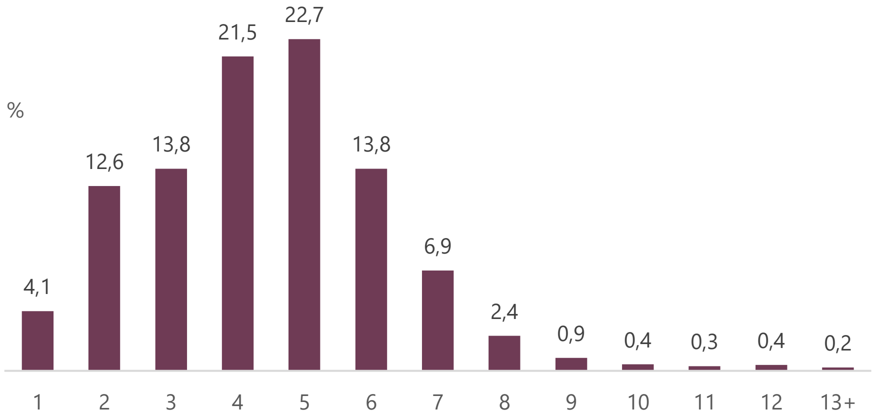

Figure 8: Household Size

According to data from TURKSTAT, the average household size in Turkey was 3.4 in 2019, while it was 4.1 in Gaziantep. In this study, the average household size was determined as 4.4. When both the TURKSTAT data and the study results were considered, it was observed that Gaziantep has a larger household size compared to the average of Turkey.

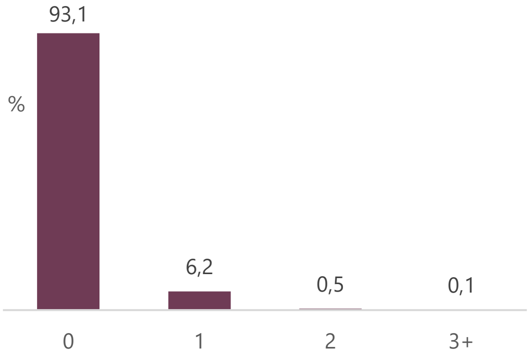

Figure 9: Number of Individuals with Disabilities in the Household

7% of the interviewed households have at least one individual with disabilities. This rate is approximately 12% for Syrian Refugees.

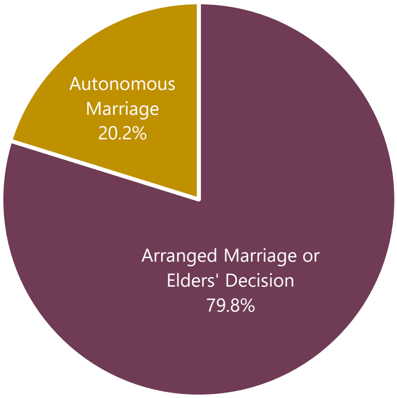

Figure 10: Marriage Decision

In Turkey, in recent years, although the number of arranged marriages has reduced, when the data of Turkey Family Structure Survey in 2016 was considered, 59.1% of the marriages were arranged marriages while the type of marriage that stated "arranged marriage with my decision" was 47.8%. In the same study, it was demonstrated that both "arranged marriage with my decision" (60%) and "an arranged marriage with the decision of my parents without asking my opinion" (17.2%) in the Southeast Anatolia Region were higher than the general average of Turkey.[4] When the average of both genders is calculated from the graphs above, it is seen that arranged marriages were conducted with a rate of 79.8%, slightly higher than 77% in the Turkey Family Structure Survey (TFSS).

[4] Ministry of Family and Social Policies. (2016) *Turkey Family Structure Survey*. p. 47 Access: 30.12.2020

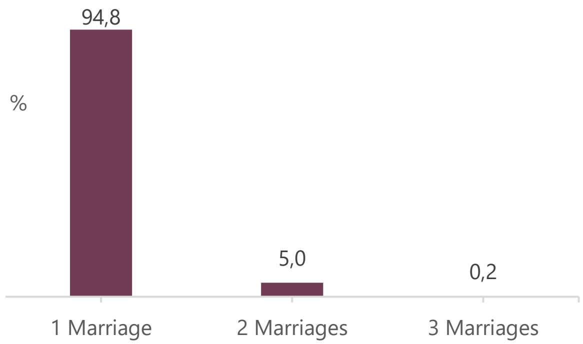

Figure 11: Number of Marriages

Approximately 95% of the married participants got married once, while 5% had more than one marriage. This shows that a significant rate of those who divorced and lost their spouses remarried. When this question is limited to those who divorced and lost their spouses, it is seen that approximately 12% of this group remarries.

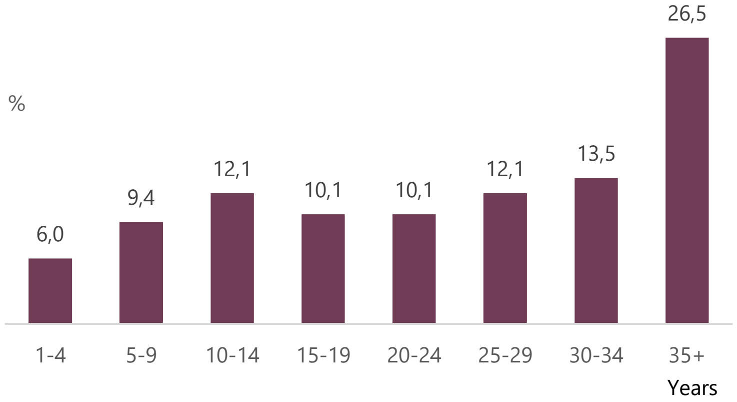

Figure 12: Duration of Marriage

While 27% of married participants have been married for at least 35 years, 52% of them have been married at least for 25 years, 85% of them have been married for at least ten years. Considering that approximately 95% of them had a single marriage, it could be stated that marriage is a stable institution in Gaziantep.

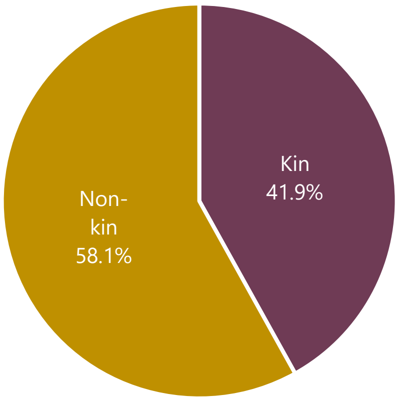

Figure 13: Kinship Status of the Spouse

When the graph showing the kinship status of their spouse is examined, it is seen that the citizens of Gaziantep have married with relatives at a rate of 41.9% and with non-relatives at a rate of 58.1%. This finding is consistent with averages in Southeast Turkey Family Structure Survey reports in 2016. According to the report in question, the rate of kinship marriage in the Southeastern Anatolia Region is 42.6%. These results show that the traditional social structure in Gaziantep is still solid.

A significant difference arises between those who are divorced and those who have lost their spouses. While the spouses of 42% of those who lost their spouses are relatives, this rate is 36% for divorced. These results reveal that divorce is less in kinship marriages than in non-kin marriages. This demonstrates that traditional family ties are influential in couples' marriage decisions or processes.

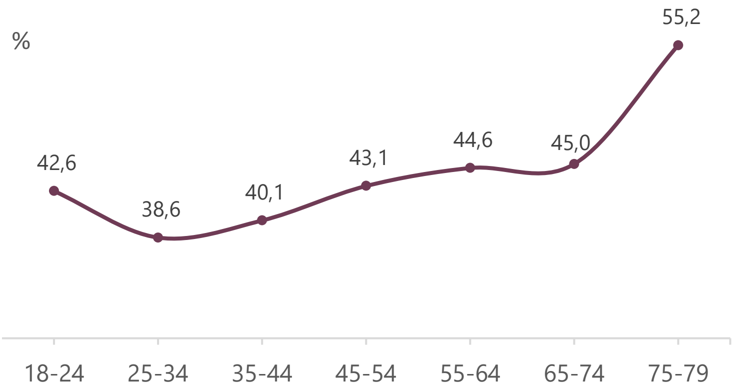

Figure 14: Kinship Marriages According to Age Groups

While kinship marriages were observed to decline steadily as time went on, it was understood that this type of marriages started to increase among young couples. The study of Hacettepe University Institute of Population Studies, Turkey Demographic and Health Survey (TDHS) in 2018[5] revealed that Turkey had a similar trend in general. As can be seen below, there is a similar trend in polygamy rates.

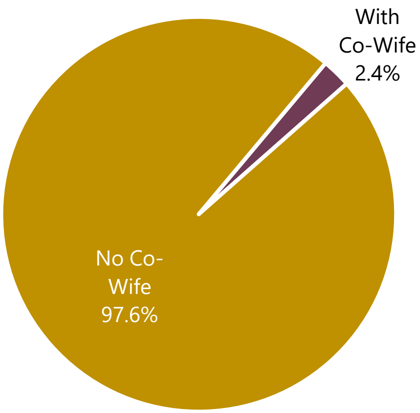

Figure 15: Co-wife Status of Women

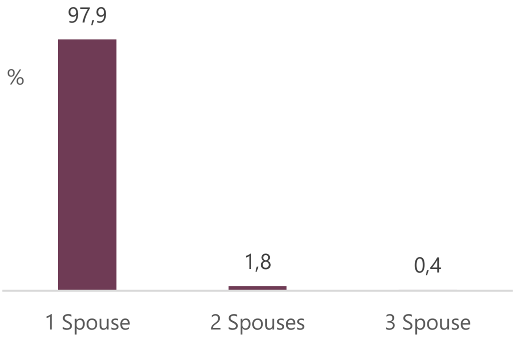

Figure 16: Number of Spouses of Men

As shown in the graphs above, while monogamy is dominant at a rate close to 98%, there is approximately 2% polygamy. The TDHS (2018, p.52) report also

5 http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf Access: 23.10.2020

suggested the same rate. The study's data in question reveal that middle-aged men make relatively fewer polygamous marriages than younger and older men. This finding shows that polygamy, which had a downward trend for a certain period, has risen in recent years. This trend is similar to result we identified for Gaziantep in which the downward trend in kinship marriages has reversed in recent years. This means that polygamy, which has entered a downward trend with the disintegration of urbanization and traditional relations, has been rising in recent years. Although there is a general belief that polygamy increases with the advent of Syrian Refugees, the fact that this rate is high in the Black Sea Region, where there are few Syrian Refugees, shows that this situation cannot be explained only by Syrians.[6] The rate of polygamy among Syrians is more than three times that of host community.

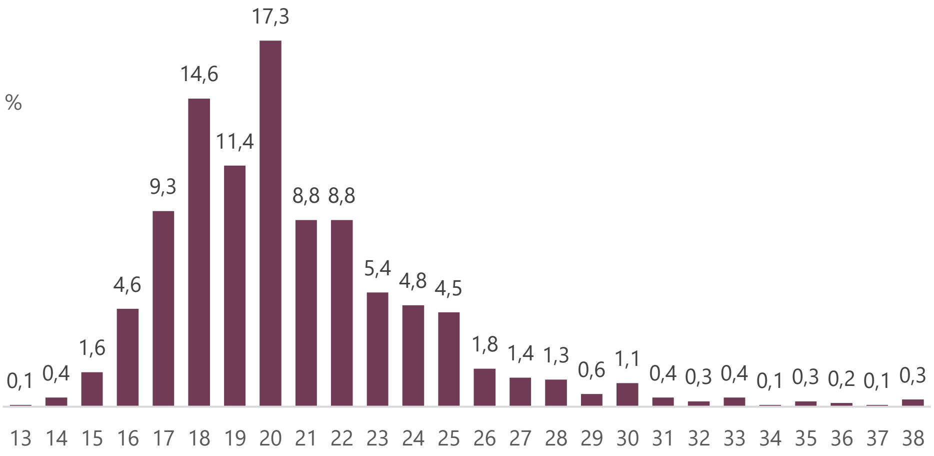

Figure 17: Age of First Maternity

The average age of first maternity in Gaziantep is 20.6. First of all, marriage at early age is still common. Secondly, it is observed that married couples have children in the early years of marriage. The rate of becoming a mother before the age of 18 is 16%.

[6]http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf Access: 23.10.2020

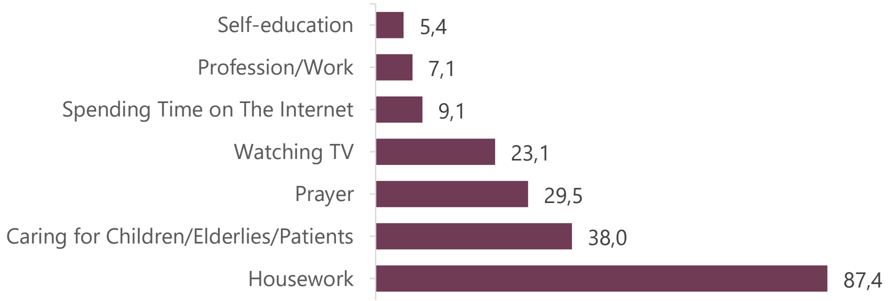

Figure 18: Activities On Which the Women Spend Most of Their Time

Among the respondents, only women were asked, "On what activity do you spend most of your time in daily life?". When the responses to the question were examined, women's activities related to the home stood out. The fact that both housework and caring for people in need of care in the family are the most time-consuming activities is related to the role assigned to women traditionally. The fact that domestic labor takes so much time also prevents women from invensting in themselves in educational terms. Activities such as praying, television, and surfing the internet are included in almost all women's free time except for housework. The public sphere is virtually nonexistent in this picture, and the COVID-19 pandemic also plays a role in the circumstances. The pandemic caused women to live more home-centered.

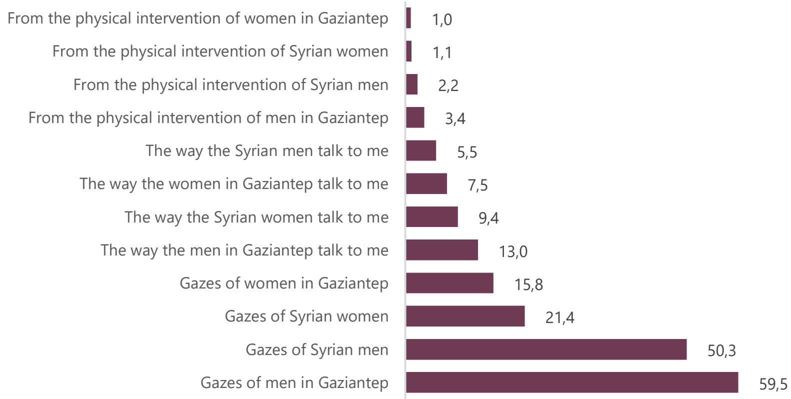

Figure 19: Women's Sources of Discomfort

The question for the sources causing most discomforts for women was asked to women from Gaziantep. It provided an opportunity to understand how the host

community view men and women. In general, men are found to be more disturbing than women. Local men are also seen as more disturbing than Syrian men. The view towards women is the opposite: It is thought that Syrian women are more disturbing than women of host communities in Gaziantep. In terms of the way of speaking (style), Syrian women are even more disturbing than local women and Syrian men. This tension among women is also evident in the responses of Syrian women. For example, the matter which the Syrian women felt disturbed most was the gaze of Gaziantep women and their way of speaking.

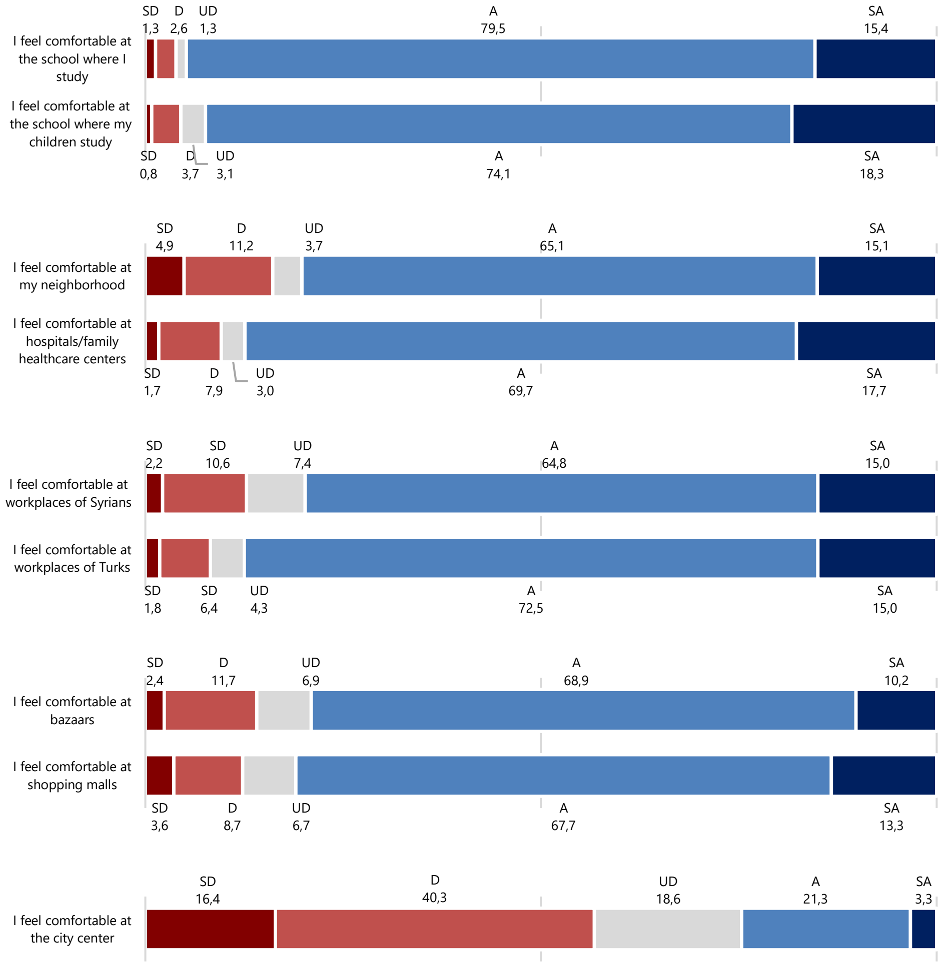

Figure 20: Women's Attitudes towards Certain Places

Some of the attitude questions asked to women aimed to determine which places they feel more comfortable. Schools are places where women feel the most comfortable. Both their schools and their children's schools have consistently been places where women are the most comfortable. Hospitals follow the school as the most comfortable area.

While women feel more comfortable in district bazaars such as grocery stores and greengrocer, they feel less comfortable shopping malls. The main reason for this may be the crowded environment of shopping malls. Notably, arguments regarding the closing and opening of shopping malls during the COVID-19 pandemic may have reduced the sense of security towards such places.

The market and the neighborhood have been found less reliable with rates that were close to each other.

The place where women felt the least comfortable was the city center. This is the only place that gets negative points. The factors such as the crowdedness of the city center, being an area frequently visited by people from all walks of life, and being commonly mentioned with Syrian Refugees could be effective.

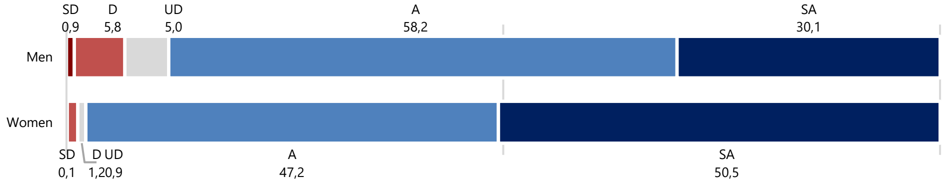

Figure 21: Women should go to university and have a profession

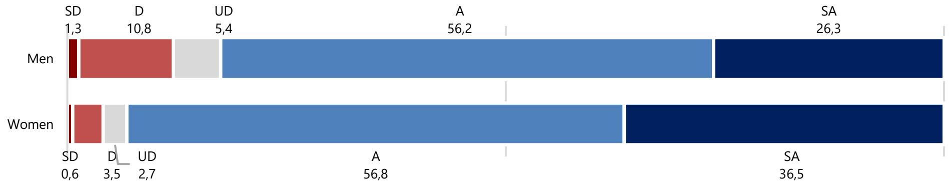

Figure 22: Women should have equal rights with men

Figure 23: Men and women are more equal in Turkey than Syria

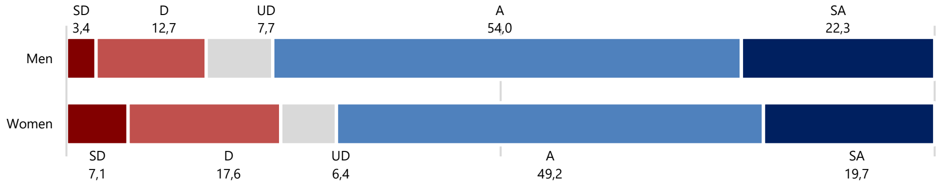

Figure 24: Women should get permission from their husbands to work

A series of attitude questions we asked about women are to test the perspectives of women and men on the same subject separately. The view that "women should go to university and have a profession" got the highest score among all attitude questions. This score shows that women see the university and the professional competencies that the university will provide as the most crucial key to their own liberation. Men, on the other hand, agreed less with the same statement.

While women strongly supported the idea that "men and women should have equal rights," men were supportive to a lesser extent. Men are more inclined to think that "men and women should make decisions together at home," which complemented the previous question, despite the lack of significant difference. This attitude of men is mostly related to positioning the woman in the family.

Men gave more points to the idea that "women should get permission from their husbands to work." This attitude shows that, unlike the family environment, the work environment is seen as an area more identified with men. Another question parallel to this attitude is how they perceive the idea of "their wives working outside the home," which is asked to men. We see that men are not keen on agreeing on this idea.

Finally, the idea that "the gender equality in Turkey is better than Syria" was shared by both men and women at almost equal rates.

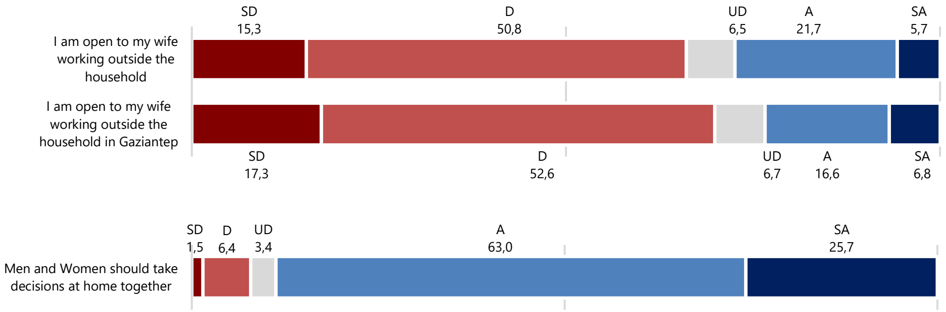

Figure 25: Attitudes of Men towards Women

Most males (66%) stated that they were against their wives to work in any job outside the home. This rate slightly increases if the working place is in Gaziantep. On the other hand, most of them (88%) agree that spouses should make decisions together.

Education

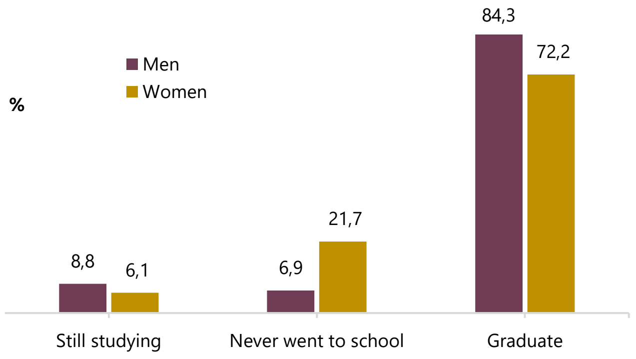

Figure 26: Educational Status of the Participants

A high rate of 76.8% of the respondents received a diploma from a particular educational institution. The rate of those who are still students is 7.2%. Since the research is limited to individuals over the age of 15, the rate of students is low. Therefore, those who are reflected in this figure are mostly high school and university students. The rate of those who have never attended school is 16%. According to this chart, the schooling rate is lower for women compared to men.

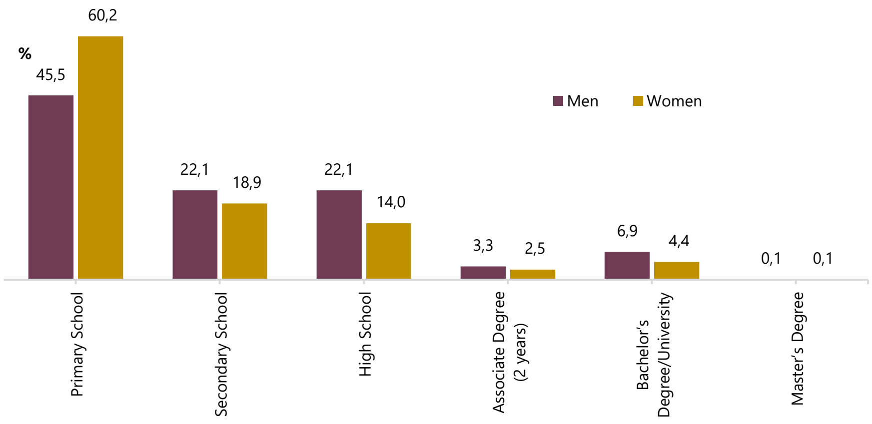

Figure 27: Education Level According to Gender

According to the responses given to the question about "the last school graduated from," of the respondents who stated that "they graduated from any school," 54% graduated from primary school, whereas 20.2% graduated from secondary school. The rate of the graduates from high school was 17.4% and from higher education institutions was 8.3%. As expected, it is observed that the higher the education level, the lower the rate of graduation. Considering the gender differences, the majority of the participants of both genders are primary school graduates. While primary school graduates are around 60% in terms of women who completed a specific school, the rate of women holding a higher education level is lower than that of men.

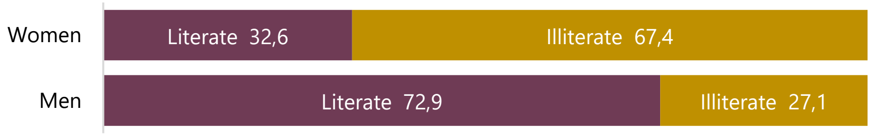

Figure 28: Literacy Rates According to Gender

Among those who never went to school, 72.9% of men were literate, while only 32.6% of women were literate. The fact that men are more active outside the home than women and men can benefit from literacy courses in the military makes men more advantageous in this sense.

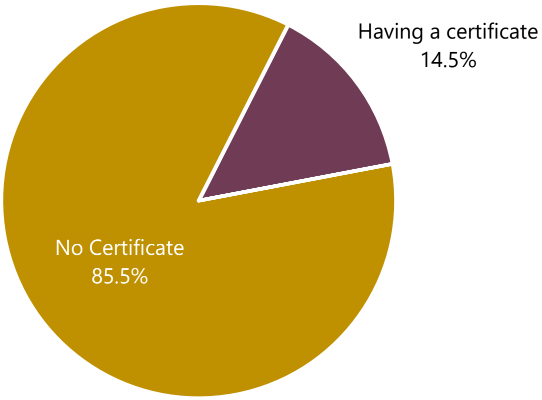

Figure 29: Having a Certificate

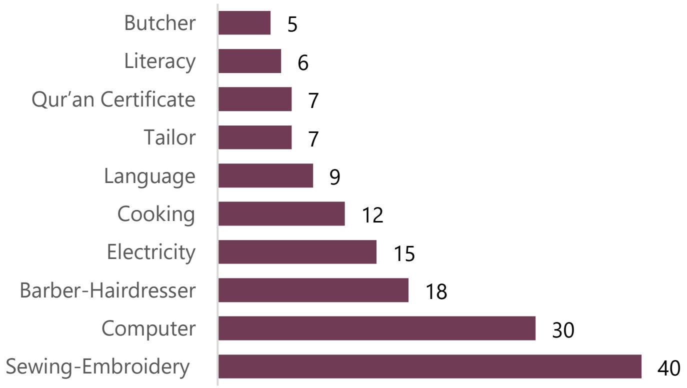

Figure 30: Type of Certificate Obtained

While most of the respondents (85.5%) did not have any certificate, only 14.5% (327 people) stated that they obtained specific certificates. The most prominent among these are sewing-embroidery certificates. All 40 people with these certificates are women. This result is not surprising, as sewing and embroidery courses come to mind most for many institutions that organize vocational courses for women. Another type of certificate specific to women is hairdressing. All of those (11 people) who said they received a hairdressing certificate were women. In comparison, all of those (7 people) who received the barber certificate, which is the hairdressing certificate's equivalent, are men. Certificates regarding computer use, electricity, cooking, and various languages are common certificates obtained by the participants.

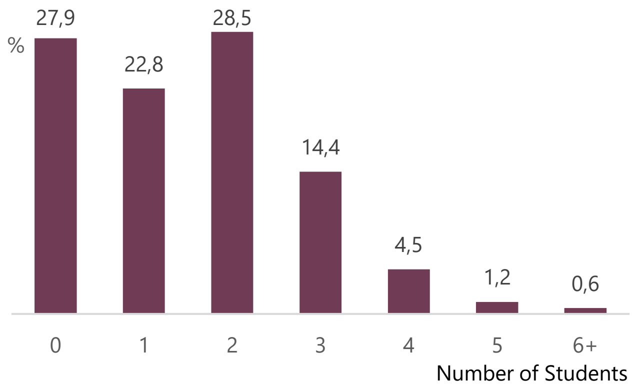

Figure 31: Number of Individuals Going to School in Families

When considered family-based, there is at least one student in 3 out of every five families, while 2 out of every five families have more than one student. Additionally, there are 3.5 children per household in total, and the number of students per household is 1.6.

Figure 32: Schooling Rate

Considering the responses to the question "whether girls or boys are going to school," the number of girl students slightly higher, but the rates for both genders are close to each other. 49.8% of boys and 52% of girls go to school. The reason why girls' schooling seems a little higher may be related to the fact that boys have to work at an early age to support the family economy. While some of the children who do not study are not at school age, some refer to those who dropped out of school after a specific grade.

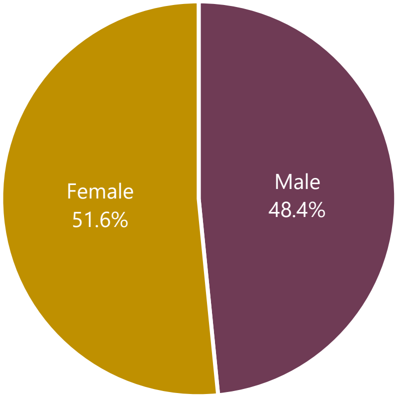

Figure 33: Gender Distribution of Schooling

While 48.4% of the school children are male students, 51.6% are female students. These rates align with the Ministry of National Education (MoNE) data for

children attending secondary education. According to data from MoNE, the students who continue secondary education include 48% of males and 52% of females.[7]

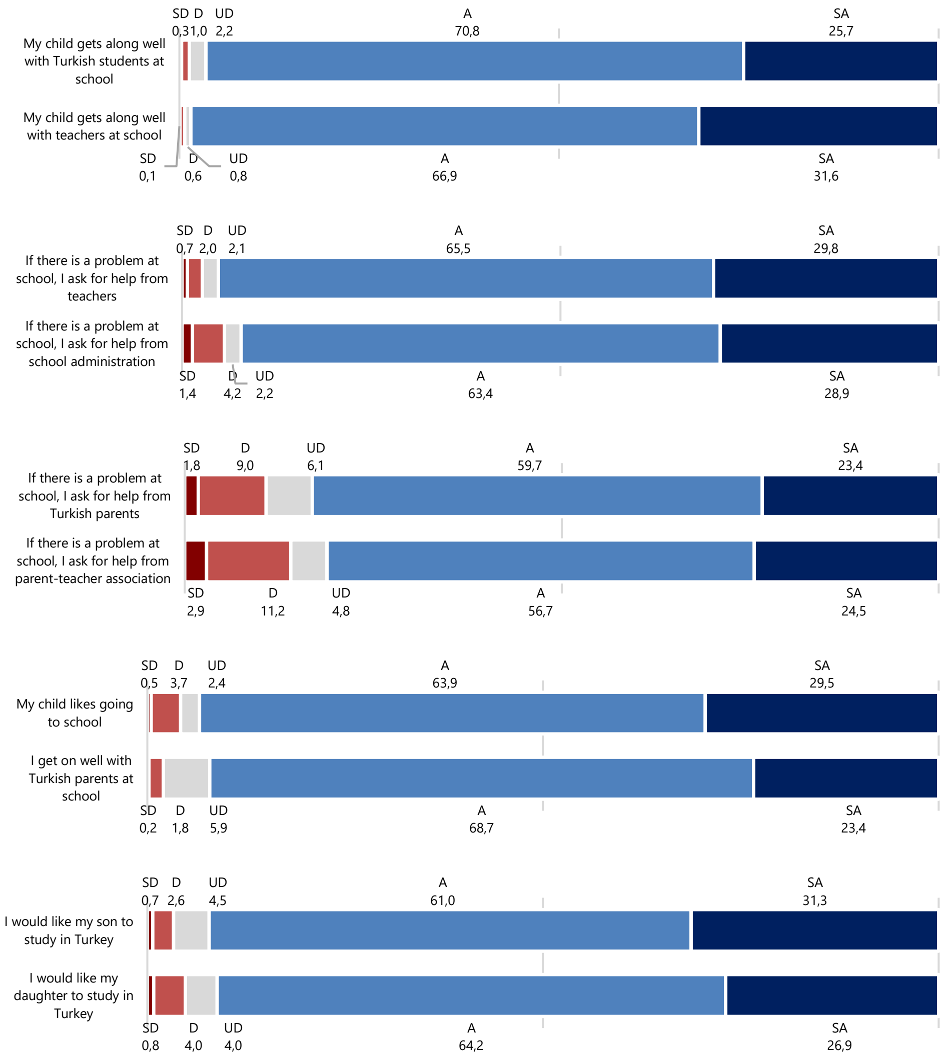

Figure 34: Attitudes towards Education

In the charts above, in which attitudes towards education are questioned, the first issue is about "whom would be talked to if there was a school problem." While the participants mainly address teachers, it is followed by the school administration.

[7] Statistics of the Ministry of National Education, Formal Education, 2019-2020. p. 53.

The statement saying parents handle the problems among themselves was reported less frequently.

The majority of parents stated that their children who went to school got along well with their friends and teachers. From this perspective, it can be stated that a high rate of children either does not have any school problems, or some of those who have issues do not reflect these on their families. The fact that the child enjoying going to school gets fewer points can be interpreted that the child hides some of his/her problems.

Finally, the participants were asked about "how they react to their sons and daughters' education in Turkey." As expected, girls received less support than boys. This may result in less support for girls' education. It is also revealed in the questions of attitude towards women that girls' education, especially among men, is less accepted, particularly after a particular stage of education.

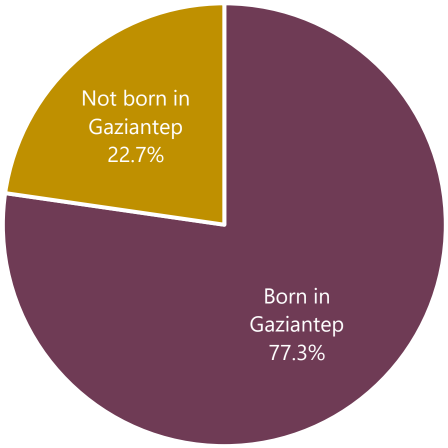

Figure 35: Rate of Those Who Were Born in Gaziantep

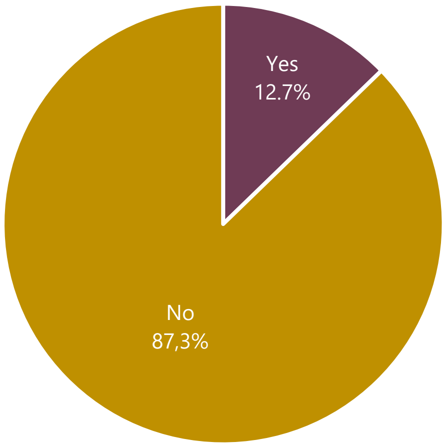

Figure 36: Those Who Previously Lived Outside Gaziantep

While most of the participants were born in Gaziantep, 22.7% were born outside of Gaziantep. When asked to those born in Gaziantep whether they lived elsewhere before, only 12.7% stated that they lived in other cities. This shows that 67.5% of people were born in Gaziantep and continued to live in Gaziantep. The fact that the rate of men who stated that they lived outside is 40% higher than that of women gives a clue about the reason for living outside Gaziantep. The main reason for this is that men go to various cities, especially Istanbul, for work.

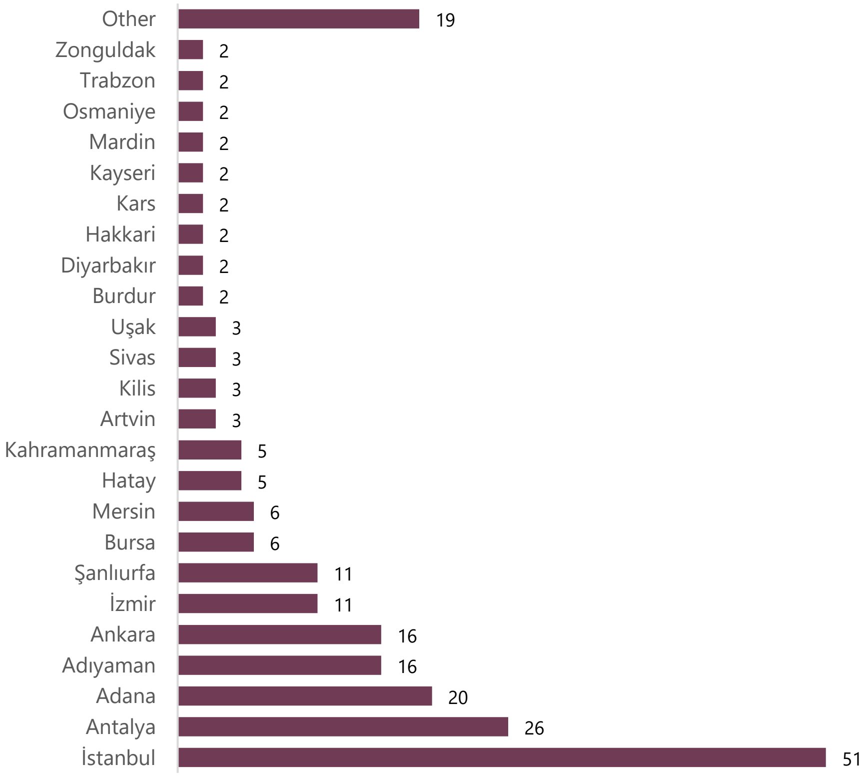

Figure 37: Cities Where the Participants Resided in Previously

When considered the respondents were living in another city before moving to Gaziantep, Istanbul comes first, ast the most important city, in terms of job opportunities. It can be stated that those who returned to Gaziantep because of several sociocultural factors, especially economic factors, such as cost of living, play an essential role in this chart. It is a known fact that Antalya is also one of the most migrated due to the employment opportunities it offers in the tourism sector.

The fact that the cities which were left most are Turkey's most populous metropolitan areas shows that Gaziantep is becoming a center of attraction for living. Also, the reason the cities emigrated mostly are neighboring provinces, such as Adana, Adıyaman, Şanlıurfa, Hatay, and Kahramanmaraş, indicated a migration caused by the fact that Gaziantep has more opportunities, especially in terms of job opportunities.

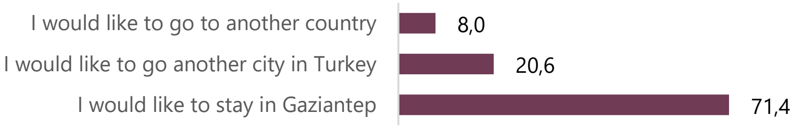

Figure 38: Individuals' Preferences of Relocation

To the question, "Which one would you like to do if you had the opportunities," regardless of being born or an immigrant in Gaziantep, 71% of the respondents stated they wanted to continue living in Gaziantep. This situation shows that the members of host community have a strong satisfaction bond with the city.

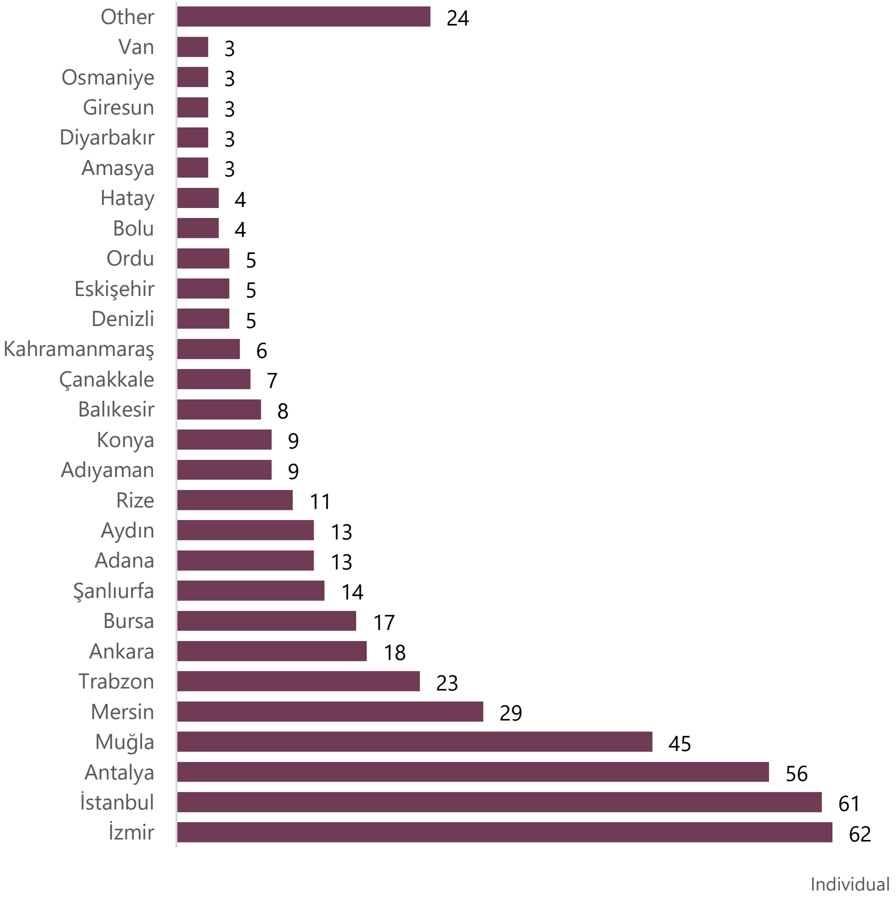

Figure 39: Most Desired Province to Live

Coastal cities are among the most frequently preferred cities by those who say that they want to live in a city other than Gaziantep. Although Istanbul is the city that emigrated most, it is also one of the most desired cities to immigrate to. 90% of 62 people who stated that they want to go to Istanbul have never lived in Istanbul before. Approximately 12% of those who have previously resided in Istanbul want to return there. In this sense, the most frequently preferred city is Antalya. About 27% of those who want to live in Antalya wish to return to Antalya.

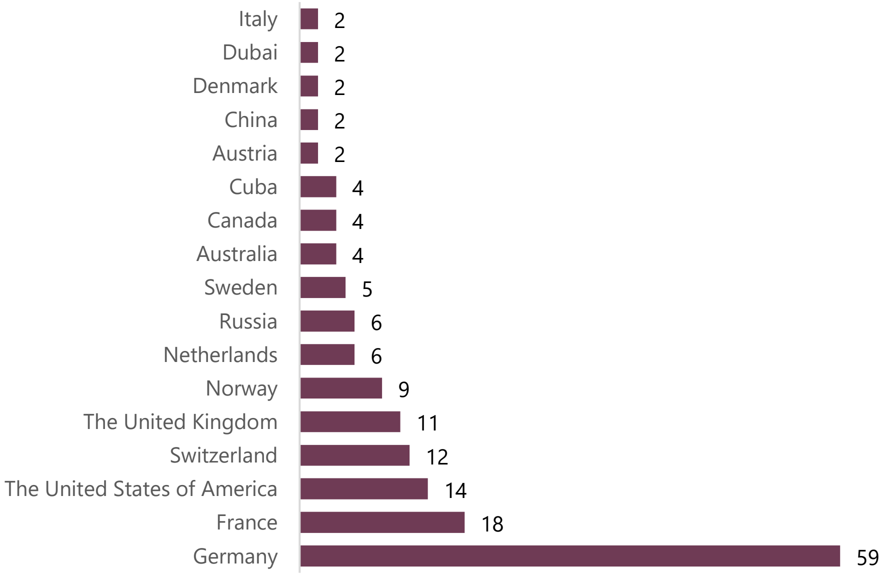

Figure 40: Most Desired Country to Live Other Than Turkey

For the participants who want to live outside Turkey, Germany is the most desired country to live while it is followed by France and the United States of America. Some participants stated city names rather country, such as Dubai, in the list.

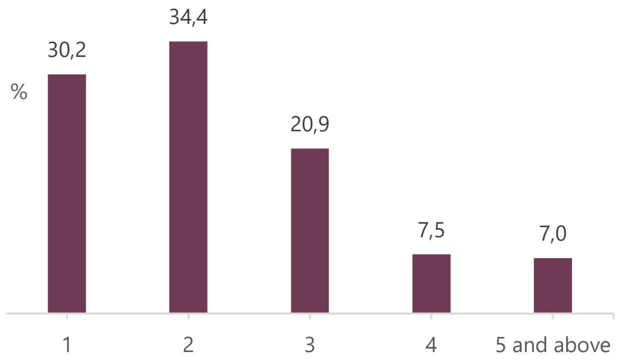

Figure 41: Number of Neighborhoods Resided in Gaziantep

While 30 % of the local people we interviewed stated that they had lived in a single neighborhood in the city, 70% of them changed two or more neighborhoods. The increasing mobility of middle and higher class due to the changes in the slum areas, resulting from the recent urban transformation projects and emergence of new settlement zones for construction added dynamism to the city.

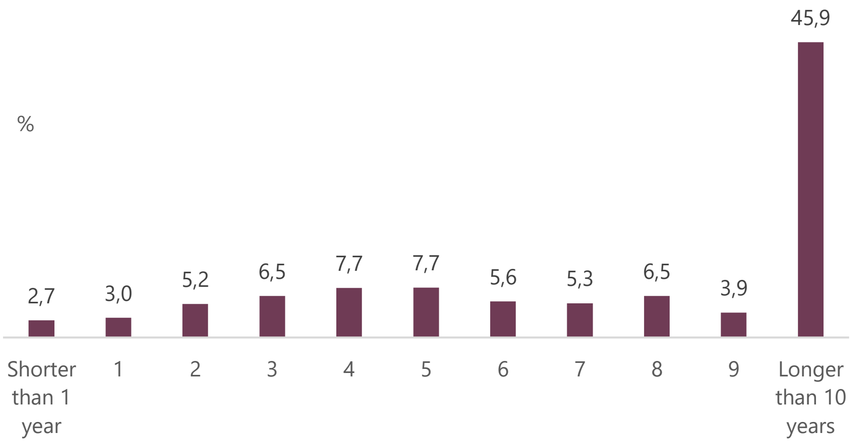

Figure 42: Duration of Residence in the Current Neighborhood

While 45.9% of families have lived in the same neighborhood for ten years or more, approximately 75% have lived in the same neighborhood for five or longer years. 63% of the population have lived in the same neighborhood for an average of 5.5 years. Another conclusion from this chart is that between 2011 and 2015, changing neighborhoods had gradually increased, and reached to its peak between

2015 and 2016, and then started to decline. This situation seems to be associated with the fluctuations in the economy of Turkey. It should be also noted that the mentioned time period coincides with the period when majority of the members of Syrian community started to settle in Gaziantep.

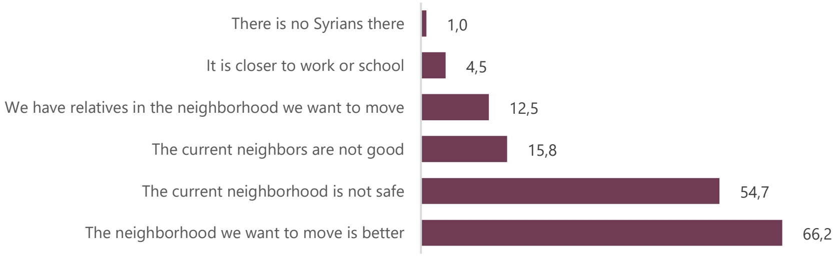

Figure 43: Reasons for Wanting to Change Neighborhood

Residing in the same neighborhood can sometimes be the result of an obligation rather than a choice. Especially for landlords, changing houses can be more difficult compared to those who are tenants. When they are asked whether they are satisfied with the neighborhood they live in, 22% of the participants stated that they are either not satisfied or indecisive. When this dissatisfied group is asked "which neighborhood they want to move to and why," it is discovered that the most important reason (66%) is to move to a better neighborhood. 54.7% of respondents either do not find the neighborhood safe or have problems with their neighbors.

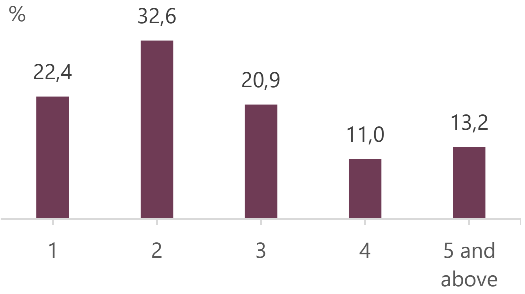

Figure 44: Number of Houses Resided in Gaziantep

22.4% of host community in our sample have lived in only one house. It can be assumed that this segment consists mainly of people who either bought a house in the slums that were developed in the 1980s and 1990s or arrived in the city

relatively late. When this data is compared to the number of neighborhoods changed, it is seen that 8% have moved within the same neighborhood, and 70% have lived in more than one neighborhood. Tenancy, which we can claim to be a determinant in the movement of this social segment, points to a widespread social phenomenon that covers almost 40 percent of the sample, as can be seen in the following chart.

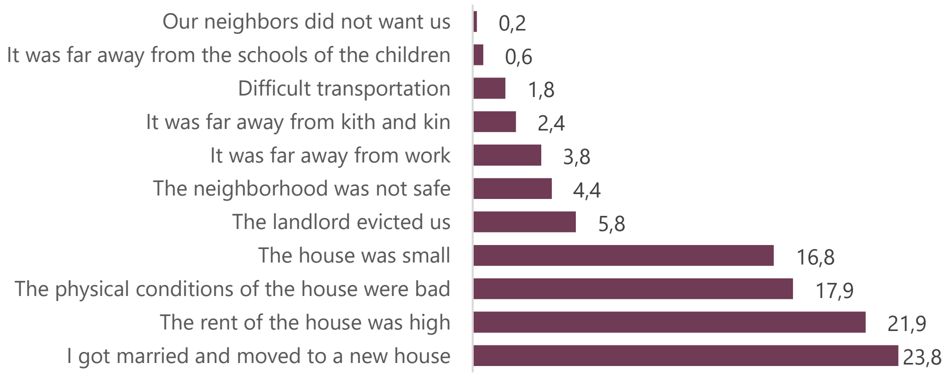

Figure 45: Reasons for Changing Houses

Moving to a new house is one of the top priorities for married people nowadays when the nuclear family, instead of the traditional extended family, becomes widespread. Therefore, it is not surprising that the most prominent reason for changing houses is marriage (23.8%).

21.9% of the participants indicate high rental prices as the reason for changing their house. Since the rental prices vary according to the neighborhood and the size of the houses, it can be stated that these people move to smaller and neglected houses in the same neighborhood or have to move to less preferred neighborhoods. On the other hand, living in a better house in the same neighborhood or going to a better neighborhood is the main reason for 30% of individuals who find their house small and/or neglected. The participants who had to change houses due to the neighborhood environment and neighborly relations is 4.6%. This result shows that most people are satisfied with their neighborhoods.

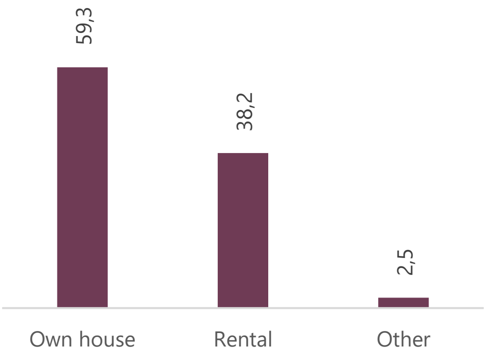

Figure 46: House Ownership

59% of our respondents from host community in Gaziantep live in their own houses whereas 38% live in rented houses. This rate is the same for both those living in the apartment and slum areas. This distribution, which reflects the overall situation in Turkey, can be considered as an indicator of the sociological importance of house ownership.

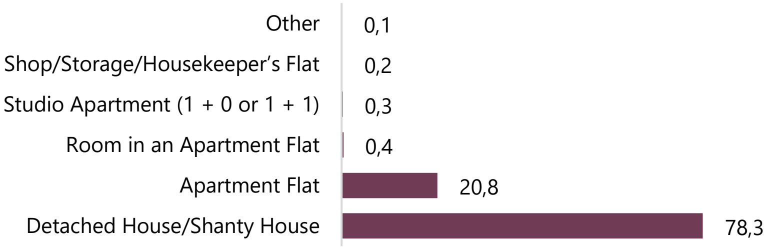

Figure 47: Type of House of Residence

78% of our sample lives in dwellings that can be defined as slums. In the sample of Gaziantep, the rate of those living in studio flats or shared flats is very low. Approximately 21 % of our respondents live in flats. In our example, the trend towards flats is relatively low, so it can be argued that the living conditions of a group holding a particular socioeconomic status can be observed clearly.

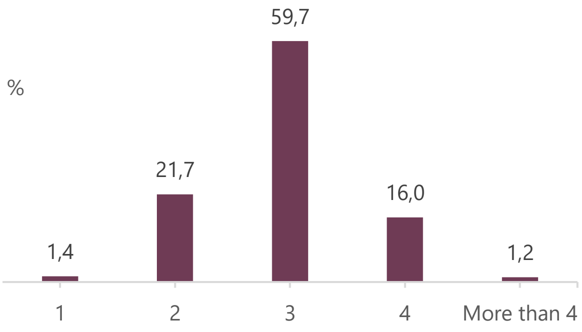

Figure 48: Number of Rooms in the Resided House

60% of the respondent lives in three-room houses, and it is possible to see one dominant feature of the local population's residence preference in this chart. The overwhelming majority of the local respondents (77%) reside in relatively large houses with three or more rooms. Large residential use can be considered the standard of Turkey, which can also be regarded as one of the defining characteristics of building stock in Gaziantep.

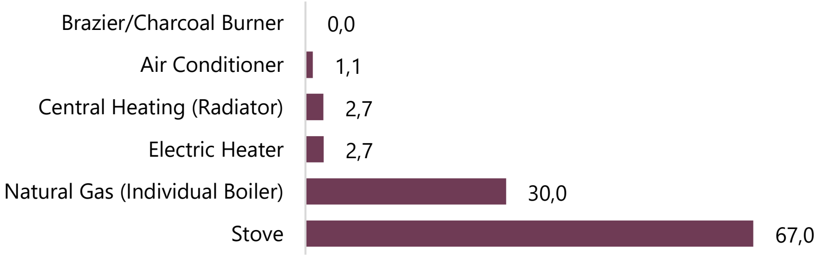

Figure 49: Type of Heating in the Houses

67% of the houses of the host community respondents from Gaziantep use stoves and solid fuel in heating. Heating with stoves, which we mostly see in slums, is seen in the 15% of apartments. This reveals that what people mean by apartment buildings may be different. It is a known fact that detached houses built by the public in slums are considered as apartments. This shows that the population living in an apartment within the sample is around 18%. On the other hand, it is observed that approximately 18% of those who are living in slums/detached houses have a natural gas system.

The rate of households with the individual natural gas subscription is 30%. Therefore, the rate of households with natural gas systems is far behind in terms of widespread use of natural gas. On the other hand, considering that only 21% of the sample consists of apartments, we can infer that natural gas use has become widespread in the slum-type housing stock.

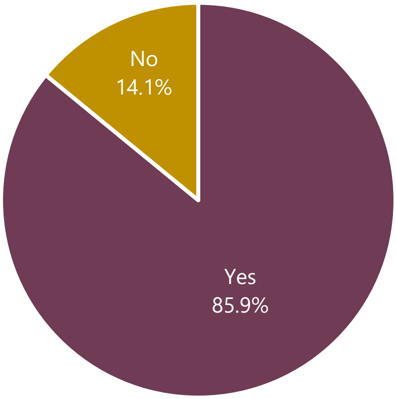

Figure 50: Asking for Food from a Neighbor from Gaziantep

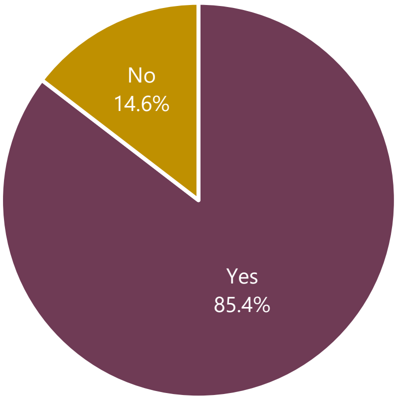

Figure 51: Sending Food to a Neighbor from Gaziantep

It is an essential social habit for the people of Gaziantep to keep the rituals built on food practices alive. 85% of the participants (85%) show the behavior of taking and giving food. Additionally, the rates of both taking food from a neighbor and sending food to a neighbor are the same. These findings show that the ritual of food exchange among the neighbors is still very alive.

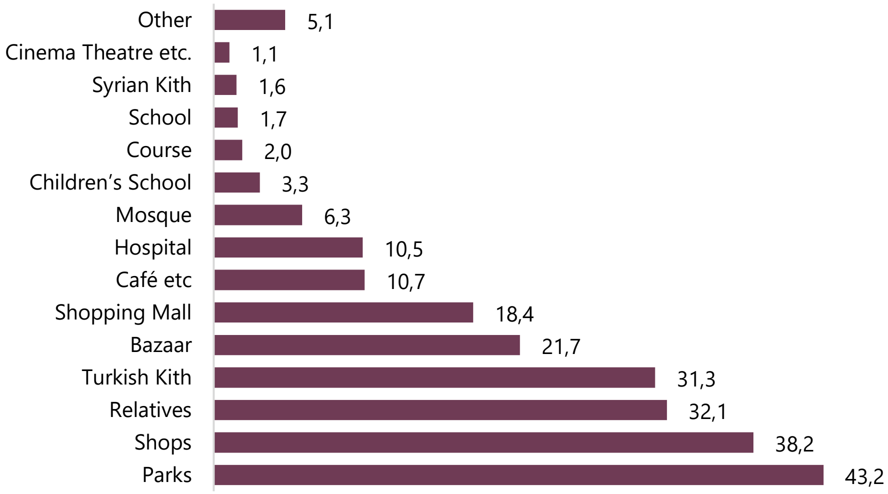

Figure 52: Most Visited Destinations Outside

It is noteworthy that the most visited places are parks. One of the most important reasons for this is undoubtedly the COVID-19 pandemic. Limited indoor areas have led people to use open-air more. There is already a widespread cultural attitude towards the use of parks in Gaziantep. It is pretty common to have a family picnic in certain parks, especially during summer.

Even if shops come in the second place, when we combine the shops, bazaars and shopping malls as "shopping places," these are the places where 58% of people visit most. The biggest reason why usually crowded shopping malls are low in this chart is again the COVID-19 pandemic.

In this chart, when relatives and Turkish friends options are combined as "visiting friends and relatives," the rate is calculated as 48%. This significant rate indicates that one of the most commonly conducted activities outside houses is these visits.

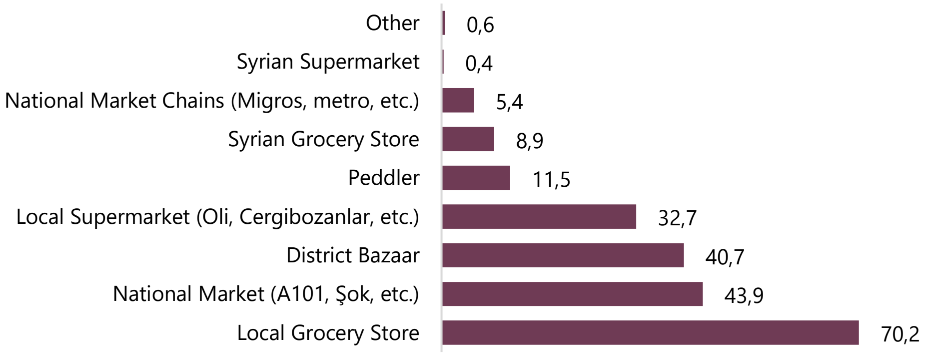

Figure 53: Frequently Preferred Places for Daily Shopping

Although the conditions of competition are getting worse with the spread of local or national-scale market chains, grocery stores are still prevalent throughout Gaziantep, especially in the neighborhoods where low-income people live. One of the reasons why grocery stores are preferred most for daily shopping is that such grocery stores can sell goods on credit and are available in close locations to every house. National market chains such as A101 and BİM, which can supply cheap products in varios items, comes second. The number of branches of these market chains, which has noticeably increased in recent years, confirms this notion. District bazaars are also commonly preferred, especially because they provide fresh fruit and vegetables and cheap clothing and kitchen utensils. Compared to local grocery stores, Syrian grocery stores are very few, but they are preferred by almost 9%, which may be related to the fact that these grocery stores sell cheaper products.

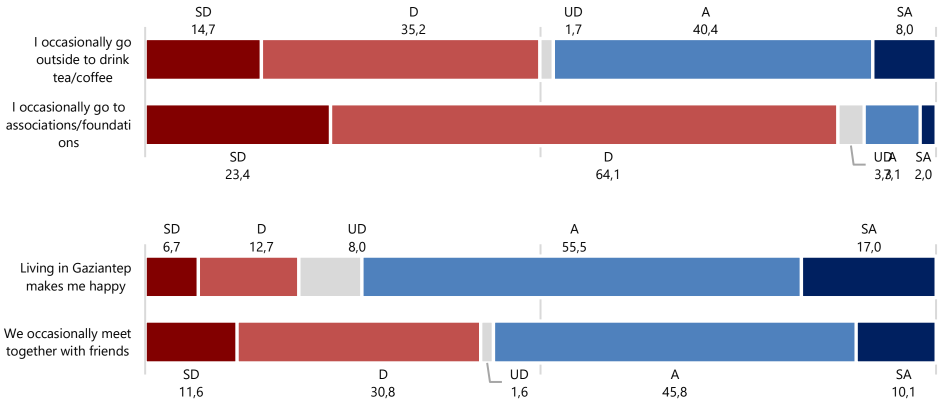

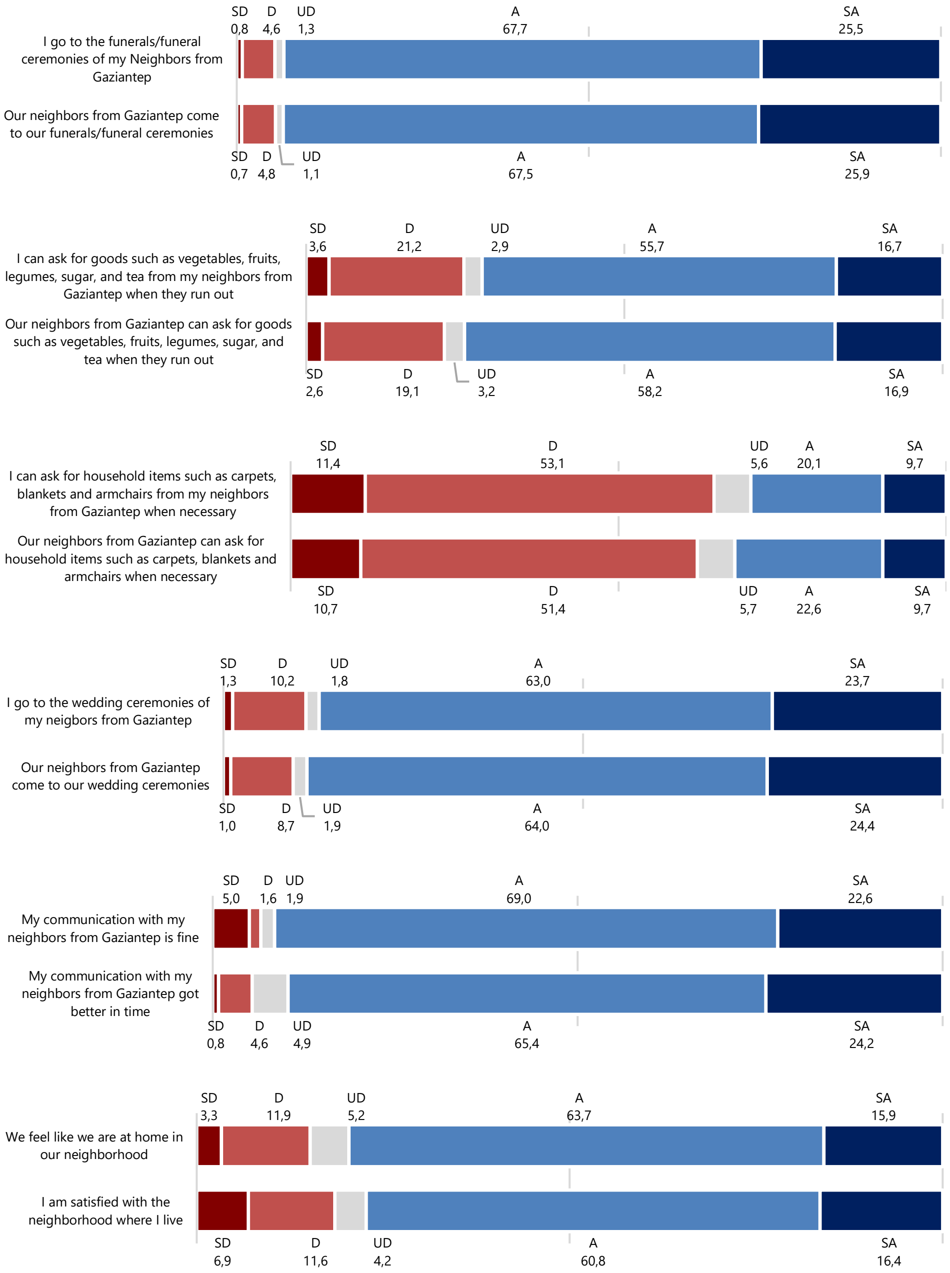

Figure 54: Daily Life and Neighborhood Relations

In the charts above, some attitudes towards daily life and neighborhood have been tried to be measured. In this context, the participants were asked whether they participated in some activities outside or not. Even if the participants meet outside

at minimum levels, it is seen that they cannot sit somewhere and have conversations while drinking tea and coffee. Two points can be underlined here. First of all, the rate of women in the sample who already have a limited life outside has caused this low rate. Secondly, the pandemic has withered the very vibrant coffeehouse culture. This situation is not only valid for coffee houses. Many indoor venues were also officially closed during this time, or even if they were open, people began to go there less often as a precaution.

On the other hand, the question about "going to any association or foundation" got a meager score. It is not surprising that the non-governmental organization in Gaziantep is weak and disconnected from the public, so going to these organizations gets such a low score.

There is certainly a vivacious neighborhood culture in Gaziantep. High participation in activities such as weddings and funerals can be considered as an indicator of this. Another indicator confirming this statement is the positive responses to "good communication with neighbors" at a rate similar to wedding and funeral attendance. Another finding is that this communication has increased over time.

The people of Gaziantep can ask for something from their neighbors when they urgently need something in the kitchen. It turns out that borrowing some tea and sugar from the neighbor, knocking on the neighbor's door to ask for a few pieces of ingredients missing from the prepared meal, is quite common. However, it is not reasonable to request household items such as carpets and curtains from the neighbor.

Based on the neighborhood relationships, it can be concluded that people are happy with their environment. The level of satisfaction of the people from the neighborhood they live in shows such enormous pleasure. However, the neighborhood includes both human relations and the physical environment together. In other words, people cannot be expected to be satisfied with the noisy environment in the neighborhood just because they are pleased with their neighbors. The fact that the satisfaction score for the neighborhood is significantly lower than the score given to the neighborhood relations is related to such components.

Finally, it is seen that people are satisfied with living in Gaziantep. Thus, the low desire to live outside Gaziantep is confirmed once again.

Marginalization & Exclusion

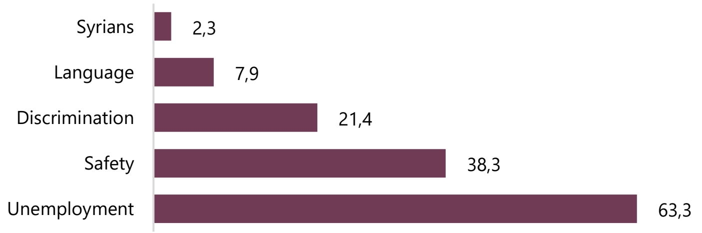

Figure 55: Most Frequently Experienced Problems in Gaziantep

A significant majority of the participants from Gaziantep indicate unemployment as the problem they experience in the city. Demands and expectations regarding "security" follow this. Although it is not among the options, the fact that "Syrian Refugees" was given as a response in the "other" option is crucial. This shows that "Syrians" would be chosen more if it were one of the options. We can say that some of those, who mention discrimination as a problem, actually mean the existence of Syrian Refugees. The fact that "the presence or favoritism of Syrian Refugees" was chosen at a rate of 3% as a reason for their exclusion/discrimination, despite the absence of that option, supports this outcome.

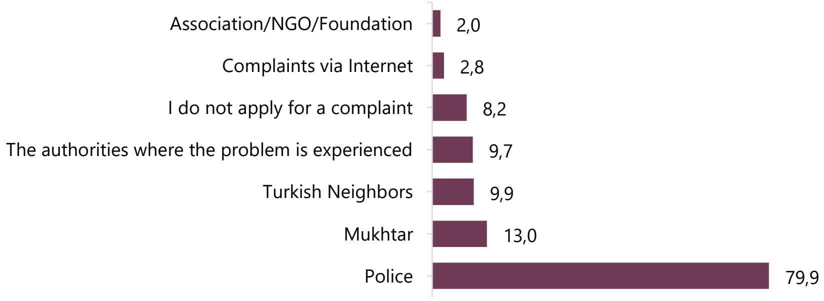

Figure 56: Institution or Person from Whom Assistance Is Requested in Case of a Problem

The police organization is one of the leading institutions that the members of host community say "when there is a problem, they apply or will apply first." Again, "when the problems are related to the neighborhood," the mukhtar is preferred as the second institution. "Asking for help from neighbors" is a situation that can be seen more frequently in slums where traditional neighborhood culture is experienced.

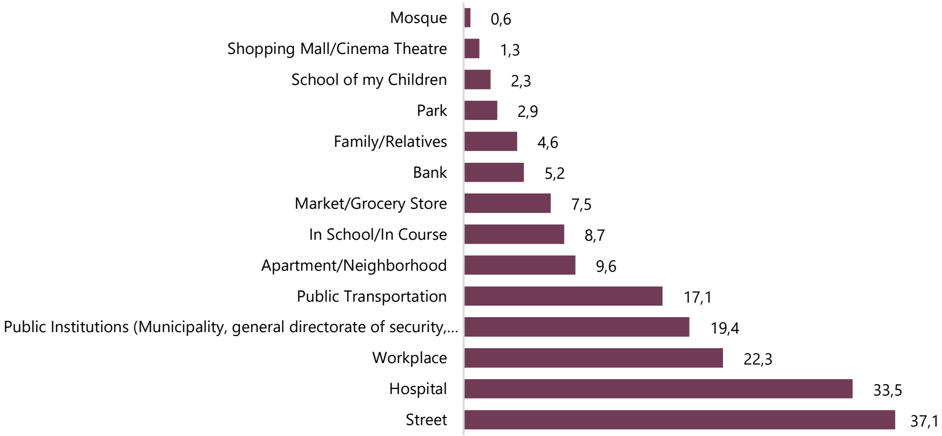

Figure 57: Places Where Discriminatory/Exclusionary Behaviors Are Encountered

The rate of those who feel that they are subjected to discrimination in daily life is 23.8%. Discrimination or exclusion can easily be felt due to a reason such as a gender, social status, economic status/class, appearance, ethnic or religious identity, idea/ideology, place of birth or residence, or even a car license plate. When there are such multiple variables, exclusion can be felt in almost every area of life. The fact that exclusion is felt most on the street - including public transport - is meaningful as it is the area where one encounters strangers. In these areas, people meet other people who are different from them in many ways. In these encounters, whether a discrimination act is done or not, the person can experience "difference" or the feeling of direct "exclusion" more clearly. In this sense, it is also meaningful that hospitals are identified with so much discrimination. One reason for this is Syrian Refugees. The perception that Syrians are favored in hospitals produces a feeling of "exclusion/being excluded."

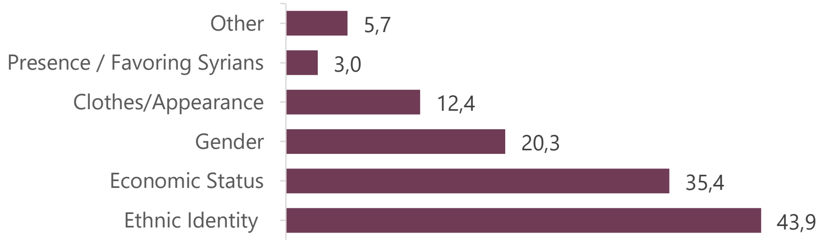

Figure 58: Reasons for Discrimination/Exclusion

The most commonly reported reason for those who said they felt excluded was ethnic identity. Another critical factor of exclusion is economic status. This is consistently revealed in the two charts above, indicating the rates of workplaces as places of exclusion and the socioeconomic status as the reason for exclusion. Workplaces, organized in a hierarchical structure based on subordinate-superior relations, can quickly reinforce feelings of exclusion and discrimination in this aspect.

Gender emerges as the third reason causing the feeling of being excluded most. The high rate of gender as a reason for the exclusion, considering the prevalence of violence against women in Turkey, is understandable.

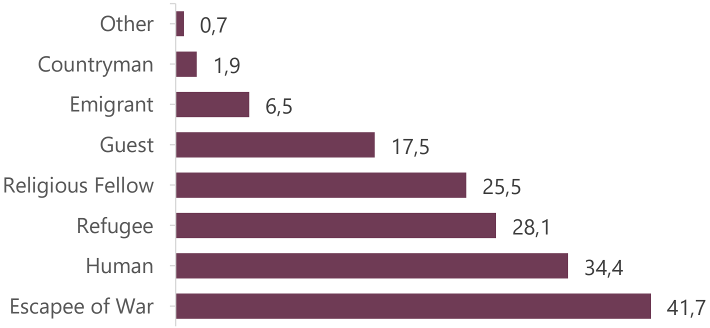

Figure 59: Identifying Syrian Refugees

When looked at how the host community define Syrians, 41.7% define them as "escapee of war" while 34.4% defined them only as "human" regardless of their identity. Also, it is seen that 25.5% described them as "religious fellows." It is understood that the concept of "guest," which is frequently encountered in the national public opinion, does not have a powerful response in Gaziantep.

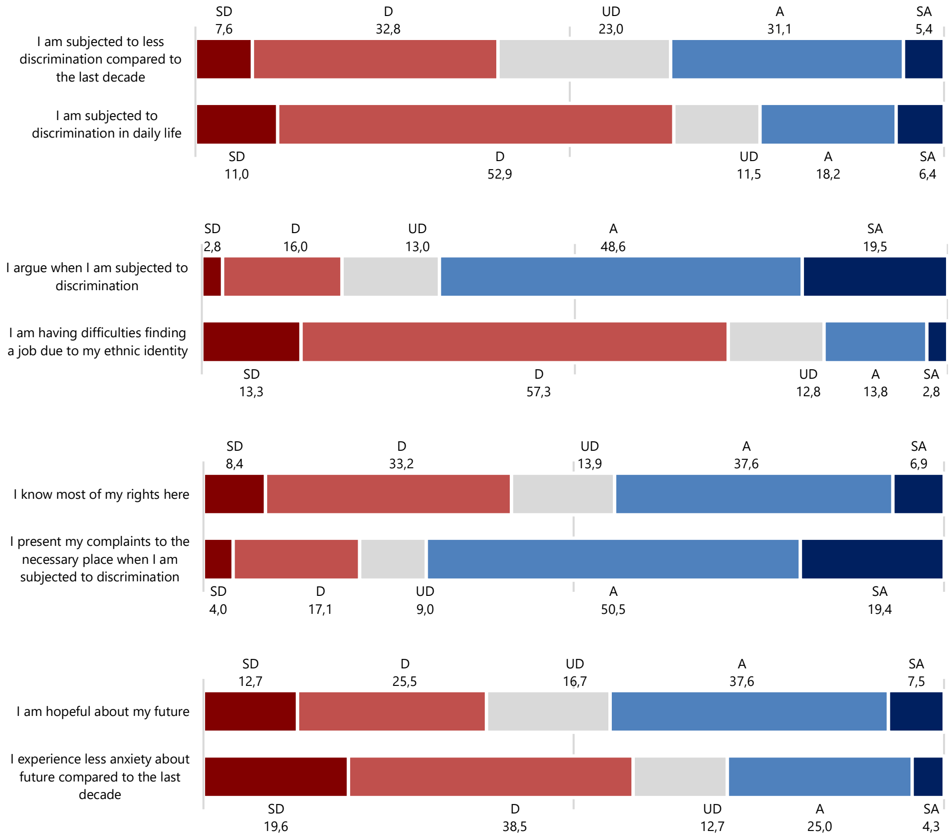

Figure 60: Attitudes towards Exclusion

The first set of questions about exclusion is how much people feel that they are subject to exclusion. Although ethnic identity is the top reason for the exclusion/discrimination issues, the idea that there is discrimination based on ethnicity while finding a job is largely rejected. Similarly, the existence of discrimination in various aspects of daily life is still denied, albeit at a lower rate.

In case of discrimination, people stated at a similar rate that they would argue with other people or complain to the institution in charge. However, it is seen that people are not very conscious of their rights. It can be said that society is divided into two on this issue because the rate of those who responded positively to this question and those who responded negatively is equal.

When it comes to future expectations, people are divided into two, although the optimistic side is slightly more dominant. While those who are hopeless about their future are 46.6%, the rate of those who said they were happy is 53.4%. This

result is similar to the study conducted by TURKSTAT, which reported that 52.4% of people were delighted in Turkey.[8]

Another result that emerges in this chart is that the idea of the deepening of discrimination, compared to the last decade, becomes a little more dominant. It is an issue on which it is widely agreed that recent developments reduce optimism for the future.

[8] Turkey Statistical Institute 2019, Study of Happiness in Life, p. 63

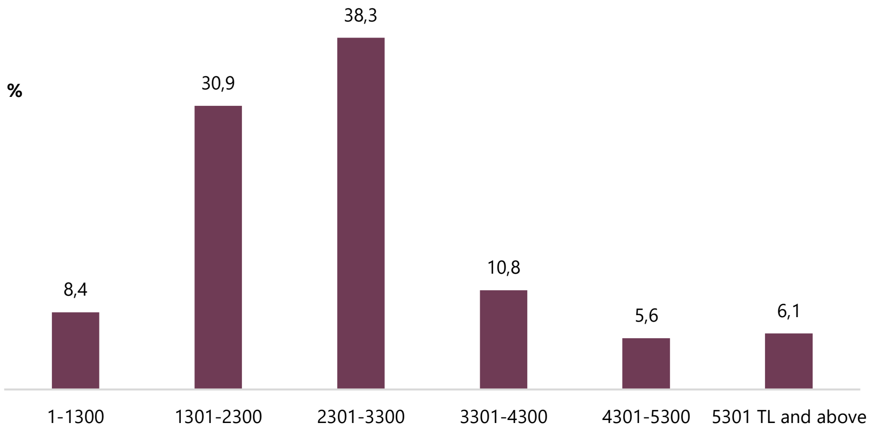

Figure 61: Monthly Income of the Household (TL)

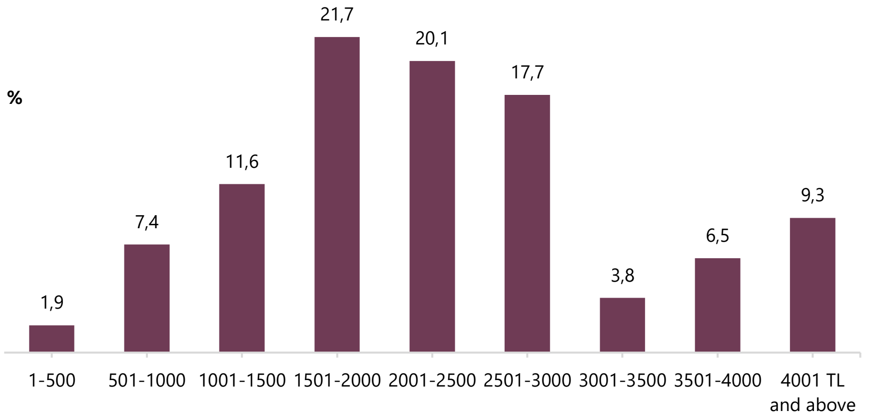

Figure 62: Monthly Expense of the Household (TL)

39.3% of Gaziantep's households have an income below the minimum wage (2.324 TL). One of the striking points in the responses to the question about the monthly income of the household is the group (64 people) who stated that their

income is zero. It is understood that they receive aids from various institutions and do not consider this as income. Additionally, another issue that should be considered in this context is that, especially in neighborhoods and districts where poverty is high, the respondents may think that the research was conducted for "aid distribution." Therefore, they may tend to underestimate their income or state that they have no income. While the average income for the households of host community is 2.933 TL per month (the group declaring income as zero is omitted), the expenses have been declared 2.680 TL. Considering these statements, the possibility of saving up does not seem possible.

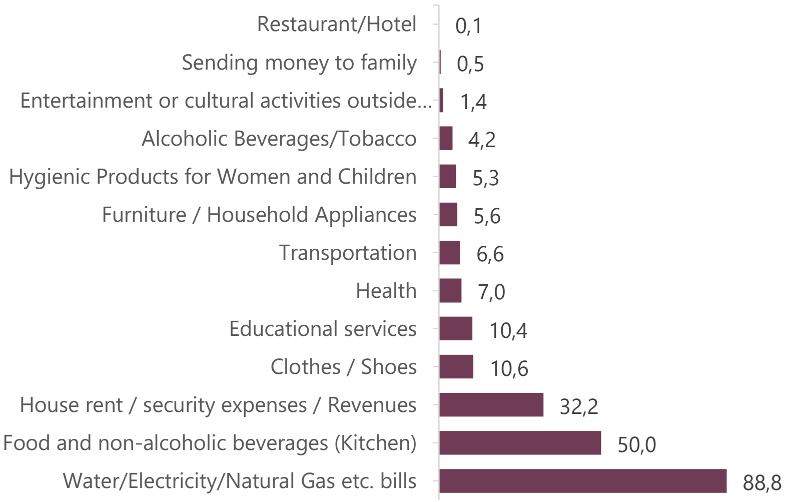

Figure 63: The Most Challenging Expenses to Pay

By far, the biggest challenge on the budgets of Gaziantep households is the bills of the house such as electricity, water, and natural gas, which is followed by kitchen expenses as the second. The reason why house rent expenses are at the third rank after bills and kitchen expenses can result from being an owner of slum area house. A total of 78.3% of the households live in slums. Whereas 38.7% out of that rate are tenants, 61.3% are house owners. A second factor is that with the increasing inflation, necessities and bills are forcing households' budget. For example, the Refugees, who participated in this study and are mostly tenants, also mentioned bills most while the Syrian Refugees participating in the 2017 survey stated house to rent as the most challenging item.

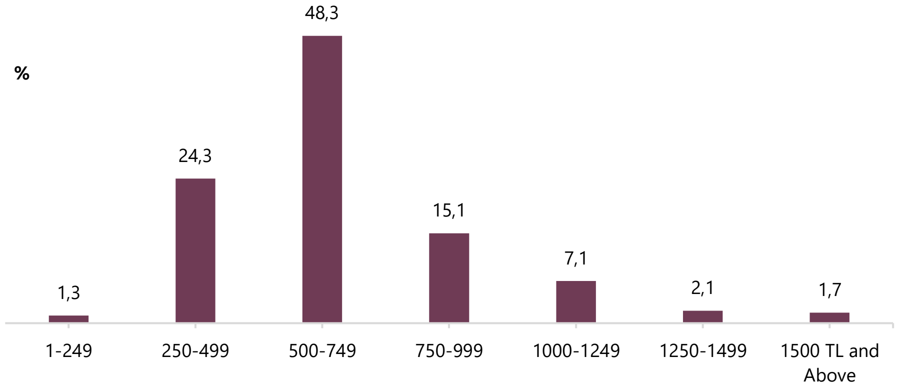

Figure 64: Monthly House Rent

77% of the respondents from Gaziantep pay less than 750 TL for house rent. The rate of those who pay more than 1,000 TL for rent is around 10%. Accordingly, the average house rent can be calculated as 669 TL. In the sample revealing 78% live in slums, it is pretty normal for rental prices to be lower.

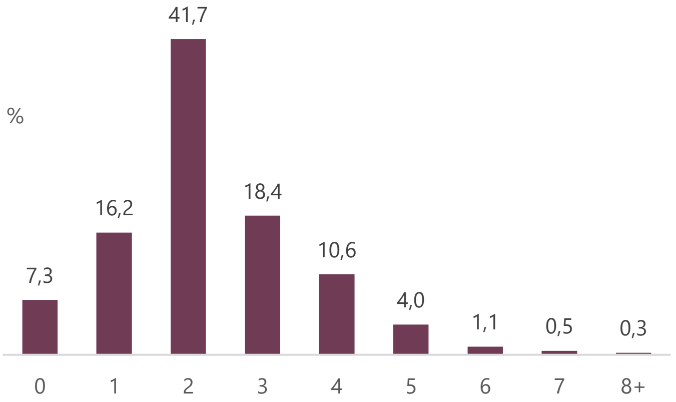

Figure 65: Number of Smartphones in the Household

While there are 2.3 smartphones per household, the rate of people who say that they do not have a smartphone is 7.3%.

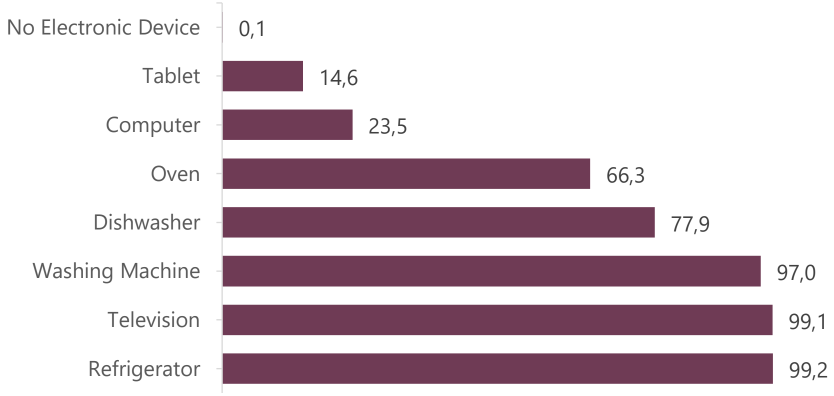

Figure 66: Working Electronic Devices in the Household

It is seen that there are refrigerators, television, and washing machine, which can be called necessities, in almost every house. The use of dishwashers is relatively low in this category. The oven's main reason is chosen less in Gaziantep is the prevalence of stoves used as ovens and secondly is that many oven-baked dishes can be cooked in neighborhood bakeshops.

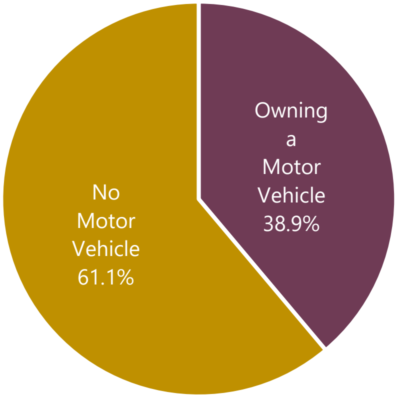

Figure 67: Motor Vehicle Ownership

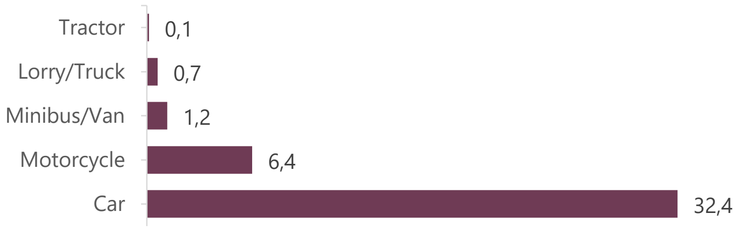

Figure 68: Type of Owned Motor Vehicle

In Gaziantep, 38.9% of households have one or more motor vehicles. The most commonly owned means of transportation are passenger cars and, 32.4% of households have automobiles.

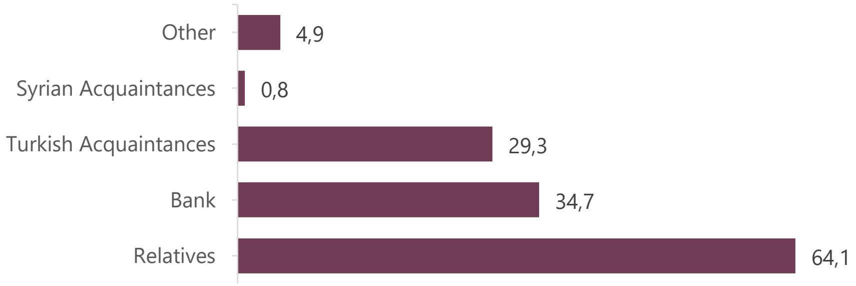

Figure 69: Person or Institution to Be Asked for Loan in Urgent Need of Money

When we asked people "from whom they can ask for a loan in case of an urgent need," the first thing coming to mind was relatives. This is not surprising in a city like Gaziantep, where kinship relations are high. On the other hand, since Gaziantep is one of the few essential cities with developed industry, called "Anatolian Tigers," it is a city where capitalist relations are developed. In this respect, many banks have opened branches in the city to be included in the city's market's financing cycle. Such a high percentage for banks is no surprise because they come to mind first when said borrowing.

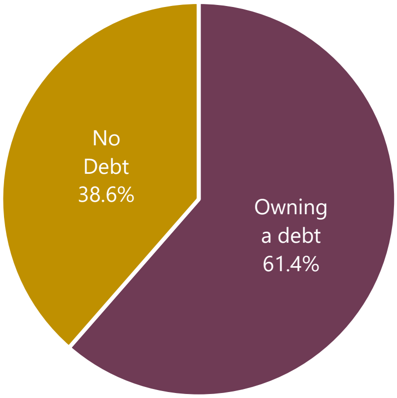

Figure 70: Status of Debt

Compared to Syrian Refugees, it is seen that the rate of debtors is approximately 10% higher among host community members. While this rate is 50% among Syrian Refugees, it is 61.4% host community members. As the borrowing rate among Gaziantep locals differs from Syrians, the areas on which borrowed money are spent also differs from each other.

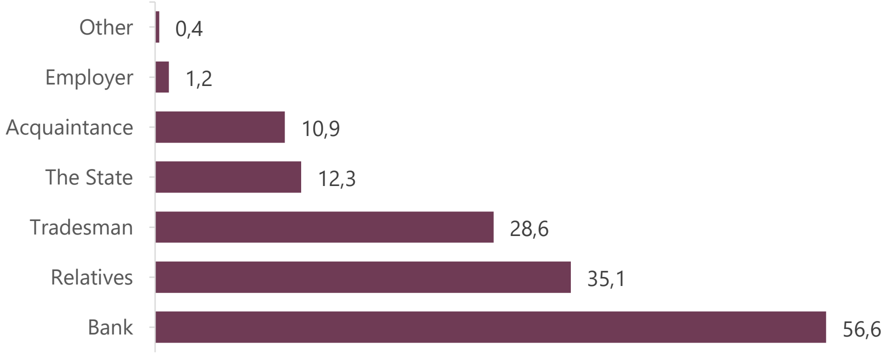

Figure 71: The Source Owed

Although the relatives are the first thing coming to mind when an urgent need for money arises, it is seen that the most debt is to the banks. Bank loans or credit card facilities and the rise of the construction sector over a kind of mortgage system turn banks into an essential source of finance. Relatives are at the second rank while shopkeepers come third. In the city, where traditional tradesman culture is

widespread, local tradesmen such as grocery stores, bakeries, and butchers, which continue to sell on credit, turn them into a significant source of borrowing for pensioners and low-income groups. Furthermore, the tradesman is an essential source of borrowing since doing business with each other by borrowing or via check/bond, which is based on mutual trust, is widespread among tradesman who produces at small and medium-sized scales and has professions requiring different fields of occupation's division of labor, such as textile industry.

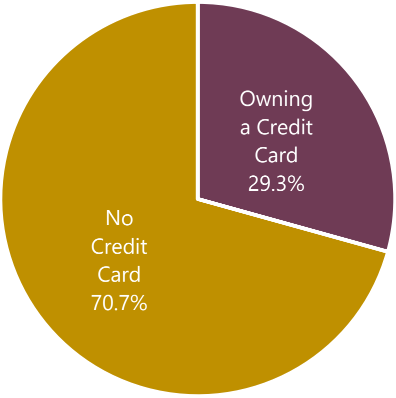

Figure 72: Credit Card Ownership

Among the participants, 29.3% have credit cards. This rate is below the average rate of credit card ownership in Turkey. According to the ICC 2020 data, there are approximately 72 million credit cards in Turkey, while there are about 1.5 credit cards per person in the adult population.[9]

[9] ICC 2020, Interbank Card Center, statistics: www.bkm.com.tr Access: 25.12.2020

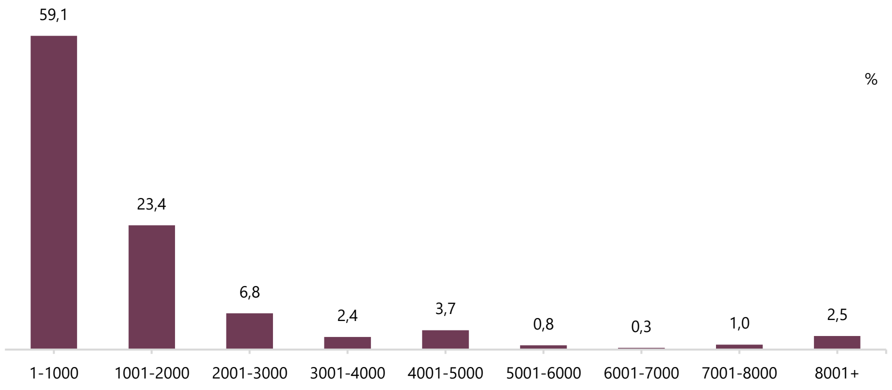

Figure 73: Monthly Credit Card Expenses

It is observed that credit cards are not very common yet, and their use in shopping is limited. A rate of 59% makes purchases with a credit card at most 1.000 TL per month while a rate of 82.5% spends at most 2.000 TL per month. While the average monthly credit card expenditure is around 1.850 TL, this expenditure corresponds to 69% of the average monthly spending of host community members and 63% of their income. This situation explains why both debts to banks are high, and approximately 30% of the credit card holders are faced with a monetary debt.

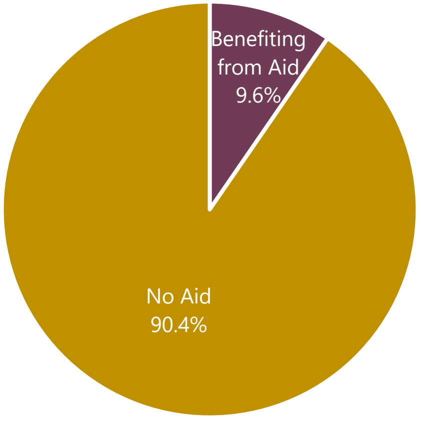

Figure 74: Status of Benefiting from Aid in the Household

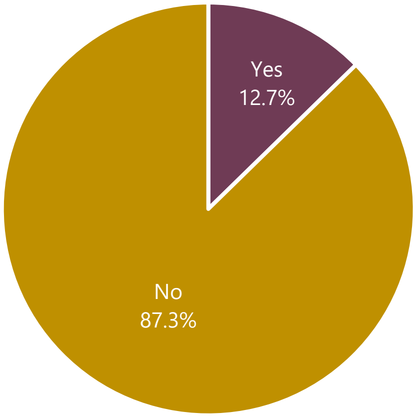

Figure 75: Benefiting from Aid in the Past

According to whether any person in the household receives any aid or not, 90.4% of the participants from Gaziantep do not receive any financial aid from any

institution, and 9.6% benefit from these aids. It was determined that 12.7% of those, who responded no to receiving aid, received aid in the past when asked if they had received any help before. This shows that approximately 23% of households have received assistance at least once.

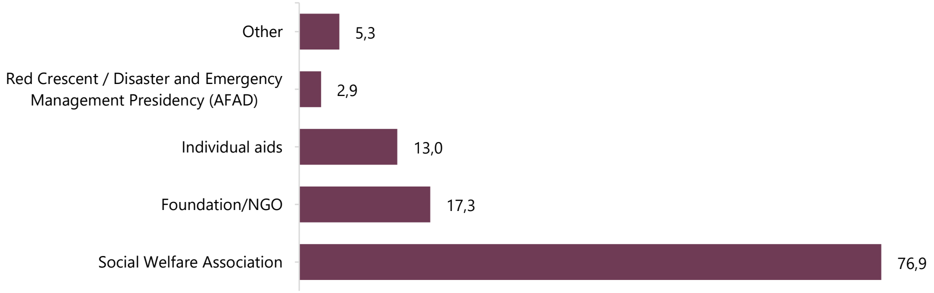

Figure 76: Sources of Aids

The majority of host community members (77.9%), who said they received aid, received the aids from Foundations of Social Help and Solidarity (FSHS) in addition to 17.3% from Foundations and NGOs, 13% from individuals, 2.9% from Turkish Red Crescent/Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD), and 5.3% from other sources.

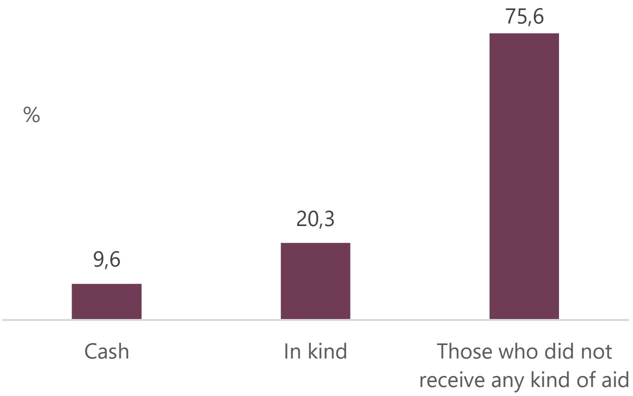

Figure 77: Types of Aids

While 75.6% of the participants did not benefit from any aid, 24.4% of those receiving aid have had one or more aids. Whereas 9.6% of Gaziantep locals have received cash aid, 20.3% have benefited from the aid in kind.

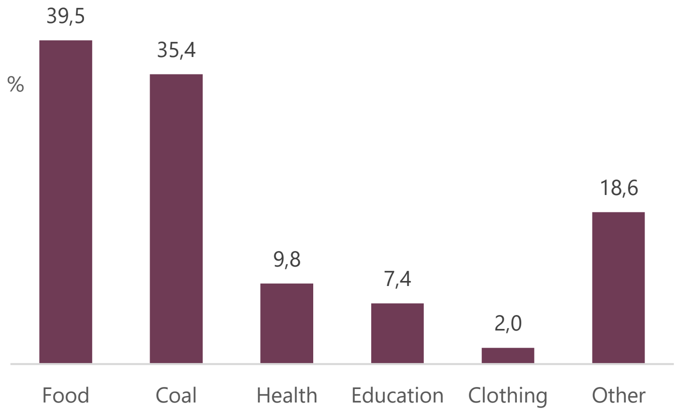

Figure 78: Types of Non-Cash Aid

Except for cash aid, the rate of those who receive one or more aid in kind in various periods or regularly is 17.4%. The most prominent of these aids is food aid. The increase in the number of food packages given to those in need by different institutions, especially during the COVID-19 pandemic, is an important reason for such a high rate.[10]

Although Gaziantep is a city where natural gas is becoming widespread day by day, many houses are still heated with coal. Coal aid is vital, especially in poor districts where stoves are common. It is seen that the coal aid made in specific periods has been benefited by 35.4%.

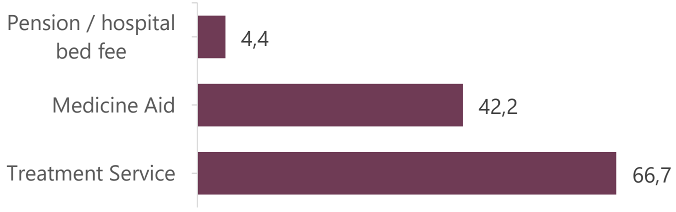

Figure 79: Types of Health Aid

[10]www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/haberler/bakan-selcuk-ramazan-ayi-oncesinde-ihtiyac-sahipleri-icin-sydv-lere-176-milyon-lira-kaynak-aktardik Access: 24.09.2020

The rate of those receiving health aid is 9.8%. While 66.7% of those benefiting from these aids got treatment aids, 42.2% received medical aids. As for 4.4% of the participants, they either benefit from the health/disability pension or are exempted from the daily bed feel in the hospital.

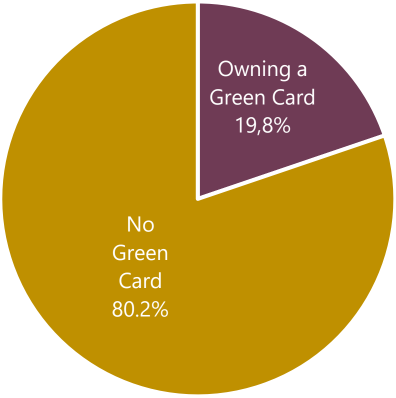

Figure 80: Green Card Ownership in the Family

Approximately one-fifth of host community members have a Green Card, which provides free healthcare services to citizens who do not have social security and income for a living, within the framework of Law No. 3816.

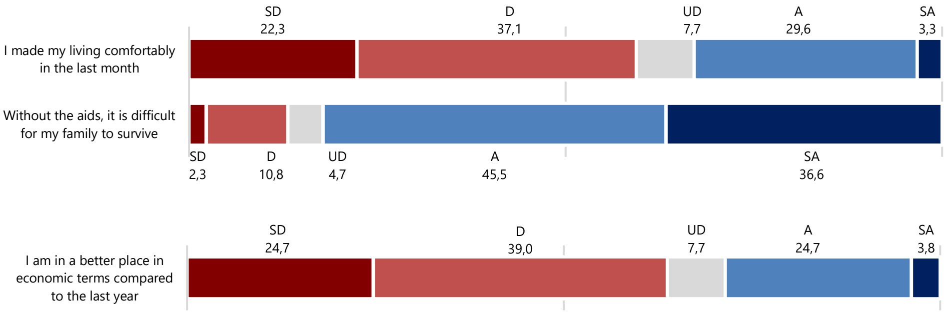

Figure 81: Attitudes towards the Socioeconomic Status

Our study reveals that the average income and expenses declared in Gaziantep are very close to each other. This means that savings cannot be made, and affording expenses is challenging. A significant result from this index is the high consensus that it is difficult for local people to survive without aids. While there is a widespread belief

that their condition has worsened in the last decade, the rate of those who stated that they could not afford their expenses in the previous month is relatively high. With these results, as previously mentioned, having difficulties paying the bills reflects the negative course of economics in Turkey in recent years.

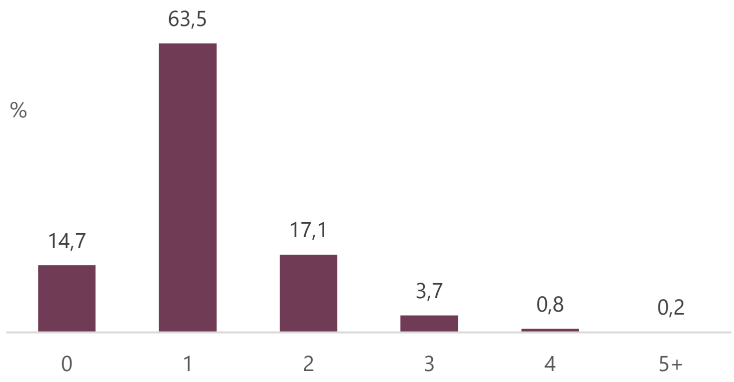

Figure 82: Number of Employees in a Paid Job in the Household

Compared to Syrian Refugees, it is striking that the number of people in Gaziantep who do not have a paid job in the household is higher. While the population without a paid job is 5.2% among Syrian households, this rate rises to 14.7% among host community households. The number of employees per household among Gaziantep locals is 1.13. This corresponds to 25.5% of the population. For Syrian Refugees, this rate is 1.48. The differentiation of these numbers between the two groups should not mean that Syrian Refugees have more job opportunities because it is seen that Syrian Refugees earn less despite working harder when the income and expenditure tables are examined. Considering that the average household size is greater in Syrian population, per capita income for Syrian Refugees is lower. It should be considered that the decrease level of income is due to the fact that Syrian Refugees are working in more insecure, low-income, and disadvantaged jobs.

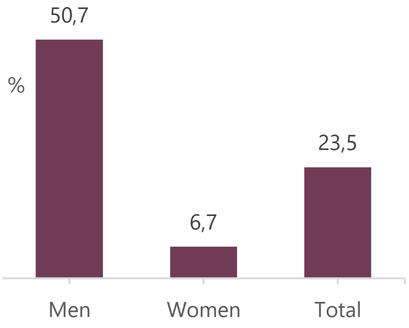

Figure 83: Working Rates According to Gender

When asked "whether they are working now or not," 23.5% of the participants responded positively, while 76.5% of the participants gave a negative response. Approximately half of the men are working while this rate is only 7% for women.

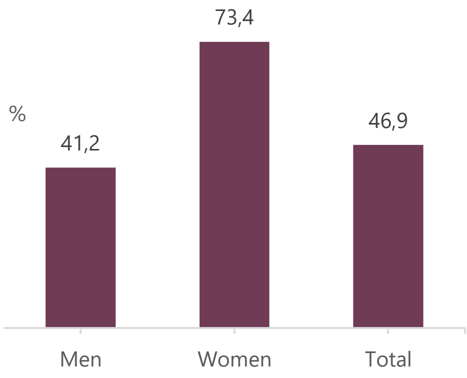

Figure 84: Those Who Are in Their First Jobs

When asked whether they worked in another job before, it is understood that 46.9% of the employees are in their first jobs and 53.1% have had other jobs before. However, the rate of women in their first job is much higher than that of men.

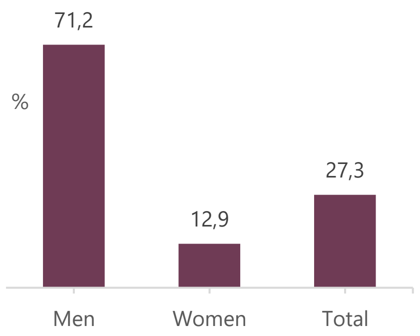

Figure 85: Those Who Had a Job Before Losing Their Jobs

The participants' responses to the question "whether those who are currently unemployed worked or not" show that 27.3% of those who are not working lost or quitted their jobs. This rate is much higher in men than in women.

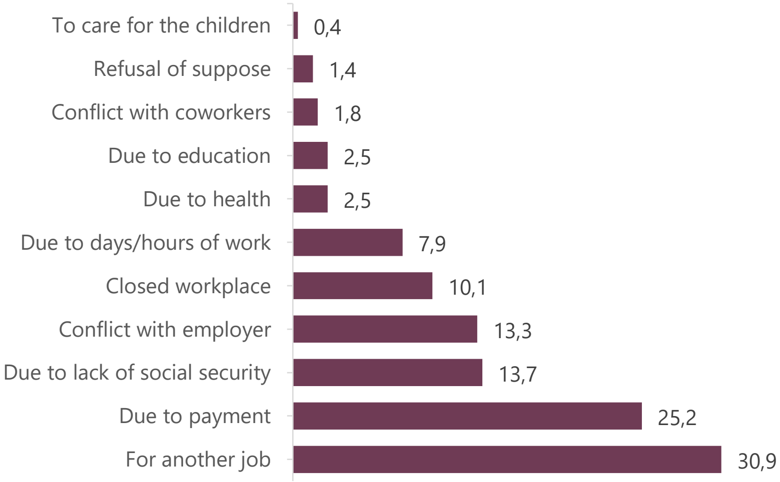

Figure 86: Reasons for Quitting Work

When the employees are asked whether they have worked before or not, it is understood that 53% have worked before and 47% are in their first job. This shows that employees do not hold a certain job for a very long time, and job switches are common. As shown in the chart above, the most common reason for job switches is to have another work. Being tired of a specific job and conflicts either with the employer or other employees for various reasons push employees to look for new jobs.

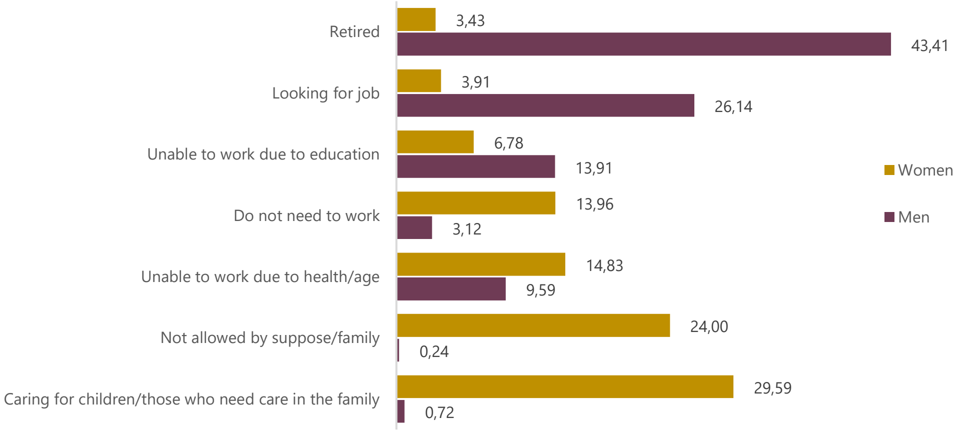

Figure 87: Reasons for Not Working

When "the reason for not working" is asked to the participants who stated that they did not work, 22.4% of the respondents said that they could not work either because they were caring for a child or because there was someone in the family who was in need of help. 18.1% of the participants stated that they did not work because their spouse or family did not allow them. 99% of the respondents listing these two reasons are women with a few exceptions, and this corresponds to a total of 40.5% of all respondents to this question. Accordingly, the roles assigned to women within the family create one of the most important causes of unemployment.

An important reason why men do not work is retirement. The second most common reason is that they are looking for a job at the moment. In other words, since men has to work based on the accepted gender roles, they become unemployed only due to retirement or losing their job, or failure at finding a job.

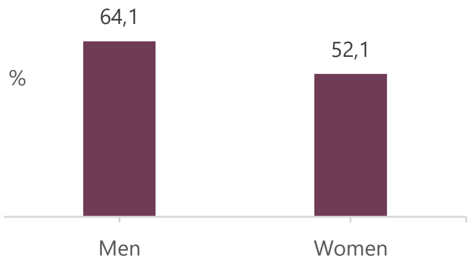

Figure 88: Insurance Status of Employees

While 62% of the employees work with insurance, 30% of them work without insurance. Male employees holding an insured job are 12% more than female employees in insured jobs.

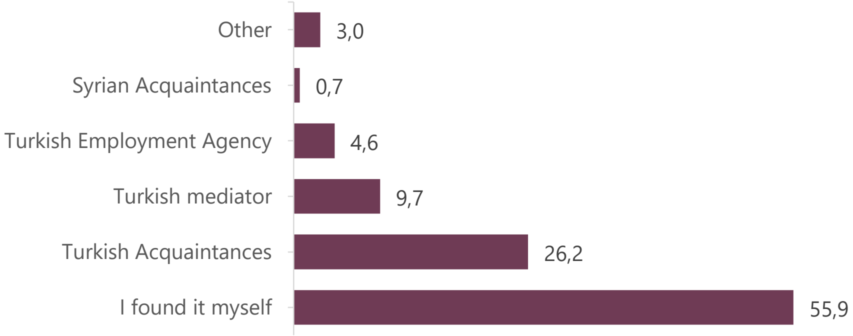

Figure 89: Method of Finding a Job

When looked at how they found the jobs they were currently in, 55.9% of the respondents found these jobs with their efforts, while 26.2% stated that they found it through acquaintances. For Syrian Refugees, these rates are almost the opposite. While 57% of Syrian acquaintances helped them find a job, individual efforts yielded results at 27%.

9.7% of the employees in Gaziantep utilized mediators to find work, while 4.6% of them found jobs via the Turkish Employment Agency. While Syrian Refugees cannot benefit from these two channels sufficiently, it seems that limited relations with locals contributed to finding a job.

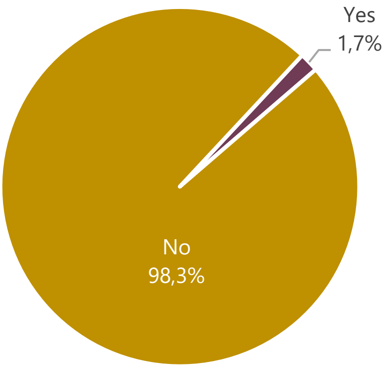

Figure 90: Payment for Entering the Job

1.7% of the employees stated that they paid a certain fee to get a job. First of all, this shows that most of those who are intermediaries in finding a job do this job as part of the social networks. Secondly, those who said that they paid a certain fee to get a job are the ones who said that they found the job themselves previously.

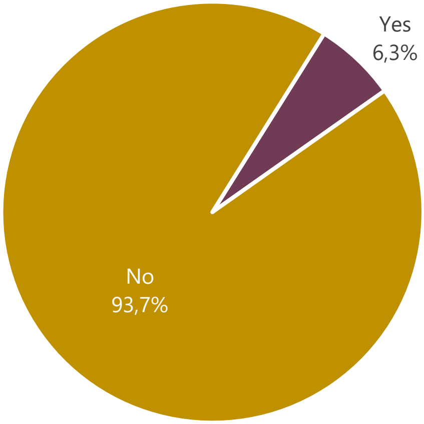

Figure 91: Negotiating with the Employer on Payments

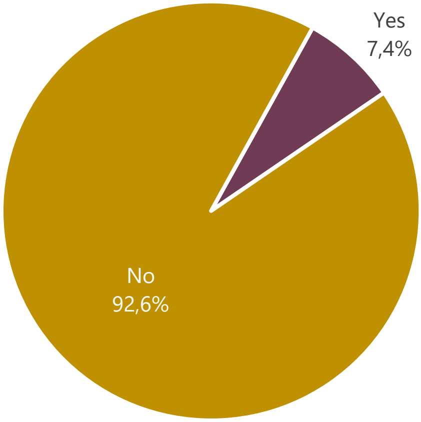

Figure 92: Having Problems with Payment

It is observed that 93.7% of the participants did not negotiate with their employers about determining the wage or the increase afterward. Negotiating wages with the employer is a difficult situation to encounter, except for certain situations. Such a bargain will be even more difficult, especially in the case of high unemployment.

Employees may have problems with the employer in cases such as not specifying the wage at the time of employment, underpaying the wage, not being paid on time, and being paid lower than expected. It is observed that 92.6% of the working participants do not have any problems regarding wages.

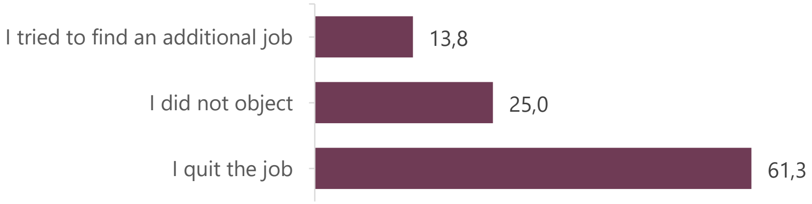

Figure 93: Reaction to Low Wages

Considering the participants' reaction to the cases in which they are paid less than the wage they agreed with the employer, it is observed that 61.3% of them quitted their job while 38.8% of them remained silent on this issue.

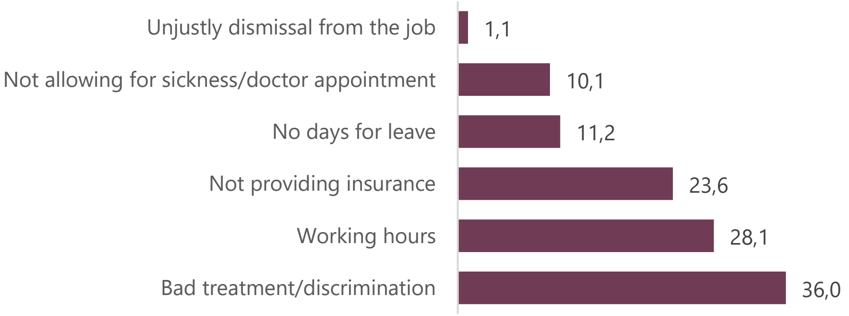

Figure 94: Reasons for Dispute with the Employer

Employers and workers may argue due to certain issues. The question regarding this, workers suffer at workplaces from maltreatment and violations of fundamental rights. Workers' most complained problems have been ill-treatment and discrimination. It is known that younger apprentices, especially in small businesses, are subject to ill-treatment by journeymen and masters. It is seen that employers' desire to make employees work for longer periods and not providing insurance are other important reasons for arguments.

Figure 95: Standard of the Job

13.7% of the people interviewed within the scope of the study stated that they were employers, and 21.7% stated that they worked on their accounts. According to the chart, it is seen that 35.4% of the respondents have established their own

business. On the other hand, 61% are paid, civil servants or workers. Although family members who work unpaid in family businesses seem to be business owners, it is more appropriate to consider them at another standard. Accordingly, the rate of employees would be 64.6%.

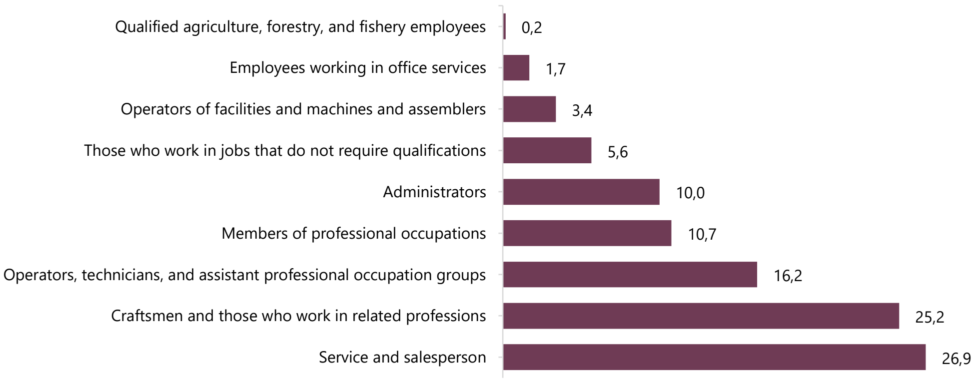

Figure 96: Business Lines of Employees in Their Jobs

Most of the employees are cashiers and sales representatives working in stores or markets. Employees holding jobs such as carpentry and repair is at the second rank. White-collar workers make up 10%, while workers in jobs that do not require qualifications correspond to approximately 6%.

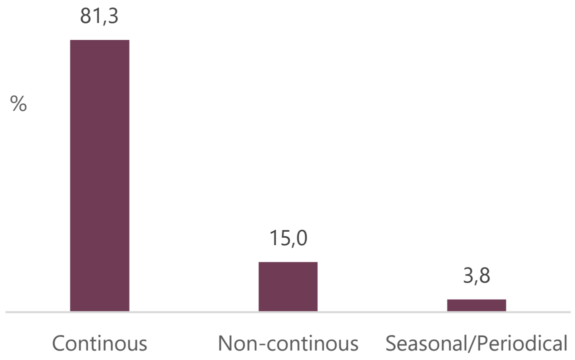

Figure 97: Work Layout

Considering the gender-based employment rates, it is seen that the difference between genders is very high. While 50.6% of men hold a certain job, this rate is only

6.7% for women. However, the rates of holding a regular job are very close between the genders: 81.4% for men, 80.62% for women. Furthermore, the rate of women holding irregular jobs is higher than that of men. Domestic work assigned to women and prevention of women from working by family members, especially spouses, play a major role in this. On the other hand, men have more seasonal jobs. The seasonal revival of some industries, such as construction and tourism, and the fact that this kind of job is mostly held by men lead to this result.

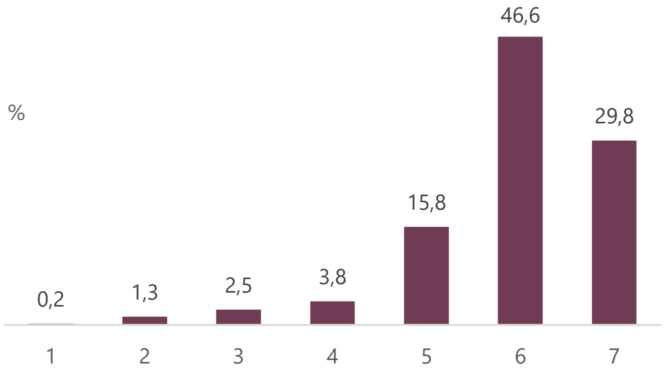

Figure 98: Number of Work Days per Week

In Turkey, the working days for employees in the private sector are six days as the standard, while it is five days for civil servants. In this sense, the average of the participants working 5.9 hours a week confirms that most of them have a regular job. When these two data are compared, 98% of those holding regular jobs work 5, 6, or 7 days a week. 29.8% in the chart (7-day employees) include those who have their shops, such as grocery or repair shop, work overtime, and hold two jobs because they have more difficulty making a living. 83% of those working under five days a week are in irregular and seasonal jobs without any security.

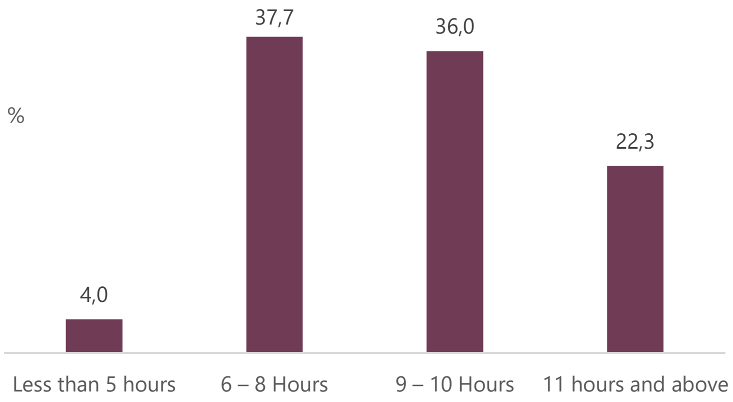

Figure 99: Work Hours per Day

Regardless of whether they are in a regular, irregular job, it is seen that approximately 3 out of 5 participants (58%) work more than 8 hours a day, which is the accepted standard. Among these people, the rate of those working more than 11 hours is 22.3%. In the emergence of this picture, the laborers' rights to organize a union and the dysfunctionality of the existing unions have a great role.

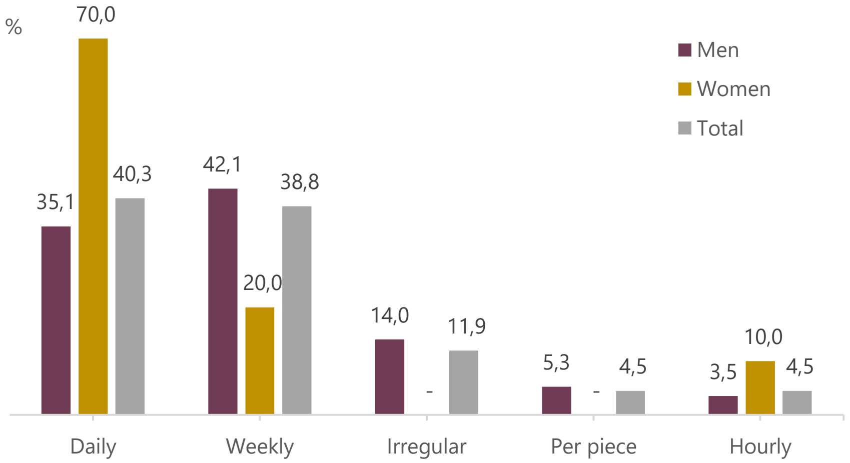

Figure 100: Payment Scheme for Non-Wage Workers

12.5% of the employees receive their wages through certain methods other than monthly wages. Weekly payments, which are mostly associated with the payment method of small tradesmen, correspond to 5% of the total employees. Daily

workers also correspond to 5% of the employees. The remaining 2.5% are those who work irregularly, per hour or piece.

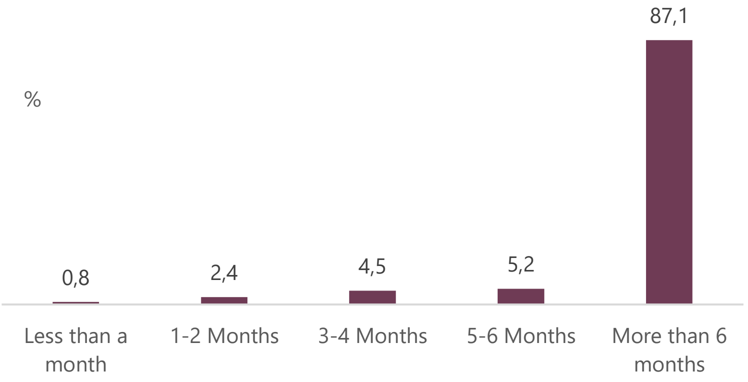

Figure 101: Time Since the Latest Employment

When asked about the "unemployment period" of the unemployed, it is seen that 87.1% of them have been unemployed for more than six months. This shows that when unemployed, the process of finding a job again is highly difficult.

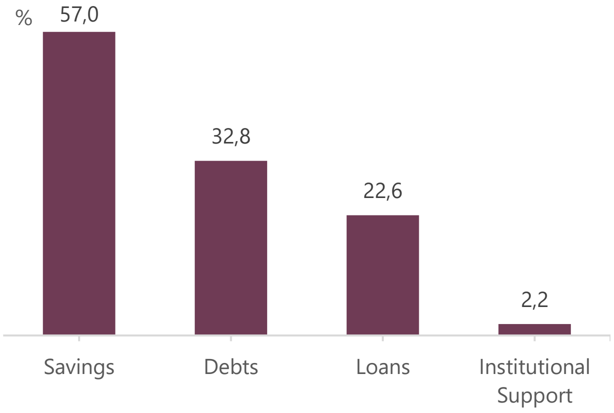

Figure 102: Financial Resources Used While Starting a Business

Host community members mostly use their savings while establishing their businesses. Approximately 41% of those who set up a business started a business with their capital. For the remaining 16%, since their savings alone were not sufficient,

they borrowed money from their acquaintances or banks. It is observed that 43% established their businesses by borrowing from various institutions and individuals.

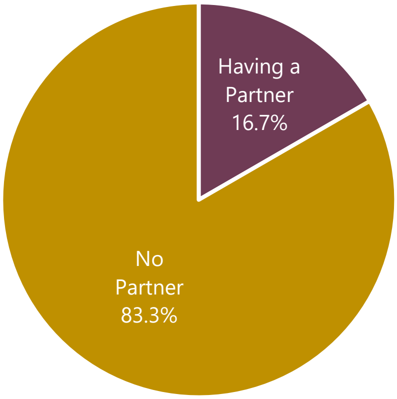

Figure 103: Partnership Status of the Workplace

It is seen that 83% of the participants do not have a partner in their work. When looked at the capital of partnerships, it is seen that 14% of those who said that they set up a business by using their savings or borrowing have partners, while 40% of those who got loans, own partners. This shows that the use of loans is higher among those doing joint business.

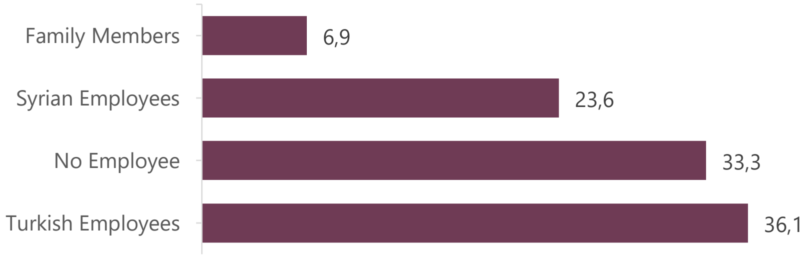

Figure 104: Employee Profile in Workplace

Although this question is asked to only employers who employ at least one person, the rate of those who said they had no employees is 33.3%. These businesses are either family businesses where family members work or businesses that employ workers on a daily wage or wage by piece at various times when necessary. While those who have no Syrian Refugees in their businesses are 43%, the rate of those

who employ Syrian Refugees is 23.6%. When those who said they had no employees are excluded, and the data is recalculated, the Syrian employers are 35.4%. Likewise, the rate of those who said that only family members worked in the workplace should be 10.4% in this case.

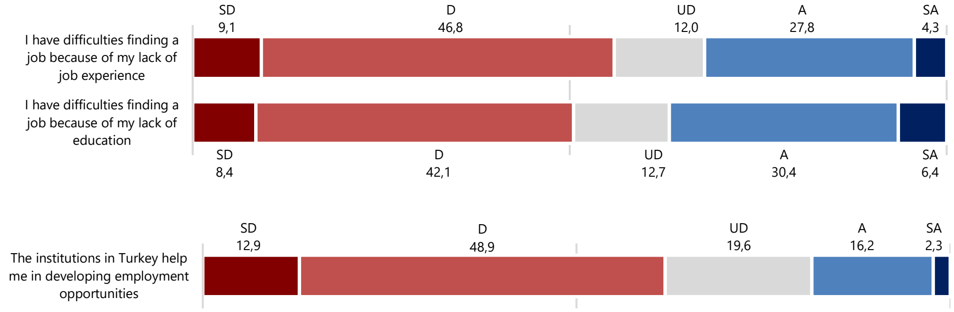

Figure 105: Attitudes towards Work

Participants disagree with all three ideas based on measuring attitudes towards business life. Accordingly, they object to the idea that a lack of education or work experience is a barrier to finding a job. These ideas may have been challenged in two senses. Firstly, they have not had a hard time finding a job because the existence of jobs that do not require qualifications does not necessarily require experience and training to find a job. Moreover, those who are willing to be paid less can be preferred extremely easily by employers. Secondly, the participants may want to say that they have difficulty finding a job anyway, regardless of their education and work experience. Considering that most of the unemployed have not been able to find a job for more than six months, they probably express their objections mostly through the second point.

Another statement here questions whether any institution in Turkey helps them in developing job opportunities or not. Since this question is asked to every segment, regardless of being an employer or employee, it measures people's trust in the institutions they see as authorized, especially the official institutions. Accordingly, people feel insecure.

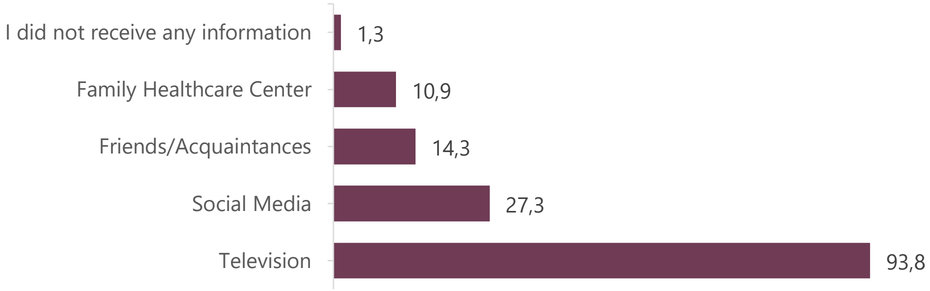

Figure 106: COVID-19 Information Channels

Television is the primary among information channels regarding the COVID-19 pandemic. Social media channels follow this as the second. It can be claimed that the lower internet usage in poorer neighborhoods and the traditional tendency towards the media impacted by the resistance of traditional habits determine these behaviors.

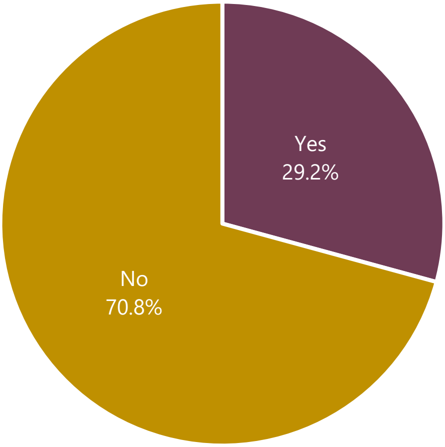

Figure 107: Going to Hospital for Another Reason During the COVID-19 Pandemic

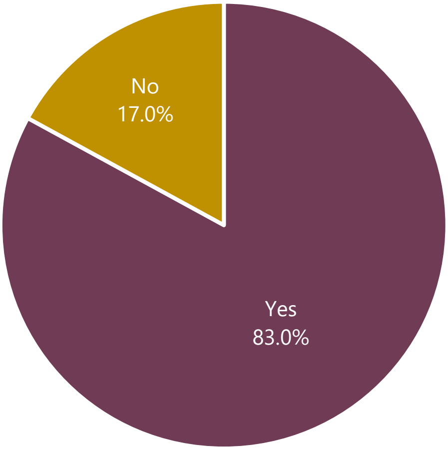

Figure 108: Getting Healthcare Service in Hospital

29.2% of host community members who participated in the study had to go to the hospital during the COVID-19 pandemic, and 83% of them had access to hospital services.

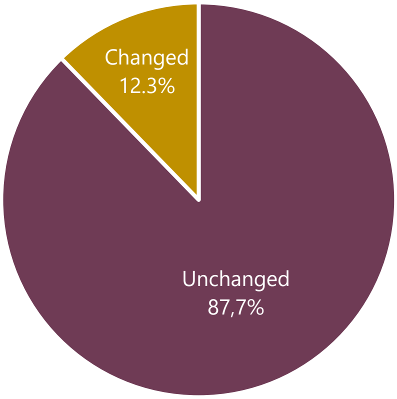

Figure 109: Impact of the COVID-19 Pandemic on Job Switches

While 12% of the 530 participants who responded to the question "whether they are in the same job as they were before the COVID-19 pandemic" stated that they were no longer working where they worked before COVID-19. Approximately 88% of the sample stated that they did not change jobs during the COVID-19 pandemic. Relatively, we can say that job security is a determinant and the COVID-19 pandemic, which is accompanied by increasing unemployment rates, has a lower impact than expected on host community.

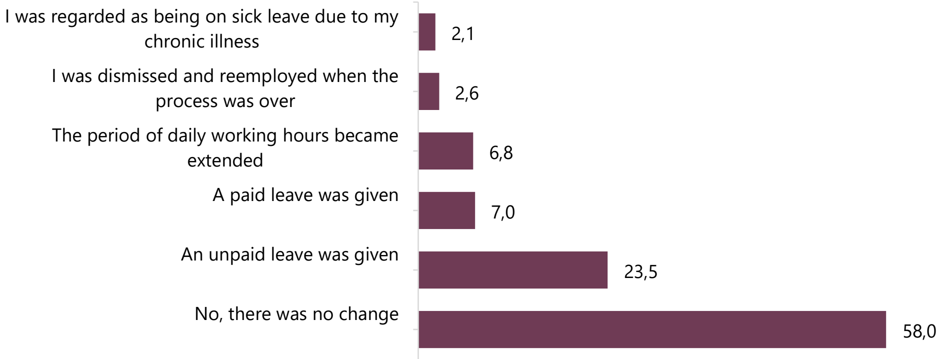

Figure 110: Changes in the Work Status during the COVID-19 Pandemic

While 58% of the local respondents stated that the COVID-19 pandemic did not affect labor processes, nearly 24% stated that they received unpaid leave. Only 2% of the population received paid sick leave due to their chronic illnesses, while 7% stated that they received unpaid leave. The impact of the COVID-19 pandemic on the labor markets is evident for the employees of Gaziantep.

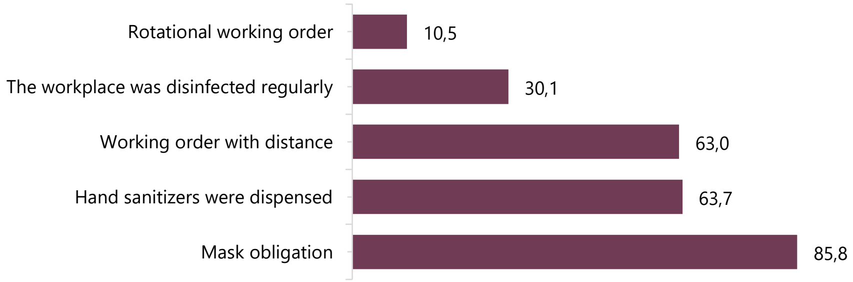

Figure 111: Measures Taken Against COVID-19 in the Workplace

The most prominent COVID-19 precaution in the local respondents' workplaces has been the obligation of wearing masks with 86%. While 10.5% of the employees stated that they started to work in rotation, 30% stated that their workplaces were regularly disinfected. Additionally, 63% stated that they started to keep social distancing, while 63.7% stated that hand sanitizers were given. During the COVID-19 pandemic, there has been a significant change in working conditions.

Media

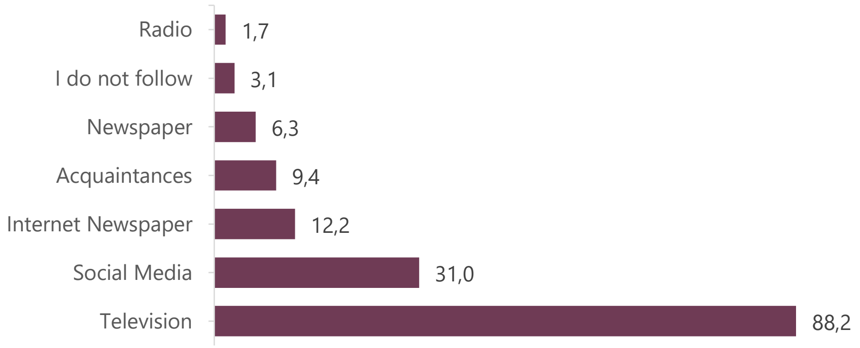

Figure 112: Types of Media to Follow the News Related to Turkey

Majority of the participants (88.2%) follow the news on television. While social media and internet newspapers follow the television, it is seen that getting information from acquaintances is followed by traditional printed media. Despite the prevalence of new media among young people, television still plays a central role in following the news for our respondents, whose average age is 41.

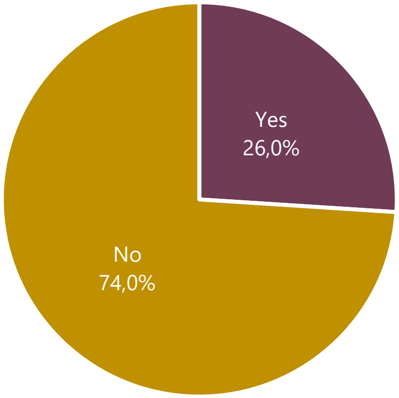

Figure 113: Following the News Related to Syria

It is seen that the majority of host community members do not follow the news about Syria. Especially after the end of ISIS, this interest decreased with the separation of Syria into *de facto* regions under the control of the great powers and the decrease in the violence of the war.

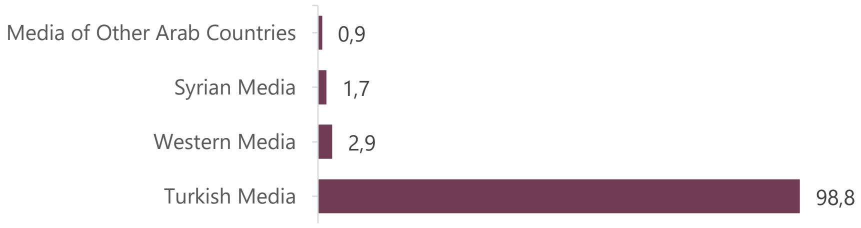

Figure 114: Means for Following the News Related to Syria

Almost all of the host community members follow the events in Syria and consequences of these events from Turkey-based media. The main reason to follow those news in Turkish-based sources can be explained with the lack of foreign language knowledge among local people. However, this high ratio of use of Turkish media shows that Turkish people are far from different international perspectives and evaluations.

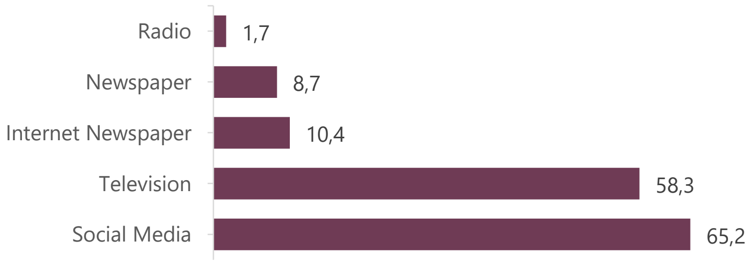

Figure 115: Types of Media in Which Negative News and Comments about Syrian Refugees Was Encountered

Although television is the most used medium in getting news, the fact that the respondents expressed that they are encountering with negative news mostly on social media shows that they can identify negative content at a significant rate. When we include internet newspapers on social media, it is possible to understand why the

participants see the virtual environment as "a medium in which negative news about Syrian Refugees is encountered more."

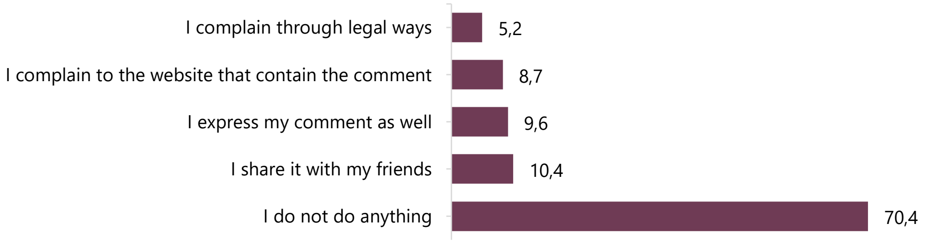

Figure 116: Reactions to Negative News and Comments about Syrian Refugees on Social Media

When measured the nature of reactions of respondents from Turkey towards negative content about Syrian Refugees encountered on social media, the following results emerge: A majority of the participants (70.4%) prefer doing nothing. Other distributions do not present a content corresponding to a meaningful reaction. In this case, the "I do nothing" response can function as a legitimacy tool that enables the reproduction of the contents in question. Such a form of inertia is likely to be considered a confirmation by content producers.

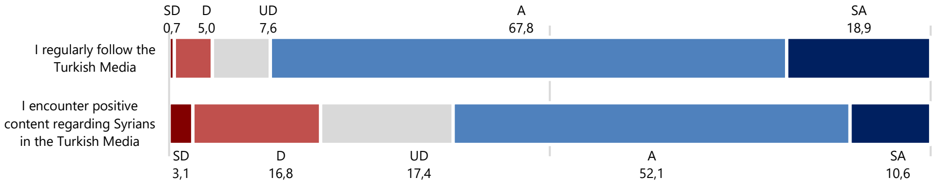

Figure 117: Attitudes towards Media

Fewer people (578) responded to the attitude questions regarding the media. The result obtained from the media attitudes questions shows that the national and/or local media are regularly monitored at a high rate. Besides, the content of the news about Syrian Refugees in these media channels is regarded as positive even though its rate is not very high.

Conclusion and Suggestion

Our study was conducted in neighborhoods in Gaziantep, which are densely cohabited by host community and Syrian Refugees. Since the distributions and concentrations of immigrants and/or refugees in the city are in places where rents are low, the field study has focused on these areas. In that sense, this limitation of our study has enabled us to produce a data set to examine the relationship within particular class. This situation adds distinct authenticity to our study as majority of the quantitative studies about Syrian Refugees do not include the class axis. As a result, we have put forward a study that focuses on the experiences of coexistence of small entrepreneurs, workers and precariat classes, or middle-lower and lower-socioeconomic groups at the neighborhood level. As a result, this report, in which we have presented our data on host community, in general, have represented profile of the middle-lower and lower socioeconomic groups in Gaziantep today.

All interviews were conducted during daylight hours and through home visits, therefore, the participation of women in the sample (61%) is higher than men. Although the ages of the respondents ranged from 15-79, the average age is 41. This has shown that the average age of host community members interviewed on behalf of the households is five years older than the average age of Syrian Refugees interviewed within the scope of the same survey.

It is seen that 73.4% of the respondents are married. Compared to the Syrian population, marriage rates are lower, whereas single and divorced household rates are higher.

Across Gaziantep, the average household size is 4.1 people, while it is 3.4 throughout Turkey. In our sample, the average household size is 4.4 people, and the average number of children in the household is 3.5. Compared to the Syrian people in the city, this rate is lower but more crowded than the average rate in Turkey. Kinship marriages and young marriages are common. 7% of the interviewed households have at least one individual with disabilities.

The rate of becoming a mother before the age of 18 is notable at 16%. The traditional family structure and division of labor based on gender is the dominant structure. The women spend their time mainly with housework, children, caring for the elderly and sick, and worshiping.The pandemic conditions added to this structure pushed women to spend time more in their own houses. Women stated that they are not feeling safe in places such as the city center, market, and neighborhood. The

women interviewed had almost no participation in the public sphere. More women responded to the questions about equality between women and men, and generally, they gave positive responses. 10-20% of males have negative attitudes towards various dimensions of equality, such as rights, education, working, and decision making in the household, or they did not express any opinion. Particularly, it is clear that there is a need for information in the field of gender equality.

60% of women in the sample are primary school graduates, and generally, the education level of women is lower than men. Currently, there is hardly any gender difference among schooled children in the household. These rates are also in line with the Ministry of National Education data for children attending secondary education. However, in the higher stages of education, women and young girls are disadvantaged in terms of both numbers and attitudes. This indicates the need for supportive policies in high school and university participation.

70% of the participants were born in Gaziantep, and others immigrated from neighboring provinces. Gaziantep is a center of attraction within its region. The urban identity, sense of belonging and strong ties of host community members are evident. 71% of the participants stated that they want to continue living in Gaziantep.

78% of our respondents live in detached houses in slum areas and 21% in apartments. The mobility of host community members in the city is relatively high with the effect of social mobility and urban transformation. 63% of the population has been living in the same neighborhood for an average of 5.5 years. 78% of the participants have moved at least twice, and 70% have lived in at least two different neighborhoods. In other words, there is a change of neighborhood in almost every move. The main reasons for changing neighborhoods (unlike Syrian residents) are the desire to marry and move to a new house and live in a better house or neighborhood. More than half of the Gaziantep households interviewed have their own homes.

It is noteworthy that the most visited places in terms of using urban spaces are parks. There is a widespread cultural attitude towards the use of parks in Gaziantep. It is considered common to have a picnic with family in certain parks, especially in summer. Undoubtedly, the COVID-19 pandemic has also directed people to the open-air more.

The view of host community in Gaziantep on Syrians is on a positive course in terms of humanitarian basis and cohesion. 40.9% of host community members identified Syrians as "people fleeing the war," while 33.8% identified them as only "human" regardless of their identity, in addition to 27.6% considering them as "religious fellows." It is understood that the concept of "guest," which is frequently

encountered in the national public opinion, does not have a very strong meaning in Gaziantep.

Host community members define their biggest problems in the city as unemployment, security, and discrimination.

Households without a paid job are 14% higher among the host community than Syrians (5.2%) in Gaziantep. 64% of the households have one individual having a paid job while 20% have two or more individual with paid jobs. The unemployment rate and duration of job search are higher among the host community compared to Syrians Refugees. On the other hand, the rate of having a regular and insured job is higher among host community. While the number of days of work is six days a week for both groups, the daily working hours are generally 8 hours among host community members while it is 10 hours or more among Syrian Refugees. The number of individual having a paid job per household is 1.13 among host community, and the average household size is 4.5. In contrast, there are 1.48 individual having a paid job per household among Syrian Refugees and the average household size for them is 6.6 people. This means taking care of a larger population with a single wage.

The difference between the two groups in terms of welfare can be inferred from the possession of some devices, such as dishwashers, ovens, computers, and tablets, is higher in the households of host community.

While the average income for host community members is 2.933 TL per month, the expenditure has been declared 2.680 TL. For Syrian Refugees, these figures are 2.312 TL and 2.516 TL per month, respectively. There is an income difference between the two groups. According to the calculations of the Confederation of Turkish Trade Unions, when it is considered that the hunger limit for a family of four is 2.590 TL and the poverty line is 8.436 TL for 2020, the degree of poverty of both groups will be understood better. Indeed, the three items that challenge their budgets the most are bills, food, and clothing for host community members.

It is observed that 90.4% of participants from Gaziantep do not receive any financial aid from any institution and 9.6% benefit from these aids. When those who said "No" to the question "Are you getting any assistance?" were asked whether they had received any assistance before, it is found that 12.7% of those received assistance before. This reveals that approximately 23% of the households received assistance at least once. Except for cash assistance, the rate of those who received one or more aid in kind at various periods or regularly is 20.1%. Among these assistances, the most prominent one is food aid. Especially during the COVID-19 pandemic, food packages given to those in need by various institutions are extremely important. Half

of the host community members stated that it would be difficult for them to survive without these aids while about one-third stated that their economic situation have been deteriorated in the last year. The significant difference in rates between those expressing a need and those receiving aid indicates the tension in this area and points out the risk that this tension may be reflected on refugees/Syrian community.

The use of media among host community in Gaziantep is predominantly television. Social media users correspond to one-third of the sample. Almost all of them follow only the Turkish media, and most do not follow Syria's news. Regarding the cohesion policies, it could be said that the indifference results from a practice of coexistence without being concerned with each other. Particularly at the local media level, the coverage of the subject and reporting language are important in cohesion processes.

The data we have obtained indicate that unemployment and poverty will increase due to COVID-19. In 2020, applications for social benefits and food subsidies have been increased. When we consider the findings in general, in the post-COVID-19 period, policies against poverty will be vital for the people we have interviewed. After the pandemic will be over and in the process after that, in addition to health and health literacy services, creating employment opportunities, increasing participation in the labor market, fighting against poverty, especially girls' return to formal education, supply and sustainability of social assistance and services, showing rights-based approaches in this difficult process will be decisive issues for the urban life of Gaziantep.

على مستوى وسائل الإعلام المحلية، تعتبر تغطية الموضوع و لغة التقارير و لهجتها مهمة من ناحية التوافق و التماسك.

تشير البيانات التي حصلنا عليها إلى أن البطالة والفقر سيزدادان بسبب مرض كورونا. في عام ٢٠٢٠ لقد ازدادت طلبات المساعدات الاجتماعية والإعانات الغذائية المعطاة. عندما ننظر في النتائج بشكل عام، في فترة ما بعد مرض كورونا، ستكون سياسات مكافحة الفقر ذات أهمية حياتية للأشخاص الذين قابلناهم. عند الخروج من الجائحة وفترة ما بعدها سيكون عرض النهج القائمة على هذه الحقوق كالصحة وخدمات محو الأمية الصحية، خلق فرص العمل، زيادة المشاركة في سوق العمل، محاربة الفقر، و بالأخص عودة الفتيات إلى التعليم الرسمي، توفير واستمرارية المساعدة والخدمات الاجتماعية، في هذه الفترة الصعبة ستكون قضايا أساسية لحياة مدينة غازي عنتاب المدنية.

يعيش ٧٨٪ من العينة في منازل مستقلة / أحياء فقيرة و ٢١٪ في شقق أبنية. يعتبر التنقل لسكان غازي عنتاب في المدينة مرتفعًا نسبيًا بسبب تأثير الحراك الاجتماعي والتحول الحضري. يعيش ٦٣٪ من السكان في نفس الحي منذ ٥. ٥ سنوات في المتوسط. ٧٨ % من المشاركين انتقلوا مرتين على الأقل و ٧٠٪ عاشوا في حيين على الأقل؛ بمعنى آخر، هناك تغيير في الجوار في كل تنقل تقريبًا. الأسباب الرئيسية لتغيير الأحياء (بشكل مختلف عن السوريين) هي الرغبة في الزواج والانتقال إلى منزل جديد والعيش في منزل أو حي أفضل. أكثر من نصف الأسر التي تعيش في غازي عنتاب من التي تمت مقابلتها تمتلك مساكنها الخاصة.

ما يثير الإنتباه إلى أن أكثر الأماكن الحضرية زيارة في استخدام هي الحدائق. هناك سلوك ثقافي مشترك تجاه ارتياد الحدائق في غازي عنتاب. من الشائع جدًا أن يكون لديك نزهة عائلية في حدائق معينة، خاصة في فصل الصيف. مما لا شك فيه أن تفشي مرض كورونا قد وجه الناس أيضًا إلى الهواء الطلق أكثر.

نظرة غازي عنتاب إلى السوريين تسير في مسار إيجابي من حيث الإنسانية و منظور التوافق. ٤٠. ٩٪ من سكان غازي عنتاب عرفوا السوريون على أنهم "فارون من الحرب". و ٣٣. ٨٪ منهم عرفوهم على أنهم "بشر" بغض النظر عن هويتهم. بينما ٢٧. ٦٪ عرّفوهم بـ "الأخوة بالدين". من الواضح أن مفهوم "الضيف" الذي كثيرا ما يصادف في رأي الجمهور الوطني ليس له استجابة قوية في غازي عنتاب.

يعرّف سكان غازي عنتاب أكبر مشاكلهم في المدينة على أنها البطالة والأمن والتمييز.

نسبة الأسر التي ليس لديها عامل في وظيفة مدفوعة الأجر في غازي عنتاب هي ١٤٪، وهذا أكثر بنسبة ٥، ٢ % بالنسبة للسوريين. ٦٤ % من أسر غازي عنتاب لديها عامل واحد، و ٢٠٪ لديها عاملان بأجر أو أكثر.

نسبة البطالة والبحث عن عمل أعلى بين سكان غازي عنتاب مقارنة بالسوريين. من ناحية أخرى، فإن العمل في وظيفة منتظمة ومؤمنة أعلى بين سكان غازي عنتاب من السوريين. في حين أن عدد أيام العمل هو ٦ أيام في الأسبوع لكلا المجموعتين، فإن ساعات العمل اليومية بشكل عام هي ٨ ساعات بين سكان غازي عنتاب و ١٠ ساعات أو أكثر بين السوريين. يبلغ متوسط عدد أفراد الأسرة لسكان غازي عنتاب ٤. ٥ فرداً لكل أسرة ومتوسط عدد العاملين فيها ١. ١٣فرداً لكل أسرة، بينما يبلغ متوسط عدد السوريين ٦. ٦ أفراد لكل أسرة و بمتوسط للعاملين ١. ٤٨ فرداً. وهذا يعني إطعام عدد أكبر من السكان بدخل أو راتب واحد.

يمكن فهم الفرق في الرفاهية بين المجموعتين من حقيقة أن الأجهزة مثل غسالة الصحون والفرن والكمبيوتر اللوحي موجودة أكثر لدى سكان غازي عنتاب.

في حين أن متوسط الدخل لسكان غازي عنتاب هو ٢٩٣٣ ليرة تركية شهريًا، بينما أن المصاريف تقدر على أنها ٢٦٨٠ ليرة تركية. بالنسبة للسوريين، تبلغ هذه البيانات ٢٣١٢ ليرة تركية و ٢٥١٦ ليرة تركية شهريًا على التوالي. هناك فرق في الدخل بين المجموعتين. وفقًا لحسابات اتحاد نقابات العمال التركية بالنظر إلى أن حد الجوع لأسرة مكونة من أربعة أفراد هو ٢٥٩٠ ليرة تركية وخط الفقر هو ٨٤٣٦ ليرة تركية لعام ٢٠٢٠، عند تخيلنا ذلك نستطيع فهم درجة الفقر بشكل أفضل لكلا المجموعتين.

في الواقع، بالنسبة للمشاركين في غازي عنتاب، فإن العناصر الثلاثة التي ترهق ميزانياتهم هي الفواتير والطعام والملابس.

يتبين أن ٩٠. ٤٪ من المشاركين من غازي عنتاب لا يتلقون أي مساعدة مالية من أي منظمة، و ٩. ٦٪ يستفيدون من هذه المساعدات. عند سؤال الناس عما إذا كانوا قد تلقوا أي مساعدة من قبل أم لا فقد تم إثبات أن نسبة ١٢. ٧٪ ممن أجابوا بـ "لا" على سؤال "هل تحصل على مساعدة؟" أنهم قد تلقوا مساعدة من قبل. وهذا يكشف أن ما يقرب من ٢٣٪ من الأسر تلقت المساعدة مرة واحدة على الأقل. باستثناء المساعدات النقدية، فإن نسبة من يتلقون مساعدة عينية واحدة أو أكثر في أوقات مختلفة أو بشكل منتظم هو ٢٠. ١٪. ومن أبرز هذه المساعدات الغذائية. على وجه الخصوص، في فترة تفشي مرض كورونا، تعتبر حزم الطعام التي تقدمها المؤسسات المختلفة للمحتاجين مهمة للغاية. وذكر نصف المشاركين من غازي عنتاب أنه سيكون من الصعب عليهم الحياة دون مساعدة، وذكر حوالي ثلثهم أن وضعهم الاقتصادي قد تدهور في العام الماضي. يشير الاختلاف النسبي المهم بين من هم مبينين لحاجتهم والذين يتلقون المساعدة إلى التوتر في هذا المجال ويشير إلى خطرإمكانية إنعكاس هذا التوتر أيضًا على المهاجرين.

إن استخدام وسائل الإعلام لسكان غازي عنتاب غالبًا ما يكون التلفزيون. أما مستخدمو وسائل التواصل الاجتماعي هم الثلث. كلهم تقريبا يتابعون فقط الإعلام التركي والأغلبية لا يتابعون الأخبار المتعلقة بسوريا. هذه اللامبالاة من وجهة نظر سياسات التوافق هي جزء من ممارسة التعايش دون الاهتمام ببعضنا البعض. وبالأخص،

النتائج والاقتراحات

تم إجراء بحثنا في أحياء في غازي عنتاب، حيث يعيش السوريون بكثافة. ونظرًا لأن توزيع وتركز المهاجرين أو اللاجئين في المدينة يتم في الأماكن التي تكون فيها الإيجارات منخفضة، فقد ركز العمل الميداني على هذه المناطق. إن هذا القيد لدراستنا قد مكننا من إنتاج قاعدة بيانات ندرس من خلالها العلاقات داخل فئة معينة. إن عدم إعطاء الدراسات الكمية حول السوريين أي مجال للمحور الطبقي أضفى خصوصية مميزة إلى دراستنا. في النهاية تمكننا من إنتاج دراسة على مستوى الحي تركز على تجربة التعايش بين رواد الأعمال الصغار كالعمال والطبقات العاملة الغير المستقرة وكذلك المجموعات الاجتماعية الاقتصادية المتوسطة والدنيا. يقدم هذا التقرير، الذي نقدم فيه بياناتنا عن سكان غازي عنتاب، بشكل عام، لمحة عن الفئات الاجتماعية والاقتصادية المتوسطة والدنيا في غازي عنتاب اليوم.

لقد أجريت جميع المقابلات و الزيارات المنزلية خلال ساعات النهار لذلك كانت نسبة النساء في العينة أعلى بنسبة ٦٢٪ من الرجال. إن أعمار من تمت مقابلتهم تتراوح بين ١٥-٧٩ وكذلك كان متوسط أعمارهم هو ٤١ سنة. هذا يدل على أن متوسط عمر سكان غازي عنتاب الذين تمت مقابلتهم نيابة عن أسرهم هو أعلى ٥ سنوات من متوسط عمر السوريين الذين تمت مقابلتهم ضمن نطاق المسح نفسه.

يتبين أن ٧٣. ٤٪ من الناس الذين أجريت معهم المقابلات أنهم متزوجون. و مقارنة بالسكان السوريين، فإن معدلات المتزوجين أقل، في حين أن معدلات غير المتزوجين والمطلقين أعلى.

بشكل عام إن متوسط أفراد الأسرة هو ٤. ١ لعنتاب، في حين أن هذا العدد في عموم تركيا بشكل عام هو ٣. ٤. أما في عينتنا، يبلغ متوسط الأسرة ٤. ٤ فردًا، ومتوسط عدد الأطفال في الأسرة ٣. ٥ . هذا المعدل بالنسبة للسوريين في المدينة يعد صغيرا لكن يبقى مزدحم مقارنة بالمتوسط في تركيا. إن زواج الأقارب وزواج الشباب وجد أنه أمر شائع. وقد تم تثبيت أن ٧٪ من الأسر التي تمت مقابلتها لديها شخص معاق واحد على الأقل.

نسبة أن تصبح الفتاة أماً قبل سن ١٨ هي نسبة ملفتة للانتباه وتقدر بـ ١٦٪. فما زال الهيكل التقليدي للأسرة وتقسيم العمل على أساس الجنس هو الهيكل المهيمن والسائد. يتركز وقت المرأة عادة على الأعمال المنزلية، ورعاية الأطفال والمسنين والمرضى والعبادة. دفعت هذه الظروف الوبائية التي ظهرت مؤخراً النساء إلى العيش أكثر من قبل في منازلهن. ذكرت النساء أنهن لا يعتبرن المناطق مثل وسط المدينة والسوق والحي آمنة. النساء اللواتي تمت مقابلتهن يكاد أن تكون مشاركتهن في المجال العام معدومة. شاركت النساء أكثر في الأسئلة المتعلقة بالمساواة بين النساء والرجال وتم تقديم إجابات إيجابية بشكل عام.

إن شريحة نسبتها بين ١٠-٢٠٪ من الذكور إما أن أعطت رأي سلبي أو لم تبد رأيها بشأن الأبعاد المختلفة للمساواة مثل الحقوق و الدراسة والعمل واتخاذ القرارات في المنزل. وعلى وجه الخصوص، من الواضح أن هناك حاجة ماسة للمعرفة والأطلاع في مجال المساواة الإجتماعية بين الجنسين.

٦٠٪ من النساء في العينة من خريجات المدارس الابتدائية ومستوى تعليم النساء بشكل عام أقل من الرجال. أما في الوقت الحالي لا يكاد يوجد فرق بين الجنسين بين الأطفال الملتحقين بالمدارس في الأسرة. كما تتماشى هذه المعدلات مع بيانات وزارة التربية الوطنية للأطفال الملتحقين بالتعليم الثانوي. ومع ذلك، في المراحل اللاحقة من التعليم سواء إن كان من حيث الأرقام أو من حيث المواقف تكون النساء والفتيات في وضع غير إيجابي. يشير هذا إلى الحاجة إلى سياسات داعمة للإلتحاق في المدارس الثانوية والجامعات.

٧٠٪ من المشاركين هم من مواليد غازي عنتاب، والآخرون هم من المقاطعات المجاورة لغازي عنتاب. غازي عنتاب هي مركز جاذب داخل منطقتها. الهوية الحضرية والشعور بالانتماء والروابط القوية لسكان غازي عنتاب واضحة، حيث ذكر ٧١٪ من المشاركين أنهم يريدون الاستمرار في العيش في غازي عنتاب.

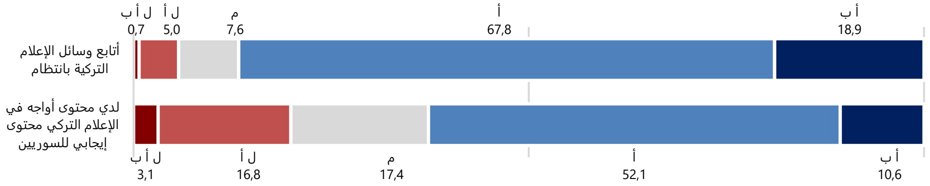

الشكل ١١٧: الموقف تجاه الإعلام

لقد أجاب عدد أقل من الأشخاص على أسئلة المواقف تجاه وسائل الإعلام (٥٧٨). تظهر النتيجة أن وسائل الإعلام الوطنية و / أو المحلية تتم متابعتها بانتظام و بمعدل مرتفع و يبقى محتوى الأخبار عن السوريين في هذه القنوات الإعلامية إيجابياً حتى و إن لم يكن إيجابياً للغاية.

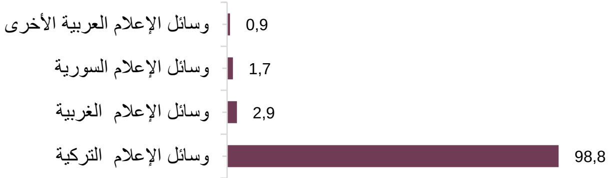

الشكل ١١٤: وسائل متابعة الأخبار المتعلقة بسوريا

تقريبا كل المشاركين من غازي عنتاب يتابعون ما يحدث ونتائج ما يحدث في سوريا عن طريق متابعة وسائل الإعلام ذات المصدر التركي. يمكن القول أن المتابعة التي تتم من قبل وسائل الإعلام ذات المصدر التركي توضح من خلال عدم معرفة السكان المحليين للغة الأجنبية. ومع ذلك، فإن كون إرتفاع النسبة يعود إلى بعد الأتراك عن وجهات النظر والتقييمات الدولية المختلفة.

.

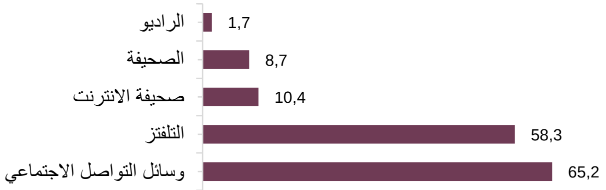

الشكل ١١٥: أنواع الوسائل الإعلامية التي يواجه فيها محتوى سلبي ضد السوريين

على الرغم من أن التلفزيون هو أداة يتم متابعتها بشكل أكبر، إلا أن ما أفاده المشاهدين بأنهم يحصلون في الغالب على الأخبار السلبية من وسائل التواصل الاجتماعي يشير إلى أن المشاركين قادرون وبنسبة مهمة على تشخيص المحتوى السلبي. عندما نقوم بتضمين صحف الإنترنت في وسائل التواصل الاجتماعي نستطيع أن نفهم لماذا يُرى أن المشاركون يتبعون البيئة الافتراضية كأكثر وسيلة لرصد الأخبار السلبية المتعلقة بالسوريين.

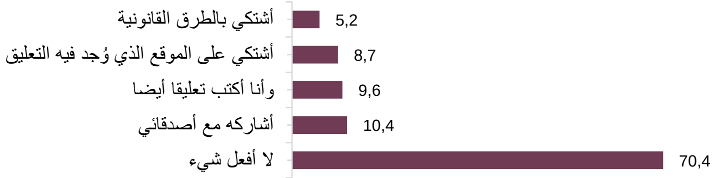

الشكل ١١٦: ردة الفعل على التعليقات السلبية ضد السوريين

في قياس طبيعة رد فعل المشاركين الأتراك على مثل هذه المحتويات السلبية عن السوريين المنشورة على وسائل التواصل الاجتماعي نقابل النتائج التالية: يفضل معظم المشاركين (٧٠. ٤٪) عدم القيام بأي شيء. التوزيعات الأخرى ليس لها أي فكرة أو مضمون لتعطي استجابة ذات مغزى. في هذه الحالة، يمكن أن تعمل الإجابة بـ "لا أفعل شيئًا" كوسيلة شرعية تمكن من إعادة إنتاج تلك المحتويات مرة أخرى. لأن مثل هذا النوع من الجمود وعدم إظهار ردة فعل من المرجح أن يتم اعتباره موافقة من قبل منتجي تلك المحتويات.

الإعلام

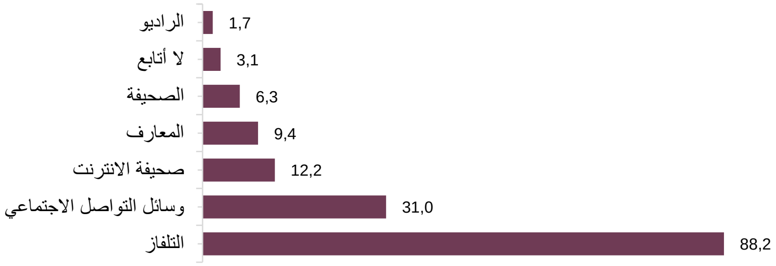

الشكل ١١٢: وسائل متابعة الأخبار المتعلقة بتركيا

يشير قسم كبير من المشاركين (٨٨. ٢٪) إلى التلفزيون باعتباره قناة متابعة الأخبار. بينما يلي ذلك متابعة وسائل التواصل الاجتماعي وصحف الإنترنت، و يُلاحظ أن نسبة متابعة المطبوعات التقليدية أقل حتى من مستوى الحصول على المعلومات من المعارف. على الرغم من انتشار وسائل الإعلام الحديثة بين الشباب، لا يزال التلفزيون يلعب دورًا رئيسيًا في الحصول على الأخبار لعينتنا البالغة من العمر ٤١ عامًا.

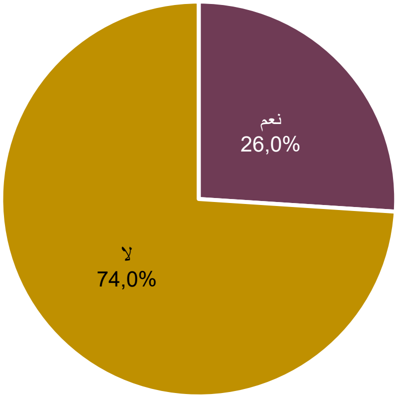

الشكل ١١٣: متابعة الأخبار المتعلقة بسوريا

يُلاحظ أن غالبية سكان غازي عنتاب لا يتابعون الأخبار المتعلقة بسوريا. خاصة بعد انتهاء داعش، وبخضوع سوريا تحت سيطرة القوى العظمى مع تقسيم سوريا إلى مناطق آمنة وتراجع عنف الحرب يمكن القول إن هذا الاهتمام انخفض.

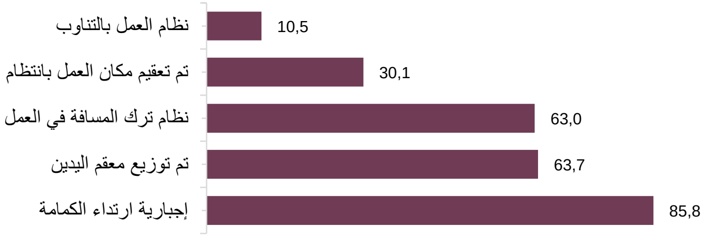

الشكل ١١١: التدابير المتخذة تجاه كوفيد- ١٩ في مكان العمل

كان أبرز الإحتياطات من المرض في المقابلات لسكان غازي عنتاب في أماكن عملهم هو إلزامية ارتداء قناع بنسبة ٨٦٪. في حين ذكر ١٠. ٥٪ من الموظفين أنهم بدؤوا العمل بالتناوب، ذكر ٣٠٪ أنه تم تطهير أماكن عملهم بشكل منتظم، وصرح ٦٣٪ منهم بأنه تم تحويل نظام العمل إلى ترك مسافات بين العمال، وذكر ٦٣. ٧٪ منهم أنه تم توزيع مطهر لليدين. خلال جائحة كورونا كان هناك تغيير كبير في ظروف العمل.

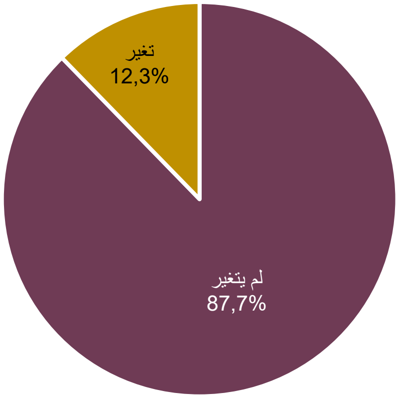

الشكل ١٠٩: تأثير تفشي فيروس كوفيد-١٩ على العمل

٥٣٠ من الأشخاص الذين تمت مقابلتهم والذين أجابوا على سؤال "ما إذا كانوا يعملون في نفس الوظيفة أم لا " قد أوضح ١٢٪ منهم أنهم قد تركوا عملهم الذي كانوا يعملوا فيه قبل فترة الجائحة، بينما ذكر ما يقارب ٨٨٪ من العينة أنهم لم يغيروا وظائفهم أثناء جائحة كورونا.

و بشكل نسبي، يمكننا القول أن الدور الحاسم للأمن الوظيفي وارتفاع معدلات البطالة في فترة الوباء كان لها تأثير أقل من المتوقع على سكان غازي عنتاب.

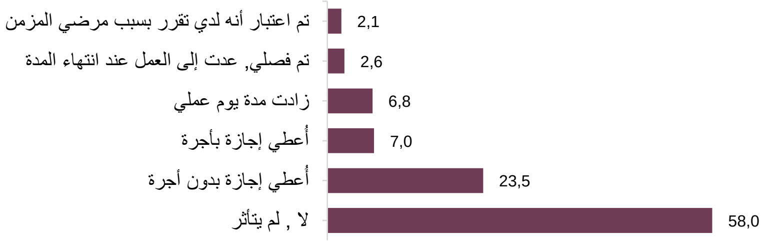

الشكل ١١٠: انعكاس تفشي فيروس كوفيد-١٩ على حياة العمال

بينما ذكر ٥٨٪ من العينة من سكان غازي عنتاب أن فترة وباء كورونا لم يكن لها أي تأثير على فترات العمل، ذكر ما يقارب ٢٤٪ منهم أنهم حصلوا على إجازة غير مدفوعة الأجر. ذكر ٢٪ فقط من السكان أن لديهم تقريرًا طبيًا بسبب مرضهم المزمن، وذكر ٧٪ أنه أمكنهم الحصول على إجازة غير مدفوعة الأجر. إن تأثير انتشار فيروس كوفيد-١٩ على أسواق العمل انعكس بشكل واضح على عمال غازي عنتاب.

كوفيد-١٩

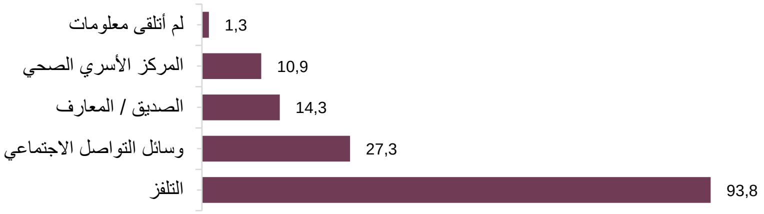

الشكل ١٠٦: القنوات التي تتم متابعة أخبار كوفيد-١٩ من خلالها

يأتي التلفزيون في صدارة الأدوات الإعلامية المتعلقة بمتابعة تفشي فيروس كورونا. تليه قنوات التواصل الاجتماعي. في الأحياء والمناطق الفقيرة يمكن القول إنه لقلة استخدام الإنترنت والعادات التقليدية الأكثر مقاومة تأثيرها في تحديد التفضيلات التقليدية المتعلقة بوسائل الإعلام.

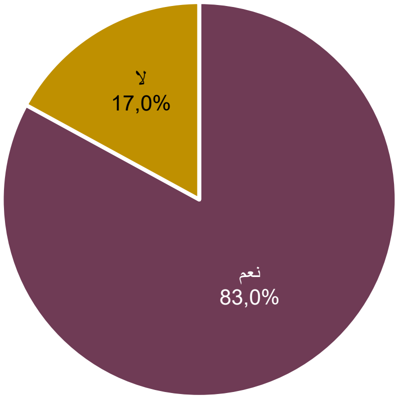

الشكل ١٠٨: إمكانية الحصول على خدمة صحية في المستشفيات

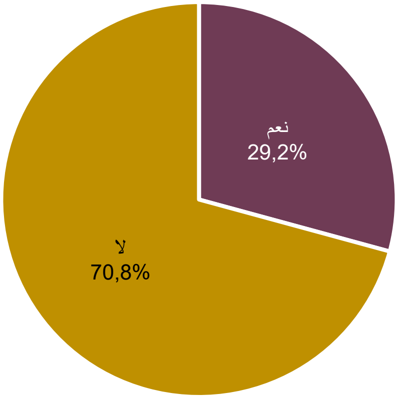

الشكل ١٠٧:الذهاب للمستشفى خلال فترة تفشي فيروس كورونا لسبب مختلف

اضطر ٢٩. ٢٪ من سكان غازي عنتاب المشاركين في الدراسة إلى الذهاب إلى المستشفى أثناء فترة وباء كورونا، و استطاع ٨٣٪ من ضمن تلك النسبة الحصول على الخدمة الصحية في المستشفى.

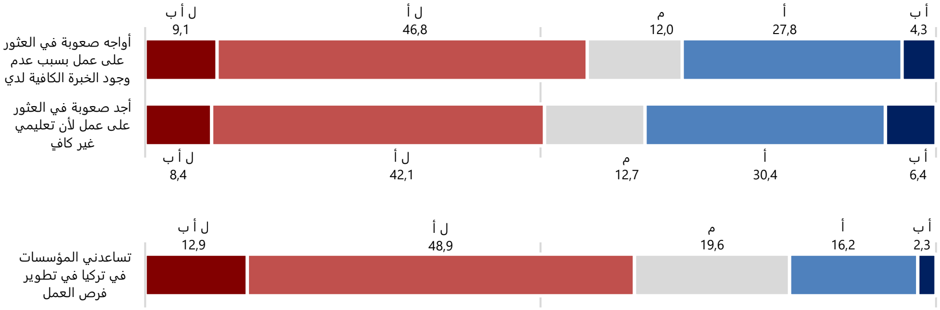

الشكل ١٠٥: مواقف تجاه العمل

يختلف المشاركون مع جميع الأفكار الثلاثة القائمة على قياس المواقف تجاه الحياة العملية. وبناءً عليه، فإنهم يعترضون على فكرة أن الافتقار إلى التعليم أو الخبرة العملية يشكل عائقاً أمام العثور على عمل. يمكن أن يكون اعتراضهم على هذه الأفكار لمفهومين. الأول، أنهم لا يجدون صعوبة بالعثور على عمل. في واقع الأمر، فإن وجود وظائف لا تتطلب مؤهلات لا يتطلب بالضرورة خبرة وتدريبًا للعثور على عمل. علاوة على ذلك فإن أصحاب العمل يفضلون بشكل كبير من يرضون العمل بأجرة أُقل. ثانيًا، قد يرغب المشاركون في القول أنهم يجدون صعوبة في العثور على وظيفة ولكن هذا مستقل و غير مرتبط بتعليمهم وخبراتهم العملية. في واقع الأمر، بالنظر إلى أن معظم العاطلين عن العمل لم يتمكنوا من العثور على عمل لأكثر من ٦ أشهر، يمكن القول إنهم يعترضون في الغالب على هذه النقطة الثانية.

سؤال آخر يتساءل عما إذا كانت المؤسسات في تركيا تدعمهم في تطوير فرص العمل الخاصة بهم. وبما أن هذا السؤال يُطرح على جميع الشرائح، سواء كانوا أرباب عمل أم لا، فإنه يقيس أساساً ثقة الناس في المؤسسات التي يعتبرونها مؤسسات مسؤولة، ولا سيما المؤسسات الرسمية. و وفقا لهذا فإن ثقة الناس بهذه المؤسسات كانت منخفضة للغاية.

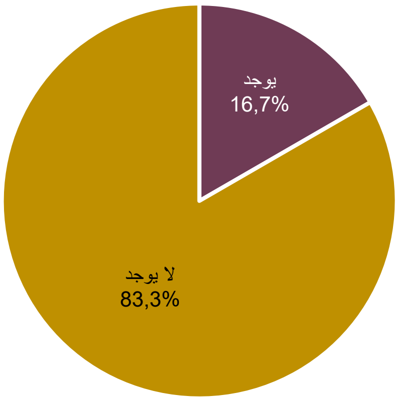

الشكل ١٠٣: وضع الشراكة في العمل

ويلاحظ أن نسبة كبيرة من المشاركين ٨٣٪ ليس لديهم شريك في عملهم. بالنظر إلى رؤوس أموال الشراكات، يُلاحظ أن ١٤٪ ممن يقولون إنهم يفتحون مشروعهم باستخدام مدخراتهم أو باقتراضهم لديهم شركاء، بينما ٤٠٪ ممن سحبوا قروضا من البنك أسسوا أعمالهم مع شركاء. و هذا يشير إلى أن من لديهم شركاء أغلبهم ممن سحبوا قروضا.

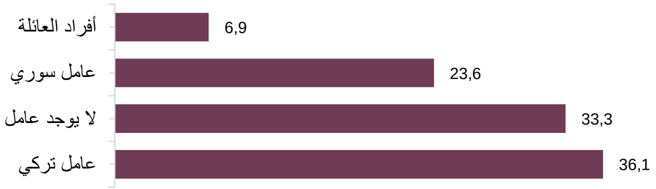

الشكل ١٠٤: ملف تعريف العمال في مكان العمل

في الواقع، على الرغم من أن هذا السؤال يُطرح فقط على أصحاب العمل الذين يوظفون شخصًا واحدًا على الأقل، فإن معدل أولئك الذين يقولون إنه ليس لديهم موظف هو ٣٣. ٣٪. من هذا المنطلق، يمكن فهم أن هذه الشركات هي إما شركات عائلية يعمل فيها أفراد العائلة، أو أنها شركات تلجأ لاستئجار عمال للعمل بالقطعة أو باليومية في أوقات مختلفة عند الضرورة بدون عمال يعملون بشكل منتظم و مستمر. بينما تبلغ نسبة من ليس لديهم عمال سوريين ٤٣٪، بلغت نسبة الذين يشغلون عمال سوريين ٢٣. ٦٪.

عندما يتم استبعاد أولئك الذين يقولون أنهم لا يمتلكون موظفين و إعادة الحساب مرة أخرى، يمكن ملاحظة أن نسبة الموظفين السوريين هي في الواقع ٣٥. ٤٪. وبالمثل، يجب أن تكون نسبة من يقولون إن أفراد الأسرة فقط هم من يعملون ١٠. ٤٪.

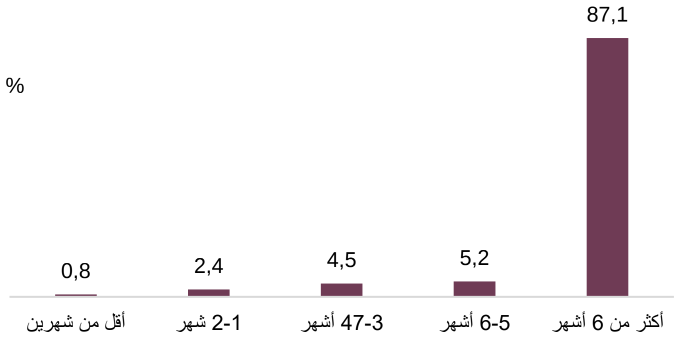

الشكل ١٠١: المدة منذ ترك العمل السابق

عند السؤال عن " فترات البطالة " للعاطلين عن العمل، تبين أن ٨٧. ١٪ منهم عاطلون عن العمل لفترة تزيد عن ٦ أشهر. هذا يدل على أن عملية العثور على عمل مرة أخرى عند العاطلين عن العمل هي عملية صعبة للغاية.

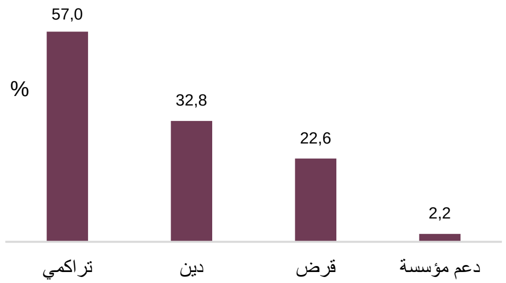

الشكل ١٠٢: مصادر التمويل عند تأسيس العمل

يستخدم نسبة كبيرة من سكان غازي عنتاب في الغالب مدخراتهم الخاصة أثناء تأسيس أعمالهم. ما يقرب من ٤١ ٪ من أولئك الذين أسسوا عملًا قد أسسوا عملهم من رؤوس أموالهم الخاصة. بالنسبة للـ ١٦٪ المتبقية، بسبب أن مدخراتهم وحدها لم تكن كافية، فقد اقترضوا من معارفهم أو من البنوك. ويلاحظ أن قسم نسبته ٤٣٪ كانوا قد أسسوا أعمالهم بالاقتراض من مختلف المؤسسات والأفراد.

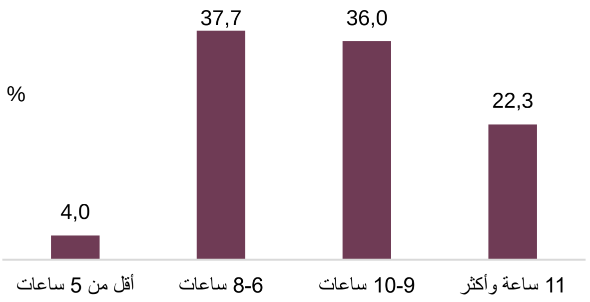

الشكل ٩٩: مدة العمل اليومية

بغض النظر عما إذا كانوا يعملون في وظيفة منتظمة أو في وظائف غير منتظمة، يُلاحظ أن حوالي ٣ من كل ٥ مشاركين (٥٨٪) يعملون أكثر من ٨ ساعات في اليوم و هو المعيار اليومي المقبول.
نسبة من يعملون أكثر من ١١ ساعة هي ٢٢. ٣٪. ما أدى إلى ظهور الجدول بهذه الصورة، هو الدور الكبير لحرمان العاملين من حقوقهم في الاتحادات النقابية، و خمول و عدم فاعلية النقابات الموجودة.

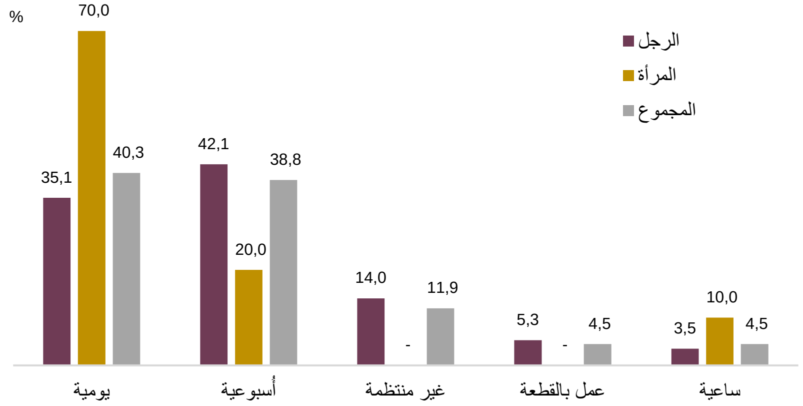

الشكل ١٠٠: نظام دفع الراتب (ما عدا الشهرية)

١٢. ٥٪ من العمال يتقاضون أجورهم بطرق أخرى غير الشهرية. ما يعادل ٥٪ من العاملين يتقاضون أجورهم بشكل أسبوعي و هو ما تم تحديده غالبا بطرق دفع التجار الصغار. العاملين باليومية مرة أخرى يعادلون ٥٪ من مجموع العاملين. الشريحة المتبقية التي تشكل ٢. ٥٪ هم عمال بوظائف غير منتظمة أو ممن يعملون بالساعة أو يتقاضون أجورهم على القطعة.

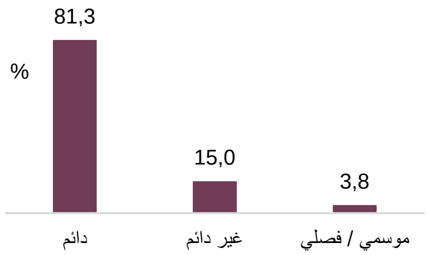

الشكل ٩٧: نظام العمل

بالنظر إلى معدلات التوظيف على أساس الجنس، يُلاحظ أن الفرق بين الجنسين مرتفع للغاية. في حين أن ٥٠. ٦٪ من الرجال يعملون في وظيفة معينة، فإن هذه النسبة هي ٦. ٧٪ فقط للنساء. ومع ذلك، فإن معدلات العمل في عمل ما بشكل منتظم متقاربة للغاية بين الجنسين: بينما هذه النسبة ٨١. ٤٪ للرجال، ف إنها تبلغ ٨٠. ٦٢٪ بالنسبة للنساء. بالإضافة إلى ذلك، فإن نسبة النساء العاملات في وظائف غير منتظمة أعلى من نسبة الرجال. ويلعب إسناد العمل المنزلي إلى المرأة ومنعها من قبل أفراد الأسرة، وخاصة الأزواج، دورًا كبيرا في ذلك. من ناحية أخرى، يعمل الرجال أكثر في الوظائف الموسمية. خاصةً الانتعاش الموسمي لبعض مجالات العمل مثل أعمال البناء والسياحة والحقيقة أن هذه الأعمال يتم شغلها في الغالب من قبل الرجال مما يؤدي إلى هذه النتيجة.

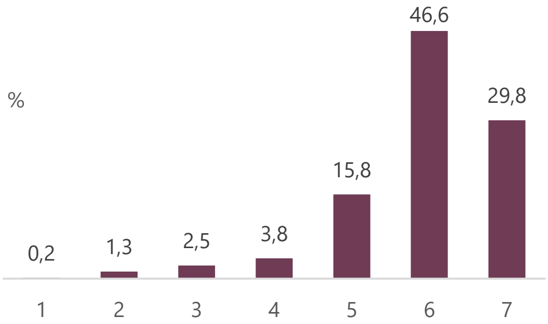

الشكل ٩٨: عدد أيام العمل في الأسبوع

في تركيا، إن عدد أيام العمل الأسبوعية بشكل أساسي للعاملين في الشركات الخاصة هو ستة أيام، أما بالنسبة للموظفين فهذا العدد هو خمسة أيام. وبهذا المفهوم، فإن متوسط عدد ساعات عمل المشتركين و المقدر ب ٥. ٩ ساعات يؤكد عمل الغالبية بأعمال منتظمة و مستقرة. عند مقارنة مجموعتي البيانات هاتين، يمكن ملاحظة أن ٩٨ ٪ من أولئك الذين يعملون في وظائف منتظمة يعملون لمدة ٥ أو ٦ أو ٧ أيام في الأسبوع. الشريحة التي تشكل ٢٩. ٨٪ من الرسم البياني (العاملون لمدة ٧ أيام أسبوعيا) يشمل أولئك الذين يعملون ساعات إضافية لكي يحسنوا من ظروفهم المعيشية الصعبة، وأولئك الذين يعملون في وظيفتين، وأولئك الذين يعملون في البقالة الخاصة بهم، والعاملين بأعمال الإصلاح والصيانة و ما شابهها. ٨٣٪ ممن يعملون أقل من ٥ أيام في الأسبوع هم من يعملون في وظائف غير منتظمة وموسمية غير مضمونة.

قد تحدث بعض المناقشات بين العمال و صاحب العمل. لهذا السبب تم توجيه سؤال حول سوء المعاملة وانتهاكات الحقوق الأساسية التي يعاني منها العمال في أماكن العمل. أكثر مشكلة اشتكى منها العمال كانت المعاملة السيئة و التمييز. من المعروف و خاصة في أماكن العمل الصغيرة أن العمال الصغار سنا يتعرضون للمعاملة السيئة من قبل مشرفي العمال و المسؤولين عنهم.

يبدو أن رغبة أصحاب العمل تشغيل العمال ساعات عمل أطول و عدم تسوية وضع التأمين لهم هي من الأسباب الأخرى المهمة لحصول بعض النقاشات أيضا.

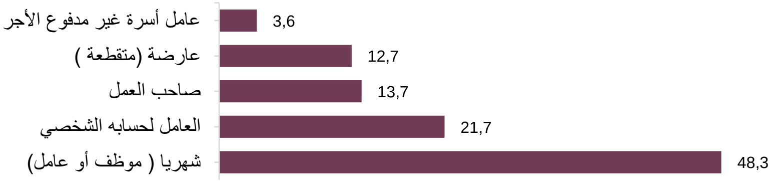

الشكل ٩٥: طبيعة العمل

أفاد ١٣. ٧٪ من الأشخاص الذين تمت مقابلتهم في نطاق البحث بأنهم أصحاب عمل، وصرح ٢١. ٧٪ أنهم يعملون لحسابهم الخاص. وفقًا للجدول، يُلاحظ أن ٣٥. ٤٪ من الذين تمت مقابلتهم قد أسسوا أعمالهم الخاصة. من ناحية أخرى، ٦١٪ هم موظفون براتب أو عمال. على الرغم من أن أفراد العائلة الذين يعملون بدون أجر في أماكن عمل العائلة الخاصة، إلا أنه سيكون من الأصح اعتبارهم في فئة العمال. وعليه تبلغ نسبة العمال ٦٤. ٦٪.

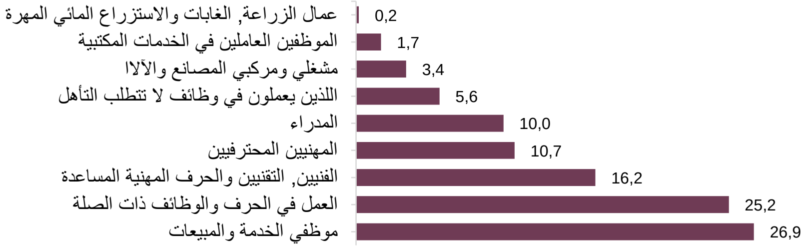

الشكل ٩٦: فرع العمل

معظم الموظفين هم عمال المحاسبة و مسؤولو المبيعات في المتاجر أو المحلات. يأتي في المرتبة الثانية العاملين في مهن مثل النجارة والتصليح. يشكل الموظفون في المكاتب و الشركات و المدراء ١٠٪، والعمال الذين يعملون في وظائف لا تتطلب مؤهلات يشكلون حوالي ٦٪.

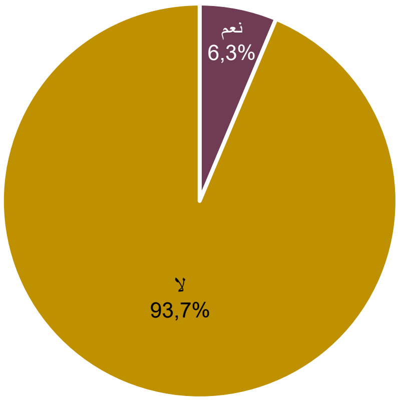

الشكل ٩١: التفاوض مع صاحب العمل بشأن الأجرة

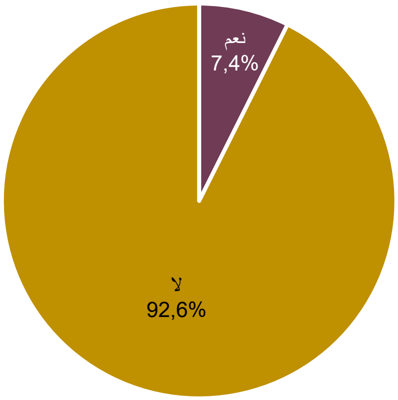

الشكل ٩٢: مواجهة مشكلة بشأن الأجرة

يُلاحظ أن ٩٣. ٧٪ من المشتركين لم يتفاوضوا مع أرباب عملهم حول تحديد الأجر أو الزيادة بعد ذلك. التفاوض على الأجور مع صاحب العمل هو وضع يصعب مواجهته إلا في حالات استثنائية. و خاصة في حالة البطالة المرتفعة، فإنه سيكون من الصعب حدوث مثل هكذا مفاوضة.

قد يواجه الموظفون مشاكل مع صاحب العمل في حالات مثل عدم تحديد الراتب في وقت البدء بالعمل، ودفع أجرة أقل من المتفق عليه، وعدم الدفع في الوقت المحدد ودفع أجر أقل من المتوقع. لوحظ أن ٩٢. ٦٪ من المشاركين العاملين لا يعانون من أي مشاكل تتعلق بالأجور.

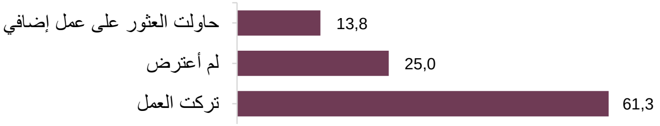

الشكل ٩٣: ردة الفعل عند أخذ راتب منخفض

بالنظر إلى رد فعل المشاركين عندما يتقاضون رواتب أقل من الأجر المتفق عليه مع صاحب العمل، يتبين أن ٦١. ٣٪ منهم تركوا العمل، ٣٨. ٨٪ منهم التزم الصمت في هذا الأمر.

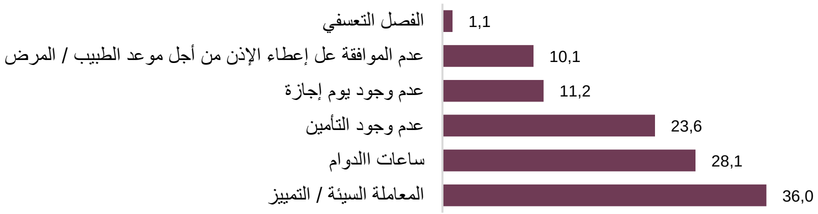

الشكل ٩٤: أسباب حدوث مشاكل مع صاحب العمل

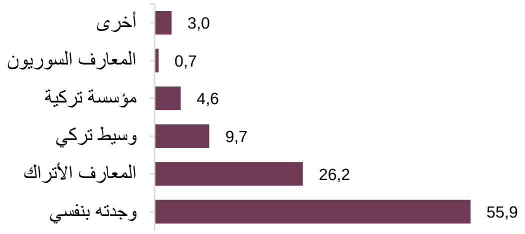

الشكل ٨٩: طريقة إيجاد العمل

بالنظر إلى كيفية إيجادهم الوظائف التي يعملون عليها حاليًا، وجد المشاركون هذه الوظائف بجهودهم الخاصة بنسبة ٥٥. ٩٪؛ ٢٦. ٢٪ أفادوا بأنهم عثروا عليه من خلال معارفهم. بالنسبة للسوريين، هذه المعدلات معاكسة تقريبًا: في حين أن ٥٧٪ وجدوا العمل بمساعدة المعارف السوريين، فإن الجهود الفردية أسفرت عن نتائج بنسبة ٢٧٪.

بينما ٩. ٧٪ من سكان غازي عنتاب كانوا قد استخدموا وساطة لإيجاد عمل، فإن ٤. ٦٪ منهم كانوا قد وجدوا العمل عن طريق مؤسسة العمل التركية. في حين أن السوريين لا يستفيدون بشكل كافي من هذين السبيلين، يبدو أن العلاقات المحدودة مع السكان المحليين تفيد بشكل جيد في العثور على وظائف.

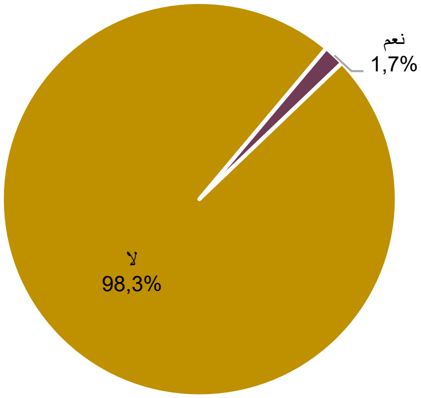

الشكل ٩٠: دفع أجرة للحصول على العمل

بلغ ما نسبته ١. ٧ بالمئة من الموظفين ذكروا أنهم دفعوا رسومًا معينة للحصول على وظيفة. بادئ ذي بدء، يوضح هذا أن معظم أولئك الذين يعملون كوسطاء في العثور على وظائف يقومون بذلك كجزء من الشبكات الاجتماعية التي يتواجدون فيها. و ثانيا في الواقع، أن معظم الذين قالوا أنهم قد دفعوا أجرة للحصول على العمل هم ذاتهم الذين قالوا أنهم قد وجدوا العمل بأنفسهم مسبقا.

عندما يُسأل العاملون عما إذا كانوا قد عملوا من قبل أم لا، فمن المفهوم أن ٥٣٪ عملوا من قبل في غير مكان، و ٤٧٪ ما زالوا يعملون في عملهم الأول. هذا يعني أن العمال لا يعملون لوقت طويل في وظيفة محددة، وأن تغيير العمل أمر شائع. كما يتضح من الجدول أعلاه، فإن السبب الأكثر شيوعًا لتغيير الوظائف هو من أجل العمل في عمل آخر. عدم التوافق مع صاحب العمل أو غيره من الموظفين لأسباب مختلفة، والملل و الضجر من وظيفة معينة، يدفع الموظفين للبحث عن وظائف جديدة.

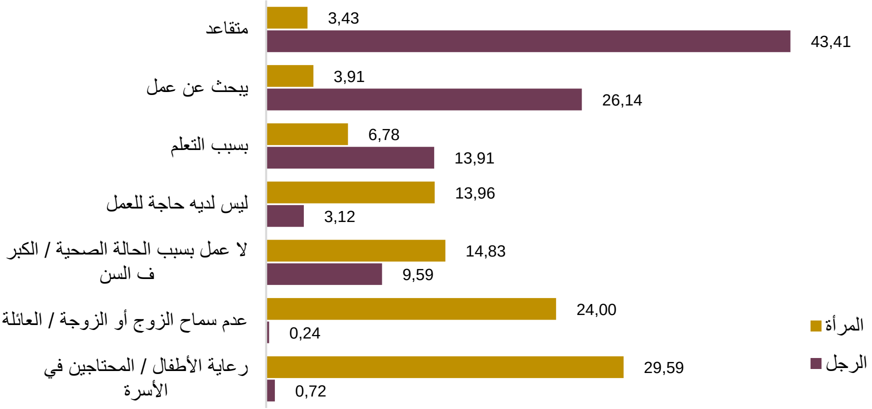

الشكل ٨٧: سبب عدم العمل

عندما سُئل المشاركون الذين ذكروا أنهم لا يعملون عن "سبب عدم العمل"، ذكر ٢٢. ٤٪ من المجيبين أنهم لا يستطيعون العمل إما لأنهم كانوا يعتنون بالأطفال أو لأن هناك أشخاص بحاجة إلى المساعدة في الأسرة. أفاد ١٨. ١٪ من المشاركين أنهم لا يعملون لأن أزواجهم أو عائلاتهم لم تسمح لهم بذلك. باستثناء حالات قليلة، ٩٩٪ من كلا السببين هي الإجابات التي قدمتها النساء، أي ما يعادل ٤٠. ٥٪ من المجيبين. وعليه، فإن توزيع الأدوار بين الجنسين والدور المنوط بالمرأة داخل الأسرة من أهم أسباب البطالة للمرأة.

يعتبر التقاعد أحد الأسباب المهمة لعدم عمل الرجال. السبب الثاني الأكثر شيوعًا للرجال غير العاملين هو البحث عن وظيفة. بمعنى آخر، بما أن الرجل يُنظر إليه على أنه الجنس الذي يجب أن يعمل، فهو عاطل عن العمل فقط بسبب التقاعد أو فقدان وظيفته أو عدم قدرته على العثور على وظيفة.

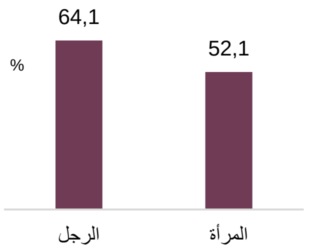

الشكل ٨٨: وضع العاملين من ناحية التأمين

بينما يعمل ٦٢٪ من الموظفين بتأمين، يعمل ٣٠٪ منهم بدون تأمين. يعمل الموظفون الذكور بنسبة ١٢٪ أكثر من الموظفات في الوظائف المؤمن عليها.

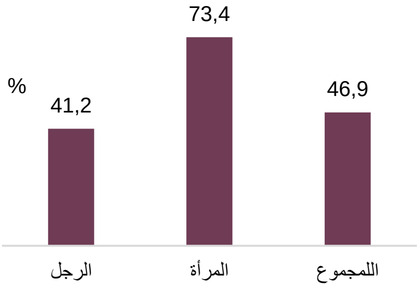

الشكل ٨٤: الذين ما زالوا يعملون في عملهم الأول

عند السؤال عما إذا كانوا قد عملوا في وظيفة أخرى من قبل، من المفهوم أن ٤٦. ٩٪ من الموظفين ما زالوا يعملون في وظيفتهم الأولى و ٥٣. ١٪ كانوا قد عملوا في وظائف أخرى من قبل. ومع ذلك، فإن نسبة النساء العاملات في أول عمل لهن أعلى بكثير من نسبة الرجال.

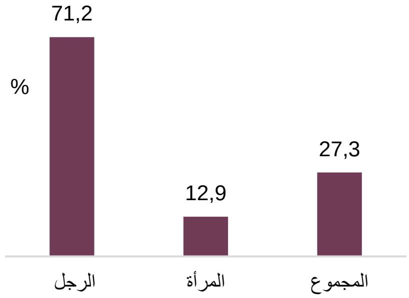

الشكل ٨٥: الذين كان لديهم عمل و فقدوه

تظهر ردود الأشخاص الذين تمت مقابلتهم على سؤال "ما إذا كان العاطلون عن العمل حاليًا قد عملوا مسبقا أم لا" أن ٢٧. ٣٪ ممن لا يعملون قد فقدوا وظائفهم أو تركوا وظائفهم. هذه النسبة عند الرجال أعلى بكثير من نسبتها عند النساء.

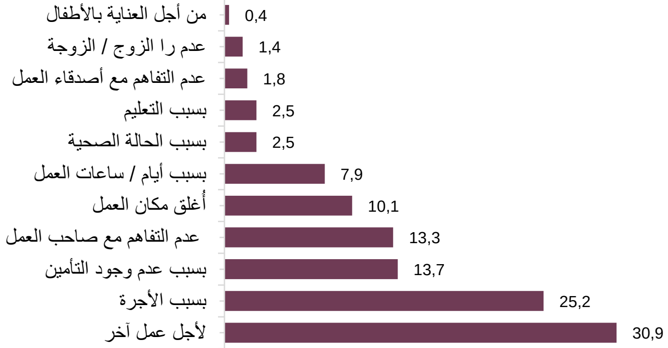

الشكل ٨٦: سبب ترك العمل

العمل و الحياة المهنية

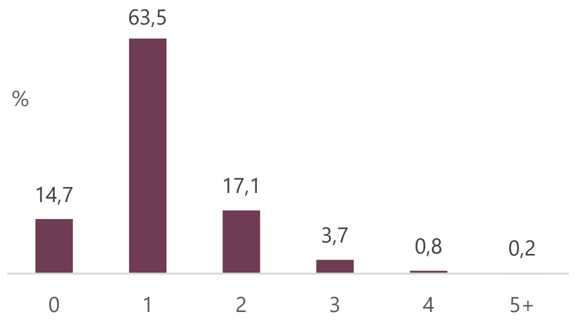

الشكل ٨٢: عدد أفراد الأسرة العاملين بوظيفة ذات أجر

من اللافت للنظر أن عدد الأشخاص الذن لا يعملون بوظيفة ذات أجر في المنزل من أهالي غازي عنتاب أعلى بالمقارنة مع السوريين، في حين أن الأسر التي ليس لها أفراد ممن يعملون بأجر بلغت نسبتها ٥. ٢٪ بين السوريين، ترتفع هذه النسبة إلى ١٤. ٧٪ بين سكان غازي عنتاب. بين سكان غازي عنتاب، يبلغ عدد العاملين لكل أسرة ١. ١٣. هذا يعادل ٢٥. ٥٪ من السكان. بالنسبة للسوريين، هذا المعدل هو ١. ٤٨. لا ينبغي أن يعني الفارق في هذه الأرقام بين المجموعتين أن السوريين لديهم فرص عمل أعلى؛ لأنه عند فحص جداول الدخل والنفقات، يتبين أن السوريين يكسبون أقل على الرغم من أنهم يعملون أكثر. و اذا ما أردنا احتساب أن عدد أفراد العوائل السورية أعلى سنلاحظ أن حصة الفرد من الدخل الشهري هي أقل أيضا. يجب أن يؤخذ في الاعتبار أن السوريين الذين يعملون في وظائف غير آمنة وذات دخل منخفض و أعمال غير مواتية يساهم و يأثر أيضا في انخفاض الدخل.

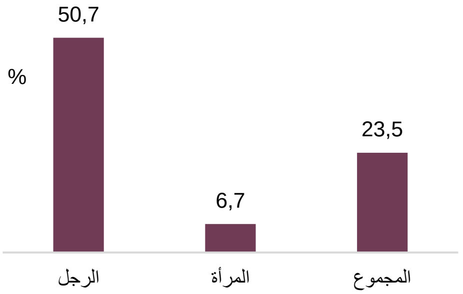

الشكل ٨٣: نسب العمل بالنسبة للجنس

بينما أعطى ٢٣. ٥٪ من المشاركين إجابة إيجابية على سؤال ما إذا كانوا يعملون الآن أم لا، بينما أجاب ٧٦. ٥٪ منهم بالنفي. نسبة الرجال الذين يعملون هي ما يقارب النصف، في حين أن هذا المعدل هو ٧٪ فقط للنساء.

يكشف بحثنا أن متوسط الدخل والنفقات المعلنة في غازي عنتاب قريبة جدًا من بعضها البعض. هذا يعني أنه لا يمكن التوفير من هذا الدخل و أن المعيشة و الاكتفاء بهذا الراتب أمر صعب. من النتائج المهمة التي تظهر من هذا المؤشر ارتفاع معدل الإجماع علــى أنه من الصعب على السكان المحليين الحياة دون مساعدات. في حين أن هناك اعتقادًا شائعًا بأن الأوضاع قد ساءت في العقد الماضي، فإن معدل أولئك الذين صرحوا بأنهم لم يتمكنوا من المعيشة في الشهر الماضي مرتفع جدًا. وبهذه النتائج، كما تم ذكره سابقًا، تشير إلى أن صعوبة دفع الفواتير ما هو إلا انعكاس للتطورات الاقتصادية السلبية للناس في تركيا في السنوات الأخيرة.

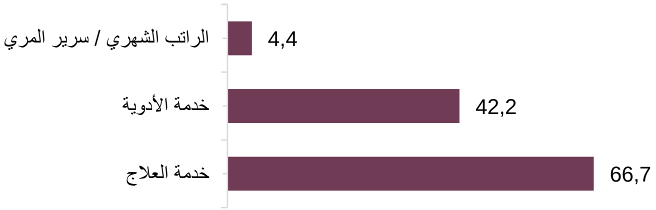

الشكل ٧٩: نوع المساعدة الصحية

تم تحديد نسبة من يتلقون المساعدات الصحية بـ ٩. ٨٪. ٦٦. ٧٪ من المستفيدين من هذه المساعدات استفادوا من مساعدات علاجية و ٤٢. ٢٪ منهم استفادوا من المساعدات الدوائية. ٤. ٤٪ من المشتركين إما أنهم يستفيدون من مرتب الصحة/الإعاقة أو يعفون من دفع رسوم سرير المستشفى اليومية.

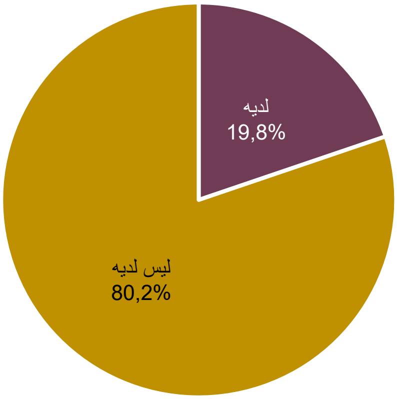

الشكل ٨٠: ملكية العائلة للكرت الأخضر

حوالي ٥/١ من سكان غازي عنتاب يمتلكون الكرت الأخضر، والذي يوفر خدمات رعاية صحية مجانية للمواطنين الذين ليس لديهم ضمان اجتماعي ودخل لتوفير سبل عيشهم، في إطار القانون رقم ٣٨١٦.

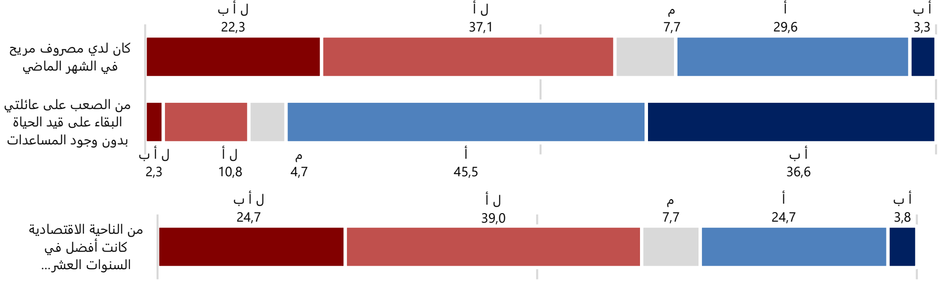

الشكل ٨١: مواقف تجاه الوضع الاجتماعي والاقتصادي

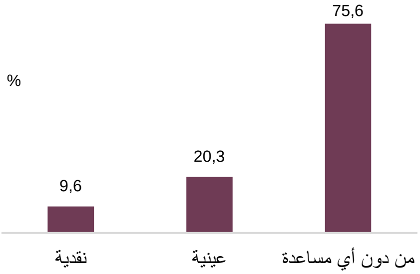

الشكل ٧٧: أنواع المساعدات المتلقاة

بينما أفاد ٧٥. ٦ ٪ من المشاركين أنهم لا يستفيدون من أي مساعدة. الفئة الأخرى البالغة نسبتها ٢٤. ٤٪ ممن يتلقون مساعدات يتلقون مساعدة أو أكثر. بينما حصل ٩. ٦٪ من سكان غازي عنتاب على مساعدات نقدية، استفاد ٢٠. ٣٪ منهم من المساعدات العينية.

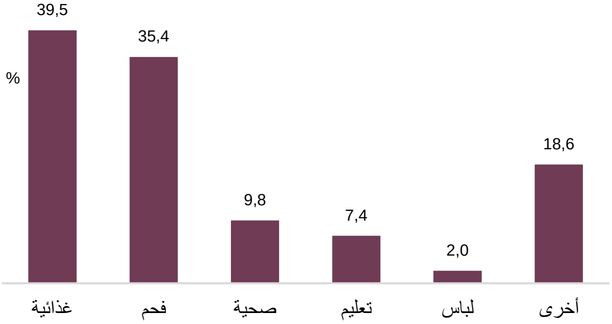

الشكل ٧٨: أنواع المساعدات الغير نقدية

بلغت نسبة من يتلقون مساعدة عينية أو أكثر في أوقات مختلفة أو بشكل منتظم ١٧. ٤٪ (ما عدا المساعدة النقدية). تأتي في مقدمة هذه المساعدات المساعدات الغذائية. خاصة بعد تفشي فيروس كورونا فقد تم زيادة عدد الطرود الغذائية الموزعة من قبل المؤسسات المختلفة لأصحاب الحاجة و هذا من الأسباب المهمة لارتفاع معدل هذه النسبة.[٨]

على الرغم من أن غازي عنتاب هي مدينة تنتشر فيها التدفئة عن طريق الغاز الطبيعي يومًا بعد يوم، إلا أن العديد من المنازل لا تزال تدفئ بالفحم. تعتبر مساعدات الفحم أمرًا أساسيا و حياتيا، خاصة في المناطق الفقيرة حيث تنتشر المدافئ التي تعمل على الفحم. تم ملاحظة أن ما نسبته ٣٥. ٤٪ كانوا قد استفادوا من مساعدات توزيع الفحم التي تتم في فصول معينة.

٨- www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/haberler/bakan-selcuk-ramazan-ayi-oncesinde-ihtiyac-sahipleri-icin-sydv-lere-١٧٦-milyon-lira-kaynak-aktardik/

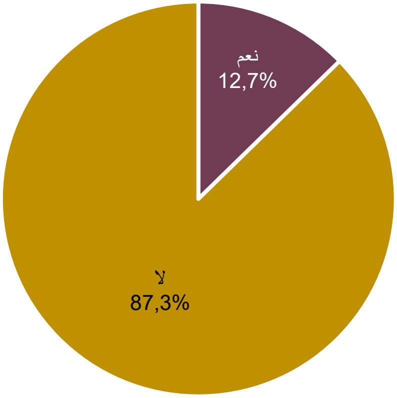

الشكل ٧٥: الاستفادة من المساعدات في الماضي

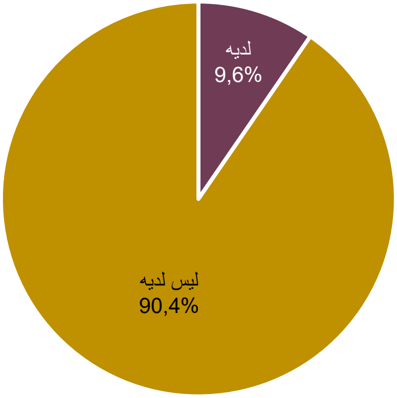

الشكل ٧٤: وضع الاستفادة من المساعدات

ووفقاً للإجابات التي حصلنا عليها عند السؤال "ما إذا كان أي شخص في الأسرة يتلقى أي مساعدة أم لا "، فإن ٩٠. ٤ في المائة من سكان غازي عنتاب أجابوا بأنهم لا يتلقون مساعدة نقدية من أي منظمة، ٩. ٦٪ كانوا قد أجابوا أنهم يستفيدون من هذه المساعدات، و عند سؤال من قالوا أنهم لا يحصلون على المساعدة حاليا فيما إذا كانوا قد حصلوا مسبقا على مساعدات فإن ١٢. ٧٪ منهم كان ردهم بالإيجاب. وهذا يعني أن حوالي ٢٣٪ من الأسر تلقت مساعدة مرة واحدة على الأقل.

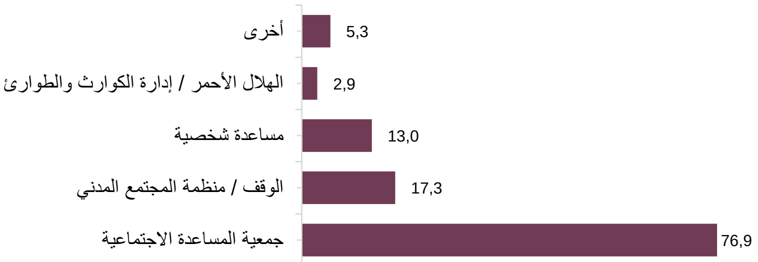

الشكل ٧٦: مصادر المساعدات

أفاد غالبية سكان غازي عنتاب (٧٧. ٩٪) أنهم تلقوا مساعدات من مؤسسات المساعدة الاجتماعية والتضامن (SYDV)، ١٧. ٣٪ منهم من الأوقاف و المنظمات الغير حكومية، ١٣٪ منهم يستفيدون من مساعدات شخصية، ٢. ٩٪ من الهلال الأحمر و الأفاد، أما ٥. ٣ ٪ كانوا قد أوضحوا أنهم يتلقون المساعدات من مصادر أخرى.

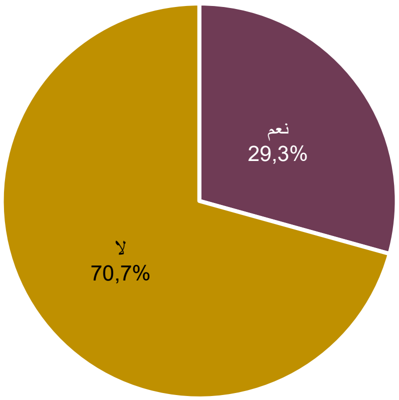

الشكل ٧٢: ملكية كرت القرض

٢٩. ٣٪ من المشاركين في هذه الدراسة لديهم بطاقات ائتمان. هذا المعدل أقل من متوسط ملكية بطاقة الائتمان في تركيا. و حسب احصائيات عام ٢٠٢٠ لمركز البطاقات بين المصارف (BKM) فإنه يوجد في تركيا حوالي ٧٢ مليون كرت ائتمان. تبلغ هذه النسبة ما يقابل ١. ٥ كرت ائتمان لكل بالغ في البلاد. [٧]

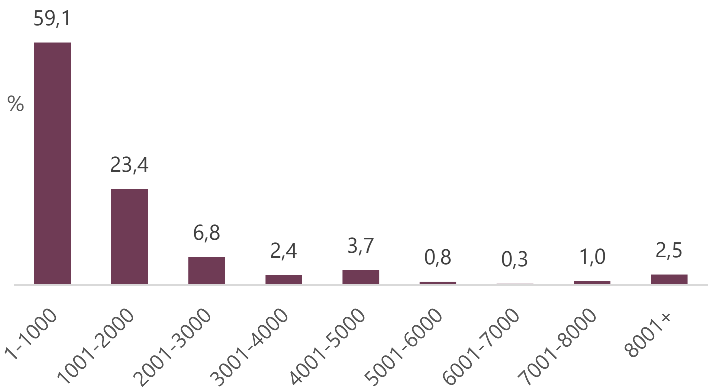

الشكل ٧٣: المصاريف الشهرية لبطاقة الائتمان

يُلاحظ أن استخدام بطاقات الائتمان ليس شائعًا حتى الآن واستخدامها في التسوق ما يزال محدود. في حين أن ٥٩ ٪ يقومون بالتسوق شهريًا باستخدام بطاقة الائتمان كحد أقصى ١٠٠٠ ليرة تركية، فإن ٨٢. ٥ ٪ ينفقون ٢٠٠٠ ليرة تركية كحد أقصى. بينما يبلغ متوسط إنفاق بطاقة الائتمان الشهرية حوالي ١٨٥٠ ليرة تركية؛ يعادل هذا الإنفاق ٦٩٪ من متوسط الإنفاق الشهري لسكان غازي عنتاب و ٦٣٪ من الدخل. وهذا ما يفسر ارتفاع المديونية للبنك من ناحية، و من ناحية أخرى يظهر أن حوالي ٣٠٪ من حاملي بطاقة الائتمان يواجهون حالة من المديونية المزمنة.

---

٧ ,٢٠٢٠ BKM مركز البطاقات البين مصرفية , الإحصائيات. www.bkm .com.tr

من أجل إدراجها في دورة التمويل اللازمة لعمل سوق المدينة. وليس من المستغرب أن تتبادر البنوك إلى الذهن بهذا المعدل المرتفع عندما يتعلق الأمر بالاقتراض.

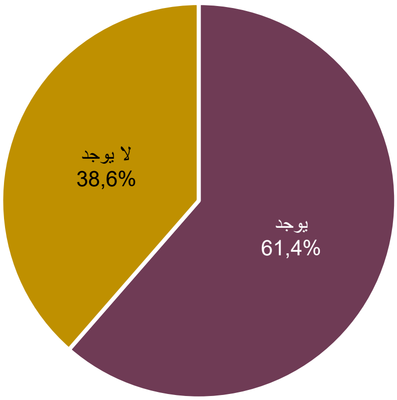

الشكل ٧٠: وضع المديونية

بالمقارنة مع السوريين، لوحظ أن نسبة المدينين أعلى بحوالي ١٠٪ بين سكان غازي عنتاب. بينما تبلغ هذه النسبة ٥٠٪ بين السوريين، تبلغ ٦١. ٤٪ بين سكان غازي عنتاب. مثلما أن هنالك اختلاف في معدل الاقتراض بين سكان غازي عنتاب عن السوريين، فإن المجالات التي يتم فيها إنفاق الدين المقترض مختلفة أيضًا.

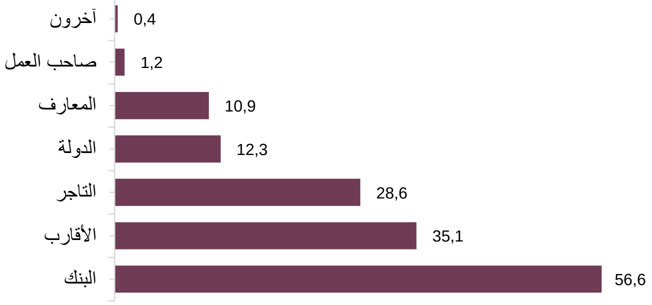

الشكل ٧١: مصدر القرض

على الرغم من أن الأقارب هم أول من يتبادر إلى الذهن عند الحاجة الملحة للمال، إلا أنه يُلاحظ أن معظم الديون يتم اقتراضها من البنوك. إن تسهيلات بطاقات الائتمان أو الائتمان التي تقدمها البنوك وصعود قطاع البناء على نوع من نظام الرهن العقاري يحولان البنوك إلى مصدر تمويل هام. يأتي الأقارب في المرتبة الثانية، بينما يأتي أصحاب المتاجر في المرتبة الثالثة. إن تطور ثقافة أصحاب المحلات التقليدية و يأتي على رأسها البقالات و الأفران و الجزارين و ما شابهها من محلات الأحياء و استمرارهم بإعطاء القروض يحولهم إلى مصدر مهم جدا للاقتراض للمجموعات ذات مستويات الدخل الشهري أو المنخفض. بالإضافة إلى ذلك فإن الديون القائمة على الثقة المتبادلة أو الشيكات / السندات و أعراف العمل القائمة بين أصحاب المهن ذات الانتاج المنخفض و المتوسط و التي تتطلب التعاون و تقاسم العمل بين بعضهم البعض مثل الحياكة (التريكو) تجعلهم مصدرا مهما من مصادر القروض.

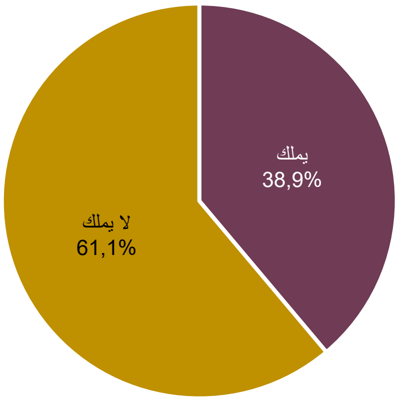

الشكل ٦٧: ملكية وسيلة نقل بمحرك

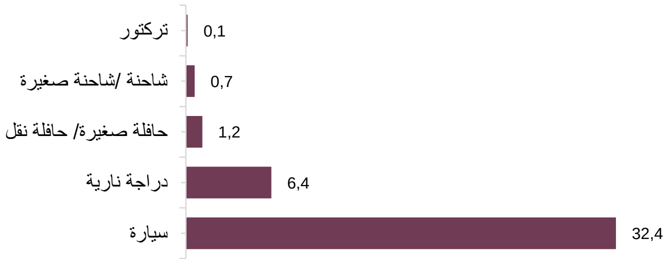

الشكل ٦٨: وسيلة النقل المملوكة

٣٨. ٩٪ من الأسر في غازي عنتاب تمتلك وسيلة نقل واحدة أو أكثر. أكثر وسائل النقل المملوكة هي سيارات الركاب. و بناءا على ذلك فإن ٣٢. ٤٪ من الأسر لديها سيارات.

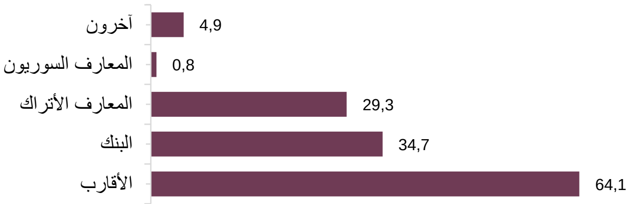

الشكل ٦٩: الشخص أو المؤسسة التي يطلب منها قرض في حال الحاجة الماسة للمال

عندما سألنا الناس "ممن يمكنهم طلب قرض في حالة الضرورة الملحة "، فإن أول ما يتبادر إلى الذهن هم الأقارب. هذا ليس مفاجئًا في مدينة مثل غازي عنتاب حيث علاقات القرابة قوية. من ناحية أخرى، بما أن غازي عنتاب هي واحدة من المدن القليلة المهمة التي تمتلك صناعة متطورة، والتي تسمى مدينتها الصناعية ب "نمور الأناضول"، فهي مدينة تتطور فيها العلاقات الرأسمالية. وفي هذا الصدد، فتحت العديد من البنوك فروعاً في المدينة

بلغ ما نسبته ٧٧٪ من عينة الأسر الأتراك في غازي عنتاب لدينا أنهم يدفعون أقل من ٧٥٠ ليرة تركية في الإيجار. وعلى وجه الخصوص، تبلغ نسبة الأشخاص الذين يدفعون أكثر من ١٠٠٠ ليرة تركية من إيجار المساكن حوالي ١٠٪. و وفقا لذلك، يمكن حساب متوسط إيجار المنزل على أنه ٦٦٩ ليرة تركية. في العينة الأخرى حيث يعيش ما يصل إلى ٧٨٪ منهم في الأحياء الفقيرة، من الطبيعي جدا أن تكون أسعار الإيجار أقل.

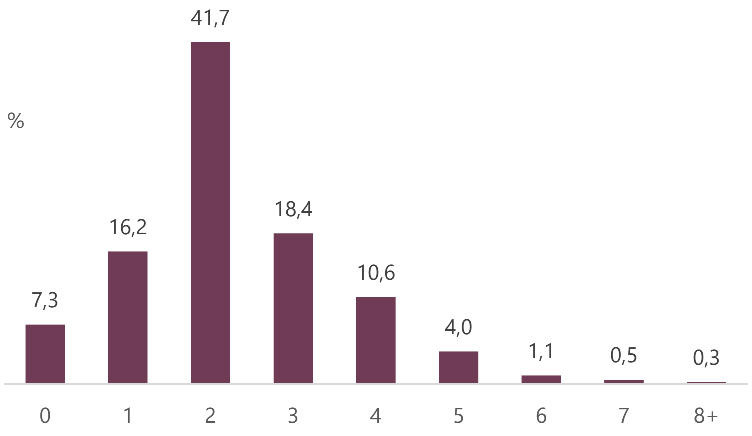

الشكل ٦٥: عدد الأجهزة الذكية في المنزل

بينما يوجد ٢ إلى ٣ هواتف ذكي لكل أسرة في المنزل، فإن معدل الأشخاص الذين يقولون إنهم لا يمتلكون هواتف ذكية في المنزل هو ٧. ٣٪.

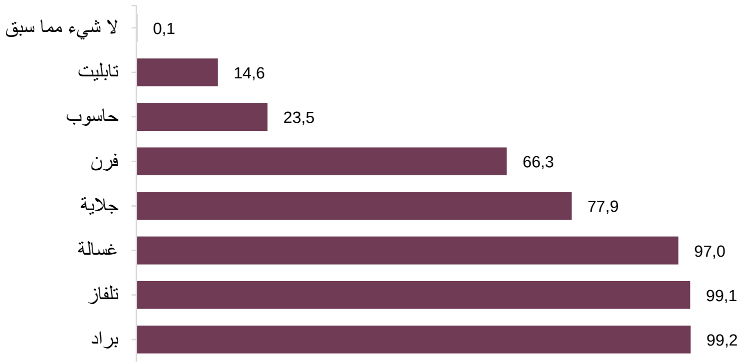

الشكل ٦٦: الأجهزة الكهربائية في المنزل

من الواضح أن الثلاجة والتلفزيون والغسالة، والتي يمكن تسميتها بالضروريات الأساسية، توجد في كل منزل تقريبًا. يمكن ملاحظة أن استخدام غسالات الأطباق أقل نسبيًا في هذه الفئة. السبب الأساسي لانخفاض اختيار الفرن في غازي عنتاب هو انتشار المواقد (المدافئ) المستخدمة كأفران، والثاني هو أن العديد من مأكولات الأفران يمكن طهيها في أفران الحي.

أنه ليس لديهم دخل نظرًا لأنهم يعتقدون أن البحث يتم من أجل "توزيع المساعدات". في حين أن متوسط الدخل لسكان غازي عنتاب الأتراك هو ٢. ٩٣٣ ليرة تركية شهريًا (لم يتم أخذ المجموعة التي تعلن دخلها على أنه صفر بعين الاعتبار)، تم الإفصاح أن متوسط المصاريف ٢. ٦٨٠ ليرة تركية. بناءً على هذه البيانات، لا يبدو أنه من الممكن توفير المال و جمعه من هذا الدخل.

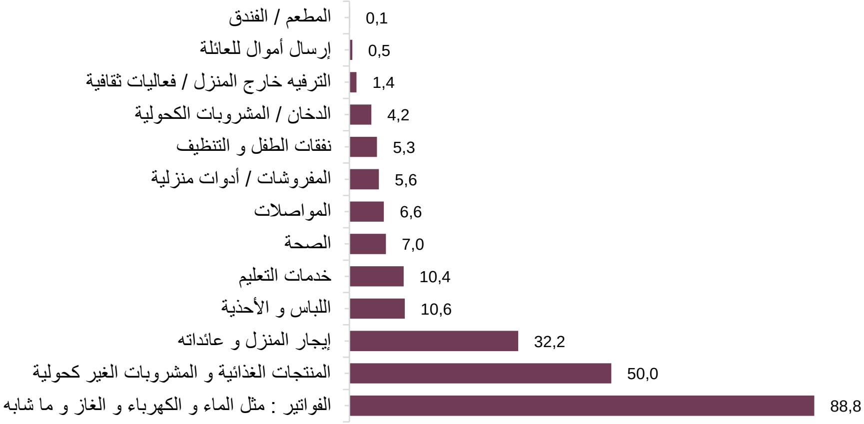

الشكل ٦٣: أكثر النفقات صعوبة في الدفع

إن فواتير المنزل مثل الكهرباء والمياه والغاز الطبيعي و ما شابه هي أكثر ما يجد سكان غازي عنتاب صعوبة في دفعه بالنسبة لميزانياتهم. يتبعها في المركز الثاني مصاريف المطبخ، نفقة عالية مثل إيجار المنزل كانت أقل من الفواتير و حاجيات المطبخ، العامل الأول كان أن الطبقة الفقيرة أغلبها كانت تمتلك بيوتا في الأحياء العشوائية. إجمالاً ٧٨. ٣٪ من الأسرالفقيرة تعيش في العشوائيات، نسبة ٣٨. ٧ ٪ منهم كانوا مستأجرين و ٦١. ٣٪ كانوا مستملكين. العامل الثاني هو أنه مع تزايد التضخم، فإن الاحتياجات و الضروريات الأساسية والفواتير تفرض صعوبات على ميزانيات الأسر. على سبيل المثال، في دراسة أجريت عام ٢٠١٧ كان أكثر ما واجه المستأجرون السوريون صعوبة في دفعه هو الأجار، بينما ذكر السوريون الذين شاركوا في هذه الدراسة الفواتير أكثر من غيرهم.

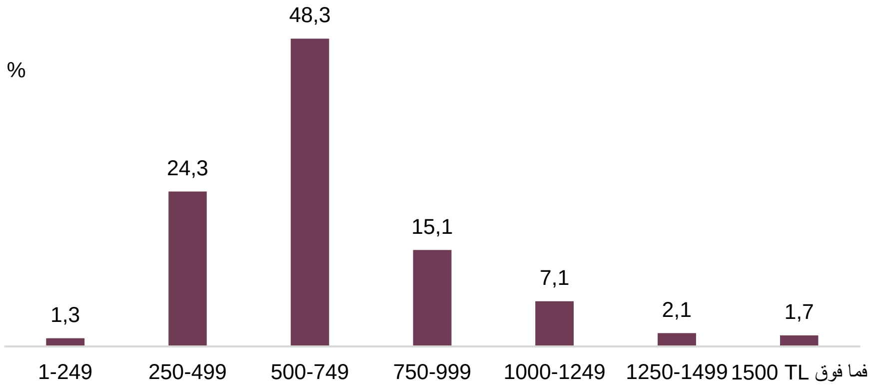

الشكل ٦٤ :الإيجار الشهري للمنزل

الحالة الاجتماعية و الاقتصادية

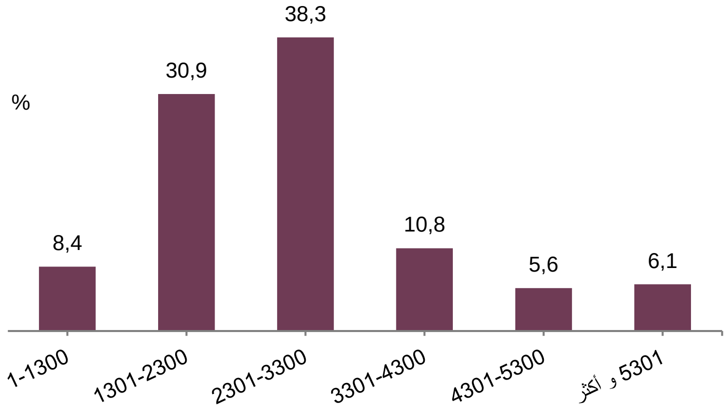

الشكل ٦١: الدخل الشهري للعائلة (ليرة تركية)

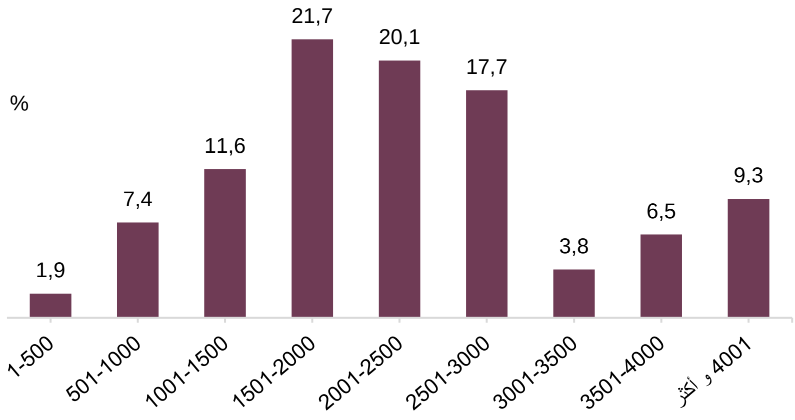

الشكل ٦٢: النفقات الشهرية للعائلة (ليرة تركية)

٣٩. ٣٪ من أسر غازي عنتاب لديهم دخل أقل من الحد الأدنى للأجور (٣٢٤،٢ ليرة تركية). إحدى النقاط اللافتة للنظر في الإجابات على السؤال حول الدخل الشهري للأسرة هي المجموعة المكونة من ٦٤ شخص التي ذكرت دخلها على أنه صفر. يمكننا أن نفهم أنهم لا يعتبرون المساعدات التي يتلقونها من المؤسسات المختلفة دخلًا.

بالإضافة إلى ذلك، من الضروري ذكر نقطة أخرى أيضا يجب أخذها في الاعتبار في هذا السياق: أن الناس المنضمين للمقابلات، خاصة في الأحياء والمناطق التي ينتشر فيها الفقر، فإنهم يميلون إلى إظهار أن دخلهم منخفض أو

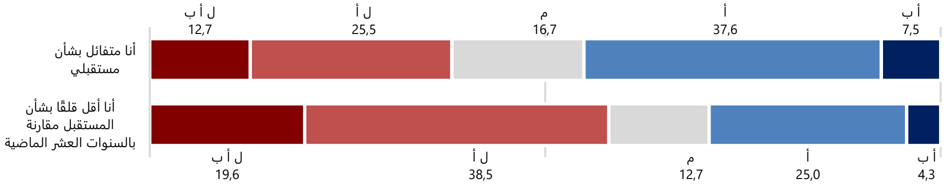

الشكل ٦٠: مواقف تجاه التمييز

تدور المجموعة الأولى من الأسئلة بخصوص النبذ حول مدى شعور الناس بأنهم معرضون للاستبعاد. على الرغم من أن الهوية العرقية هي القضية الرئيسة للاستبعاد / التمييز، إلا أن الفكرة المبنية على التعرض للتمييز في مجال العثور على عمل مرفوضة أساسا إلى حد كبير. وبشكل مماثل يظل وجود التمييز وإن كان بدرجة أقل في مختلف جوانب الحياة اليومية مرفوضا.

في حالة تعرض الناس للتمييز ذكروا و بمعدل مماثل أنهم إما سيتجادلون مع الأشخاص الذين يظهرون التمييز أو أنهم سيشتكون للجهات المعنية عند الضرورة.

ومع ذلك، من الواضح أن الناس لا يدركون تمامًا حقوقهم. أو يمكن القول أن المجتمع منقسم إلى قسمين في هذا الشأن. لأن نسبة من يرد إيجابيا على هذا السؤال ومن يرد سلبا متساوية.

عندما يتعلق الأمر بالآمال المستقبلية و على الرغم من أن الجانب المتفائل أكثر هيمنة قليلاً من الواضح أن الناس في هذا الموضوع منقسمون إلى قسمين. حيث تبلغ نسبة اليائسين من مستقبلهم ٤٦. ٦٪ بينما تبلغ نسبة من قالوا إنهم سعداء ٥٣. ٤٪. تكشف هذه النتائج في تركيا أنها قريبة جدا من أبحاث المعهد الاحصائي التركي الذي بدوره أوضح أن ٥٢. ٤٪ من الناس سعداء. [٦]

النتيجة الأخرى التي يظهرها هذا الجدول هي أن فكرة التمييز قد ازدادت عمقا مقارنة بالعقد الماضي. من الأمور المتفق عليها على نطاق واسع أن التطورات الأخيرة في العهد الماضي تقلل من التفاؤل في المستقبل.

---

[٦] دراسة معهد الإحصاء التركي حول مدى الرضا عن المعيشة ٢٠١٩ الصفحة ٦٣

الاقتصادي كسبب للإقصاء بشكل متسق. يمكن لأماكن العمل المنظمة في هيكل هرمي قائم على علاقات المرؤوس و الأعلى أن تعزز بسهولة مشاعر النبذ والتمييز في هذا الجانب.

يظهر الجنس بالترتيب الثالث لأكثر الأنواع التي يشعر فيه بالنبذ. بالنظر إلى انتشار العنف ضد المرأة في تركيا يمكن الفهم بشكل كبير أن نوع الجنس هو من أسباب النبذ.

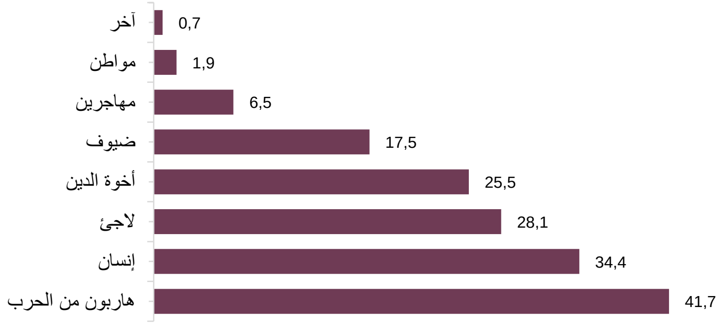

الشكل ٥٩: تعريف السوريين

. بالنظر إلى كيفية تعريف سكان غازي عنتاب للسوريين، فإن ٤١. ٧٪ يعرّفونهم بأنهم "فارون من الحرب" و ٣٤. ٤٪ يعرفون فقط بأنهم "بشر" بغض النظر عن هويتهم و يُرى أن ٢٥. ٥٪ قد عرّفوهم بـ "الأخوة بالدين". من الواضح أن مفهوم "الضيف"، الذي كثيرا ما نصادفه برأي الجمهور الوطني ليس منتشرا بشكل كبير في غازي عنتاب.

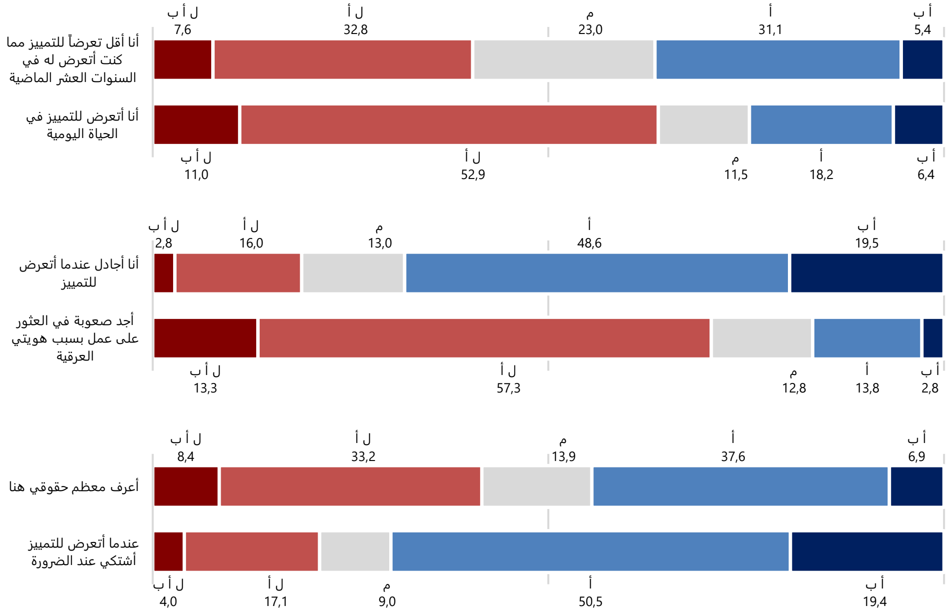

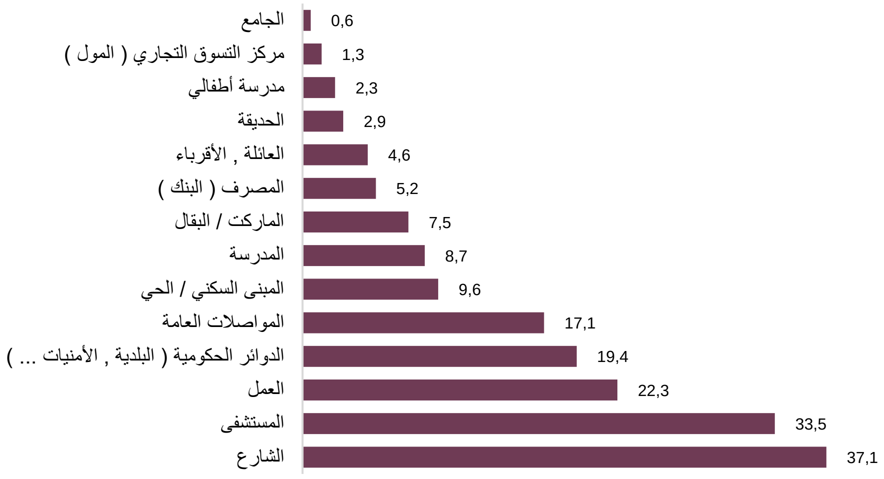

الشكل ٥٧: الأماكن التي يتم التعرض فيها للتمييز و النبذ

تبلغ نسبة من يشعرون بأنهم يتعرضون للتمييز في الحياة اليومية ٢٣. ٨٪. يمكن الشعور بالتمييز أو النبذ بسهولة من خلال المؤشرات التالية مثل الجنس، والوضع الاجتماعي، والوضع الاقتصادي / الطبقة، والمظهر، والهوية العرقية أو الدينية، والفكر / الأيديولوجية، ومكان الميلاد أو الإقامة، أو حتى لوحة تنمير السيارة. في حالة وجود مثل هذه المتغيرات العديدة يمكن الشعور بالنبذ و التمييز في كل مجال من مجالات الحياة تقريبًا.

إن النبذ أكثر ما يكون محسوسًا في الشارع و بما في ذلك وسائل النقل العام ذو معنى واضح لأنه من المناطق التي يصادف فيها المرء الغرباء. في هذه المناطق، يصادف المرء أشخاصًا مختلفين عنه في نواح كثيرة. وفي هذه المواجهات سواء إن تم القيام بعمل تمييزي أم لا يمكن للشخص أن يشعر بشكل واضح بـال "الاختلاف" أو "النبذ" المباشر. وبهذا المعنى إنه لمن المفيد أيضًا تجسيد المستشفيات بالكثير من التمييز. إن أحد أسباب ذلك هو السوريون. إن الإحساس بأن السوريين يتم تفضيلهم في المستشفى ينتج معه شعورًا "بالنبذ / النبذ".

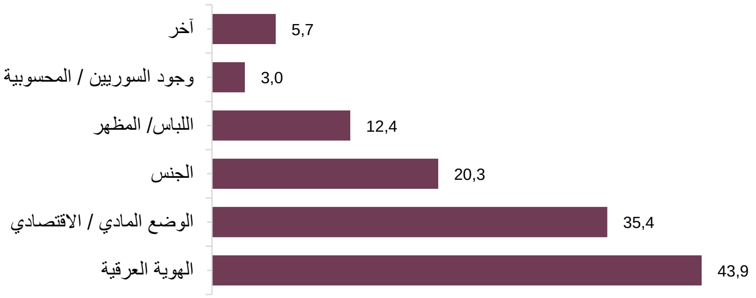

الشكل ٥٨: أسباب التعرض للتمييز و النبذ

لقد كان أكثر مجال شعر فيه بالنبذ من قالوا إنهم يشعرون بالتمييز هو الهوية العرقية. هنالك عامل استبعاد مهم آخر و هو الوضع الاقتصادي. إن في الرسمين البيانيين أعلاه ما يبين ظهور أماكن العمل كمكان للنبذ والوضع

التمييز والنبذ

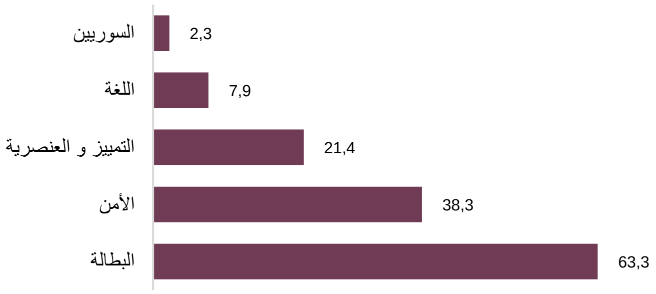

الشكل ٥٥: أكثر المشاكل التي يتم مواجهتها في غازي عنتاب

تظهر الغالبية العظمى من المشاركين من غازي عنتاب أن البطالة هي المشكلة التي يواجهونها في المدينة. ويلي ذلك مطالب وتوقعات بخصوص "الأمن". وعلى الرغم من أن المشكلة ليست من ضمن الخيارات، فمن المهم الشعور بالحاجة إلى ذكر السوريين في خيار آخر. وهذا يظهر أن السوريين سيُنظر إليهم على أنهم مشكلة أكبر إذا كانوا ضمن تلك الخيارات. وكذلك يمكننا القول أن بعض الذين يذكرون التمييز على أنه مشكلة فإنهم في الواقع يقصدون وجود السوريين. ومرة ثانية وعلى الرغم من عدم وجودهم ضمن الخيارات فإن التمييز والنبذ المستخدم ضدهم يثبت من خلال ذكر السوريين والمحسوبيات بنسبة ٣٪ (الشكل: أسباب التمييز/النبذ).

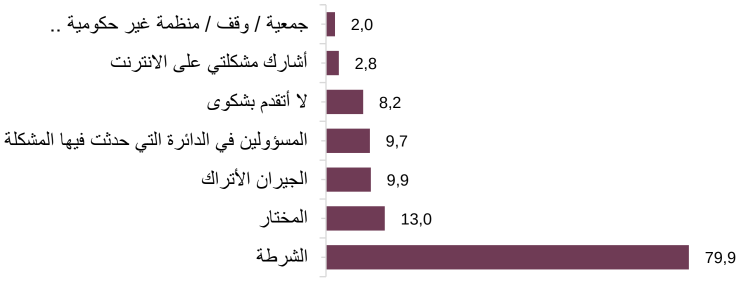

الشكل ٥٦: الجهة التي يتم التوجه بشكوى لها في حال مواجهة مشكلة

عندما تكون هناك مشكلة فإن أول مؤسسة يتوجهون إليها أو سيتقدمون إليها بالشكوى كما يقول سكان غازي عنتاب هي وكالة إنفاذ القانون (الأمنيات). وأيضا عندما تحدث العديد من المشاكل المتعلقة بالحي يُفضل المختار باعتباره المؤسسة الثانية. و كذلك "طلب المساعدة من الجيران" هو موقف يمكن رؤيته في كثير من الأحيان في الأحياء الفقيرة حيث يتم عيش ثقافة الأحياء التقليدية.

من المؤكد أن ثقافة الجيرة حية للغاية في غازي عنتاب. يمكن اعتبار المشاركة الكثيرة في أنشطة مثل حفلات الزفاف والجنازات مؤشراً على ذلك. مؤشر آخر يؤكد ذلك هو الإجابة الإيجابية على سؤال "التواصل الجيد مع الجيران" بمعدل مماثل لحضور الأعراس والجنازات. نتيجة أخرى هي أن هذا التواصل قد شهد ازدياد مع مرور الوقت.

يمكن ملاحظة أن سكان غازي عنتاب يمكنهم أن يطلبوا شيئًا من جيرانهم عندما يحتاجون إلى شيء ما في المطبخ. ويترتب على ذلك أنه من الشائع جدًا استعارة بعض الشاي والسكر من الجار، و الطرق على باب الجار من أجل بضع قطع من المكونات الناقصة من الوجبة المعدة. ومع ذلك، لم يكن من المعقول طلب أدوات منزلية مثل السجاد والستائر من الجار.

بناءً على علاقات الجوار، يمكن استنتاج أن الناس سعداء ببيئتهم. في الواقع إن مستوى رضا الناس من الحي الذي يعيشون فيه تظهر هذا القناعة. وكذلك يشمل الحي كلاً من العلاقات الإنسانية والبيئة المادية معًا. كما يمكن القول أنه لا يُتوقع من الناس أن يكونوا راضين عن البيئة الصاخبة في الحي لمجرد أنهم سعداء بجيرانهم.

إن درجة الرضا عن الحي أقل بكثير من الدرجة الممنوحة لعلاقات الجوار متعلقة بهذا النوع من المكونات.

أخيرًا، من الواضح أن الناس راضون عن العيش في غازي عنتاب. وهكذا تم تأكيد مرة أخرى الرغبة المنخفضة في العيش خارج غازي عنتاب.

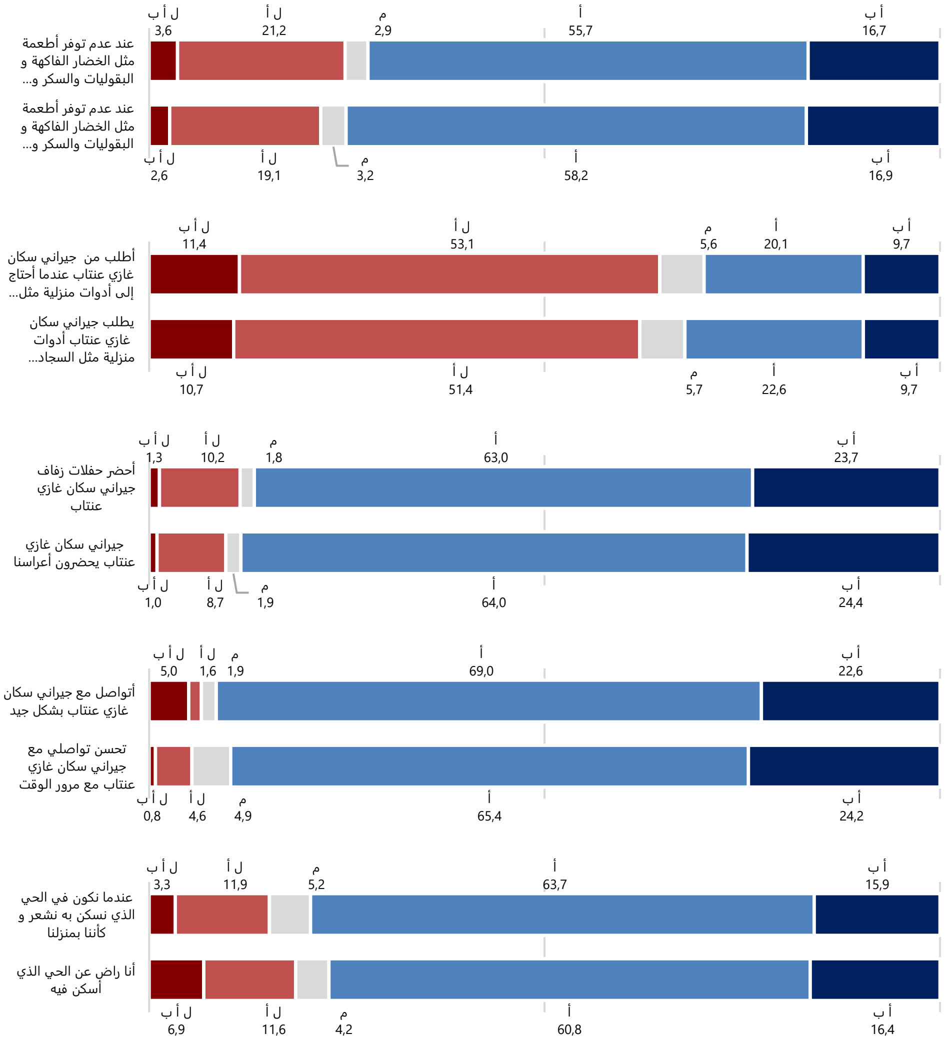

الشكل ٥٤:الحياة اليومية وعلاقات الجيران

في الأشكال أعلاه، تمت محاولة قياس سلسلة من المواقف تجاه الحياة اليومية والجيران. في هذا السياق، تم سؤال المشاركين عم إذا كانوا قد شاركوا في بعض الأنشطة في الخارج أم لا. حتى لو التقى المشاركون بالخارج بطريقة محدودة للغاية، فمن الملاحظ أنه لا يمكن لهم الجلوس في مكان ما و شرب الشاي والقهوة و تبادل الأحاديث. يمكن التأكيد على نقطتين هنا، الأولى أن عدد النساء المشتركين بالدراسة كبير و هم بالأصل ذوات تواجد محدود خارج المنزل مما أدى إلى انخفاض هذه النسبة. و الثانية هي أنه ثقافة المقاهي النابضة بالحياة قد تلاشت بسبب الوباء. هذا الوضع لا ينطبق فقط على المقاهي. تم إغلاق العديد من الأماكن المغلقة رسميًا خلال هذا الوقت أو حتى إذا كانت مفتوحة، فقد بدأ الناس في الذهاب إلى هناك بشكل نادر احترازا للإصابة.

من ناحية أخرى، حصل السؤال حول "الذهاب إلى أي جمعية كانت أو مؤسسة" على درجة منخفضة جدًا. ليس من المستغرب أنه بسبب ضعف المنظمات غير الحكومية في غازي عنتاب و انقطاعها عن القواعد الشعبية، فإن الذهاب إلى هذه المنظمات يحصل على نقاط منخفضة.

لانخفاض مراكز التسوق المزدحمة عادة، في هذا الشكل هو بالطبع مرة أخرى تفشي مرض كورونا. في هذا المخطط عندما نجمع خياري الأقارب والأصدقاء الأتراك ضمن "زيارة الأصدقاء والأقارب" نجد أن النسبة تصبح ٤٨٪. مرة أخرى نجد أن نسبة مهمة من أكثر ما تفعله هذه الشريحة خارج بيتها من الأنشطة هي الزيارات.

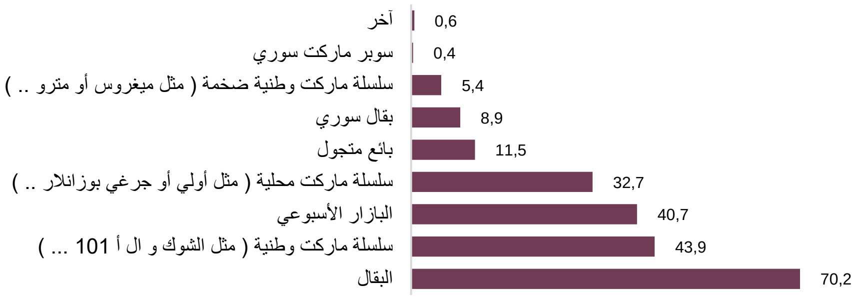

الشكل ٥٣: الأماكن الأكثر ترجيح للتسوق اليومي

على الرغم من أن ظروف المنافسة تزداد سوءًا مع انتشار سلاسل السوق المحلية أو الوطنية، إلا أن متاجر البقالة لا تزال شائعة جدًا في غازي عنتاب، خاصة في الأحياء التي يعيش فيها الأشخاص ذوو الدخل المنخفض. أحد الأسباب التي تجعل متاجر البقالة هي الأكثر تفضيلًا في التسوق اليومي هو أن متاجر البقالة هذه يمكن أن تبيع بالدين وهي متوفرة بالقرب من كل منزل. و في المرتبة الثانية، تأتي سلاسل السوق الوطنية مثل A١٠١ و BİM، والتي لديها تنوع أكثر في المنتجات ويمكنها توفير منتجات رخيصة في العديد من العناصر. ويؤكد ذلك عدد فروع سلاسل هذه المحلات و التي زادت بشكل ملحوظ في السنوات الأخيرة. تُفضل أسواق البازار بشكل خاص لأنها توفر الفاكهة والخضروات الطازجة والملابس الرخيصة ومعدات المطبخ. و بالمقارنة مع محلات البقالة المحلية فإنه تفضل محلات البقالة السورية بنسبة ٩٪ تقريبًا على الرغم من قلة عددها، وهو ما قد يكون مرتبطًا بحقيقة أن محلات البقالة السورية هذه تحتوي على منتجات أرخص.

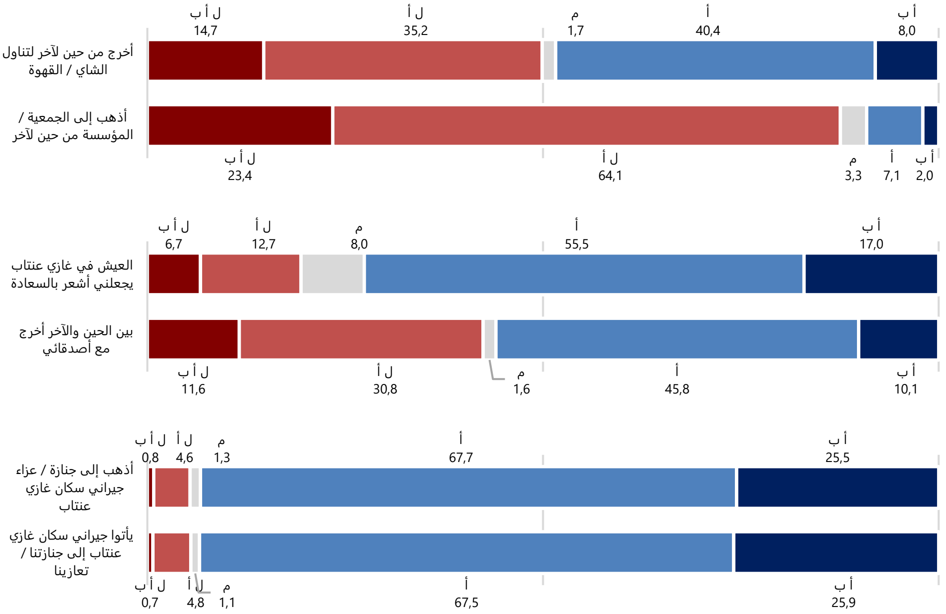

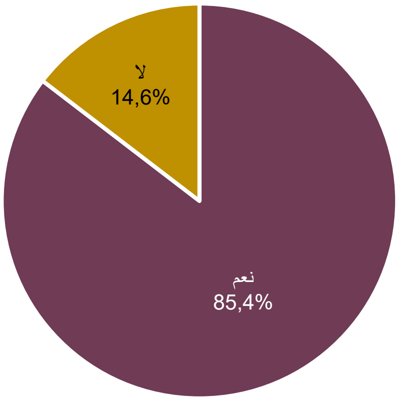

الشكل ٥١: إرسال الطعام للجيران الأتراك

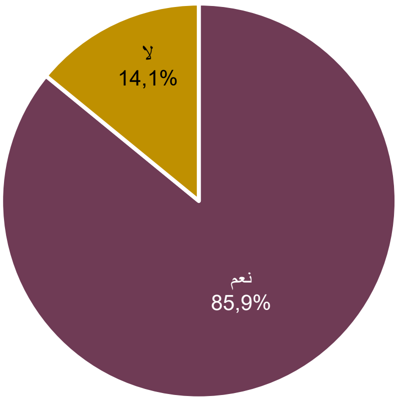

الشكل ٥٠: قبول الطعام من الجيران الأتراك

إنها عادة اجتماعية مهمة لسكان غازي عنتاب لإحياء الطقوس المبنية على تبادل الطعام. في واقع الأمر إن حقيقة معدلات أخذ الطعام من الجار وإرسال الطعام إلى الجار هي ذاتها، وحقيقة أن المشاركين يقومون بإعطاء الطعام وتلقيه بنسبة كبيرة (٨٥٪) تبين أن طقوس تبادل الطعام بين الجيران لا تزال حية للغاية.

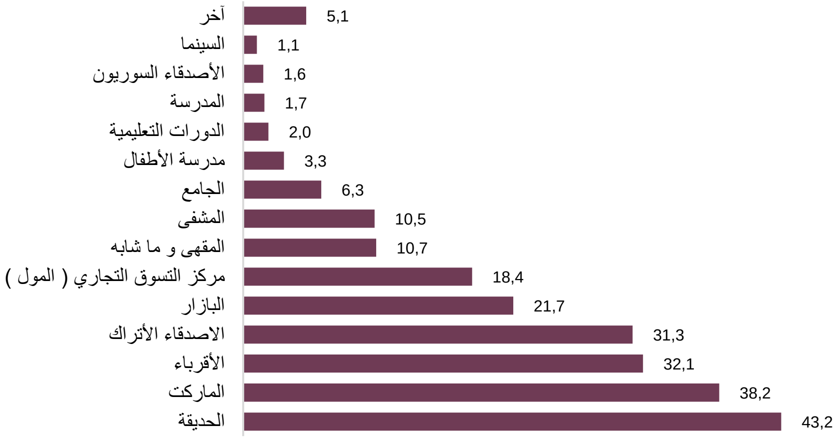

الشكل ٥٢: أكثر الأماكن ذهابا إليها

ما يلفت الانتباه هو أن أكثر الأماكن زيارة هي الحدائق. لا شك أن أحد أهم أسباب ذلك هو تفشي مرض كورونا. إن تقلص الأماكن المغلقة أدى إلى تحول الناس أكثر إلى الأماكن ذات الهواء الطلق والمفتوحة. وفي الأصل هناك بالفعل سلوك ثقافي واسع الانتشار تجاه ارتياد الحدائق في غازي عنتاب في الوقت الراهن. فمن الشائع جدًا أن يكون لديك نزهة عائلية في حدائق معينة، خاصة في فصل الصيف.

في حين جاء مركزالتسوق في المرتبة الثانية، عندما نقوم بالجمع بين الأسواق والأسواق الشعبية ومراكز التسوق كـ "أماكن تسوق"، يمكن ملاحظة أن هذه هي الأماكن التي يذهب إليها ٥٨٪ من الناس. السبب الأكبر

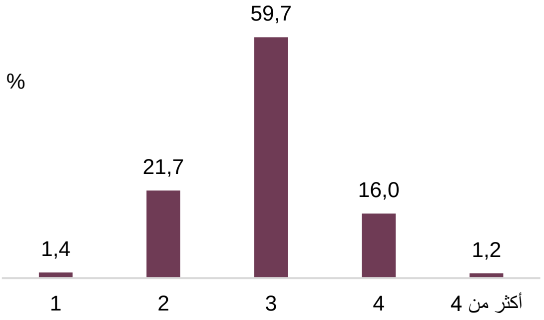

الشكل ٤٨: عددغرف المنزل المقام به

٦٠ % من العينة يعيشون في منازل من ثلاث غرف ومن الممكن أن نرى السمة الغالبة لخصائص الإقامة للسكان المحليين في غازي عنتاب على هذا النحو. الغالبية الساحقة (٧٧٪) من الذين تمت مقابلتهم من غازي عنتاب يعيشون في منازل كبيرة نسبيًا بها ثلاث غرف أو أكثر. إن استخدام المنازل الواسعة يمكن عده فوق المعايير التركية، و يمكن قبول أن غازي عنتاب هي من إحدى ميزات مخزون الأبنية.

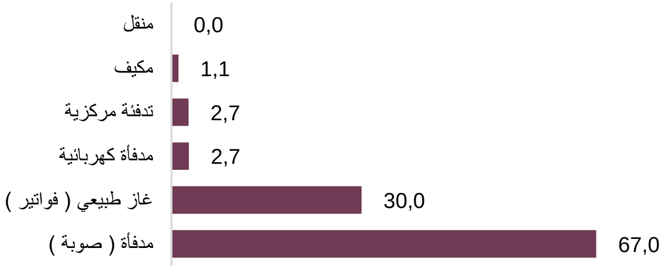

الشكل ٤٩: نوع التدفئة في المنزل

٦٧٪ من منازل التي تمت مقابلتهم من غازي عنتاب يعتمدون على المدفأة والوقود الصلب كوسيلة للتدفئة. يمكن أن نرى التدفئة بواسطة المدفأة في الغالب في الأحياء الفقيرة، في حين يبلغ نسبتها ١٥٪ في شقق الأبنية. هذا يبين لنا أن ما يتبعه الناس في الشقق قد يكون مختلفًا. لقد أصبحت المنازل المستقلة التي تم بناؤها في الأحياء الفقيرة من قبل الناس على هيئة أبنية أكثر تنظيما حقيقة ملموسة. هذا يدل على أن السكان الذين يعيشون في الأبنية يشكلون حوالي ١٨٪ من العينة.

من ناحية أخرى يُلاحظ أن ما يقرب من ١٨ % من أولئك الذين يعيشون في الأحياء الفقيرة / المنازل المستقلة لديهم نظام تدفئة غاز طبيعي. تبلغ نسبة الأسر التي لديها اشتراك فردي في الغاز الطبيعي ٣٠٪. لذلك، يمكن ملاحظة أن الأسر متأخرة كثيرًا من حيث الاستخدام المنتشر للغاز الطبيعي. و إذا تم النظر من ناحية أخرى، باعتبار أن ٢١٪ فقط من العينة قاطنين في الشقق و الأبنية، يمكننا أن نستنتج أن استخدام الغاز الطبيعي أصبح واسع الانتشار في الأحياء الفقيرة أيضا.

اضطروا إلى تغيير منازلهم بسبب بيئة الحي وعلاقاتهم بالجيران ٤. ٦٪. و تظهر هذه النتيجة أن أغلبية الناس راضون في الغالب عن أحيائهم.

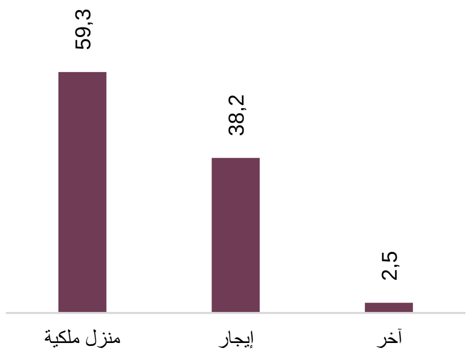

الشكل ٤٦: ملكية المنازل

٥٩% ممن قابلناهم من غازي عنتاب يقيمون في منازلهم الخاصة، و ٣٨٪ يعيشون في الآجار. هذه النسبة هي ذاتها لكل من أولئك الذين يعيشون في الأبنية والذين يعيشون في الأحياء الفقيرة. ينعكس هذا التوزيع في عموم تركيا، حيث يمكن اعتباره مؤشرا على أن ملكية المنزل لها أهمية اجتماعية.

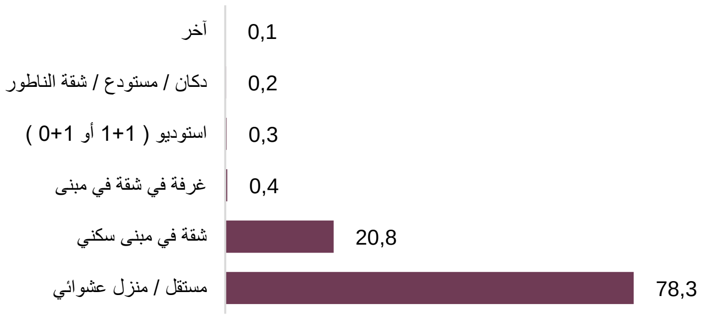

الشكل ٤٧: نوع المنزل المسكون

يعيش ٧٨٪ من أفراد العينة في منازل يمكننا تعريفها بالمنازل العشوائية. في عينة غازي عنتاب، كان معدل الأشخاص الذين يعيشون في إستديوهات أو غرف مشتركة منخفضًا جدًا. ما يقرب من ٢١ في المائة من الذين تمت مقابلتهم يعيشون في شقق لأبنية. في عينتنا، كان الميل إلى حياة الأبنية منخفضًا نسبيًا، يمكن اعتبار أن الظروف المعيشية لمجموعة معينة و الحالة الاجتماعية والاقتصادية لهم يمكن ملاحظتها بشكل واضح.

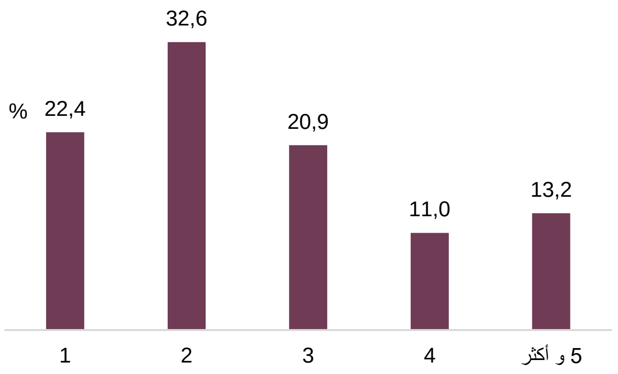

الشكل ٤٤: عدد المنازل التي تمت الإقامة بها في غازي عنتاب

٢٢. ٤٪ من عينتنا من سكان غازي عنتاب عاشوا في منزل واحد فقط. يمكن الافتراض أن هذا القسم يتكون في الغالب من الأشخاص الذين اشتروا منزلًا في الأحياء الفقيرة التي تطورت في الثمانينيات والتسعينيات، أو بشكل جزئيٍ من الذين وصلوا مؤخرًا إلى المدينة.

عندما يتم مقارنة عدد الأحياء المغيرة بهذه البيانات، يتبين أن نسبة ٨٪ انتقلت داخل نفس الحي، و ٧٠٪ عاشوا في أكثر من حي. يشير الإيجار، الذي يمكن أن نراهن على أنه عامل واضح في حركة هذه الشريحة الاجتماعية، إلى ظاهرة اجتماعية منتشرة تغطي ما يقرب من ٤٠ في المائة من العينة، كما يتضح من الشكل التالي.

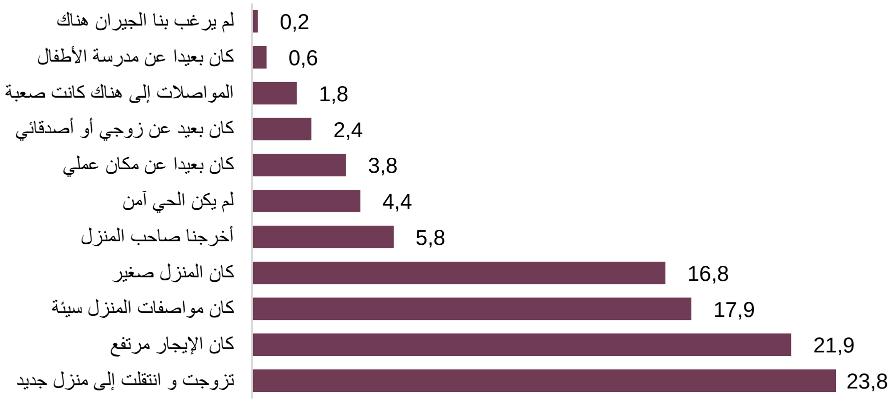

الشكل ٤٥: سبب تغيير المنزل

إن لانتشار الأسر الصغيرة مكان العائلات الكبيرة التقليدية في الوقت الحاضر أثرا وأولوية لانتقال الأشخاص المتزوجين إلى منزل جديد. لذلك ليس من المستغرب أن يكون السبب الأبرز لتغيير المنزل هو الزواج (٢٣. ٨٪).

أشار ٢١. ٩٪ من المشاركين إلى أن الإيجارات مرتفعة هو سبب لتغيير مسكنهم. نظرًا لأن أسعار الإيجارات تختلف وفقًا لحجم المنازل والحي، يمكننا القول إن هؤلاء الأشخاص ينتقلون إلى منازل أصغر ومهملة في نفس الحي أو يتعين عليهم الانتقال إلى حي أقل تفضيلًا. من ناحية أخرى، كان العيش في منزل أفضل في نفس الحي أو الذهاب إلى حي أفضل هو السبب الرئيسي لـ ٣٠٪ ممن وجدوا منازلهم صغيرة و/ أو مهملة. وبلغت نسبة المشاركين الذين

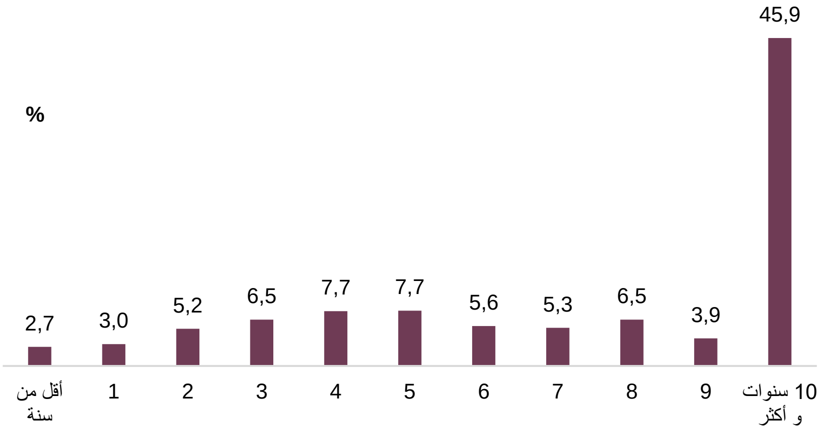

الشكل ٤٢: المدة التي قضاها في الحي الحالي

يعيش حوالي ٤٥. ٩٪ من العائلات في نفس الحي لمدة ١٠ سنوات أو أكثر، بينما يعيش حوالي ٧٥٪ منهم في نفس الحي منذ خمس سنوات أو أكثر. يعيش ٦٣٪ من السكان في نفس الحي لمدة ٥. ٥ سنوات في المتوسط. تتمثل إحدى نتائج هذا الرسم البياني في أنه بين عامي ٢٠١١ و ٢٠١٥ قد زادت التغييرات في الأحياء تدريجياً، وفي ٢٠١٥ و ٢٠١٦ بلغت حركة الانتقال هذه ذروتها ثم انخفضت. يبدو أن هذا الوضع مرتبط بالتقلبات في الاقتصاد التركي.

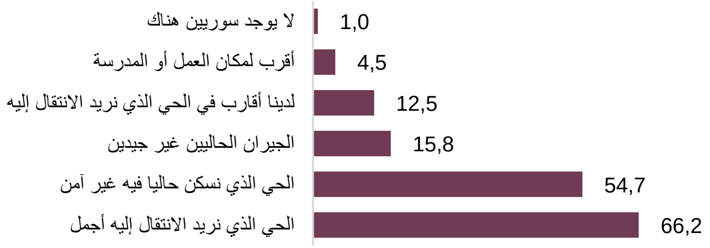

الشكل ٤٣: سبب الرغوب في تغيير الحي

البقاء في نفس الحي علاوة على أنه اختيار قد يكون أحيانا نتيجة إجبار. خاصة أصحاب المنازل يمكن أن يكون تغيير المنزل بالنسبة لهم أكثر صعوبة من أولئك المستأجرين. في الواقع، عند سؤالهم عما إذا كانوا راضين عن الحي الذي يعيشون فيه أم لا ذكر ٢٢٪ من المشاركين أنهم إما غير راضين أو محتارين في الإجابة. و عندما يتم سؤال هذه المجموعة غير الراضية عن "أي حي يريدون الذهاب إليه ولماذا"، يتبين أن السبب الأكثر أهمية وبنسبة (٦٦٪) هو الذهاب إلى حي أفضل. و بمعدل ٥٤. ٧٪ إما أنه لا يجد الناس الحي آمنًا أو يواجهون مشاكل مع جيرانهم.

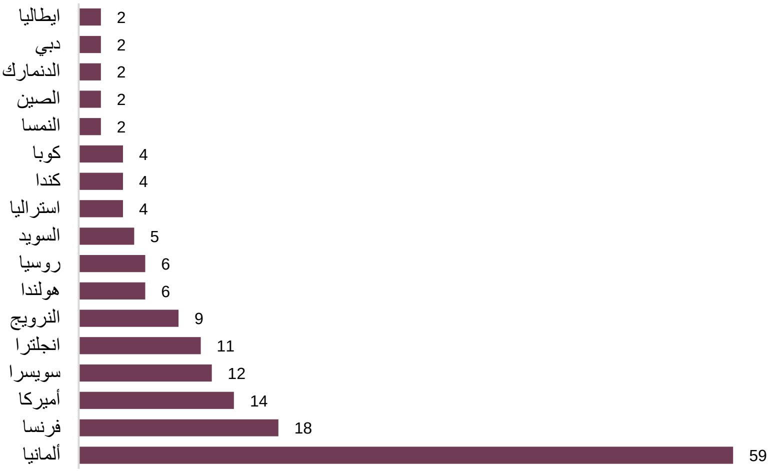

الشكل ٤٠: الدولة المرغوب بالعيش بها خارج تركيا

إن المشاركين الذين يريدون العيش خارج تركيا كانت ألمانيا الوجهة الأولى وبفارق واضح، بينما تليها دولتي فرنسا والولايات المتحدة. كما هو الحال مع دبي في القائمة، كتب بعض المشاركين اسم المدينة بالتحديد بدلاً من الدولة نفسها.

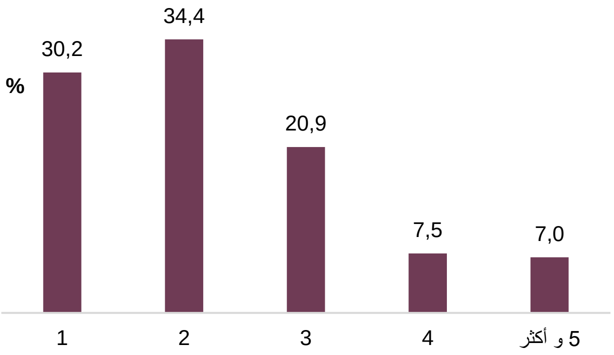

الشكل ٤١: عدد الأحياء التي كان قد أقيم بها في غازي عنتاب

بينما ذكر ٣٠٪ من السكان المحليين الذين قابلناهم أنهم سكنوا في حي واحد في المدينة، غير أن ٧٠٪ منهم قالوا أنهن غيروا حيين أو أكثر. إن الحركة التي شهدتها الأحياء الفقيرة بفضل مشاريع التحول الحضري وبالأخص في الآونة الأخيرة وبواسطة فتح إعمار أماكن السكن الجديدة للفئات الوسطى والعليا أدى إلى إضافة ديناميكية إلى المدينة.

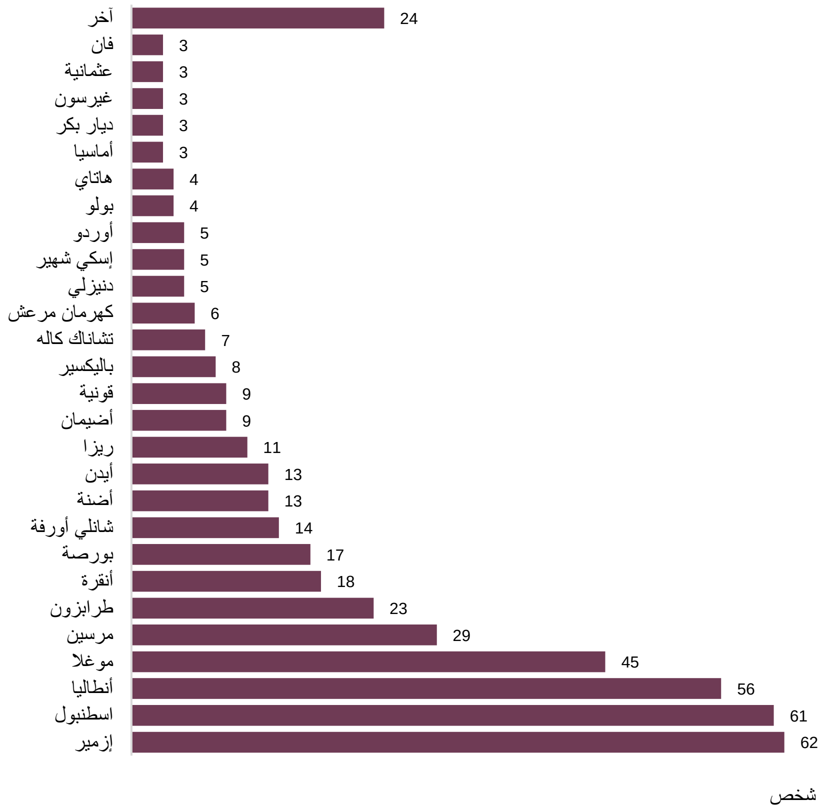

الشكل ٣٩: أكثر مكان يرغب العيش فيه

المدن الساحلية هي أكثر المدن التي يتم تفضيلها من قبل من يقولون إنهم يريدون العيش في مقاطعة أخرى غير غازي عنتاب. وعلى الرغم من أن اسطنبول هي المدينة صاحبة أعلى نسبة قادمين لغازي عنتاب منها، إلا أنها تظل أيضًا واحدة من أكثر المدن المرغوب بالذهاب إليها. إن ٩٠ % من أصل ٦٢ شخصًا الذين أوضحوا أنهم يريدون الذهاب إلى اسطنبول كانوا لم يعيشوا في اسطنبول من قبل. وما يقارب ١٢٪ ممن عاشوا في اسطنبول سابقا يريدون أيضا العودة مرة أخرى لها.

و بهذا المعنى إن المحافظة الأكثر تفضيلاً هي أنطاليا. حيث إن ما يقارب ٢٧٪ ممن يرغبون في العيش في أنطاليا هم ممن يريدون العودة مجددا إلى أنطاليا.

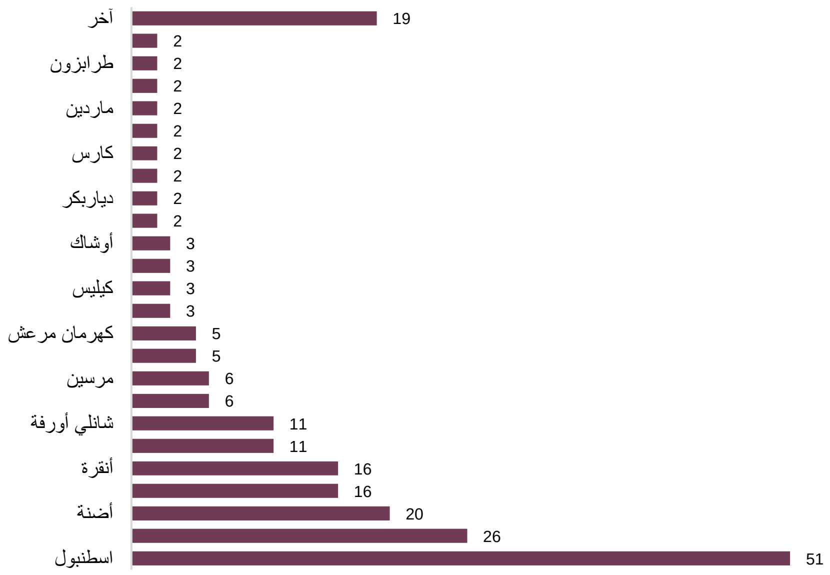

الشكل ٣٧: الولاية التي كان قد أقيم فيها

تأتي اسطنبول بالمركز الأول من بين المدن الأكثر أهمية التي توفر فرص العمل لذلك كانت على رأس قائمة المدن التي كان فيها سكان عنتاب قبل هجرتهم إلى غازي عنتاب بعد ذلك. يمكن القول أن العائدين يلعبون دورًا مهمًا في هذا الرقم بسبب عدد من العوامل الاجتماعية والثقافية، وخاصة العوامل الاقتصادية مثل تكلفة المعيشة. من المعروف أن أنطاليا من أكثر الأماكن زيارة بسبب فرص العمل التي توفرها في قطاع السياحة. بالدور الأول كونها إحدى أكثر المدن اكتظاظا بالسكان جعل مدينة غازي عنتاب مركزا جاذبا للعيش.
بالإضافة إلى ذلك يشار إلى أن الأماكن الأكثر قدوما منها هي المقاطعات المجاورة مثل أضنة، أديامان، شانلي أورفا، هاتاي، كهرمان مرعش، و كان على رأس الأسباب التي جعلت غازي عنتاب وجهة للهجرة هو كونها مركزا للعمل.

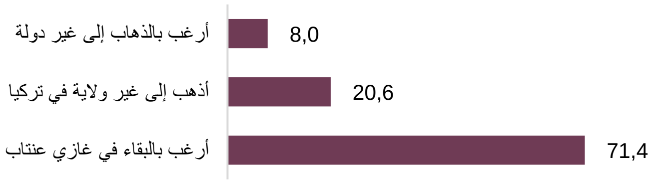

الشكل ٣٨: تفضيل الشخص لتغيير المكان

أما بالنسبة لسؤال " ما الذي تود أن تفعله لو كنت تمتلك الإمكانيات ؟ " سواء من ولدوا في غازي عنتاب أو هاجروا لاحقًا إلى غازي عنتاب و بنسبة ٧١٪ من المشاركين أفادوا بأنهم يرغبون في الاستمرار في العيش في غازي عنتاب. وهذا الوضع، يوضح أن لسكان غازي عنتاب رابطة قوية تربطهم بالمدينة، و يعكس مدى امتنانهم من العيش فيها.

المدينة و المعيشة

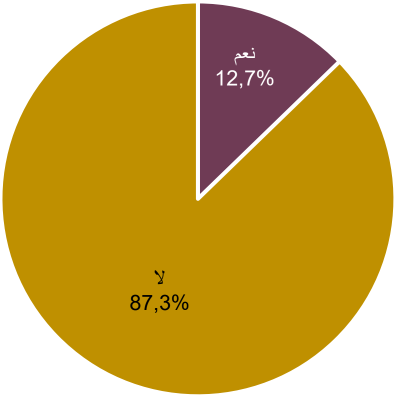

الشكل ٣٦: المقيمين خارج غازي عنتاب مسبقا

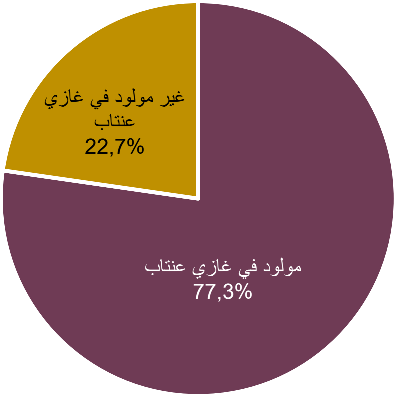

الشكل ٣٥: المولدون في غازي عنتاب

إن نسبة كبيرة من المشاركين وُلدوا في مدينة غازي عنتاب، تقريبا ٢٢. ٧٪ منهم ولدوا خارج غازي عنتاب. عندما سئل أولئك الذين ولدوا في غازي عنتاب عما إذا كانوا يعيشون في مكان آخر من قبل، صرح ١٢. ٧٪ فقط أنهم كانوا قد أقاموا في محافظات أخرى. هذا يدل على أن ٦٧. ٥٪ من الناس ولدوا في غازي عنتاب وما زالوا يعيشون هنا.

إن كون الرجال الذين يقولون إنهم أقاموا في الخارج بنسبة ٤٠٪ أكثر من النساء يعطي فكرة عن سبب العيش خارج غازي عنتاب. والسبب الرئيسي لذلك هو أن الرجال يتوجهون إلى مختلف المحافظات و خاصة اسطنبول بقصد العمل.

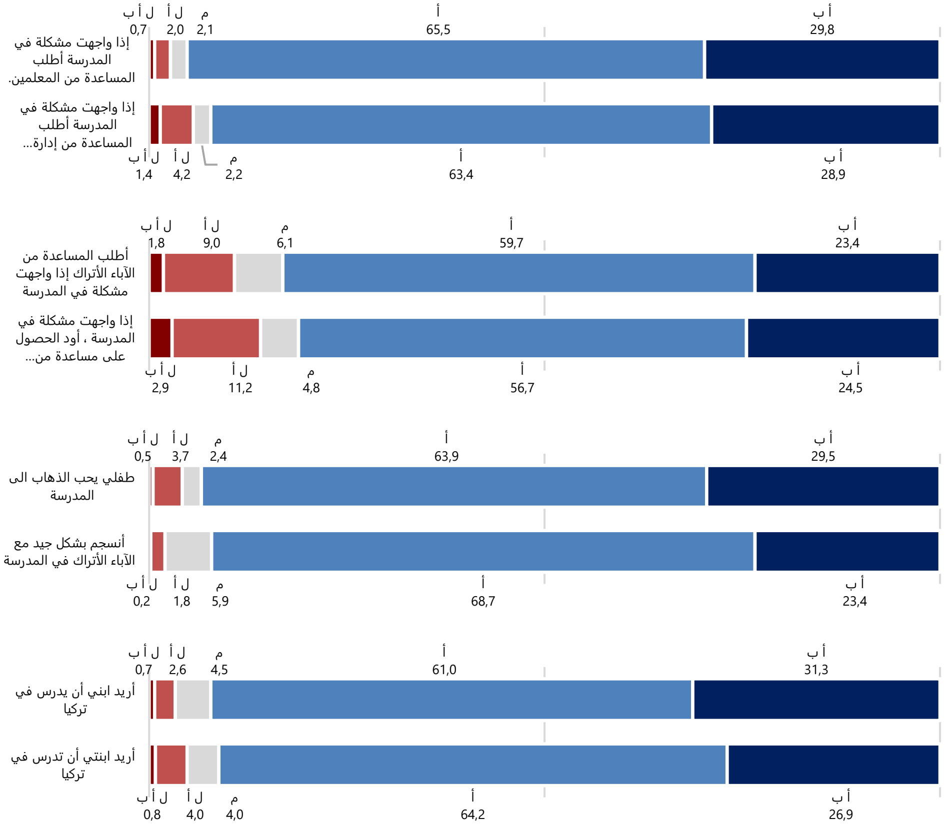

الشكل ٣٤: المواقف تجاه التعليم

إن في الأشكال أعلاه يتم توضيح اختبار لمجموعة من المواقف تجاه التعليم وحسب الموضوع الأول الذي يدور حول " مع من يتم التحدث عندما تحدث مشكلة في المدرسة " جاءت النسبة العليا أنه يتم التحدث مع المعلمين بينما جاءت إدارة المدرسة في المرتبة الثانية بينما كانت نسبة أن يحل أولياء الأمور المشكلة فيما بينهم بنسبة منخفضة.

لقد أوضح معظم الآباء أن اولادهم الذين يذهبون الى المدرسة هم متفاهمون للغاية سواء مع أصدقائهم أو مع معلميهم. وانطلاقا من ذلك، فإنه يمكن القول وبنسبة كبيرة من الأطفال حقيقة إما أن يكون لا يعانون من مشكلة وإما أن يكون نسبة منهم ممن يعانون من مشكلة لا يشاركوها مع أهاليهم. يمكن التعليق على أن النقاط القليلة حول محبة الطفل في الذهاب إلى المدرسة هو إخفاؤه لبعض المشاكل التي تحدث معه.

أخيرًا، سُئل المشاركون " عن رأيهم كيف وجدوا تعليم الفتيات والفتيان في تركيا ". وحسب ما هو متوقع يتم دعم الطلاب الإناث بشكل أقل من الطلاب الذكور. ونتيجة لذلك قد يؤدي هذا إلى عدم تعليم الفتيات. وكذلك تم تبين وبالأخص بين الرجال أن تعليم الفتيات بعد مرحلة دراسية معينة غير مرحب به وهذا يزيد من مشاكل البنات.

الشكل ٣٢: معدل الالتحاق بالمدارس

بالنظر إلى الإجابات المقدمة على سؤال ما إذا كان هناك فتيات أو فتيان يذهبون إلى المدرسة، فإن عدد الفتيات اللواتي يدرسن أعلى قليلاً، ولكن المعدلات لكلا الجنسين قريبة من بعضها البعض. يذهب ٤٩. ٨٪ من الأولاد و ٥٢٪ من الفتيات إلى المدرسة. ربما يعود السبب في احتمالية زيادة فرص تعليم الفتيات إلى حقيقة اضطرار الأولاد العمل منذ سن مبكرة لدعم اقتصاد الأسرة. بينما أن قسم من الأطفال الذين لا يدرسون هم ليسوا في سن المدرسة؛ يفيد قسم آخر منهم أيضا إلى أنهم تركوا المدرسة بعد صف معين.

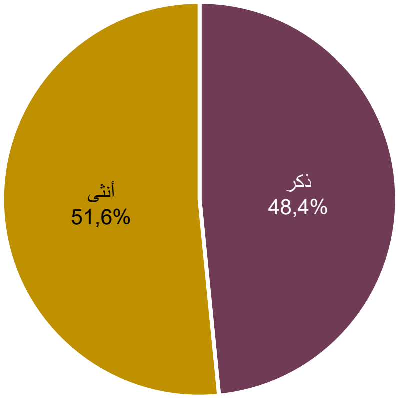

الشكل ٣٣: توزيـع التعليم حسب الجنس

إن نسبة الطلاب المقيدين بالمدرسة هي٤٨. ٤٪من الذكور بينما ٥١. ٦٪منهم من الإناث. إن هذه النسب متوافقة مع بيانات وزارة التربية والتعليم للأطفال الملتحقين بالتعليم الإعدادي. وحسب معطيات وزارة التربية والتعليم فإن نسبة الطلاب الملتحقين بالتعليم الإعدادي هي ٤٨٪من الذكور و٥٢٪من الإناث. ٥

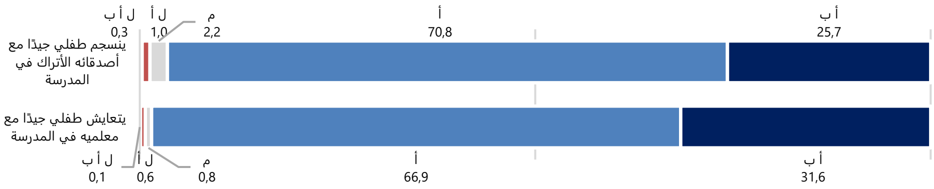

Millî Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, ٢٠١٩-٢٢٠. s. ٥٣٥

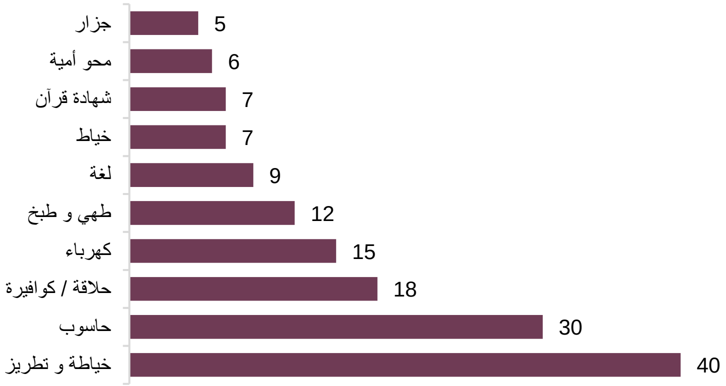

الشكل ٣٠: نوع الشهادة التي تم الحصول عليها

في حين أن الغالبية العظمى من الذين تمت مقابلتهم (٨٥. ٥٪) لم يكن لديهم أي شهادة، ذكر ١٤. ٥٪ فقط (٣٢٧ شخصًا) أنهم حصلوا على بعض الشهادات. ومن أبرزها شهادات الخياطة والتطريز. جميع الأشخاص الـ ٤٠ الذين يحملون هذه الشهادات هم من النساء. هذه النتيجة ليست مفاجئة، حيث تتبادر إلى الذهن دورات الخياطة والتطريز في كثير من المؤسسات التي تنظم دورات مهنية للسيدات. نوع آخر من الشهادات الخاصة بالمرأة هو تصفيف الشعر. بينما أن جميع الذين قالوا إنهم حصلوا على شهادة تصفيف شعر (١١ شخصًا) كانوا من النساء؛ يعادلها أن كل الأشخاص الذين حصلوا على شهادة الحلاقة (٧ أشخاص) هم من الرجال. إن شهادات الكمبيوتر والكهرباء والطبخ واللغات المختلفة هي بعض الشهادات الشائعة الأخرى التي يحصل عليها المشاركون.

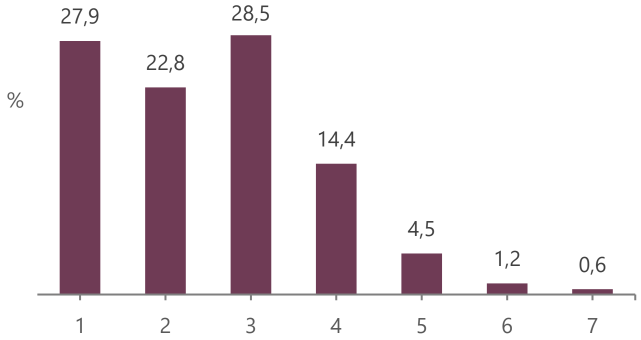

الشكل ٣١: عدد الأفراد الملتحقين بالمدرسة

عند النظر إلى عموم العائلات، فإنه من بين كل ٥ عائلات هناك ثلاث عائلات منهم لديهم طالب واحد على الأقل؛ والعائلتين الباقيتين لديهم أكثر من طالب. بينما أن العدد الإجمالي لكل أسرة ٣. ٥ طفل، إن عدد الطلاب لكل أسرة هو ١. ٦.

وفقًا للإجابات المعطاة على سؤال "آخر مدرسة تخرجوا منها" من قبل الأشخاص الذين تمت مقابلتهم والذين ذكروا أنهم تخرجوا من أي مدرسة، ٥٤٪ كانوا من المدرسة الابتدائية، و ٢٠. ٢٪ من المدرسة الإعدادية، و ١٧. ٤٪ من المدرسة الثانوية، و ٨. ٣٪. يُنظر إلى بعضهم على أنهم تخرجوا من مؤسسات التعليم العالي. كما هو متوقع، لوحظ أنه كلما ارتفع مستوى التعليم، انخفضت معدلات التخرج. وبالنظر إلى الفروق بين الجنسين، فإن غالبية المشاركين من كلا الجنسين هم من خريجي المدارس الابتدائية. يبلغ عدد خريجي المدارس الابتدائية حوالي ٦٠٪ من بين النساء اللاتي أكملن مدرسة معينة، في حين أن مستوى تعليم النساء في المستويات الأعلى أقل من مستوى تعليم الرجال.

الشكل ٢٨: معدلات معرفة القراءة والكتابة حسب الجنس

ومن بين أولئك الذين لم يذهبوا إلى المدرسة قط، كان ٧٢. ٩٪ من الذكور متقنين للقراءة و الكتابة، بينما ٣٢. ٦٪ فقط من الإناث يعرفون القراءة والكتابة. إن تواجد الرجال خارج المنزل أكثر من النساء وأن الرجال يمكنهم الاستفادة من دورات محو الأمية في الجيش يجعل الرجال أصحاب أفضلية في هذا الأمر.

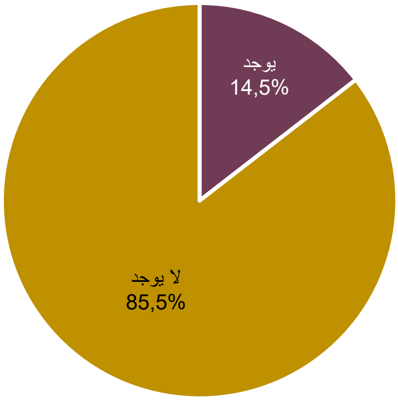

الشكل ٢٩: الحصول على أي شهادة

التعليم

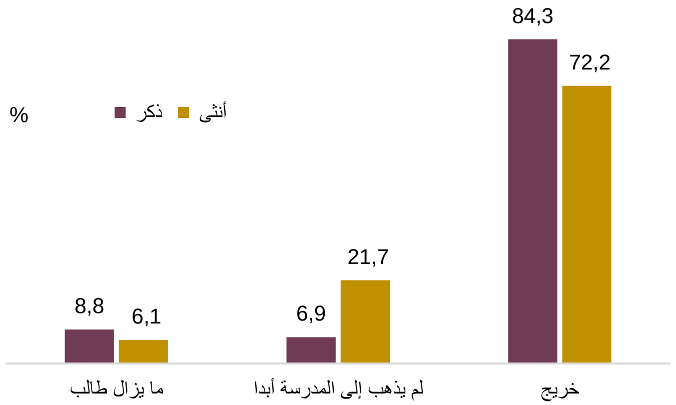

الشكل ٢٦: الوضع التعليمي للمشاركين

بلغت نسبة عالية ٧٦، ٨٪ من الأشخاص اللذين تمت مقابلتهم كانوا قد حصلوا على شهادة من مؤسسة تعليمية معينة. وتبلغ نسبة اللذين لا يزالون طلابًا ٧. ٢٪. نظرًا لأن البحث يقتصر على الأفراد الذين تزيد أعمارهم عن ١٥ عامًا، فإن معدل الطلاب منخفض. لذلك، فإن أولئك الذين ينعكسون في هذا الرقم هم في الغالب طلاب في المدارس الثانوية والجامعات. وتبلغ نسبة الذين لم يلتحقوا بالمدرسة أبدا ١٦ ٪. وبحسب هذا الجدول، فإن معدل الالتحاق بالمدارس أقل بالنسبة للنساء مقارنة بالرجال.

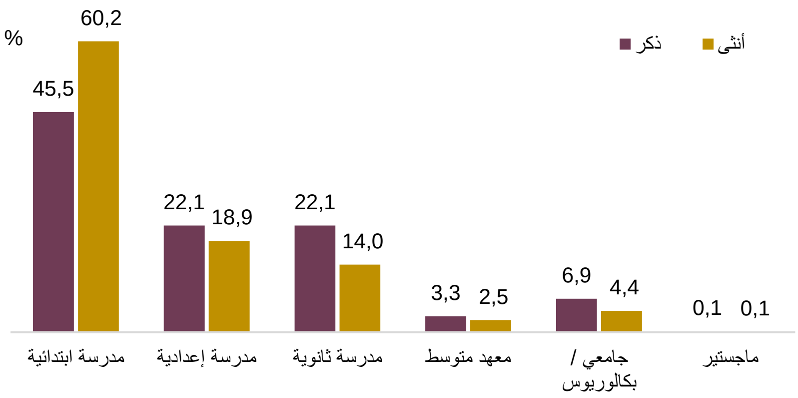

الشكل ٢٧: مستوى التعليم حسب الجنس

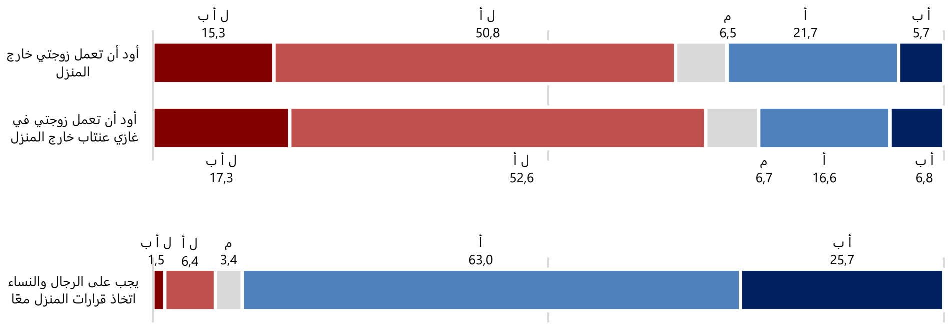

الشكل ٢٥: مواقف الرجال تجاه النساء

صرح معظم الرجال (٦٦٪) بأنهم ضد عمل زوجاتهن. يزداد هذا المعدل قليلاً عندما يكون مكان العمل هو غازي عنتاب. من ناحية أخرى، وافق معظم الاشخاص (٨٨٪) على أنه يجب على النساء والرجال اتخاذ القرارات في المنزل معًا.

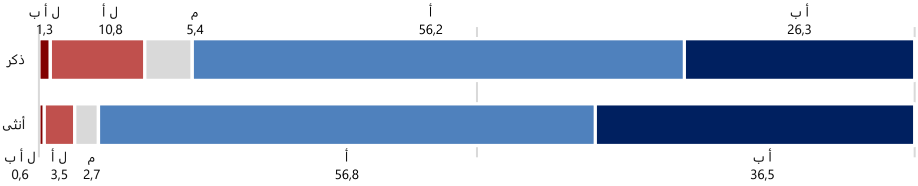

الشكل ٢٢: يجب أن تكون النساء مساويات للرجال ةمن ناحية الحقوق

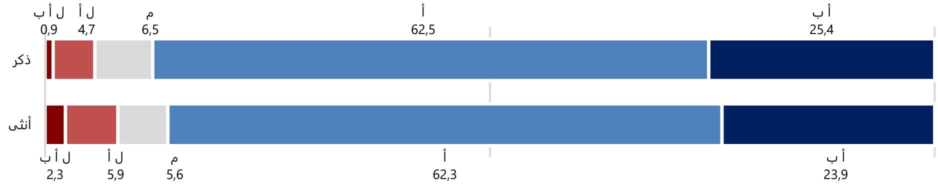

الشكل ٢٣: في تركيا النساء مساويات للرجال بشكل أكبر من سوريا

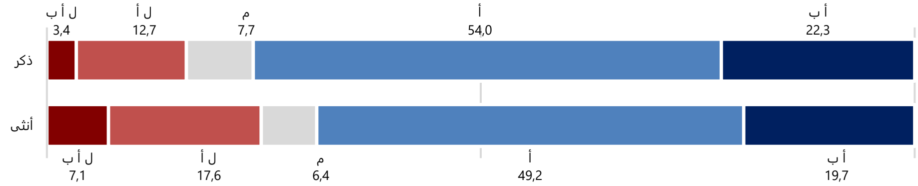

الشكل ٢٤: يجب على النساء أن يأخذن الإذن من أزواجهن إذا أردن العمل

سلسلة من أسئلة المواقف التي نطرحها حول النساء هي أسئلة تختبر وجهات نظر النساء والرجال حول نفس القضية بشكل منفصل. حصلت وجهة النظر القائلة بأن "المرأة يجب أن تلتحق بالجامعة وأن تكون لها مهنة" على أعلى الدرجات بين جميع أسئلة الموقف. تُظهر هذه النتيجة أن النساء يعتبرن الجامعة والكفاءات المهنية التي تقدمها الجامعة أهم مفتاح لاستقلالهن. يتفق الرجال مع نفس البيان بنسبة أقل.

بينما تؤيد النساء بشدة فكرة أن "الرجال والنساء يجب أن يتمتعوا بحقوق متساوية"؛ الرجال يدعمون بدرجة أقل. اقترب الرجال والنساء من فكرة أن "الرجل والمرأة يجب أن يتخذوا القرارات معًا في المنزل"، وهو ما يكمل هذا السؤال، على الرغم من عدم وجود فرق كبير، كان الرجال أكثر تأييدا. يرتبط موقف الرجل هذا بتركز دور المرأة في البيت بشكل أكبر.

أعطى الرجال هذه المرة المزيد من النقاط لفكرة أن "المرأة يجب أن تحصل على إذن من أزواجهن من أجل العمل. يوضح هذا الموقف أنه يُنظر إلى بيئة العمل على أنها منطقة أكثر ارتباطًا بالرجال. سؤال آخر طُرح على الرجال مواز لهذا الموقف هو كيف يرون فكرة "عمل زوجاتهم خارج المنزل". نرى أن الرجال لا يؤيدون هذه الفكرة.

أخيرًا إن كلا من الرجال والنساء يتشاركون بنسب متساوية تقريبا في فكرة "المساواة بين الجنسين في تركيا أنها في وضع أفضل مما هي عليه في سوريا".

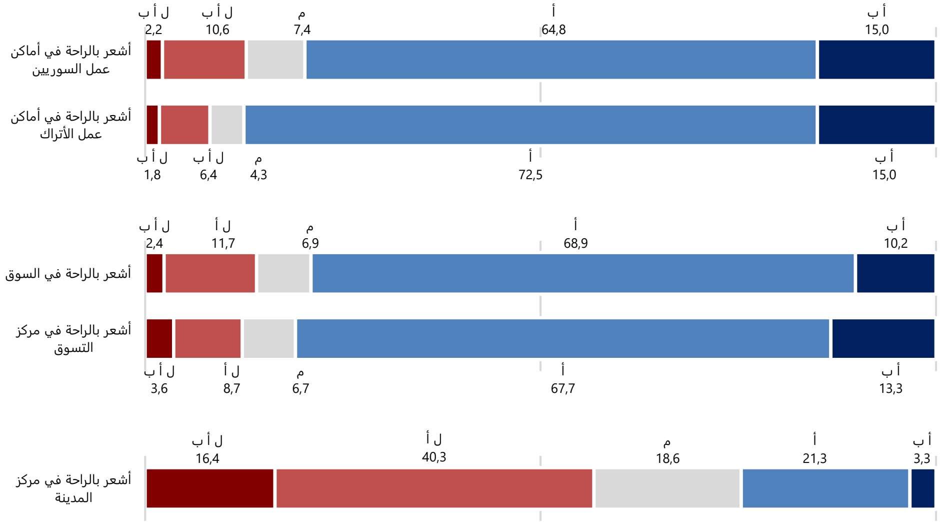

الشكل ٢٠: موقف المرأة من بعض الأماكن

تدور بعض أسئلة المواقف التي يتم طرحها على النساء حول معرفة الأماكن التي يشعرن فيها براحة أكبر. المدارس هي الأماكن التي تشعر فيها النساء براحة أكبر. لطالما كانت مدارسهن ومدارس أولادهم أماكن تشعر فيها النساء براحة أكبر. تتبع المستشفيات المدرسة باعتبارها أكثر المناطق راحة. بينما تشعر النساء براحة أكبر في أماكن التسوق اليومية مثل الأسواق ومحلات البقالة، فقد ذكرن أنهن يشعرن براحة أقل في مراكز التسوق

قد يكون السبب الرئيسي لذلك هو البيئة المزدحمة في مراكز التسوق. قد تبدي مناقشة إغلاق وفتح مراكز التسوق بشكل خاص خلال فترة انتشار كوفيد ١٩ إلى تقليل الشعور بالثقة تجاه هذه الأماكن. كان السوق والحي من الأماكن التي تم العثور عليها أقل موثوقية بنسبة قريبة من بعضها البعض.

تبين أن أكثر مكان لم تشعر فيه النساء بالراحة هو وسط المدينة. هذا هو المكان الوحيد الذي تحصل على نقاط سلبية. يمكن القول أن عوامل مثل كون وسط المدينة مزدحم للغاية، وهي منطقة يرتادها الناس من جميع طبقات المجتمع والتي تم ربط ذكر السوريين فيها بشكل متكرر، كل تلك عوامل من الممكن أن تؤثر بهذا الشأن.

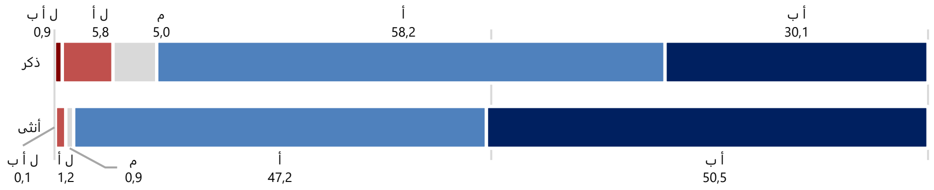

الشكل ٢١: على النساء أن يذهبن للجامعات و يكن صاحبات عمل

تتضمن أنشطة المرأة في أوقات فراغها تقريبًا العبادة، التلفاز والإنترنت. قد يكون المجال العام غير موجود في هذه الصورة، ويلعب تفشي COVID-١٩ أيضًا دورًا في ذلك. يتسبب الوباء في جعل النساء أكثر تركيزًا على المنزل.

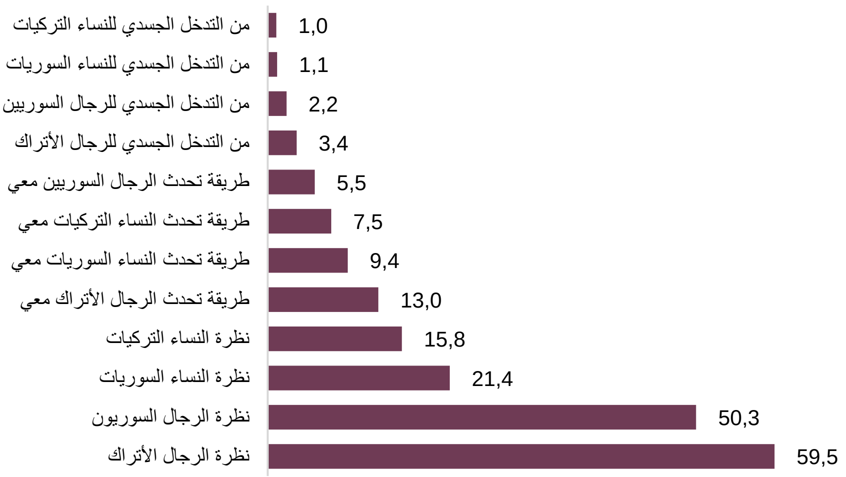

الشكل ١٩: مصادر الانزعاج عند النساء

سؤال "ما الذي يشعرون بعدم الارتياح تجاهه"، الذي طُرح على نساء من مدينة غازي عنتاب، يوفر فرصة لفهم نظرتهن تجاه كل من مجموعتهن (من مدينة غازي عنتاب) والمجموعة الأخرى (السورية) من الرجال والنساء. بشكل عام، بينما يُنظر إلى الرجال أنهم أكثر انزعاجًا من النساء؛ يُنظر إلى رجال غازي عنتاب أيضًا على أنهم أكثر انزعاجًا من الرجال السوريين. وجهة نظر المرأة كانت عكس ذلك: النساء السوريات أكثر إثارة للقلق من نساء مدينة غازي عنتاب. في الواقع، فيما يتعلق بطريقة التحدث (الأسلوب)، وُجد أن المرأة السورية أكثر ازعاجًا من نساء غازي عنتاب ومن الرجال السوريين حتى. هذا التوتر بين النساء واضح أيضًا في ردود فعل النساء السوريات. على سبيل المثال، أكثر ما يزعج النساء السوريات هو نظرة نساء مدينة غازي عنتاب إليهن وطريقتهن في الكلام

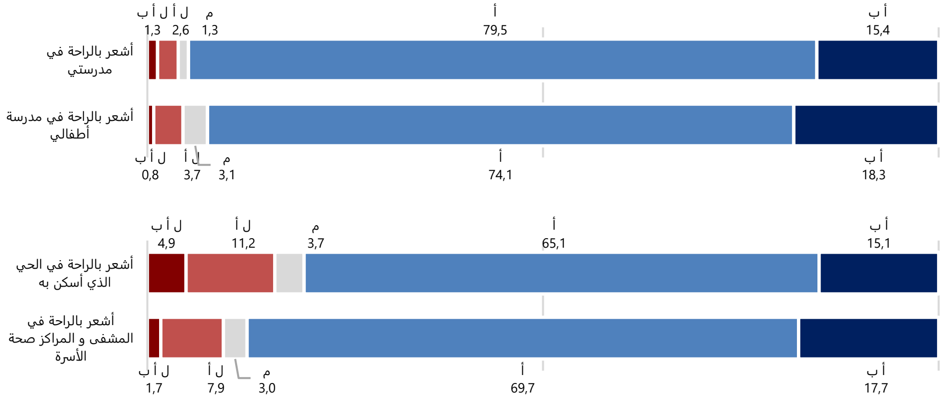

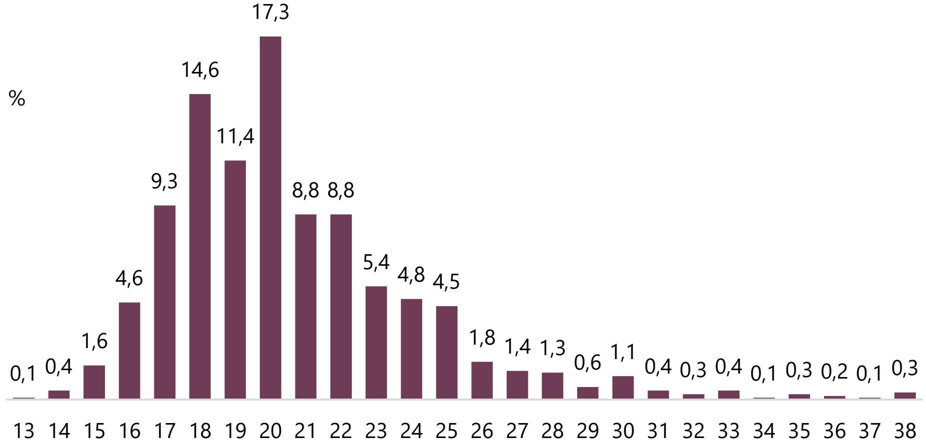

الشكل ١٧: عمر الأمومة الأولى

متوسط عمر الأمومة عند الولادة الأولى في مدينة غازي عنتاب هو٢٠، ٦. أولا، من الواضح أن زواج الشباب ما زال شائعا؛ ثانياً: أن المتزوجين ينجبون أطفالاً في السنوات الأولى من الزواج. نسبة معدل الأمومة قبل سن ١٨ هو ١٦. ١٪.

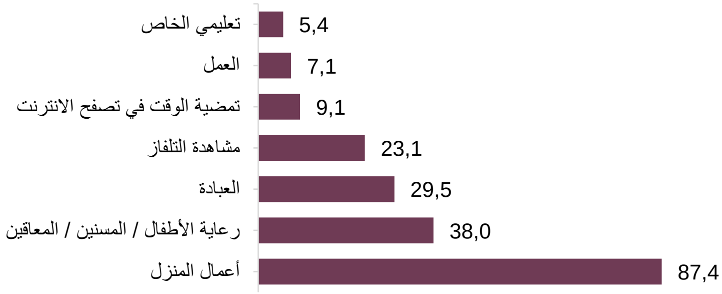

الشكل ١٨: الأنشطة التي تقضي النساء بها معظم الوقت

تم سؤال النساء فقط من المشاركين في الاستبيان "ما هو النشاط الذي تقضين معظم الوقت فيه؟"، عندما تم تدقيق الإجابات على السؤال، تبين أنه بالمرتبة الأولى تأتي الأعمال المنزلية. في الحقيقة إن كلاً من الأعمال المنزلية ورعاية الأشخاص المحتاجين للرعاية في الأسرة هي أكثر الأنشطة التي تستغرق وقتًا طويلاً والتي ترتبط بالدور المسند تقليديًا بالمرأة. إن استغراق العمل المنزلي كثيرا من الوقت يمنع النساء من استثمار أنفسهن من حيث التعليم.

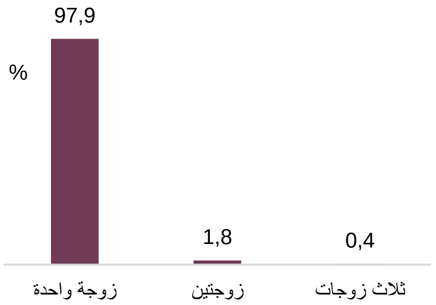

الشكل ١٦: عدد زوجات الرجال

كما يتضح من الشكلين أعلاه، يمكن ملاحظة أنه في حين أن الزواج من شخص واحد هو السائد بمعدل قريب من ٩٨٪، إلا أنه يوجد أكثر بقليل من ٢٪ تعدد للزوجات. كما يعطي تقرير (TNSA ٢٠١٨، ص ٥٢) نفس المعدل. تُظهر بيانات البحث المعني أن نسبة تعدد الزوجات عند الرجال في منتصف العمر هو الأقل مقارنة بالشباب وكبار السن. تظهر هذه النتيجة أن تعدد الزوجات، الذي كان له اتجاه تنازلي لفترة معينة من الزمن، قد أخذ في الارتفاع في السنوات الأخيرة. هذا التيار مشابه لحقيقة أن اتجاه الانخفاض في زواج الأقارب الذي اكتشفناه في غازي عنتاب قد انعكس في السنوات الأخيرة. وهذا يعني أن تعدد الزوجات، الذي كان في انحدار مع التحضر و مع بدء انحلال العلاقات التقليدية، قد أخذ في الارتفاع في السنوات الأخيرة مجددا.

على الرغم من وجود اعتقاد عام بأن تعدد الزوجات قد ازداد مع ظهور السوريين في المجتمع، إلا أن هذا المعدل مرتفع في منطقة البحر الأسود، حيث يوجد عدد أقل من السوريين، مما يدل على أن هذا الوضع على الأقل لا يمكن تفسيره فقط بالسوريين. ان نسبة تعدد الزوجات عند السوريين هي أكثر من ٣ أضعاف السكان الأصليين.

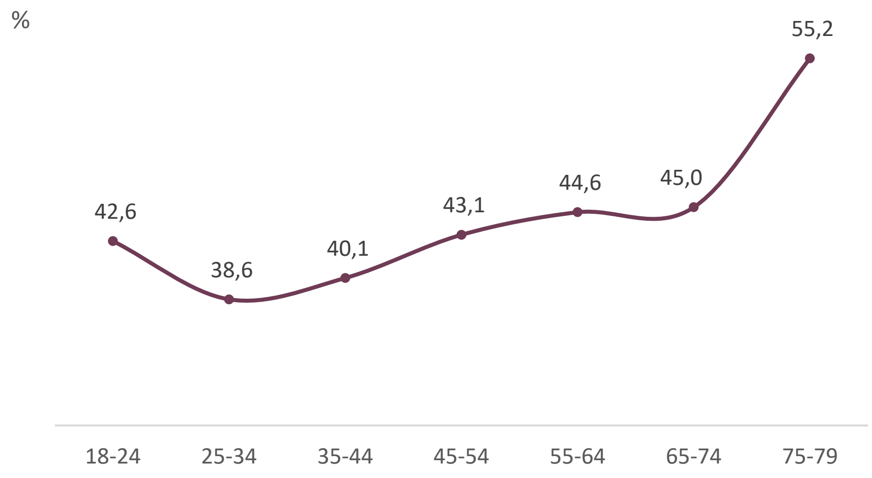

الشكل ١٤: زواج الأقارب حسب العمر

بينما يُلاحظ أن زواج الأقارب ينخفض بشكل مطرد مع مرور الوقت، يتضح أن هناك اتجاه تصاعدي بين الأزواج الشباب مرة أخرى. يكشف معهد جامعة حاجي تبه للدراسات السكانية، بحسب المسح الديموغرافي والصحي في تركيا (TNSA ٢٠١٨، ص ٥١)[٤] الذي تم إجراؤه في ٢٠١٨ أن تركيا بشكل عام تتجه نفس الاتجاه. كما سيتضح أدناه، يمكن ملاحظة وجود ميلان مماثل في معدلات تعدد الزوجات.

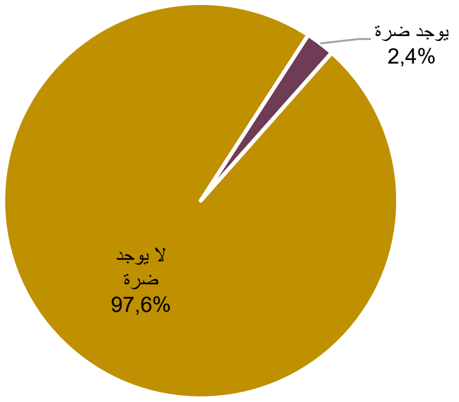

الشكل ١٥: حالة وجود ضُرة للمرأة

---

[٤] http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa٢٠١٨/rapor/TNSA٢٠١٨_ana_Rapor.pdf
الوصول بتاريخ ٢٣,١٠,٢٠٢٠ من العنوان

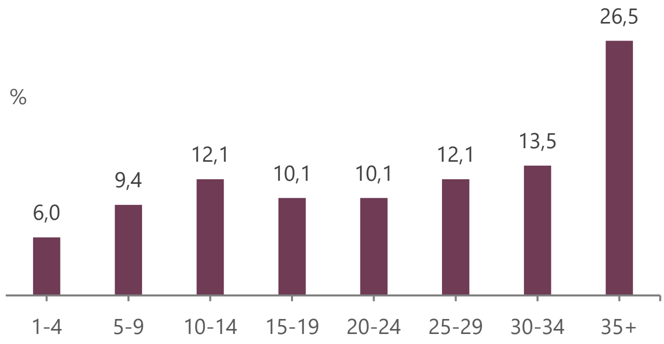

الشكل ١٢: مدة الزواج

في حين أن ٢٧٪ من المشتركين المتزوجين متزوجون منذ ٣٥ عامًا على الأقل؛ ٥٢٪ منهم لا تقل أعمارهم عن ٢٥ سنة؛ ٨٥٪ منهم متزوجون منذ ١٠ سنوات على الأقل. عند الأخذ بعين الاعتبار أن حوالي ٩٥ ٪ منهم قد تزوج مرة واحدة، يمكن القول أن الزواج مؤسسة مستقرة في غازي عنتاب.

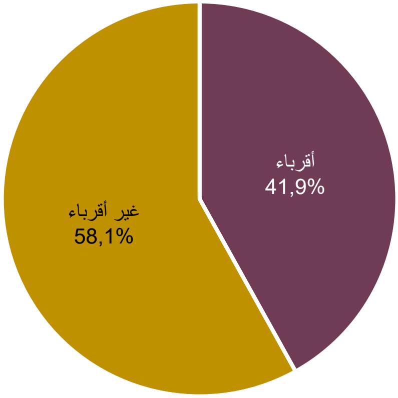

الشكل ١٣: حالة القرابة للزوج

عند فحص الشكل البياني الذي يوضح حالة القرابة للزوج، تبين أن مواطني غازي عنتاب قد تزوجوا بنسبة ٤١. ٩٪ من أقارب و ٥٨. ١٪ من غير أقارب. تتوافق هذه النتيجة مع تقرير بحوث هيكل الأسرة في جنوب شرق تركيا عن متوسط عام ٢٠١٦. وفقًا للتقرير المذكور، تبلغ نسبة زواج الأقارب في منطقة جنوب شرق الأناضول ٤٢. ٦٪. تُظهر هذه النتائج أن البنية الاجتماعية التقليدية في غازي عنتاب لا تزال قوية للغاية.

هناك فرق مهم بين المطلقين والذين فقدوا أزواجهم. في حين أن ٤٢٪ من الأزواج الذين فقدوا أزواجهم كانوا من الأقارب، فإن هذه النسبة تبلغ ٣٦٪ للمطلقين. تكشف هذه النتائج أن طلاق المتزوجين من الأقارب هو أقل من طلاق المتزوجين من غير الأقارب. ويكشف هذا أن الروابط الأسرية التقليدية مؤثرة في قرارات الزوجين أو مدة زواجهما.

الزواج

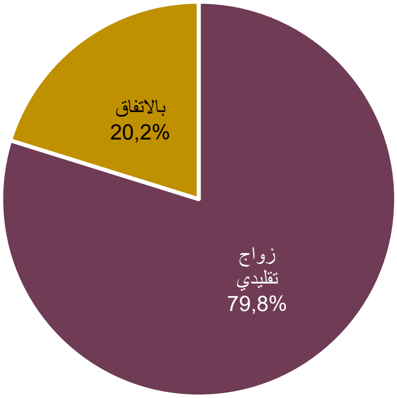

الشكل ١٠: قرار الزواج

على الرغم من انخفاض نسبة الزواج التقليدي (بقرار الكبار في تركيا) في السنوات الأخيرة، عند أخذ بيانات بحوث سنة ٢٠١٦ بعين الاعتبار يتضح أن نسبة الزواج التقليدي هي ٥٩، ١٪، اتضح أيضاً أن نسبة "الزواج التقليدي كان قراري " كانت ٤٧، ٨٪. وفي نفس البحث أيضاً، في منطقة جنوب شرق الأناضول كان "الزواج التقليدي كان بقراري" بنسبة (٦٠٪) وكذلك " الزواج التقليدي بقرار من أهلي دون أن أُسأل عن رأيي" بنسبة (١٧. ٢٪) يشير إلى أن النسبة كانت أعلى من المتوسط في عموم تركيا. عندما يتم حساب المتوسط لكلا الجنسين من الاشكال أعلاه، يُلاحظ أن الزيجات التقليدية كانت بمعدل ٧٩. ٨٪، وهي نسبة أعلى قليلاً من نسبة ٧٧٪ بحسب بحوث TAYA.

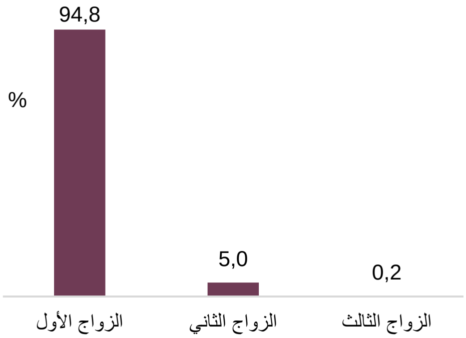

الشكل ١١: عدد الزيجات

حوالي ٩٥٪ من المتزوجين متزوجين زواج واحد. ٥٪ كانوا قد تزوجوا أكثر من مرة. وهذا يدل على أن نسبة كبيرة من المطلقين واللذين فقدوا أزواجهم تزوجوا مرة أخرى. عندما يقتصر هذا السؤال على المطلقين واللذين فقدوا أزواجهم، يُلاحظ أن ما يقارب ١٢٪ من هذه المجموعة قد تزوجوا مرة أخرى.

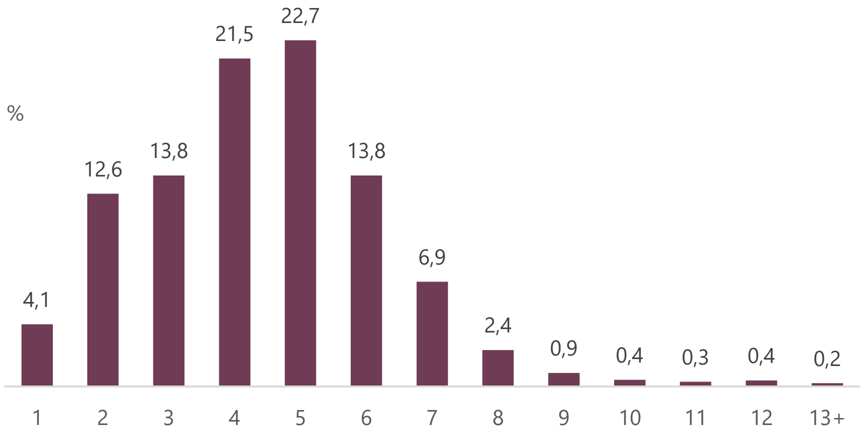

الشكل ٨: عدد الأشخاص الذين يعيشون في المنزل

وفقًا لبيانات TUIK عام ٢٠١٩ عندما بلغ متوسط حجم الأسرة في تركيا ٣. ٤ أشخاص، تم تحديد متوسط حجم الأسرة في مدينة غازي عنتاب بـ ٤. ١ فرد. في هذا البحث، تم تحديد متوسط حجم الأسرة على أنه ٤. ٤. عند أخذ نتائج البحث الذي أجرته مؤسسة الإحصاء التركية بعين الاعتبار يُلاحظ أن حجم الأسرة في مدينة غازي عنتاب أنه فوق المتوسط في تركيا.

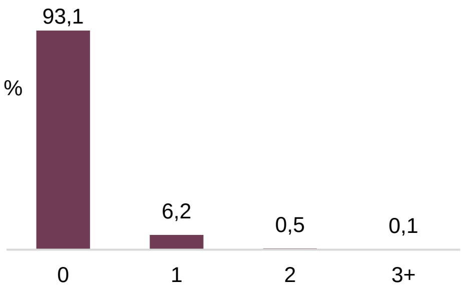

الشكل ٩: عدد الأفراد المعاقين في المنزل

٧٪ من الأسر التي تمت مقابلتها لديها شخص معاق واحد على الأقل. هذا المعدل كان حوالي ١٢٪ بالنسبة للسوريين.

٨٦ ٪ من المشاركين اللذين لغتهم الأم ليست التركية أفادو أن مستوى لغتهم جيد. كما أن معدل اللذين أفادو أن مستوى لغتهم ضعيف هو أقل من ٢٪.

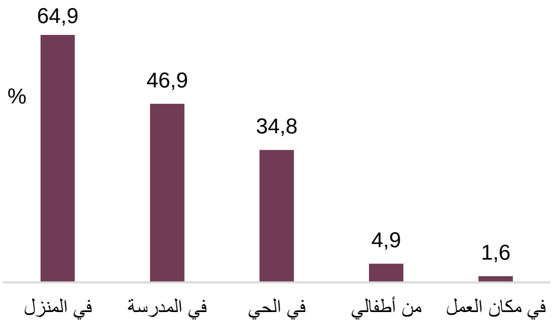

الشكل ٦: طرق لتعلم اللغة التركية

عندما سُئل ٤٦٧ شخصًا من اللذين لغتهم الأم غير التركية عن مكان تعلمهم التركية، ذكر جزء كبير منهم (٨٧٪) أنهم تعلموا في المنزل أو في الحي أو في المكان الذي يعملون فيه؛ نسبة أولئك الذين أجابوا المدرسة فقط هي ١٣٪. عند النظر إلى اللغة الرسمية بأنها مؤثرة في جميع مجالات الحياة اليومية، وخاصة في المدن، يمكن القول أن هذه المعدلات كبيرة. قد تكون طرق تعلم اللغة التركية في المدن التي لا تتحدث التركية كلغتها الأم بأشكال مختلفة وليس في المدرسة، مثل المنزل والحي ومجموعات الأصدقاء وبيئة الأعمال. ومع ذلك، بالنسبة للمناطق الريفية، فإن هذه الطرق تشبه المدرسة إلى حد كبير.

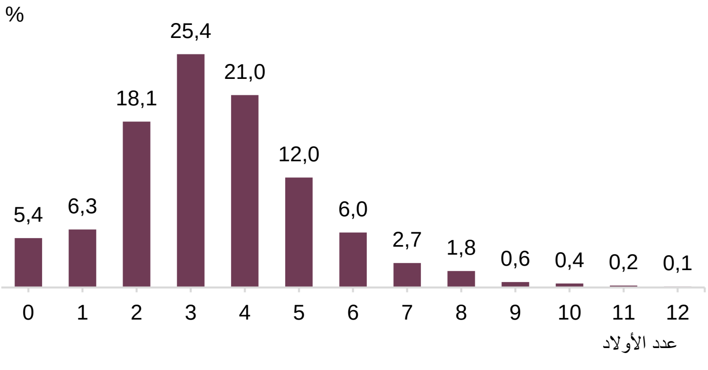

الشكل ٧: عدد الأطفال في المنزل

لقد لوحظ أن ٥. ٤٪ من المتزوجين ليس لديهم أطفال. تم تحديد متوسط عدد الأطفال في الأسرة ليكون ٣. ٤٥، بحد أقصى ١٢ طفل. عند إضافة عدد الآباء إلى هذا الرقم، يتضح أن متوسط حجم الأسر النووية هو ٥. ٤٥.

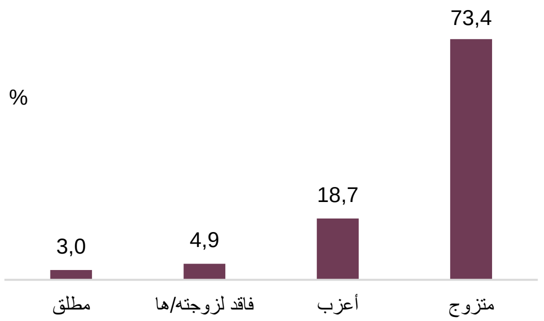

الشكل ٣: الحالة المدنية

تبين أن ٧٣. ٤٪ من المشاركين بالمقابلات متزوجون. على الرغم من عدم وجود فرق كبير مقارنة بالسكان السوريين، إلا أن نسبة المتزوجين هي أقل بين السكان المحليين، رغم ارتفاع معدلات العازبين والمطلقين.

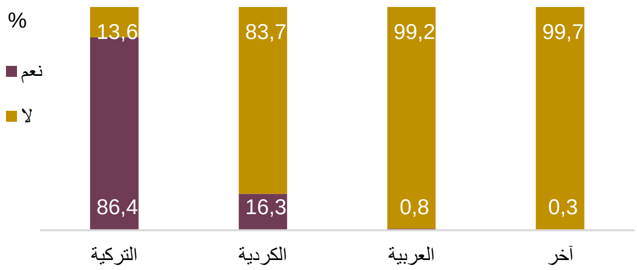

الشكل ٤: اللغة الأم للمشاركين

عندما أجاب ٨٦. ٤٪ من المشاركين من غازي عنتاب على السؤال حول لغتهم الأم باللغة التركية، بلغت نسبة اللذين أفادوا أنهم أكراد ١٦. ٣٪. ذكر ٨٦٪ من الأشخاص الذين تمت مقابلتهم ولغتهم الأم ليست التركية أنهم يعرفون اللغة التركية بمستوى متوسط و ١٣٪ منهم يتحدثون التركية بمستوى متوسط في حين تبلغ نسبة الذين يقولون أن لغتهم التركية ضعيفة ١. ٦٪.

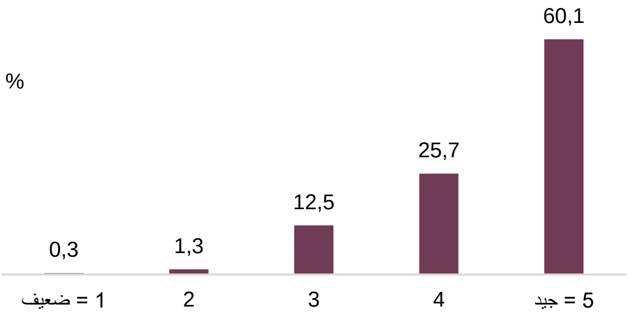

الشكل ٥: مستويات معرفة اللغة التركية

النتائج الديموغرافية

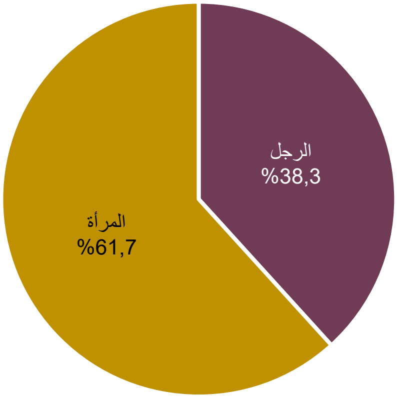

الشكل ١: التوزيع الجنسي

لقد مثلت النساء حوالي ٦٢٪ والرجال حوالي ٣٨٪ في المقابلات. إن إجراء المقابلات كان غالباً خلال النهار وخاصة خلال ساعات العمل مما أدى إلى زيادة نسبة عدد الإناث في العينة.

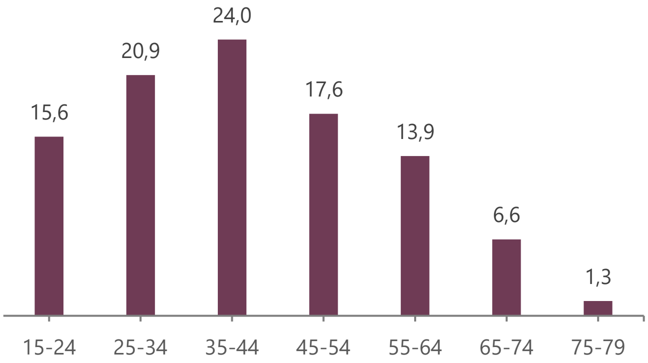

الشكل ٢: التوزيع العمري

متوسط عمر المشاركين اللذين أصغرهم ١٥ عامًا وأكبرهم ٧٩ عامًا هو ٤١ عامًا. من ناحية أخرى، هذا المعدل هو ٣٦. ٥ للمشاركين السوريين. يعود فارق متوسط السن هذا لنسبة السكان السوريين اللذين هم أصغر من السكان المحليين.

ميدان البحث

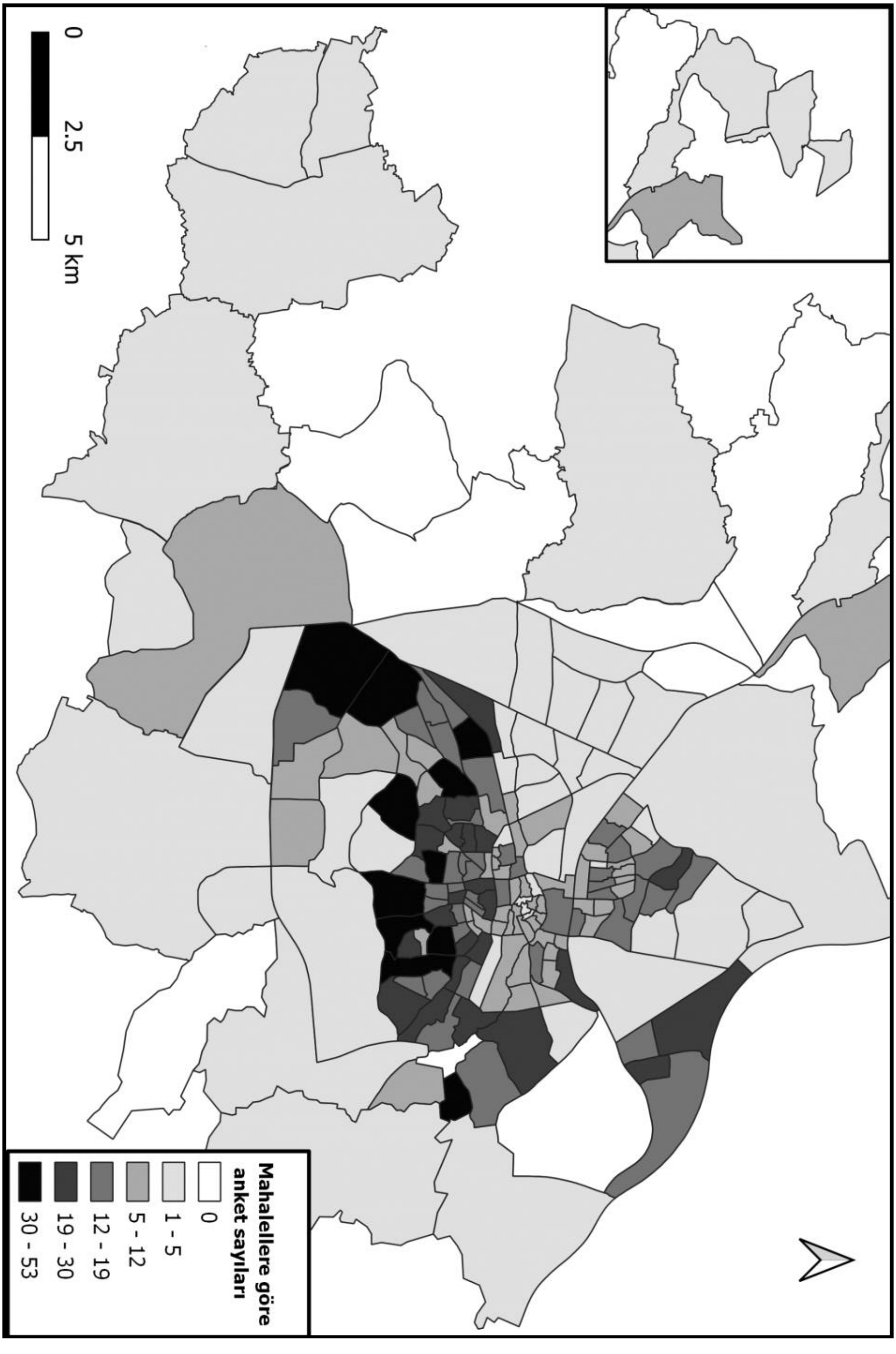
0
2.5
5 km
Mahallelere göre
anket sayıları
0
1 - 5
5 - 12
12 - 19
19 - 30
30 - 53

الحصول على ١٦٤٥ من ١٠٦ أحياء مختلفة في منطقة شاهين بيه و ٦١٣ من ٦٣ حيًا في منطقة شهيد كامل. كما سيُلاحظ، فإن الهدف الرئيس هنا ليس الذهاب إلى ٥٪ من أسر غازي عنتاب، ولكن الهدف الاساسي هو إجراء مقابلات قريبة من عدد المقابلات مع الأسر السورية. أجريت مقابلات مع سوريين وسكان غازي عنتاب في نفس الحي، وفي بعض الحالات حتى في نفس الشارع. و بهذا، سيكون من الممكن إلقاء نظرة فاحصة على أبعاد التفاعل والعلاقات الاجتماعية. لذلك، فإن سكان غازي عنتاب الذين تمت مقابلتهم هنا بعيدون كل البعد عن تمثيل غازي عنتاب بأكملها. لذلك، يمكن القول أن عينة سكان غازي عنتاب تشمل في الغالب أولئك الذين يتشاركون نفس المساحات الاجتماعية والمادية مع السوريين وتشمل قسمًا دراسيًا أو يحتوي لقاءات. لأن عدد الأسر السورية المسجلة في الأحياء الأقوى من حيث التأثير السياسي والإيديولوجي والاقتصادي والثقافي يجعل البعد الطبقي للقضية أكثر وضوحاً.

يركز الجزء الثالث من البحث على التفاعل في الحياة اليومية والعلاقات الاجتماعية والمواقف والتوقعات وديناميكيات التماسك الاجتماعي. . تمت إضافة أسئلة حول التفاعلات واللقاءات والمواقف في الحياة اليومية إلى كلا شكلي المقابلة. لذلك، يتألف الكتاب الثالث من أسئلة وأجوبة مضمنة في الأسئلة الى كلا الكجتمعين، وليس الأسئلة الموجهة إلى سكان غازي عنتاب والسوريين في نموذج منفصل.

تم إعداد استبيانات جميع المقابلات باللغة العربية للسوريين والتركية لسكان غازي عنتاب. تم إجراء المقابلات بمساعدة برنامج إلكتروني (Kobo Toolbox) وتم تعيين المواقع في الحي باستخدام نظام المعلومات الجغرافية في هذا البرنامج. وقد أجريت الدراسة تحت مشورة ١٥ من أعضاء هيئة التدريس، حيث بلغ مجموع قادة فرق طلاب الدراسات العليا ١٥، منهم ٩ نساء و ٦ رجال، و ٧١ من الطلاب الذين أجريوا المقابلات، ٣٧ منهم من النساء و ٣٤ رجلا. ومن بين ٧١ طالب الذين أجريوا المقابلات، كان هناك ٣٦ منهم يتحدثون العربية. وكان البرنامج على الانترنت ٤٨٦ سؤالا مع خيارات مختلفة للسوريين و ٤١٣ سؤالا لسكان غازي عنتاب ليتم تطبيقها في هذا المجال.

في هذه المرحلة، سيكون من المفيد التأكيد مرة أخرى على أن هذا البحث والكتب الثلاثة التالية تركز على النمط العام الحالي للسوريين وعلاقاتهم الحياتية اليومية، فضلاً عن لقاءاتهم مع الجهات الفاعلة الأخرى التي تشارك في الحياة الاجتماعية التي يحاولون أن يكونوا عليها. إن ظهور بحث طبقي ظهر فيه في الغالب شرائح اجتماعية واقتصادية فقيرة أو منخفضة الدخل أو أدنى (بسبب الضرورة الإحصائية ومنهجية العينة) ليس هو الغرض المقصود ولكنه واقع اجتماعي تم تشكيله في نهاية البحث. لكن من المؤكد أنه يمثل الأغلبية. لأن توزيع السجلات الرسمية على الأحياء يُظهر لنا أن السوريين يعيشون بكثافة أكبر في الأحياء الفقيرة اجتماعياً واقتصادياً وذات الدخل المنخفض في غازي عنتاب.

جامعة غازي عنتاب والأموال المالية من منظمة كير والمنظمة الدولية للهجرة، أصبح المشروع رسميًا في بداية عام ٢٠٢٠.

بعد إبرام الاتفاقيات بين إدارة جامعة غازي عنتاب والمنظمة الدولية للهجرة ومنظمة كير الدولية، تم تحديد الأسئلة ونطاق البحث والمنهجية وأساليب وأدوات المقابلة التي سيتم تطبيقها خلال شهري كانون الثاني وشباط من ٢٠٢٠. في الأسبوع الأول من شهر اذار، تم الانتهاء من قائمة الأشخاص الذين تمت مقابلتهم للمشاركة في البحث وعقد الاجتماع الأول مع الطلاب في ١٠ اذار ٢٠٢٠. كانت الأحياء التي سيعملون فيها مشتتة. ومع ذلك، فإن إجراءات جائحة كورونا وحظر التجول التي بدأ في منتصف اذار جعل من الضروري تأجيل العمل الميداني للبحث واتخاذ تدابير جديدة. . وأجريت مناقشات مرة أخرى مع المنظمة الدولية للهجرة وكيرالدولية بشأن الأقنعة والمطهرات. مع الاحتياطات والتحذيرات الإضافية في هذا الاتجاه، تم انتظار الفترة الزمنية المناسبة للعمل الميداني. وفي النهاية، تم الانتهاء من المحادثات الميدانية في ١٧٥ حيًا بين ٢٢ حزيران و ١٣ تموز ٢٠٢٠. أثناء العمل الميداني، تم إيلاء أقصى قدر من الاهتمام لصحة الأشخاص الذين تمت مقابلتهم والذين ساهموا بالمقابلة، بالإضافة إلى ضرورة ارتداء أقنعة وقفازات جديدة لكل مقابلة، كما تم تزويد كل شخص تمت مقابلته بقناع وقفازات ومجموعة أدوات تنظيف. تم إجراء المقابلات في بيئات غير مزدحمة قدر الإمكان، خلال النهار، في الشارع، عند مدخل الشقة أو المنزل. وعند اكتمال مرحلة جمع البيانات بدات مرحلة التحليل بعد ١٣ تموز من عام ٢٠٢٠.

***

في متناول ايديكم بحث مكون من ثلاثة فصول. **الأول** هو الكشف عن النمط العام للسوريين في غازي عنتاب بعد ثلاث سنوات، وهذه المرة مع المزيد من الأحياء ومجموعة أوسع من الأمثلة والأسئلة. و**الثاني** هو الكشف عن الصورة المتكاملة الاجتماعية والاقتصادية العامة لسكان غازي عنتاب في الأحياء التي يعيش فيها السوريون ومحاولة فهم كيفية تعاملهم مع قضية السوريين. و**الثالث**، يركز على لقاءات الحياة اليومية والتفاعلات وتجارب الانسجام والتعايش للسوريين ومواطني غازي عنتاب رغم كل الصعوبات التي يواجهونها، ومواقفهم تجاه ذلك. وبالتالي، فإن هذا التقرير، الذي يتكون من **ثلاثة كتب منفصلة**، يتكون من تقييم جوانب مختلفة من نفس البحث الميداني ويمكن دراسته بشكل منفصل أو قراءته وتقييمهما معًا.

الجزء الأول من هذه العينة البحثية هو السوريين في غازي عنتاب ضمن المعلومات المنزلية التي تم الحصول عليها من إدارة الهجرة في محافظة غازي عنتاب. بعد الحصول على معلومات عن الأسر التي يسجل فيها السوريون في منطقتي شهيد كامل وشاهين بيه المركزيتين، تم توضيح العينة والأحياء التي سيجري فيها البحث. ووفقاً للبيانات الرسمية التي تم الحصول عليها، يعيش ما مجموعه ٣١٦٢٦ أسرة سورية في ١٧٤ حيًا في منطقة شاهين بي، وما مجموعه ١٢٤٠١ أسرة سورية في ١٢٦ حيًا في شهيد كامل. . وبالتالي، فإن العدد الإجمالي للأسر السورية في ٣٠٠ حي من منطقتين حضاريتين في غازي عنتاب يبلغ حوالي ٤٤ ألف. بالنسبة للهدف المتمثل في ٢٣٠٠ أسرة، والذي يمثل ٥٪ من الأسر المسجلة ويتضمن هامشًا محتملاً للخطأ، تم اختيار الأحياء من ١٨٠ حيًا في كلتا المنطقتين بأخذ عينات عشوائية، وفقًا لكثافة الأسرة المسجلة. ولكن، نظرًا لأن الدراسة الميدانية تزامنت مع بعض فترات الحجر الصحي خلال فترة جائحة كورونا، فقد تعذر زيارة أحياء Sam و Nesimi و Kirazlıbahçe و Büyükpınar و Hacıkamber في العينة. لذلك، تم إجراء هذا البحث، الذي يتضمن مقابلات مع كل من السوريين وسكان غازي عنتاب، في ١٧٤ حيًا مختلفًا.

وبما أن البحث شمل احياء مماثلة لهذه الأحياء من الناحية الاجتماعية والاقتصادية، لم يتسن إجراء المقابلات في هذه الأماكن، وبالتالي فإن عدد الأسر السورية التي تمت مقابلتهم وتقييمها على أنها صالحة اصبح ٢٢٨٠. ومع ذلك، وبما أن هذا العدد يعادل ٥٪ من الأسر المسجلة، فقد تم تحقيق أهداف المقابلات المخطط لها في الأسر السورية. من بين ٢٢٨٠ مقابلة، تم الوصول الى ١٦٥٩ اسرة من ١٠٧ أحياء مختلفة في منطقة شاهين بي و ٦٢١ اسرة من ٦٧ حيًا في منطقة شهيدكامل.

كما تم تطبيق هذه الدراسة على سكان غازي عنتاب في نفس الاحياء والتي تعد المرحلة الثانية من هذه الدراسة. والسبب الرئيس لذلك هو الكشف عن نمط عام لأشخاص من غازي عنتاب وسوريين يشاركون في نفس الأماكن المادية، ونفس الأحياء وعمليات التفاعل الاجتماعي المماثلة في الحياة اليومية وإلقاء نظرة عن قرب على المقارنات. وفي هذا السياق كان من المخطط اجراء مقابلات مع ٢٣٠٠ عائلة من سكان غازي عنتاب، الى انه تمت مقابلة ٢٢٨٥ عائلة من ٧٤ حي مختلف فقط بسبب الاسباب التي ذكرت اعلاه. من بين ٢٢٥٨ مقابلة صحيحة، تم

بصرف النظر عن الواقع الديموغرافي، فإن ما هو على المحك هو ضرورة فهم كفاح ملايين الناس من أجل البقاء على قيد الحياة أو المجاهدة للوقوف على القدمين. لهذا، يصبح إجراء بحث حول المهاجرين أو اللاجئين في النمط الاجتماعي العام مع تمثيل ميداني قوي، قدر الإمكان أمرًا بالغ الأهمية. بسبب دوامة الحرب و العنف في عام ٢٠١١ لجاء إلى تركيا مئات الآلاف من الأشخاص قاصدين مأوى عاجل بسبب مشاكل السكن و الأمن والغذاء باحثين في هذه الأيام عن قضايا مثل الانسجام والحقوق والوضع القانوني والتعليم والصحة والعيش معًا والتفاعل. لذلك، من المؤكد أن هناك حاجة إلى بيانات قوية وسليمة وموثوقة يتم الحصول عليها من الميدان من أجل فهم أفضل للسكان السوريين من الناحية الاجتماعية والثقافية والاقتصادية والسياسية.

ميدان البحث ومنهجيته

وفقًا لأرقام عام ٢٠٢٠ للبحث الميداني الذي تم في غازي عنتاب وعلى مستوى المحافظة، يوجد ٤٥٠ ألفًا و ٦١١ سوريًا مسجلاً تحت الحماية المؤقتة. وهذا يدل على أن غازي عنتاب هي منزل جديد ومساحة معيشة جديدة للسوريين الذين يشكلون أكثر من خُمس إجمالي سكان المحافظة. في العرض الذي قدمته بلدية غازي عنتاب الكبرى في آذار ٢٠٢٠، والذي من خلاله يتم شرح الخدمات المقدمة للسوريين في المحافظة، لوحظت بعض التجمعات في توزيع السوريين في عموم المحافظة. وقد لوحظ أن قرابة نصف مليون سوري أكثر كثافة في مناطق ومراكز معينة. يبلغ إجمالي عدد السكان السوريين في مقاطعات عربان وكركاميش وأوغوزيلي ويافوزيلي ونورداجي حوالي ٤٪ من السوريين المسجلين في محافظة غازي عنتاب. لذلك، يعيش ٩٦٪ من السوريين في غازي عنتاب (المحافظة بأكملها) داخل حدود مناطق نيزيب وإصلاحية وشهيت كامل وشاهين بيه. في مناطق بعيدة عن المنطقتين المركزيتين شهيت كامل و شاهين بيه، هناك الإصلاحية التي تضم ٤٪ من سوريي غازي عنتاب، بينما نيزيب تستضيف ما نسبته ١١٪ من سكان غازي عنتاب السوريين. تتركز نسبة ٨٠٪ المتبقية من السوريين في المنطقتين المركزيتين. منطقة شهيت كامل، التي يبلغ عدد سكانها السوريون ١٠٣ آلاف نسمة (٢٣٪)، و يتواجد أيضا في منطقة شاهين بيه و هي تعد واحدة من أكبر المناطق في تركيا، ما يقارب ٢٦٢ ألف نسمة (٥٨٪). يعيش أكثر من ٨٠٪ من السوريين المسجلين في مقاطعة غازي عنتاب في كلا المنطقتين. لكن هنا، في مسألة الكثافة السكانية، أحد العوامل الرئيسة التي تلفت الانتباه هو عدد سكان المناطق ونسبة السوريين المسجلين لديهم بشكل مستقل عن المحافظة بشكل عام. على سبيل المثال، يعيش ما مجموعه ٤٪ من السوريين في جميع أنحاء المحافظة، ٦٪ في عربان، و ١٤٪ في نورداجي، و ٤٥٪ في كركاميش، و ٢٪ في يافوزيلي. وبالمثل، تبلغ النسبة إلى عدد سكان المنطقة ٣٦٪ في نيزيب، و ١٥٪ في أوغوزيلي، و ٢٦٪ في إصلاحية، و ١٣٪ في شهيت كامل، و ٢٩٪ في شاهين بيه. [٣]

في الأشهرالأخيرة من عام ٢٠١٩، عندما بدأت مناقشة الخطوط العامة لهذا البحث، كان أحد الأهداف الرئيسة متابعة البحث الميداني بعنوان **السوريون في غازي عنتاب**، والذي أجراه قسم علم الاجتماع بجامعة غازي عنتاب في كانون الأول ٢٠١٧. والتركيز على فهم الوضع الحالي للسوريين وتفاعلهم مع سكان غازي عنتاب. كان أحد الأهداف الأولى لذلك هو توسيع نطاق ومحتوى المقابلات مع ١٨٢٤ أسرة من ١٢٩ حي من خلال استبيان مطبوع من ٧٩ سؤالًا، في منطقتي مركز شاهين بي وشهيد كامل في عام ٢٠١٧. وكان احدالاهداف الاخرى هو اعادة النظر حول اللجوء والهجرة في مدينة غازي عنتاب في اخر ثلاث سنوات. بالإضافة إلى القضايا المتغيرة أو التي لم تتغير، تم التصرف مع التنبؤ بأن البيانات التي سيتم الحصول عليها من الشارع مع أسئلة جديدة ومختلفة سوف تكشف لنا عن وضع السوريين في تركيا بشكل عام وفي غازي عنتاب بشكل خاص. على هذا النحو، تم إجراء مقابلات مع العديد من المؤسسات لتمويل مثل هذا العمل الميداني الكبير. وعُقدت اجتماعات مع مؤسسات مثل محافظ غازي عنتاب، وإدارة الهجرة في مقاطعة غازي عنتاب، وإدارة جامعة غازي عنتاب، والمنظمة الدولية للهجرة التابعة للأمم المتحدة (منظمة الأمم المتحدة الدولية للهجرة) ومنظمة كير الدولية لدعم مراحل مختلفة من البحث. في نهاية المطاف، وبفضل الدعم التيسيري من محافظ غازي عنتاب وإدارة الهجرة الإقليمية في غازي عنتاب في الإجراءات القانونية، وحوافز إدارة

---

٣ https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma٥٦٣٨; http://www.gaziantep.gov.tr/ilcelerimiz الوصول بتاريخ ٣٠,١٢,٢٠٢٠ من العنوان

مدخل

من بعد عام ٢٠١١، بدأ المهتمون بأمور الهجرة واللاجئين السوريين بالدراسة والبحث ومع مرور الوقت تكون لديهم بشكل أفضل إدراك أنهم وجها لوجه لظاهرة ذو أبعاد مختلفة. في ذلك التاريخ احتلت أعداد السوريين المهاجرين المتزايدة يوميا و احتياجاتهم المرتبة الأولى لتصبح وضعا مفهوما من ناحية مسار و إدارة هذه الأزمة الإنسانية. لكن مع مرور الوقت على مسألة السوريين و بقدر مواقفهم ونظراتهم المثيرة للجدل من الناحية القانونية بدأت مواضيع أخرى بالتحسن. بدأت مئات وربما آلاف الأخبار والتعليقات بالانتشار في وسائل الإعلام الرئيسة ومنصات التواصل الاجتماعي (العديد منها ناتج عن أخطاء وتحيزات جسيمة) بخصوص أبسط الجوانب مثل السكن والصحة والتعليم والعمل والخدمات وتفاعلات و مواجهات الحياة اليومية. مرة أخرى لقد اتضح أن المشكلة الأكبر لمن يعملون أو يبحثون أو يبذلون جهودًا لتفسيرات علمية عن المهاجرين واللاجئين كانت (و لا تزال) هي نقص البيانات الميدانية الصحيحة والشاملة. لقد كان يستند جزء مهم من "المعلومات" المتداولة إلى الانطباعات والقناعات المكتسبة بأشكال مختلفة. إن التفسيرات العميقة اليقينية المتعلقة بالفراغ أو بالحياة الاجتماعية اليومية الحقيقية استطاعت أن تحمي وجودها لفترة مهمة ولم تختف كليا بعد. لكن في تركيا مع مرور الوقت بدأت الحاجة إلى المعلومات التي يتم الحصول عليها من الميدان تظهر تدريجياً؛ لأن ما تم ذكره كانت الحياة اليومية لحوالي أربعة ملايين شخص يعيشون في كل منطقة تقريبًا من تركيا وتفاعلهم مع المجتمع الذي كانوا يحاولون أن يتواجدوا فيه.

في النقطة التي توصل إليها، بدأ رؤية أن للبحث الميداني و بفضل امتلاكه لمناهج قوية وموثوقة جدا أن يوفر بيانات مهمة للغاية وكذلك كما يتم تجربته في تركيا بدأ أيضا رؤية تسهيله لفهم سياسات السوريين واللاجئين المحددين مصيرهم في هذه الفترة وتسهيل كذلك الإدارة و عمل التوقعات المستقبلية المتعلقة بذلك.

***

وبحسب بيانات كانون الأول ٢٠٢٠، فقد بلغ عدد المسجلين في تركيا ٣ ملايين و ٦٣٩ ألف سوري تحت الحماية المؤقتة. حوالي نصف السوريين المسجلين هم من الأطفال الذين تتراوح أعمارهم بين ٠-١٨. مرة أخرى، عندما نقوم بتضمين النساء، نصادف ديموغرافية حوالي ٧٠٪ من الأطفال والنساء. وبالنسبة لمتوسط تركيا (٣٢. ٤)، هناك نمط ديموغرافي أصغر بعشر سنوات (٢٢). أحد الجوانب الأكثر إثارة للاهتمام هو أن جميع السوريين تقريبًا (٩٨٪)، باستثناء جزء صغير جدًا، يعيشون في المدن. ١ يظهر في هذه الحالة أيضًا أنه و بنفس الوقت في غازي عنتاب أو في تركيا هناللك جزء كبير من السوريين يتعرضون لتجربة متغيرين كبيرين معا هما اللجوء والتحضر. مرة أخرى نجد في عام ٢٠٢٠، أن السوريون يتواجدون في جميع المحافظات التركية. وفي يومنا هذا، يشكل السوريون ما نسبته ـ ٤. ٣٪ من سكان تركيا.

بدءاً من المحافظات الحدودية المحاذية لسوريا، وصل السوريون إلى كثافة كبيرة في المدن الواقعة على محاور معينة. وفقًا لسجلات المديرية العامة لإدارة الهجرة التابعة لوزارة الداخلية، فإن ٥١٧ ألف سوري المتواجدين في إسطنبول يشكلون ٣. ٣٪ من إجمالي السكان. وبالمثل، فإن ٤٣٣ ألف شخص في هاتاي يمثلون ٢٦. ٥٪ من سكان المحافظة، و ٤٢١ ألف شخص في شانلي أورفا يمثلون ٢٠٪ من إجمالي السكان. اعتبارًا من كانون الأول (ديسمبر) ٢٠٢٠، أصبحت الآن المحافظات التركية التي تخطت فيها نسبة السوريين ٥٪ من إجمالي عدد السكان هم كالتالي:
هاتاي (٢٦. ٥٪)، غازي عنتاب (٢١. ٧٪)، شانلي أورفا (٢٠٪)، أضنة (١١٪)، مرسين (١٢٪)، كيليس (٧٦٪)، عثمانية (٨. ٨٪)، ماردين (١٠. ٥)، قيصري (٥. ٥) ٪)، قونية (٥٪) وبورصة (٥. ٧٪). ٢

---

١ /https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi الوصول بتاريخ ٣٠,١٢,٢٠٢٠ من العنوان

٢ https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C٤٪B١-N%C٣٪BCfus-Kay%C٤٪B١t-Sistemi-Sonu%C٣٪A٧lar%C٤٪B١-٢٠١٩-٣٣٧٠٥&dil=١; https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma٥٦٣٨

الوصول بتاريخ ٣٠,١٢,٢٠٢٠ من العنوان

أضافه إلى هذا البحث و تعليقه على هذه البيانات. ونشكر الدكتور مصطفى دوغان أوغلو والأستاذ الدكتور مسعود يوجه باش وعمران آجيق غوز لمساهمتهم و تقديمهم العون في تأليف هذا الكتاب.

وأخيراً وليس آخراً نشكر من كان دائما على رأس المساهمين في جعل هذا البحث ممكنا الأستاذ مراد كايا لاجتهاده وتصميمه وعمله الدؤوب وتضحيته ومثابرته. وتواصله مع المؤسسات الدولية المتعددة والعلاقات مع الطلاب والتواصل عبر الإنترنت وتحضيره الاستبيانات وتطبيقها ومساهمته في العديد من الأعمال، ونشكره ممتنين لصداقته ومثابرته وجهوده.

باسم فريق العمل

د. محمد نوري غول تكين

كانون الأول ٢٠٢٠

غازي عنتاب

مقدمة وشكر خاص

لا شك أن العمل الميداني للأبحاث الاجتماعية شاق ويحتاج للدقة والانتباه والعمل الدؤوب. ويحتاج زيادة على ذلك الكثير من التعاون والعمل الجماعي والجدال والنقاش والتدخل في الوقت المناسب والمرونة والحل السريع لتأديته. ويجدر هنا الإشارة إلى المساهمة الخلاقة وغيرالاعتيادية لأكثر من شخص خلال البحث الذي بدأ اعتبارا من الأشهر الأخيرة من عام ٢٠١٩ و أخذ يتشكل في الأشهرالأولى من عام ٢٠٢٠، وكان لجامعة عنتاب و دعم المؤسسات التي سهلت لنا العمل في الساحة الميدانية أهمية كبيرة لانجاز هذا االبحث.

ومن هذا المنطلق؛ نتقدم بالشكر لوالي مدينة غازي عنتاب السيد داوود غول لتقديمه التسهيلات للحصول على البيانات المتعلقة بالسوريين في غازي عنتاب ومنحه الأذونات القانونية اللازمة ودعمهم لإجراء هذا البحث و تعاونهم معنا.

ولرئيس جامعة غازي عنتاب السابق السيد البروفيسور الدكتور علي غور لدعمهم للأبحاث الاجتماعية والهجرة حتى في هذه الفترة. ولا يمكن أن ننسى الدعم الذي قدمته إدارة مكتب الوالي و منظمة ال IOM و منظمة الرعاية العالمية و إدارة الهجرة في مدينة غازي عنتاب. ونحن مدينون لهم جميعا بالشكر.

كما نشكر مدير إدارة الهجرة والجوازات في عنتاب السيد فاتح آينا لتقديمه البيانات اللازمة حول الأسر السورية.

ولم يكن من الممكن أن يتم هذا البحث الواسع دون الدعم المادي من منظمة ال IOM و منظمة الرعاية العالمية. وكان من الصعب إجراء البحث أساساً لولا وجود أناس دؤوبين ومتفاهمين ومتعاونين تحت ضغط العمل. ولهذا نتقدم بالشكر و الامتنان للأساتذة حسن إبراهيم , صلاح حموي , أسعد آق غول , دنيز يلدرم , إيدل بوركتشي , بينار تشيتين كايا , ديلشاه سايلان و هيلين دينيز يلدرم من منظمة الرعاية العالمية.

ونشكر كل من ساهم في العمل ولو بشكل غير مباشر كالأستاذ المشارك الدكتور محمد بيتشيجي وكمال فورال تارلان والدكتور سميراي يوجه باش وأوندر يالتشن وأمينة دوغان.

بقدر ما اكتسب الأكاديميون لدينا من الخبرة، كذلك الطلاب العاملون في هذا البحث استفادوا من هذه الخبرات وتعلموا الكثير من الأشياء في هذا النشاط. وفي سياق هذا الشكر نتقدم بخالص الشكر لكل من طلاب الدراسات العليا نيل أوز دوردو وإسراء آيدن وعثمان طارق أوناران ومنكشة هازان آرانجاك وغولسناء قرماز ومغيث مكونين شالا وعهد النجار وبشرى ينتورك وكبرى تامر وإدا أوز تشليك و خليل أجر ومحمد يشيل غول وزياد الأحمد ومحمد تشيتشكلي.

كما نشكر طلابنا من مرحلة البكالوريوس الذين لم يترددوا بمد يد المساعدة في ترجمة أسئلة هذا البحث إلى اللغة العربية و جهودهم المبذولة للحصول على أدق وأوضح الأجوبة، الطالب عارف شريف أوغلو و كذلك محمد نور حسين، ولا ننسى أن نشكر من ساعدنا في تخطي هذه الفترة البيروقراطية بدون أي مشاكل المسؤولون في معهد الهجرة و قسم علم الاجتماع السيد كنعان بيرق وغولاي كناجي غيل ومته يلدرم وأليف بولات.

ونتقدم بشكرنا وامتناننا إلى البروفيسور الدكتور إلهان تومان باي ودار نشر SABEV والعاملين فيها لمساهمتهم في نشر هذا الكتاب.

وبجزيل الشكروالامتنان نشكركل فرد من الهيئة التدريسية والأسائذة لمساهمتهم في كتابة هذا الكتاب وتأليفه.

وهنا لا يمكن أن نمضي هكذا دون ذكر بعض الأسماء. فنحن ممتنون للدكتور محسن صويدوغان لتقديمه العون والمساعدة منذ بداية البحث ومثابرته. فلا يمكن نسيان من ضحى لأسابيع على هذا العمل. ونشكر الأستاذ المشارك الدكتور ريحان أتاسو توبتشو أوغلو لصداقته وقبوله الانضمام الى الفريق دون تردد، و الغنى و العمق الذي

اختصارات

ل أ ب	لا أقبل بشدة
ل أ	لا أقبل
م	متردد
أ	أقبل
أ ب	أقبل بشدة

الشكل ٩٢: مواجهة مشكلة بشأن الأجرة ٥٧
الشكل ٩٣: ردة الفعل عند أخذ راتب منخفض ٥٧
الشكل ٩٤: أسباب حدوث مشاكل مع صاحب العمل ٥٧
الشكل ٩٥: طبيعة العمل ٥٨
الشكل ٩٦: فرع العمل ٥٨
الشكل ٩٧: نظام العمل ٥٩
الشكل ٩٨: عدد أيام العمل في الأسبوع ٥٩
الشكل ٩٩: مدة العمل اليومية ٦٠
الشكل ١٠٠: نظام دفع الراتب (ما عدا الشهرية) ٦٠
الشكل ١٠١: المدة منذ ترك العمل السابق ٦١
الشكل ١٠٢: مصادر التمويل عند تأسيس العمل ٦١
الشكل ١٠٣: وضع الشراكة في العمل ٦٢
الشكل ١٠٤: ملف تعريف العمال في مكان العمل ٦٢
الشكل ١٠٥: مواقف تجاه العمل ٦٣
الشكل ١٠٦: القنوات التي تتم متابعة أخبار كوفيد-١٩ من خلالها ٦٥
الشكل ١٠٧:الذهاب للمستشفى خلال فترة تفشي فيروس كورونا لسبب مختلف ٦٥
الشكل ١٠٨: إمكانية الحصول على خدمة صحية في المستشفيات ٦٥
الشكل ١٠٩: تأثير تفشي فيروس كوفيد-١٩ على العمل ٦٦
الشكل ١١٠: انعكاس تفشي فيروس كوفيد-١٩ على حياة العمال ٦٦
الشكل ١١١: التدابير المتخذة تجاه كوفيد- ١٩ في مكان العمل ٦٧
الشكل ١١٢: وسائل متابعة الأخبار المتعلقة بتركيا ٦٩
الشكل ١١٣: متابعة الأخبار المتعلقة بسوريا ٦٩
الشكل ١١٤: وسائل متابعة الأخبار المتعلقة بسوريا ٧٠
الشكل ١١٥: أنواع الوسائل الإعلامية التي يواجه فيها محتوى سلبي ضد السوريين ٧٠
الشكل ١١٦: ردة الفعل على التعليقات السلبية ضد السوريين ٧٠
الشكل ١١٧: الموقف تجاه الإعلام ٧١

الشكل ٦٠: مواقف تجاه التمييز ٤٢
الشكل ٦١: الدخل الشهري للعائلة (ليرة تركية) ٤٣
الشكل ٦٢: النفقات الشهرية للعائلة (ليرة تركية) ٤٣
الشكل ٦٣: أكثر النفقات صعوبة في الدفع ٤٤
الشكل ٦٤ :الإيجار الشهري للمنزل ٤٤
الشكل ٦٥: عدد الأجهزة الذكية في المنزل ٤٥
الشكل ٦٦: الأجهزة الكهربائية في المنزل ٤٥
الشكل ٦٧: ملكية وسيلة نقل بمحرك ٤٦
الشكل ٦٨: وسيلة النقل المملوكة ٤٦
الشكل ٦٩: الشخص أو المؤسسة التي يطلب منها قرض في حال الحاجة الماسة للمال ٤٦
الشكل ٧٠: وضع المديونية ٤٧
الشكل ٧١: مصدر القرض ٤٧
الشكل ٧٢: ملكية كرت القرض ٤٨
الشكل ٧٣: المصاريف الشهرية لبطاقة الائتمان ٤٨
الشكل ٧٤: وضع الاستفادة من المساعدات ٤٩
الشكل ٧٥: الاستفادة من المساعدات في الماضي ٤٩
الشكل ٧٦: مصادر المساعدات ٤٩
الشكل ٧٧: أنواع المساعدات المتلقاة ٥٠
الشكل ٧٨: أنواع المساعدات الغير نقدية ٥٠
الشكل ٧٩: نوع المساعدة الصحية ٥١
الشكل ٨٠: ملكية العائلة للكرت الأخضر ٥١
الشكل ٨١: مواقف تجاه الوضع الاجتماعي والاقتصادي ٥١
الشكل ٨٢: عدد أفراد الأسرة العاملين بوظيفة ذات أجر ٥٣
الشكل ٨٣: نسب العمل بالنسبة للجنس ٥٣
الشكل ٨٤: الذين ما زالوا يعملون في عملهم الأول ٥٤
الشكل ٨٥: الذين كان لديهم عمل و فقدوه ٥٤
الشكل ٨٦: سبب ترك العمل ٥٤
الشكل ٨٧: سبب عدم العمل ٥٥
الشكل ٨٨: وضع العاملين من ناحية التأمين ٥٥
الشكل ٨٩: طريقة إيجاد العمل ٥٦
الشكل ٩٠: دفع أجرة للحصول على العمل ٥٦
الشكل ٩١: التفاوض مع صاحب العمل بشأن الأجرة ٥٧

الشكل ٢٨: معدلات معرفة القراءة والكتابة حسب الجنس ٢٢
الشكل ٢٩: الحصول على أي شهادة ٢٢
الشكل ٣٠: نوع الشهادة التي تم الحصول عليها ٢٣
الشكل ٣١: عدد الأفراد الملتحقين بالمدرسة ٢٣
الشكل ٣٢: معدل الالتحاق بالمدارس ٢٤
الشكل ٣٣: توزيع التعليم حسب الجنس ٢٤
الشكل ٣٤: المواقف تجاه التعليم ٢٥
الشكل ٣٥: المولدون في غازي عنتاب ٢٧
الشكل ٣٦: المقيمين خارج غازي عنتاب مسبقا ٢٧
الشكل ٣٧: الولاية التي كان قد أقيم فيها ٢٨
الشكل ٣٨: تفضيل الشخص لتغيير المكان ٢٨
الشكل ٣٩: أكثر مكان يرغب العيش فيه ٢٩
الشكل ٤٠: الدولة المرغوب بالعيش بها خارج تركيا ٣٠
الشكل ٤١: عدد الأحياء التي كان قد أقيم بها في غازي عنتاب ٣٠
الشكل ٤٢: المدة التي قضاها في الحي الحالي ٣١
الشكل ٤٣: سبب الرغوب في تغيير الحي ٣١
الشكل ٤٤: عدد المنازل التي تمت الإقامة بها في غازي عنتاب ٣٢
الشكل ٤٥: سبب تغيير المنزل ٣٢
الشكل ٤٦: ملكية المنازل ٣٣
الشكل ٤٧: نوع المنزل المسكون ٣٣
الشكل ٤٨: عددغرف المنزل المقام به ٣٤
الشكل ٤٩: نوع التدفئة في المنزل ٣٤
الشكل ٥٠: قبول الطعام من الجيران الأتراك ٣٥
الشكل ٥١: إرسال الطعام للجيران الأتراك ٣٥
الشكل ٥٢: أكثر الأماكن ذهابا إليها ٣٥
الشكل ٥٣: الأماكن الأكثر ترجيح للتسوق اليومي ٣٦
الشكل ٥٤:الحياة اليومية وعلاقات الجيران ٣٧
الشكل ٥٥: أكثر المشاكل التي يتم مواجهتها في غازي عنتاب ٣٩
الشكل ٥٦: الجهة التي يتم التوجه بشكوى لها في حال مواجهة مشكلة ٣٩
الشكل ٥٧: الأماكن التي يتم التعرض فيها للتمييز و النبذ ٤٠
الشكل ٥٨: أسباب التعرض للتمييز و النبذ ٤٠
الشكل ٥٩: تعريف السوريين ٤١

قائمة الرسوم البيانية

الشكل ١: التوزيع الجنسي ٧
الشكل ٢: التوزيع العمري ٧
الشكل ٣: الحالة المدنية ٨
الشكل ٤: اللغة الأم للمشاركين ٨
الشكل ٥: مستويات معرفة اللغة التركية ٨
الشكل ٦: طرق لتعلم اللغة التركية ٩
الشكل ٧: عدد الأطفال في المنزل ٩
الشكل ٨: عدد الأشخاص الذين يعيشون في المنزل ١٠
الشكل ٩: عدد الأفراد المعاقين في المنزل ١٠
الشكل ١٠: قرار الزواج ١١
الشكل ١١: عدد الزيجات ١١
الشكل ١٢: مدة الزواج ١٢
الشكل ١٣: حالة القرابة للزوج ١٢
الشكل ١٤: زواج الأقارب حسب العمر ١٣
الشكل ١٥: حالة وجود ضُرة للمرأة ١٣
الشكل ١٦: عدد زوجات الرجال ١٤
الشكل ١٧: عمر الأمومة الأولى ١٥
الشكل ١٨: الأنشطة التي تقضي النساء بها معظم الوقت ١٥
الشكل ١٩: مصادر الانزعاج عند النساء ١٦
الشكل ٢٠: موقف المرأة من بعض الأماكن ١٧
الشكل ٢١: على النساء أن يذهبن للجامعات و يكن صاحبات عمل ١٧
الشكل ٢٢: يجب أن تكون النساء مساويات للرجال ةمن ناحية الحقوق ١٨
الشكل ٢٣: في تركيا النساء مساويات للرجال بشكل أكبر من سوريا ١٨
الشكل ٢٤: يجب على النساء أن يأخذن الإذن من أزواجهن إذا أردن العمل ١٨
الشكل ٢٥: مواقف الرجال تجاه النساء ١٩
الشكل ٢٦: الوضع التعليمي للمشاركين ٢١
الشكل ٢٧: مستوى التعليم حسب الجنس ٢١

الفهرس

الفهرس........ iii
قائمة الرسوم البيانية........ v
اختصارات........ ix
مقدمة وشكر خاص xi
مدخل........ ١
النتائج الديموغرافية ٧
الزواج........ ١١
المرأة........ ١٥
التعليم........ ٢١
المدينة و المعيشة........ ٢٧
التمييز والنبذ........ ٣٩
الحالة الاجتماعية و الاقتصادية........ ٤٣
العمل و الحياة المهنية........ ٥٣
كوفيد-١٩ .... ٦٥
الإعلام ٦٩
النتائج والاقتراحات ٧٣

مراقب غازي عنتاب ٢٠٢٠

سكان غازي عنتاب

اعد بواسطة

محمد نوري غولتيكن
مسعود يوجه باش
محسن صويو دوغان
ريحان اتاسو توبشو اوغلو
مصطفى دوغان اوغلو
شيناي ليلى كوزو
سنان تانكوت غولهان
اتيك اسلان
نور انجه تاهتاجي
ايشان اوتانير
شاغري اسلان
هارون جينغيز كاراياكوب اوغلو
مراد كايا، اومران اشيك غوز
ابراهيم اوزهازار

SABEV

٢٠٢١

مراقب غازي عنتاب٢٠٢٠
اسكان غازي عنتاب

اعد بواسطة: محمد نوري غولتيكن، مسعود يوجه باش، محسن صويو دوغان، ريحان اتاسو توبشو اوغلو،مصطفى دوغان اوغلو، شيناي ليلى كوزو،سنان تانكوت غولهان، اتيك اسلان، نور انجه تاهتاجي، ايشان اوتانير، شاغري اسلان، هارون جينغيز كاراياكوب اوغلو، مراد كايا، اومران اشيك غوز، ابراهيم اوزهازار

تم إعداد هذه الدراسة بمساهمات مالية من جامعة غازي عنتاب ومنظمة كير الدولية والمنظمة الدولية للهجرة .(IOM) تعود الآراء والأفكار في الدراسة الى معدين هذا البحث

رقم منشورات س ا ب ي ف: ٦٦
سلسلة البحث: ٦
النسخة الاولى: أبريل ٢٠٢١
ي س ب ن: ٩٧٨ ٩٩٤٤ ٧٠٥-٥١-٦

الترجمة الانكليزية: مصطفى كينتشير
الترجمة العربية: عارف شريف أوغلو، علا مسحر، محمود صابر أوغلو، عبدالله عبدي
تصميم الغلاف: محسن صويو دوغان
تنظيم الصفحة: محسن صويو دوغان
صورة الغلاف: نورالهدى بكداش

أبحاث الخدمات الاجتماعية، التوثيق، منشورات مؤسسة التعليم (س ا ب ي ف)
حي كوجة تابة، شارع متحات باشا، رقم.٤٤، شانكايا انقرة
رقم الهاتف٢٦ ٨٧ ٤٣٣ ٠٣١٢ :
http://www.sabev.org.tr/
sabev@sabev.org.tr

مراقب غازي عتاب ٢٠٢٠

سكان غازي عتاب